

„ . . . ut sequamini vestigia eius“.
(1 Pe 2, 21.)

ŽIVOT KRISTA PÁNA PODLE ČTYŘ EVANGELIÍ

Náčrty rozjímání pro kněze.

Svazek III.

APOŠTOLSKÝ ŽIVOT KRISTA PÁNA OD TŘETÍ
SLAVNOSTI VELIKONOČNÍ AŽ K POSLEDNÍ JEHO
CESTĚ DO JERUSALÉMA.

Napsal

Th. Dr. BOHUMIL SPÁČIL T. J.,
profesor na papežském Orientálním Ústavě v Římě.

V PRAZE 1931.

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

Jar. Strojil, Přerov.

Imprimi potest.

Pragae, die 2. Januarii 1930.

LEOP. ŠKAREK S. J.,
Praepositus Provinciae Čechoslovachiae S. J.

Nihil obstat.

P. CYRILLUS JEŽ, S. J.,
ensor.

Imprimatur.

Pragae, die 4. Januarii 1930.

† ANTONIUS PODLAHA,
Episcopus Paphiensis, Vicarius generalis.

OBSAH:

I. Ježíš kárá převrácené zásady zákoníků a fariseův	11
Rozjímání 1.	13
II. Kristus Pán uzdravuje dceru ženy kana- nejské	16
Rozjímání 2.	18
III. Pán Ježíš uzdravuje hluchoněmého	20
Rozjímání 3.	21
IV. Kristus Pán nasycuje zázračně čtyři tisíce mužů	24
V. Fariseové a saduceové pokoušejí Krista Pána. Kristus Pán varuje před nimi	26
Rozjímání 4.	28
VI. Kristus Pán uzdravuje v Bethsaidě slepého a přislubuje pak sv. Petru primát	30
Rozjímání 5. — Pán Ježíš uzdravuje sle- pého v Bethsaidě	33
Rozjímání 6. — Pán Ježíš slibuje Petrovi prvenství v Církvi	35
VII. Kristus Pán předpovídá svoje utrpení . . .	38
Rozjímání 7.	40
VIII. Proměnění Krista Pána	44
Rozjímání 8.	46
IX. Uzdravení posedlého hocha náměsíčníka .	49
Rozjímání 9.	51
X. Pán Ježíš znovu předpovídá své utrpení. Platí daň chrámovou	54

Rozjímání 10. — Pán Ježíš platí daň za Petra	55
XI. Spor učedníků o prvenství. Pán Ježíš napomíná k pokoře a varuje před pohoršením	58
Rozjímání 11. — Pán Ježíš učí pokoře	62
Rozjímání 12. — O pohoršení	65
XII. Kristus Pán jde Samařím k slavnosti stánků	68
Rozjímání 13.	69
XIII. Co žádá Kristus od svých následovníků. Vyslání učedníků	72
Rozjímání 14. — Podmínky a odměna apoštolského povolání	77
Rozjímání 15. — Podmínky a odměna apoštolského působení	80
XIV. Milosrdný Samaritán	83
Rozjímání 16.	84
XV. Maria a Marta	87
Rozjímání 17.	88
XVI. Kristus Pán učí v chrámě	90
Rozjímání 18. — Kristus a jeho nepřátelé	94
Rozjímání 19. — Nauka a milost Kristova	97
XVII. Kristus Pán odpouští ženě cizoložné	100
Rozjímání 20.	101
XVIII. Kristus Pán svědčí sám o sobě a činí výtky židům	104
Rozjímání 21.	108
XIX. Uzdravení slepého od narození	111
Rozjímání 22. — Zázrak uzdravení slepého	115
Rozjímání 23. — Fariseové, slepec a jeho rodiče	118
XX. Ježíš pastýř dobrý	121
Rozjímání 24.	123

XXI. Kristus Pán učí své učedníky modliti se .	126
Rozjímání 25. — Jak se máme modliti .	128
Rozjímání 26. -- První tři prosby Otčenáše	131
Rozjímání 27. — Ostatní čtyři prosby Otče- náše	134
XXII. Kristus Pán uzdravuje posedlého a odpo- vídá rouhajícím se fariseům	136
Rozjímání 28.	139
XXIII. Žena blahoslavící Matku Páně. Napomenutí židům daná	142
Rozjímání 29.	144
XXIV. Ježíš varuje před převrácenostmi fariseů .	147
Rozjímání 30.	151
XXV. Pán Ježíš vyzývá učedníky k neohrožené- mu vyznání evangelia	153
Rozjímání 31.	155
XXVI. Kristus Pán varuje před lakotou a úzkost- livou péčí o věci pozemské	158
Rozjímání 32.	160
XXVII. Jak mají učedníci Kristovi vyčkávati při- chod Páně	163
Rozjímání 33.	166
XXVIII. Kristus Pán napomíná lid k pokání .	169
Rozjímání 34.	170
XXIX. Podobenství o fíkovém stromě .	173
Rozjímání 35.	173
XXX. Pán Ježíš uzdravuje shrbenou ženu a učí v podobenstvích	176
Rozjímání 36. — Podobenství o zrně hoř- čičném	177
XXXI. Kristus Pán zjevuje židům tajemství svého božství a své milosti a odpovídá na hrozbu Herodovu	180

	Rozjímání 37.	184
XXXII.	Kristus Pán učí v domě fariseově . . .	187
	Rozjímání 38. — Pán Ježíš učí pokore a nezištnosti	189
	Rozjímání 39. — Podobenství o veliké ve- čeři	192
XXXIII.	Podmínky následování Krista Pána . . .	194
	Rozjímání 40.	196
XXXIV.	Podobenství o ztracené ovci, drachmě, marnotratném synu	198
	Rozjímání 41. — Velikost milosrdenství Božího	201
	Rozjímání 42. — Marnotratný syn . . .	204
XXXV.	Podobenství o nespravedlivém vladaři . .	207
	Rozjímání 43.	209
XXXVI.	Podobenství o boháči a chudém Lazarovi .	211
	Rozjímání 44.	214
XXXVII.	Kristus Pán učí učedníky smiřlivosti a dává jim moc svazovati a rozvazovati .	217
	Rozjímání 45.	219
XXXVIII.	Podobenství o služebnících . . .	221
	Rozjímání 46.	224
XXXIX.	Vzkříšení Lazara	226
	Rozjímání 47. — Pán Ježíš jde do Betha- nie k sestrám Lazarovým	231
	Rozjímání 48. — Pán Ježíš křísí Lazara z mrtvých	234

Nástin rozjímání podle metody sv. Ignáce.

Před rozjímáním.

1. Připravme si *látku* rozjímání, nejlépe večer předtím.
2. Vzpomeňme si večer před spaním a ráno při vstávání krátce na předmět rozjímání.

Rozjímání samo.

1. *Úvod*: Vmysleme se v *přítomnost* Boží a vykonáme *přípravnou modlitbu*. Učiňme před rozjímáním obvyklé *průpravy*.

2. *Paměti* si předvádíme část po částce *látku* rozjímání.

3. *Rozum* uvažuje, co je v rozjímané pravdě obsaženo, vyvozuje praktické důsledky pro duchovní život, předkládá vůli různé pohnutky, zkoumá, jak jsme se posud podle té pravdy řídili, a co a jakým způsobem bychom měli napravit v budoucnosti.

4. *Vůle* vzbuzuje po celé rozjímání příslušná hnutí, city nebo úkony ctností (víry, naděje, lásky, chvály, lítosti atd.), činí praktická, konkrétní, pokorná předsevzetí, modlí se za sílu, abychom je provedli.

5. Ve vroucí modlitbě závěrečné neboli *rozmluvě* shrneme všechno, co jsme v rozjímání poznali a co jsme si předsevzali, a obracíme se pokornou prosbou k osobě, na niž se rozjímání vztahuje a k Pánu Bohu. Končíme nějakou ústní modlitbou (»Otčenáš«, »Zdrávas Maria«, »Duše Kristova«, »Suscipe Domine«).

Po rozjímání.

Doporučuje se, abychom po rozjímání, buď hned nebo později ve vhodnou dobu v krátké *reflexi* se zpytovali, jak se nám v rozjímání vedlo, a učinili si předsevzetí vystříhati se po druhé chyb, kterých jsme se snad v rozjímání dopustili. Radivá se také, abychom si poznamenali důležitější předsevzetí a hlavní užitek rozjímání.

Modlitba přípravná.

Všemohoucí Bože a Pane můj, věřím, že jsi zde přítomen, klaním se Ti v nejhlubší úctě a třebaže nejsem hoden pro četné své hříchy Tvého pohledu, přece v důvěře v Tvoji dobrotu předstupuji před Tebe, abych s Tebou rozmlouval a naslouchal, co Ty mluvíš ke mně. Pane, nauč mě konati vůli Tvou a dej mi milost, aby všechno, co budu mysliti, chtíti a konati, směřovalo čistě k větší službě a chvále Tvé a prospěchu duše mé.

»Duše Kristova.«

Duše Kristova, posvěť mě,
tělo Kristovo, uzdrav mě,
krvi Kristova, opoj mě,
vodo z boku Kristova, obmyj mě,
umučení Kristovo, silíš mě!
Ó, Ježíši dobrý, vyslyš mě,
ve Své rány ukryj mě,
odloučiti se mi nedej od Tebe,
nepřítele zlého uchraň mě,
v hodině smrti mé zavolej mě
a přijíti k Tobě přikaž mně,
s Tvými svatými ať chválím Tě
na věky věkův! Amen.

»Sume, Domine, et suscipe.«

(Obětování sebe Bohu.)

Vezmi si, ó Pane, a přijmi celou mou svobodu, mou paměť, můj rozum a celou mou vůli, všechno, co mám a vlastním. Tys mi to dal, Tobě, ó Pane, to vrátím; všechno je Tvé, nalož s tím zcela podle Své vůle. Dej mi jen lásku k Tobě a milost Svou, neboť ta mi stačí.

1. Ježíš kárá převrácené stanovy zákoníkův a fariseův.

(Mt. 15, 1—20; Mk. 7, 1—23; Jan 7, 1.)

Potom Ježíš chodil po Galileji, neboť nechtěl choditi po Judsku, poněvadž židé hleděli ho zabíti.

Tehdy sešli se k němu fariseové a někteří ze zákoníkův přišedše z Jerusáléma. A když uzřeli některé z učedníků jeho, aní jedí chleby rukama poskvrněnýma, to jest neumytýma, haněli je. Fariseové totiž, a židé vůbec, nejedí, leč umyvše si častěji¹⁾ ruce, držíce se podání starších. A když přijdou z trhu,²⁾ nejedí, leč když se dříve vykou-pají. A jest mnoho jiných věcí, které podány jsou jim, aby je zachovávali: umývání koflíků a džbánův i měděnic a loží.

I tázali se ho zákoníci a fariseové a řekli: »Proč učedníci tvoji přestupují a nezachovávají podání starších? neboť neumývají rukou svých, když jedí chléb, ale jedí jej rukama poskvrně-nýma«. On pak odpověděv řekl jim: »Proč i vy přestupujete přikázání Boží pro podání svoje? Neboť Bůh řekl: Cti otce i matku, a Kdo zlořečí otci nebo matce, smrtí ať umře. Vy však pravíte: Kdo by řekl otci: Dar jest to, z čeho bys mohl míti ode mne prospěch, není povinen ctíti otce svého nebo matku svou. A již nedopouštíte mu, aby co činil pro otce svého nebo matku svou. I zrušili jste přikázání Boží pro podání svoje.³⁾

Pokrytci! Dobře prorokoval o vás Isaiáš řka: Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne.⁴⁾ Nadarmo však mne ctí, učíce naukám a stanovám lidským. Neboť opustivše přikázání Boží, držíte se podání lidského, umývání džbánův a koflíkův, a mnoho jiných věcí podobných těmto činíte.«

A svolav k sobě opět zástupy, řekl jim: »Slyšte mne všichni a rozumějte. Nic nevchází z venčí do úst člověka, co by jej mohlo poskvrniti, ale to, co vychází z úst člověka, to jest, co poskvvrňuje člověka. Má-li kdo uši k slyšení, slyš!«⁵⁾

A když vyšel do domu od zástupu, přistoupili k němu učedníci jeho a řekli mu: »Víš-li, že fariseové, uslyševše řeč tu, se pohoršili?« On pak odpovídaje pravil: »Všeliké vštípení, jehož nevštípil Otec můj nebeský, bude vykořeněno. Nechte jich: slepí jsou to vůdcové slepých; vede-li však slepý slepého, padnou oba do jámy.«

I tázali se ho učedníci o té prűpovědi a Petr řekl jemu: »Vylož nám to podobenství.« I řekl jim: »Také vy jste ještě nechápaví? Nenahlížíte-li, že žádná věc, která z venčí vchází do člověka, nemůž e ho poskvrniti, poněvadž nevchází do jeho srdce, nýbrž do břicha a vypouští se do stoky vyčišťujíc všeliké pokrm y?« Pravil pak: »Co z úst člověka vychází, to jde ze srdce a poskvvrňuje člověka. Neboť z nitra, ze srdce lidského vycházejí zlé myšlenky, vraždy, cizoložství, smilstva, krádeže, lakomství, křivá svědectví, rouhání, nešlechetnosti, lest, nestydatosti, oko zlé, pýcha, pošetilost. Všecky tyto věci vycházejí z nitra a

poskvrňují člověka; neumytýma rukama však jísti neposkvrňuje člověka.»

1) Tak podle Vulgáty (= crebro); podle řeckého originálu (πιγμῆ) by bylo »umyvše si pěsti ruce«, t. j. kladouce při tom pěst do dlaně.

2) Poněvadž se mají za poskvrněné pro obcování s pohany na trhu anebo dotekem prodávaných věcí.

3) Fariseové a zákoníci učili, že syn nebo dcera, mající podporovati a živiti svoje rodiče, mohou se zprostiti této povinnosti tím, že to, co rodičům dluží nebo dáti mají, zasvětlí jako dar Bohu nebo obětují chrámu. Poněvadž se pak rodiče neodvažovali požadovati od dětí to, co takovýmto způsobem bylo prohlášeno za »dar«, a poněvadž tak trpěli nouzi, byla touto zdánlivou zbožností láska k rodičům rušena a čtvrté přikázání přestupováno.

4) Citován jest volně Isaiáš 29, 13.

5) Kristus Pán kárá tu spravedlnost pouze zevnější a pokrytectví fariseů, ale nemluví proti postu a újmě anebo dokonce proti ctnosti střídmosti. Ačkoliv sám sebou pokrm neposkvrňuje člověka a nečiní ho horším nebo lepším, může se jídlo a pití státi hříšným, když se děje proti poslušnosti, proti zákonu Božímu nebo církevnímu.

Rozjímání 1.*)

1. průprava: Vizme v duchu Pána Ježíše, jak v spravedlivém hněvu hrozi pokryteckým fariseům a zákoníkům.

2. Průprava: Prosme za osvětlení, abychom se chyb fariseů varovali a o pravou vnitřní spravedlnost se snažili.

1. Rozdělíme si rozjímání na dva díly a budeme v prvním uvažovati o chybách fariseů, abychom se jich vyvarovali, a v druhém na sebe obracet napomenutí

*) Není-li jeden odstavec evangelia rozveden ve více rozjímání, je rozjímání pravidelně bez nadpisu.

Krista Pána fariseům daná. — První nepěkná vlastnost, kterou fariseové a zákoníci ukazují, jest, že přehlížejíce u druhých všecko dobré a ctnostné, všímají si toliko zdánlivých chyb a vytýkají malichernosti. Žádají dále od druhých mnoho a jsou k nim přísní, sami k sobě však shovívaví. Spokojují se zevnějšími věcmi a zachováváním jistých lidských tradic; ano, což horší jest, pro svoje tradice přestupují i těžce zavazující příkázání Boží.

a) Budeme-li se bedlivě zkoumati, poznáme snad, že všechny tyto chyby nějakou měrou máme i my. Jak často přehlízíme u některého spolubratra všecku jeho dobrou vůli, apoštolskou horlivost, dobrotu srdce, a kritizujeme a přísně odsuzujeme nějaké zevnější chyby, nějakou popudlivost nebo neopatrnost, které ani nejsou zcela dobrovolné a spíše mají důvod v nervositě.

b) Kdykoli chceme věřící přísně napomenouti a od nich žádáme dokonalé plnění povinností, vzpomeňme si, zdali sami na sebe takové přísné požadavky klademe a sami zásadami, jiným hlásanými, se řídíme.

c) Vizme, zdali se ještě jinde nejeví u nás mnoho této farisejské spravedlnosti: jsme snad přesní v některých zevnějších předpisech nebo v jistých zvycích, jež jsme si sami stanovili, ale máme dosti široké svědomí, kde běží o příkázání lásky, spravedlnosti, o slib a zákon čistoty; domníváme se, že máme pravou a dokonalou zbožnost, poněvadž vykonáváme předepsané modlitby a za věřící obět přinášíme, ale při tom neplníme závazků, které k věřícím a bližnímu vůbec máme. Máme tedy jistě dosti příčiny, abychom si vážná napomenutí Krista Pána vzali k srdci.

2. Kristus Pán nazývá farisey a zákoníky velmi přísně »vštípením, jehož nevštípil Otec nebeský« a

vážně hrozí, že toto vštípení bude vykořeněno. Pravi o nich, že jsou sami nevědomí nebo slepí a že tedy nemohou býti vůdci a učitelé jiných nevědomých. Vytýká jim slovy prorokovými, že ctí Boha pouze ústy, ale srdce jejich daleko jest od něho. Pádnými a jasnými slovy pak poučuje, jaká jest vlastní cena zevnějších pokání a zevnějších dobrých skutků vůbec; že všechno konečně záleží na vnitřním smýšlení a úmyslu. Na konec vypočítává jednotlivé neřesti a zlé skutky a ukazuje, jak konečně všechny mají svůj kořen v převrácené lidské vůli a zkaženém srdci.

a) Každá zásada, která nespočívá na pravdě Boží, každý podnik, který se nekoná ke ctí Boží, každé jednání z politiky a ohledů lidských je »vštípením, jehož nevštípil Otec nebeský«. Tu máme příčinu, proč často při svých pracích a jednáních s druhými nemáme požehnání.

b) Jak by bylo smutné, kdyby i o nás kněžích mělo platiti slovo, že jsme »slepými vůdci slepých«. A nebudeme-li rozjímati a dále se v posvátných vědách vzdělávati, snadno bude platiti přísná výtka Spasitelova i o nás.

c) Přehlédněme v duchu všechny modlitby, které konati máme, a všechny náboženské i liturgické funkce, a ptejme se, s jakou sebraností se modlíme breviář, sloužíme mši sv., s jakou vážností a uctívaností udělujeme sv. svátostí, konáme pohřební obřady, účastníme se průvodů atd. Neplatí tu také někdy o nás: »Lid tento ctí mne ústy, ale srdce daleko jest ode mne?« V čem se máme zvláště napravit?

d) Zásady Kristovy o zevnějších pokáních a zevnějších dobrých skutcích jsou zcela jasné: Kristus Pán, který sám tolik trpěl, postil se, zimou a horko snášel,

nejhroznější smrtí kříže zemřel, jistě nezavrhuje zevnější pokání a dobré skutky. Ale zevnější skutky jsou jen prostředky k cíli, musí býti spojeny s vnitřním úmyslem; stávají se škodlivými, kde by vyššímu cíli bránily.

e) Vnitřní smýšlení srdce jest tedy věcí nejdůležitější: náš prospěch v duchovním životě a náš úspěch v apoštolské činnosti záleží zcela na míře vnitřní naší obětavosti a lásky.

f) Můžeme na konec probrati v rozjímání jednotlivé hříchy a neřesti, jak je Spasitel v evangeliu vypočítává: zlé myšlenky, nešlechtnosti atd. a ptáti se, které z nich se nějakým způsobem u nás ještě jeví a kde jest jejich kořen.

II. Kristus Pán uzdravuje dceru ženy Kananejské.

(Mt. 15, 21—28; Mk. 7, 24—30.)

A vstav odtud, odešel a odebral se do krajin tyrských a sídonských. A nechtěl, aby se kdo o tom dověděl. Ale nemohl se utajiti. Neboť, hle, žena kananejská, jejíž dcera měla ducha nečistého, uslyšela o něm, a vyšedši z těch končin volala k němu řkouc: »Smiluj se nade mnou, Pane, synu Davidův! Dcera má krutě se trápí od ducha zlého.« Byla pak to žena pohanka, rodem Syro-feničanka.¹⁾ On však neodpověděl jí ani slova.²⁾ I přistoupili učedníci jeho a prosili ho řkouce: »Propuť ji, neboť volá za námi«. On pak odpověděv řekl: »Nejsem poslán leč k zahynulým

ovcím domu israelského.«³⁾ A vešel do domu; a žena vešedší, padla k nohám jeho, klaněla se mu i prosila ho, aby vyvrhl ducha zlého z dcery její, a řekla: »Pane, pomoz mi!« On pak odpověděl, pravil: »Nechej, ať se prve nasytí dítky; neboť není dobře vzítí chléb dítek a dáti psíkům.«⁴⁾ Ale ona odpověděla a řekla jemu: »Ovšem, Pane, neboť i psíci jedí pod stolem z drobtů dítek, které padají se stolu pánů jejich.«⁵⁾ Tu Ježíš odpověděl řekl jí: »Ó ženo, veliká jest víra tvá, staniž se tobě, jak žádáš. Pro tuto řeč jdi, duch zlý vyšel z dcery tvé.« I odešla do svého domu a našla dívku, ona leží na loži a že duch zlý z ní byl vyšel. I uzdravena jest dcera její od té hodiny.

1) Tyrus a Sidon byli ve Fenicii, kde sídleli Kananejci, potomci Chama a Chanaana, kteří od Israelitů byli z Palestiny sem zatlačeni. Nazýváni byli Syrofeničany, poněvadž Fenicie patřila k římské provincii Syrii. Název »syn Davidův« slyšela pohanická žena od jiných.

2) Kristus Pán schválně se chová k ženě chladně, ano zdánlivě tvrdě, aby zkoušel a cvičil její víru, důvěru, pokoru a vytrvalost a dal nám vzor pravé modlitby.

3) Kristus Pán měl kázati evangelium přímo jen národu vyvolenému a teprve skrze apoštoly a Církev celému světu zjevenou pravdu hlásati.

4) Aby pokoru ženy zkoušel, užívá Kristus Pán rčení u židů obvyklého, kteří sebe nazývali syny Božími, pohany psy.

5) Chce říci: »Ovšem, Pane, jsme my pohané psíci, ale právě proto zasloužíme aspoň drobtů tvých milostí; neboť i psíci atd.«

Rozjímání 2.

1. průprava: Vizme v duchu pohanskou ženu, jak volá s pokornou důvěrou a nezlomnou vytrvalostí ke Kristu Pánu o pomoc.

2. průprava: Vyprosme si od Krista Pána podobnou důvěru, pokoru a vytrvalost.

1. Episoda v evangeliu právě vyprávěná odhaluje poněkud veliké tajemství nadpřirozeného působení Božího a rozdělování milostí Božích. Všichni lidé mají býti spasení milostí Kristovou a Kristus Pán jest Spasitelem celého světa. Ale podle věčného úradku nebeského Otce měl jeho apoštolát za jeho života býti omezen úzkými hranicemi Palestiny. Toto omezení bylo pro jeho apoštolské srdce jistě nemalou obětí, ale podrobil se úplně, poněvadž to byla vůle Boží. Bůh nabízí milost a spásu všem, ale na prvním místě volá k sobě vyvolený národ israelský, třebaže se mu stal tolikrát nevěrným. Teprve když Israelité milostí opovrhnu, obrací se Bůh k pohanům. Také to chtěl Kristus Pán svou zdánlivou tvrdostí k ženě Kananejské naznačiti. Ale i v této zdánlivé tvrdosti jeví se veliká láska, která zkouší, ale milostí a dobrodiním neodpírá.

a) Mysleme na příklad Krista Pána, když nám prozřetelnost Boží a poslušnost vykazala působení, jež se nám zdá příliš úzkým. Vyplňme podle příkladu Mistra zcela svoje místo; pracujeme-li s čistým úmyslem a velikou láskou, stane se i působení na pohled nepatrné dalekosáhlým.

b) Pohlédneme-li na svůj život, musíme asi všichni uznati, že patříme k těm, které Pán Bůh milostmi předchází a zahrnoval, co zatím mnohé jiné jakoby zanedbával. A přece, jak často jsme mu byli nevěrní! Vy-

nasnažme se aspoň nyní použít všech milostí co nejlépe, aby nám nebyly snad vzaty a jiným dány.

c) Kristus Pán nepřestává nás milovati, i když se k nám někdy chová zdánlivě tvrdě a něco nám odpírá; nesmíme proto ztráceti naděje. Božský Mistr nás také učí, jaká má být naše láska. Jako láska k dětem nezáleží v tom, že je laskáme a s nimi se mazlíme, tak láska k věřícím a bližním vůbec nezáleží v tom, že jím lichotíme a ve všem povolujeme; někdy je třeba rázného zakročení i zdánlivě tvrdého slova.

2. Na kananejské ženě máme překrásný vzor právě a dokonalé modlitby prosebné. Ačkoliv je pohanka, uvěřila na slova známých z lidu israelského, že Kristus je Mesiáš a že má moc i zázračně pomáhati, obrací se k němu, nazývá ho synem Davidovým a se skalopevnou důvěrou ho žádá za uzdravení dcery. Kristus Pán ji nejprve neodpovídá, pak ji odmítá, řka, že je poslán jen k národu israelskému, nakonec ji citelně pokořuje, přirovnává ji jako pohanku podle rčení u Israelitů obvyklého k psíkovi, ale všecko to ji nezastrašuje, prosí a modlí se vytrvale. Zvláště dojemná jest její pokora, jevíci se v prosté a přece zároveň duchaplné odpovědi na pokořující slova Kristova.

a) Jak nepoměrně lépe a dokonaleji bylo nám po-
přáno poznati Krista a jeho učení! A přece snad často předstupujeme před něho v svatostánku, jako bychom ani nevěřili, že jest tam přítomen, a přednášíme mu prosby, jako bychom v jeho nekonečnou moc a dobrotu nedůvěřovali!

b) I nás zkoušívá Spasitel někdy dosti trpce. Modlíme se za věc, která se nám zdá být velmi důležitá, modlíme se vroucně a dlouho. A přece zdá se, že Kristus Pán nás neslyší. Tu se právě musí ukázat, zdali se

dovedeme modliti vytrvale. Mnohé milosti žádají mnohých a opěťovaných modliteb. Musíme býti přesvědčeni, že každá modlitba bude nějak vyslyšena a odměněna, i když se nám nedostane toho, zač jsme žádali.

c) Napodobujme zvláště dojemnou pokoru pohanské ženy. Musíme Boha prositi za milosti a dobrodiní s přesvědčením, že vlastně ničeho nezasluhujeme, že máme býti spokojeni s drobty, které padají se stolu těch, již jsou hodnější a Bohu milejší než my. A když se nám dostane pokořujícího slova, uznejme pokorně s kananejskou ženou, že jsme skutečně tak nevědomí, nešíkovní, pošetilí, špatní, za jaké nás mají. Podle příkladu mnohých svatých je krásným cvičením v pokoře, pohlízetí na sebe jako na »iumentum Domini«, jako na nerozumné zvířátko, které musí býti od druhých vedeno a řízeno.

3. Apoštolé, kteří se za prosící ženu přimlouvají, mohou nám býti vzorem, jak máme prosby věřících Bohu přednášeti a je svými modlitbami doprovázeti. Věřící lid to od nás očekává, ano pokládá to skoro za hlavní náš úkol. Proto se v naše modlitby doporučuje. Rozjímání tohoto tajemství dává nám příležitost se zpytovat, jak tuto povinnost konáme.

III. Pán Ježíš uzdravuje hluchoněmého.

(Mk. 7, 31—37.)

A vyšed zase z končin Tyrských, přišel skrze Sidon k moři Galilejskému středem končin desítměstských.¹⁾ I přivedli mu hluchoněmého a prosili ho, aby vložil na něj ruku. A on pojav jej od zástupu v soukromí,²⁾ vložil prsty své v uši jeho a

plivnuv dotekl se jazyka jeho, a pohlednuv k nebi, vzdechl a řekl jemu: »Efeta, to jest: Otevři se!«³⁾ A hned otevřely se uši jeho a rozvázal se svazek jazyka jeho, i mluvil správně. A přikázal jim, aby nikomu o tom neříkali. Ale čím více jim přikazoval, tím více to rozhlašovali. I divili se nadmíru řkouce: »Dobře učinil vsecky věci; i hluchým dává slyšeti a němým mluvit.«

1) Kristus Pán se vrací k jezeru Genesaretskému velikou oklikou, chtěje touto delší cestou půvabným krajem poskytnouti učedníkům osvěžení.

2) Různě bývá od exegetů vykládáno, proč Kristus Pán odloučil hluchoněmého od zástupu. Nejpravděpodobněji z téže příčiny, proč potom zakazuje rozhlašovati zázrak. Chtěl předejiti vzrušení lidu a vyhnouti se chvále lidské.

3) Těmito zevnějšími výkony naznačuje vnitřní nadpřirozenou sílu, již léčí, poučuje tak hluchoněmého, jenž slovům nerozuměl, nám pak dává naučení o ceně obřadů a předobrazuje obřady sv. svátostí. »Plivnuv« na prsty, jimiž se pak dotkl jazyka; ne snad do tváře chorého, jak někteří vykládali. »Vzdechl« značí buď úpěnlivou modlitbu anebo povzdech soustrasti s nešťastníkem. Sv. Marek uvádí slovo aramejské »efeta«, jak je měl z vypravování sv. Petra, očitého svědka zázraku.

Rozjímání 3.

1. *průprava: Představme si pohnutlivou scénu: Kristus Pán pronáší všemohoucí slovo: Efeta, otevři se, a hluchoněmý okamžitě nabývá sluchu a počne mluvit.*

2. *průprava: Prosme Krista Pána, aby nás svou milostí z duševní hluchoty a němoty vyléčil.*

1. Uvažujme v prvním díle příklad Krista Pána, rozjímajme o účinné lásce těch, kteří hluchoněmého k Spa-

síteli přivádějí, a povzbudme se pohledem na zástupy, velebíci božského Mistra po tomto velikém zázraku. Na Kristu Pánu pozorujme nejprve jemnou a otcovskou lásku k učedníkům: schválně se ubírá velikou oklikou k jezeru Genesaretskému, aby zjednal učedníkům potřebné zotavení. Vizme pak, jakým laskavým, ale též moudrým lékařem jest Pán Ježíš: pro každého má soucitné srdce, pro každého lék; ale každého jinak léčí: některé uzdravuje jediným slovem; zde léčí zevnějšími symboly a obřady, aby hluchoněmého poučil. Od těch, kteří hluchoněmého, nemohoucího svoji žádost slovy přednésti, ke Kristu Pánu přivádějí, učíme se, jak máme bližním pomáhati a je ke Kristu vésti. Pohledme pak v duchu na jásaající a Krista velebíci zástup a radujme se nad jeho nadšením a láskou k Spasiteli.

a) Případné a s kněžským duchem souhlasné zotavení po vykonané práci nejenom není nám zakázáno, nýbrž jest přáním božského Spasitele. Ovšem se musí dít s čistým úmyslem, a hlavně musíme i při zotavení a zábavě spojení býti s Kristem Pánem.

b) I pro všechny naše nemoci má Kristus Pán vhodné léky. Ovšem na něm záleží, jakým způsobem nás léčiti chce, zdali to chce učiniti hned, anebo nejprve zkoušeti naši trpělivost a pokoru.

c) Úlohou naší jest vésti ke Kristu zvláště ty, kteří ho ještě neznají, anebo sami cesty k němu nenalézají. Kolik duší je snad jenom proto od Krista daleko, že jsme jim ho v pravé podobě neukázali?

d) Čím více se nyní jméno Kristovo v tisku, v shromážděních veřejně tupí a jeho božství popírá, tím více musíme buditi pro Krista Pána nadšení a snažiti se, aby byl i veřejně vyznáván a veleben.

2. Sv. Otcové a jiní duchovní spisovatelé vidí v hluchoněmém obraz hříšníka, zvláště hříšného kněze. Stává se hluchým a němým : hluchým k hlasu milosti Boží a němým k Bohu, že nechce přiznati a vyznávatí svůj hřích, němým k druhým, že je zamlklý a neodvažuje se napominati a povzbuzovati tam, kde by to bylo jeho povinností. Zvláště můžeme při pohledu na hluchoněmého myslet na hříchy sluchu a jazyka. Toto tajemství nám podává také jeden z hlavních prostředků proti těmto hříchům a proti každému hříchu vůbec. Třeba se vzdáliti od zástupu, to jest varovati se příležitosti a srdce své od roztržitosti tohoto světa k Bohu obrátiti.

a) Uvažujme o neštěstí a smutném stavu kněze, který se hříchem stal hluchým k milosti Boží a němým vůči Bohu i vůči lidem. Modleme se vroucně, aby nás Pán Bůh takového neštěstí uchránil, a vystříhejme se všeho, co by nás mohlo na takovou cestu přivést.

b) Nemáme snad také některou z těchto chyb sluchu a jazyka? Neposloucháme snad s radostí, když se druzí kritisují a o jejich chybách mluví? Snad sami svým jazykem bližnímu ubližujeme; nebo se provinujeme aspoň prostořekostí a mnohomluvností? Co chceme činiti, abychom tyto chyby napravili?

c) Oddáliti se od zástupu jest jedním z hlavních prostředků proti těmto chybám a proti každému hříchu vůbec. Varovati se příležitosti, vésti sebraný život, častěji se do samoty k modlitbě uchylovati, to jest cesta k solidní dokonalosti.

3. Celé počínání Krista Pána při uzdravení hluchoněmého jest názorným poučením, že zevnější náboženské obřady nejenom nejsou zbytečné a neužitečné, ale že mají hluboký význam; zároveň jest důtklivým na-

pomenutím, abychom konali církevní obřady s uctívostí a zbožností. Rozjímějme na konec o slovech evangelia: »Dobře učinil všecky věci«, která by měla platiti o každém knězi.

a) Jak často se stává, že kněz koná obřady bez pravé vnitřní zbožnosti a uctívostí, skoro řemeslně a bezmyšlenkovitě! A přece jsou obřady výrazem a znázorněním hlubokých tajemství a zevnějším prostředkem nezměrných milostí. S jakou úctou a zbožností budeme na př. při křtu sv. vyslovovati slovo: Efeta, otevři se, uvědomíme-li si, že křtem otvíráme dítku docela nový, nanejvýše bohatý a šťastný život nadpřirozené milosti!

b) Umiňme si tak žítí a tak dokonale den co den všecky povinnosti konati, aby se po naší smrti vpravdě mohlo o nás říci: »Dobře učinil všecky věci.«

IV. Kristus Pán nasycuje zázračně čtyři tisíce mužů.¹⁾

(Mt. 15, 29—39; Mk. 8, 1—10.)

A odebrav se odtud Ježíš přišel k moři Galilejskému, a vystoupiv na horu posadil se tam. I přišli k němu zástupové mnozí, majíce s sebou němé, slepé, kulhavé, chromé a mnoho jiných a položili je k nohám jeho. I uzdravil je, takže se zástupové divili, vidouce, že nemá mluví, kulhaví chodí, slepí vidí, a velebili Boha israelského.

Ježíš pak, když s ním opět byl zástup veliký a poněvadž neměli, co by jedli, svolav k sobě učedníky své, řekl jim: »Lítost mám nad zástupem, neboť hle, již tři dni trvají se mnou a nemají

co jísti; a rozpustiti je lačné nechci, neboť rozpustím-li je do jejich domů, zemdlí na cestě; příští někteří z nich z daleka.« I odpověděli mu učedníci jeho řkouce: »Odkud vezmeme tolik chlebů a bude kdo moci na poušti nasytiti zástup tak veliký?« Tu otázal se jich Ježíš: »Kolik chlebů máte?« Oni pak pravili: »Sedm, a několik rybiček.« I rozkázal zástupu, aby se rozložili na zemi. A vzav sedm chlebů, vzdal díky, rozlomil je a dal učedníkům svým, aby je předkládali. Učedníci pak předkládali je zástupu. A také několik rybiček, které měli, požehnal a řekl, aby je také předkládali. A jedli všichni a nasýtili se, a sebrali pozůstalé drobty, sedm košů plných. Bylo pak těch, kteří jedli, asi čtyři tisíce mužů mimo ženy a děti. A rozpustiv zástup, vstoupil na lodičku a přišel do končin magedanských a dalmanuthských.²⁾

1) Domněnka racionalistů, že toto vypravování o druhém nasycení zástupů jest pouhou smyšlenkou dvou evangelistů, nemá naprosto základu. Není nejmenší příčiny pochybovati o věrohodnosti sv. spisovatelů, kteří líčí událost tuto jako zcela rozdílnou od zázraku dřívějšího (rozdil v počtu chlebů, ryb, nasycených lidí, zbylých drobtů). Ostatně Kristus Pán sám později zcela určitě připomíná apoštolům dvoje zázračné nasycení (Mt. 16, 9—10; Mk. 8, 19—20). — (Srv. následující perikopu.)

2) Asi nynější Medšdel, na západním břehu jezera genesaretského.

Poznámka. Myšlenky a náměty k rozjímání jsou většinou tytéž jako při prvním zázraku nasycení pětítisícového zástupu. Poukazujeme proto na rozjímání 47. předšlého svazku.

V. Fariseové a sadduceové pokoušejí Krista Pána. Kristus Pán varuje apoštoly před nimi.

(Mt. 16, 1—12; Mk. 8, 11—21.)

A tu vyšli fariseové a sadduceové a přistoupili k němu, aby ho pokoušeli. I prosili ho a počali se s ním příti, žádající od něho, aby jim ukázal znamení s nebe.¹⁾ On pak odpověděl, řekl jim: »Když nastane večer, říkáte: Bude pěkně, neboť červená se nebe; a ráno: Dnes bude nepohoda, neboť červená se nebe pošmurně. Tvářnost nebe umíte tedy posouditi, znamení časů však poznati nedovedete?«²⁾ A povzdechuv v svém duchu, pravil: »Proč žádá pokolení toto znamení? Pokolení zlé a cizoložné hledá znamení.«³⁾ Amen, amen, pravím vám, nebude dáno znamení pokolení tomuto, leč znamení proroka Jonáše.« A nechav jich, odešel a vstoupiv na loď, plavil se na druhou stranu.

A když se plavili na druhý břeh, zapomněli s sebou vzíti chleby; a neměli s sebou na loď leč jeden chléb. A prikazoval jim řka: »Hleďte a varujte se kvasu farisejského a sadducejského i kvasu Herodova.« Ale oni uvažovali u sebe řkouce: »To proto, že jsme nevzali s sebou a nemáme chlebů.«⁴⁾ Poznav pak to Ježíš, řekl jim: »Co uvažujete mezi sebou, malověnní, že nemáte chlebů? Ještě-li nechápete a nerozumíte? Ještě-li máte zaslepené srdce své? Majíce oči, nevidíte-li, a majíce uši, neslyšíte-li? A nepamatujete-liž se na to, když jsem rozlámal pět chlebů pro pět tisíc lidí, kolik košů plných drobtů jste sebrali?« Řkou jemu: »Dvanáct.« »A když sedm chlebů pro čtyři tisíce, kolik košíků drobtů jste sebrali?« Řkou

jemu: »Sedm.« I řekl jim: »Kterak ještě nechápete, že nikoliv o chlebích pravil jsem vám: varujte se kvasu farisejského a sadducejského?« Tu porozuměli, že neřekl, aby se varovali kvasu chlebů, nýbrž učení farisejského a sadducejského.⁵⁾

1) Domněnka racionalistů, že tu evangelisté líčí tutéž událost u Mt. 12, 38dd (srv. odst. XXII. tohoto svazku) vypravovanou, nedá se ničím dokázati. Fariseové a sadduceové byli mezi sebou znepřáteleni, ale proti Kristu Pánu se často spojovali. Žádati nové znamení s nebe po tolika velikých a zjevných zázracích, znamenalo skutečně, pokoušeti Boha a Krista Pána.

2) Fariseové a sadduceové docela správně z přirozených znamení usuzovali na jisté účinky; byla to tedy pouze zatvrzelost, když nechtěli ze zázraků Kristových souditi na jeho božské poslání.

3) »Cizoložným« nazývá Kristus Pán pokolení fariseů a sadduceů, poněvadž porušili smlouvu s Bohem, mnohem slavnější a světlejší, než jest smlouva manželská.

4) Učedníci slyšíce slovo »kvas«, hned si vzpomínají na kvasné chleby, které zapomněli vzíti. Zaujati touto starostí, nemyslí na smysl slov Spasitelových, nebo si je vykládají tak, jako by Kristus Pán je chtěl varovati, aby nebrali chleba od fariseů a sadduceů. Podle Marka Kristus Pán zvláště ještě připomíná »kvas Herodův«, jenž byl obklopen hlavně sadduceji.

5) Slovo »kvas« bylo u židů často bráno metaforicky pro nákazu, a také Písmo sv. užívá někdy slova v tomto smyslu.

Rozjímání 4.

1. průprava: *Slyšme v duchu, jak Spasitel přísně kárá zatvrzelost fariseů a sadduceů a vážně vytýká učedníkům nedostatek důvěry.*

2. průprava: *Modleme se za ochotu, následovati vždy milosti Boží, a za důvěru v Boží prozřetelnost.*

1. Jest téměř neuvěřitelné, že fariseové a sadduceové po tolika zázracích Kristových žádají nové znamení na potvrzení jeho poslání. Kristus Pán léčil zázračně všechny druhy nemocí, vymítal ďáblы, křísil mrtvé, proměnil vodu ve víno, nasýtil několika chleby mnoho tisíc lidí: všechno to jeho nepřátelům nestačí, chtějí nějaké zvláštní zázračné znamení na nebi. A nebyl to nedostatek chápavosti, jako by nedovedli ze zázraků poznati poslání Kristovo. Spasitel sám jim dosvědčuje, že v jiných věcech dovedou docela dobře souditi z účinku na příčiny. Byla to tedy zatvrzelost. Proto se jim dostává velmi přísného pokárání. Pán Ježíš je nazývá pokolením cizoložným a prohlašuje, že jim znamení tak drze požadovaného dáno nebude.

a) Kolik důkazů všemohoucnosti a lásky dal Kristus Pán také nám v posavadním životě! A přece jak snadno ztrácíme důvěru, když nás Pán někdy hned nevyslyší anebo na nás nějakou těžší zkoušku pošle. Jakoby všechny posavadní důkazy nestačily! Chceme, aby nám okamžitým vyslyšením proseb anebo odnětím kříže dal nové znamení své moci a lásky.

b) Výtku Spasitelovu fariseům a sadduceům můžeme i na sebe obrátiti. V přirozených a pozemských věcech a záležitostech dovedeme velmi snadno a jasně posouditi, co je k našemu prospěchu a co bychom činiti měli; kde však se jedná o duchovní prospěch a povinnosti du-

chovního života, tam si často počínáme tak, jako bychom neměli dosti chápavosti a soudnosti.

c) Přísná a ostrá jsou slova Spasitelova k fariseům a sadduceům a vážná jest jeho hrozba. Vskutku, cizoložství (tak nazývá Spasitel hřích fariseů a sadduceů) jest jedním z největších zločinů, odepření zvláštního znamení, t. j. odněti zvláštních milostí, jímž Spasitel hrozí, jedním z největších trestů. Ale ještě větším hříchem než nevěrnost manželská jest nevěrnost kněze, který hříchem porušuje slavnou sňubní svoji smlouvu, před oltářem odpřisáhnutou. Proto Bůh takového kněze trestá odnětím svých milostí.

2. Také apoštoly napomíná Kristus důtklivě a kárá přísně. Z dvojí příčiny zasloužili učedníci takového pokárání. Nejprve proto, že tak brzy zapomněli na veliké dobrodiní, které jim a zástupům lidu prokázal Spasitel zázračným nasycením. Pak proto, že příliš mnoho a příliš úzkostlivě myslí na pozemské věci, na vezdejší chléb.

a) Jak snadno zapomínáme i my na nesčetná dobrodiní tělesná i duševní, která nám Bůh udělil! Jak málo za ně děkujeme a jak snadno reptáme, když nám něco chybí! Jsme-li sami tak málo vděční za dobrodiní Boží, nesmíme se diviti, že nám věřící naše dobrodiní splácí mnohdy nevděkem. Umiňme si, že budeme často, zejména po mši sv. a při večerní modlitbě Pánu Bohu za přijatá dobrodiní děkovati a nikdy nereptati.

b) Nemyslíme snad i my příliš mnoho a úzkostlivě na věci pozemské, nestaráme se příliš o statky tohoto světa? Snad dokonce pro takové myšlenky a starosti zanedbáváme své povinnosti a konáme nedbale modlitby?

3. Ještě dva náměty k rozjímání podává nám přečtený úryvek evangelia. Kristus Pán praví, že nebude židům dáno jiného znamení leč znamení Jonáše proroka, to jest zázrak zmrtvýchvstání. Tak veliký je tedy zázrak vzkříšení, že všechny ostatní u srovnání s ním skoro ani nejsou znameními. Kristus Pán dále srovnává nauky fariseů a sadduceů s kvasem, pronikajícím a kazícím ponenáhlu těsto, a učí nás tak, jak nebezpečné jsou špatné nauky a zásady, které ponenáhlu v srdce vnikají.

a) Vzpomeňme si tedy, jak veliký zázrak a jaký mocný důkaz sv. víry máme ve zmrtvýchvstání Páně a obnovme se ve víře, která je takovým způsobem potvrzena.

b) Varujme se úzkostlivě zásad tohoto světa, které, jsouce na pohled mnohdy nevinné, tím jistěji ponenáhlu připravují o pravého církevního ducha.

VI. Kristus Pán uzdravuje v Bethsaidě slepého a příslibuje pak sv. Petru primát.

(Mt. 16, 13—19; Mk. 8, 22—29; Lk. 9, 18—20.)

I přišli do Bethsaidy.¹⁾ A přivedli k němu slepce a prosili ho, aby se ho dotekl. A on ujav slepce za ruku, vyvedl jej z městečka, a plivnuv na oči jeho, vložil naň ruce své a tázal se ho, zdali co vidí. I pohlédl vzhůru a řekl: »Vidím lidi jako stromy chodíti.«²⁾ Na to vložil opět ruce na jeho oči. I prohlédl a byl uzdraven, tak že viděl všecko jasně.³⁾ A poslal jej domů řka: »Jdi do domu svého, a vejdeš-li do městečka, nikomu o tom nepovídej.«

I vyšel Ježíš a učedníci jeho do městeček Caesaree Filipovy.¹⁾ I stalo se, když se modlil o samotě na cestě, byli s ním učedníci jeho. I otázal se učedníků svých řka: »Kým praví lidé býti mne, Syna člověka?« A oni odpověděvše řekli jemu: »Jední Janem Křtitelem, a jiní Eliášem, jiní Jeremiášem, jiní pak jedním ze starých proroků, který vstal z mrtvých.«²⁾ I řekl jim Ježíš: »Vy pak, kým mne býti pravíte?« A Šimon Petr odpověděv, řekl jemu: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.«

A Ježíš odvětviv řekl: »Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův!³⁾ Neboť tělo a krev nezjevilo toho tobě,⁷⁾ nýbrž Otec můj, jenž jest v nebesích. A já pravím tobě: Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám Církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského, a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.«⁸⁾ Tu přikázal učedníkům svým přísně, aby nikomu neříkali, že On jest Kristus.

1) Pravděpodobně nemíní se tu Bethsaida u Kafarnaum, nýbrž Bethsaida Juliina na severovýchodě jezera Genesaretského.

2) Viděl lidi pouze v neurčitých obrysech, takže je mohl jenom z pohybů rozeznávat od stromů. Z toho, že slepec může srovnávat lidi se stromy, třeba souditi, že nebyl od narození slepým.

3) Kristus Pán uzdravuje slepého ponenáhlu, snad že víra jeho nebyla s počátku dosti pevná, nebo aby ho zkoušel; chtěl tím také dáti naučení, že se i slepota duchovní léčívá jen ponenáhlu.

4) Tetrarcha Filip rozšířil a upravil malou ves Paneas na úpatí Hermonu u pramenů Jordánu v město a nazval je na počest císaře Caesareí (Filipovou na rozdíl od jiných měst téhož jména).

5) Domnívalť se tedy lid, že Jan Křtitel nebo některý z jmenovaných proroků vstal z mrtvých.

6) Z odpovědi Spasitelovy na vyznání Petrovo třeba souditi, že Petr svými slovy nevyznal pouze mesiášství, nýbrž i božství Kristovo.

7) T. j. tvoje přirozené poznání.

8) Těmito slovy přislíbujee Kristus Pán sv. Petru prvenství neboli nejvyšší pravomoc v Církvi. Má býti skalou, která dá budově Církve jednotu, sílu a trvání, dostane klíče, které v Starém zákoně, u židů i u jiných východních národů vůbec byly symbolem nejvyšší moci, má svazovati a rozvazovati, to jest zákony dávatí nebo rušiti a vykonávati v celé Církvi soudní moc. Toto přislíbení vypravuje jen Matouš; Marek a Lukáš ho nemají. Ale text jest jistě autentický. Nalézá se ve všech rukopisech a překladech a od 2. století jest nesčíslněkráté citován. Za života apoštolů by se byl nikdo neodvážil v evangelích něco změnití; po smrti apoštolů byly opisy evangelíů už v tolika exemplářích rozšířeny, že byla interpolace absolutně nemožná. Že se Marek a Lukáš, kteří i jinde opomíjejí mnohé věci od Matouše vypravované, o tomto přislíbení nezmiňují, nečiní obtíže; zvláště když na jiných místech píší jasně o privilegovaném postavení Petrově, ano přímo i o jeho primátu a neomylnosti (Lk. 22, 31—32). U sv. Marka jest ještě zvláštní příčina, proč se o tomto přislíbení nezmiňuje. Sepsalť své evangelium podle kázání sv. Petra, který ze skromnosti o tomto velikém vyznamenání v svých kázáních pomlčel.

Rozjímání 5.

Pán Ježíš uzdravuje slepého v Bethsaidě.

1. průprava: Vizme v duchu Krista Pána, vzkládajíc ho na slepce ruce.

2. průprava: Modleme se, aby nás Kristus Pán z duševní slepoty uyléčil.

1. Osud tohoto ubohého slepce byl velmi nešťastný, zvláště proto, že podle všeho pozbyl zraku teprve později. Slepý od narození tak necítí neštěstí svého, poněvadž nepoznal, jak velké dobrodiní jest zrak. Ten, kdo dříve viděl, pocituje slepotu ovšem velmi trpce. Živá soustrast s nešťastným slepcem a upřímný dík Pánu Bohu, že nám dal a zachoval zdravé smysly, budou jistě prvními city v tomto rozjímání. Sv. Otcové a duchovní spisovatelé srovnávají tuto tělesnou slepotu se slepotou duchovní těch, kteří pravdu Boží a svůj stav nepoznávají. Toto přirovnání poskytne nám také všelicos, co budeme moci obrátiti na sebe.

a) Všichni pokládali bychom jistě za hrozné neštěstí, kdybychom jednoho dne náhle oslepli. A přece, pomyslíme-li na spáchané hříchy, musíme doznati, že by to byl daleko menší a nepatrnější trest, než jaký bychom zasloužili. Jak musíme z celého srdce Bohu děkovati, že nám posud zdravé smysly zachoval, když tento slepec a s ním ve světě tisíce jiných, snad mnohem spravedlivějších než my, tímto trpkým křížem bylo navštíveno. A jak se musíme aspoň nyní vynasnažiti, žíti tak, aby nás snad Pán Bůh takovým způsobem nepotrestal!

b) Můžeme a musíme všichni děkovati Pánu Bohu, že nejsme raněni duševní slepotou nevěrců a hříšníků, kteří pravdu Boží a jeho vůli neznají a znáti nechtějí.

Ale nějakou duševní slepotu nalezneme snad i u sebe. Klameme se totiž velmi snadno o pravém stavu své duše a svého života. Ctižádost a nerozvážnou prudkost máme za horlivost, smyslnou náklonnost za duchovní lásku, pohodlnost omlouváme potřebnou starostí o zdraví atd. Musíme se tudíž pilně pozorovati, všimati si, co druzí o nás soudí a co nám vytýkají, hlavně mnoho se o nadpřirozené světlo modlíti.

2. Světlo, které všemohoucí silou božského Spasitele vniklo zase do mrtvého zraku slepého ubožáka, jest obrazem světla mnohem drahocennějšího, nadpřirozeného, kterým Bůh naši duševní slepotu léčí. Někdy nás Bůh osvětluje svou milostí přímo, jindy, a to zpravidla, dostává se nám nadpřirozeného světla čtením Pisma sv. a jiných duchovních knih, rozjímáním, modlitbou, sv. svátostmi, zejména sv. přijímáním, radou a poučením duchovních vůdců. Uvažujme, jak těchto prostředků užíváme a co činiti chceme.

a) Věnujeme nějakou určitou dobu duchovní četbě, zvláště čtení Pisma sv., a snažíme se, čerpati z duchovního čtení co možná největší užitek?

b) Konáme svědomitě rozjímání a jiné kněžské modlitby? Všímáme si bedlivě všech vnuknutí, jichž se nám při tom dostává?

c) Prosíváme při sv. přijímání a při dikůčinění za osvícení? Předkládáme svoje pochybnosti a nejasnosti ve vroucí modlitbě Pánu Ježíši?

d) Naše zpovědi by neměly býti pouhým vyznáváním hříchů, nýbrž měli bychom ve zpovědníku míti zkušeného rádce, který nám ukazuje pravou cestu a pravé prostředky. Slova jeho bychom měli považovati za hlas s nebe.

e) Zpytujeme se vůbec, jak si hlasu milosti Boží všimáme a zdali nepřichází netečností naší mnohá milost nazmar.

3. Vykladači Písma sv. a duchovní spisovatelé praví, že Pán Ježíš také proto uzdravoval slepce ponenáhlu, aby nás poučil, že nelze pravidelně ani v duchovním životě, ani v apoštolském působení dosíci všeho najednou, nýbrž že třeba postupovati pomalu.

a) Bývá zejména chybou začátečníků v duchovním životě, že chtějí najednou a hned dosíci vysokého stupně dokonalosti. Jakmile se jim něco podaří, domnívají se, že už velmi pokročili, a když pak zase klesnou, bývají velmi sklíčení. Musíme vědět, že všeho najednou dosáhnouti nelze a že toho ani Pán Bůh nežádá. Ani Bůh neuděluje všech milostí najednou. Nedivme se tedy, když někdy i po delší době zase padneme, použijme pádu ku pokoření a zdokonalení.

b) Nechtějme ani v pastorači dosíci všeho hned najednou a jakýmsi násilím. I zde milost Boží působí ponenáhlu, často i po dlouhé námaze vidíme málo ovoce. Ale nezdolná trpělivost a vytrvalá modlitba vedou jistě k cíli.

Rozjímání 6.

Pán Ježíš slibuje Petrovi prvenství v Církvi.

1. průprava: Představme si úchvatnou scénu: Sv. Petr nadšeně vyznává božství Kristovo a Kristus Pán mu slibuje slavnostně prvenství v Církvi.

2. průprava: Prosme za nadšení, úctu a lásku k Církvi a k apoštolskému Stolci.

1. Po více než dvouletém veřejném působení a obcování s učedníky chtěl se jim Kristus Pán slavnostně

zjevití jako Syn Boží. Úmyslem a přáním jeho bylo, aby učedníci sami mesiášství a božství jeho vyznali. Proto se jich ptá nejprve, co lidé o něm soudí, a pak, zač ho považují oni sami. Z odpovědi učedníků vidíme, jaká nevědomost vládla ještě u lidu o poslání Kristově a jaké klamné pojmy lid o něm měl. A nyní, po dvou tisících letech, kolik je ještě lidí, kteří Krista neznají, anebo mají o něm docela klamné názory! Příčiny takové nevědomosti jsou konečně tytéž jako u vrstevníků Kristových: nedbalost a netečnost v hledání a poznávání Krista, nezřízené vášně, zvláště pýcha. Ostatně se nedivme, že tolik lidí Krista nezná, když i my po tak dlouhém obcování s ním a tolika přijatých milostech ještě ho dosti docela nepoznáváme, anebo nemáme jeho pravého ducha.

a) V odpovědi učedníků můžeme si nejprve všimnouti okolnosti, že nesdělují Kristu Pánu příhan a spílání, které jistě od mnohých o Spasiteli slyšeli. Nazývali ho mnozí podvodníkem a svůdcem lidu, dokouce p'jáním. Je to příklad pro nás, že si nemáme všimati toho, co lidé zlého o někom mluví, a také mu toho nedonášeti.

b) Zármutkem a lítostí musí býti naplněno naše srdce, uvážíme-li, jak i za našich dob tolik milionů lidí Krista nezná, anebo má o něm zcela mylné pojmy. I dnes ho mnozí mají za podvodníka, jiní za slabomyslného blouznivce, jiní připouštějí, že byl velikým mudrcem, ale božství jeho popírají. Naši úkolou jest, Krista ukazovati a hlásati; proto máme odstraňovati v srdcích lidských hlavně dvě příčiny nevědomosti o Kristu: netečnost a pýchu.

c) Netečnost a skrytá pýcha jsou snad i u nás příčinou, že ještě dosti dobře Krista neznáme, že s ním dosti důvěrně neobcujeme, že nemáme jeho pravého

ducha, ducha apoštolské horlivosti, poddajnosti, nezištnosti.

2. Na otázku Kristovu vystupuje odhodlaně z řady apoštolů sv. Petr a mužně vyznává božství Kristovo. Že apoštol slovy: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého« vyznal nejenom mesiášství, ale i božství Kristovo, vysvitá z neobyčejné chvály, již se mu za vyznání od Spasitele dostalo, a z toho, že Kristus Pán víru jeho přičítá zvláštnímu zjevení Božímu. Že Kristus je Mesiášem, vyznali už dříve i jiní apoštolové. Z odpovědi Kristovy poznáváme, že víra a zvláště rozhodné a radostné vyznávání víry jsou darem a účinkem milosti Boží.

a) Napodobujeme mužnou rozhodnost a radostnou ochotu sv. Petra, kde se jedná o to, Krista před světem vyznati, zájmů jeho a jeho sv. Církve hájiti, pro něho něco zdatného působiti.

b) Nezapomeňme nikdy na to, že víra a zvláště také neohrožené a radostné vyznávání víry jsou vzácným darem a velkou milostí Boží. Musíme se mnoho modliti, abychom si víru zachovali, v ní se stále upevňovali, ale zvláště, abychom podle víry žili, na všechno ve světle víry pohlíželi a ve všem prozřetelnost Boží viděli.

c) Vzbudme pevnou víru v základní článek víry, jež tu sv. Petr vyznává, v božství Kristovo. Můžeme jedno slovo vyznání Petrova po druhém v rozjímání probírat. »Ty jsi«, nejenom na čas a v čase učiněn, ale od věků a svou podstatou a na všechny věky Syn Boží. »Kristus« t. j. pomazaný Páně, Mesiáš, kterého věkové a národové očekávali, který přišel spasit celý svět, jemuž dána jest veškerá moc na zemi i na nebi. »Syn Boží«, druhá božská osoba, pravý, nekonečný věčný Bůh, nejvyšší spravedlnost a láska sama. »Boha živého«,

z něhož veškeren náš život vychází a v němž jednou život věčné blaženosti žiti máme.

3. Slova Krista Pána jsou zakládající listinou Církve Boží. Spasitel slavnostně prohlašuje, že tato Církev je zbudována na nerozborné skále, že potrvá až do konce věků a že žádný nepřítel ji nepřemůže. Ustanovuje skalou, t. j. nejvyšší autoritou sv. Petra a jeho nástupce, jimž udílí veškerou moc v Církvi.

a) Prvním cítem, jež tato úvaha o založení Církve a příslibení prvenství v nás vzbudí, bude jistě upřímná radost a vroucí vděčnost, že se nám dostalo milosti, býti údy, ano sluhy této Církve, Kristem založené. Jistě se zase obnovíme v dětinné úctě a vřelé lásce k této Církvi Kristově.

b) Když nás pohled na množství a sílu nepřátel Církve činí malomyslnými, anebo snad i pochybnosti v duši vznikají, vzpomeňme si na to, že Církev naše je vzdělána na skále a že ani brány pekelné proti ní nic nezmohou.

c) Uvažujme jednotlivá slova příslibení Kristova a vízme, jak veliká moc je papeži dána. Obnovme se v své úctě a oddanosti k apoštolskému Stolci. Radujme se, že i nám je něco z té moci dáno; ale budme si vědomi, že veškerá naše moc je závislá na moci apoštolské a má býti vykonávána v poslušnosti k ní.

VII. Kristus Pán předpovídá svoje utrpení.

(Mt. 10, 38—39; 16, 20—28; Mk. 8, 30—39;
Lk. 9, 21—27.)

Od té chvíle počal Ježíš ukazovati učedníkům svým, že musí jíti do Jerusalema a mnoho trpěti

a zavržen býti od starších a zákoníkův i velekněží a býti usmrcen a třetího dne vstáti z mrtvých. A mluvil ta slova zjevně.¹⁾ I poial ho Petr stranou a počal mu domlouvati řka: »Odstup to od tebe,²⁾ Pane, to se ti nestane.« Ale on obrátiv se a pohleděv na své učedníky, přísně přikázal Petrovi, řka: »Jdi mi s očí satane! Pohoršením jsí mi; neboť nemáš na zřeteli věcí Božích, nýbrž lidské.«³⁾

A přivolav k sobě zástup i učedníky své, řekl všem: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmí kříž svůj každodenně a následuj mne. Kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden. Neboť kdo by chtěl život svůj zachovati a nalezne jej, ztratí jej, kdo by však ztratil život svůj pro mne a pro evangelium, zachová jej. Neboť co prospěje člověku, byť celý svět získal, ale sám sebe zahubil a na duši škodu trpěl? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou?⁴⁾ Neboť kdo se bude stvděti za mne a za slova má v tomto pokolení cizoložném a hříšném, za toho bude se stydětí také Syn člověka, když přijde v slávě své a Otcově a svatých andělů a odlatí jednomu každému podle skutků jeho. Amen, pravím vám vpravdě: Jsou tu někteří z přítomných, kteří neokusí smrti, dokavad neuzří království Božího a Syna člověka přicházeti v moci v království jeho.«⁵⁾

1) Kristus Pán zde po prvé jasně předpovídá své umučení; od té doby myšlenka tato se v evangeliu vrací často. Že přes to učedníci slov jeho nechápali a jim nevěřili, dá se vysvětliti z bludných názorů o Mesiáši a z toho, že nevěříme a nedbáme toho, co je nám nemilé.

»Musil« Kristus tak trpěti a zemřítí, poněvadž to byla vůle Otce, aby tím způsobem lidstvo vykoupil.

2) V řeckém originále : Toho tě chraň Bůh.

3) Sv. Petr, nechť je věřiti slovům Krista Pána a přemlouvaje ho, aby se nevydával na utrpení a smrt a tím se vlastně opřel vůli Boží, zasluhoval přísné výtky, a to tím více, že právě před tím božské poslání Kristovo i jeho božství tak jasně poznal a vyznal. »Satanem« nazývá Spasitel Petra, ne snad proto, že by byl jednal z vnuknutí ďábla, ale poněvadž se snaží Krista Pána od vykupitelského díla odvrátiti, jako kdysi zlý duch na poušti. Ostatně satan znamená tolik, jako odpůrce nebo pokušitel vůbec.

4) Kristus Pán zde míní následování své životem dokonalostí (»Kdo chce za mnou přijíti«), ale i život křesťanský vůbec (»řekl všem«). Obé vyžaduje statečného sebezáporu, jež Kristus Pán přirovnává k nešení kříže : museliť odsouzení k této potupné a bolestné smrti nésti svůj kříž na popraviště. Život, který jest třeba sebezáporem zachovati, jest věčný život duše.

5) Který příchod Syna člověka a jeho království zde Kristus rozumí, o tom jsou různá mínění vykladačů. Pravděpodobněji nemyslí Kristus Pán ani na poslední soud, ani na svoje proměnění na hoře, ani na zmrtvýchvstání a nanebevstoupení, ani na založení a první vystoupení Církve, nýbrž na moc, již zjevil při zkáze Jerusalema.

Rozjímání 7.

1. průprava: *Slyšme vážná slova Krista Pána: »Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne!«*

2. průprava: *Prosme za milost, abychom s láskou nesli kříž za Kristem Pánem.*

1. Kristus Pán by býval mohl svět vykoupiti jedním vnitřním aktem poslušnosti, ale podle vůle Boží měl

zemřítí nejpotupnější smrtí kříže a vytrpěti bolesti, jimž není rovných. Bůh chtěl tím názorně ukázati zlobu hříchu, velikost své lásky, nutnost pokání a sebezáporu. Jako se u Krista Pána idea kříže a utrpení stala středem všeho myšlení a toužení a od této doby prostupuje všechny jeho řeči a napominání, tak má býti i u nás myšlenka na kříž a na sebezápor centrální ideou vnitřního života. Třeba ovšem tomuto velikému tajemství kříže a utrpení rozuměti a věřiti v ně. Příčiny, proč mnozí ho nechápají a v ně nevěří, jsou tytéž jako u apoštolů: jsou příliš zaujati pozemskými, čistě lidskými názory a nechtějí uvažovat o tom a věřiti v to, co je jejich přirozeností nepříjemné.

a) Poděkujme z celého srdce Kristu Pánu, že nás vykoupil nevýslovnými bolestmi a potupnou smrtí. Uvažujme, jak veliká jest zloba hříchu, jak nepochopitelná láska Boží k nám a jak musíme sami trpěti, abychom se hříchu vyvarovali a lásku Boží láskou odplatili.

b) Jest myšlenka utrpení a kříže centrální ideou našeho vnitřního života? Jsme přesvědčeni, že musíme něco trpěti, chceme-li svoje hříchy odčinití, nových hříchů se varovati a Kristu Pánu svoji lásku ukázati? Ještě více musí trpěti ten, kdo chce apoštolsky působiti, duše ke Kristu vésti a za hříchy světa pokání činiti.

c) Musíme-li si říci, že tajemství kříže a utrpení ještě dosti neznáme, ptejme se, které jsou toho příčiny. Snad vezíme ještě příliš v zásadách a názorech tohoto světa, který ovšem touží jenom po pohodlí, cti a bohatství a o utrpení nechce ničeho slyšeti? Anebo nechceme pravdě o potřebě sebezáporu zcela uvěřiti, ba ani o ní vážně uvažovati, poněvadž je nám nepříjemná?

2. Sv. Petr, slyše milovaného Mistra mluvit o těžkém utrpení a potupné smrti, které ho čekají, snaží se ho v ukvapené horlivosti odvrátiti od této myšlenky. Ale Kristus Pán ho velmi ostře kárá. Z tohoto výjevu se můžeme mnohému učit. Na Petrovi vidíme, které chyby se máme varovati. Kristus Pán nám ukazuje, co se mu u jeho sluhů nejvíce nelíbí: vyhýbatí se kříži a raditi dokonce druhým, aby kráčeli širokou cestou pohodlného života. Spasitel nás také učí, že máme s apoštolskou svobodou a otevřeností i svoje přátele a duše nám milé pevně, ano i ostře napomínati, je-li toho třeba.

a) Na Petrovi se nám nelíbí jeho vrtkavost. Před chvílí vyznal s pevnou vírou a s nadšením božství Krista Pána a nyní nechce uvěřiti jeho slovům. Nestálost a měnivost bývá u nás velikou překážkou duchovního života a úspěšného působení. Neodstupujme proto od toho, co jsme s milostí Boží a po zralé úvaze jednou za správné uznali a si předsevzali. Nyní si v rozjímání zvláště umiňme, že chceme předsevzetí v něm učiněná zachovati.

b) Vyznávaje božství Kristovo, následoval Petr hlasu milosti Boží, odrazuje Spasitele od cesty kříže, řídil se hlasem přírody. Přirozenost se leká obtíží a touží po pohodlí. Řídme se v svých soudech a ve všem svém jednání vždy hlasem milosti a neposlouchejme svůdného hlasu přirozenosti.

c) I my bychom zasloužili ostrého názvu »pokusitele« z úst Kristových, kdybychom se vyhýbali kříži, zvláště kdybychom svěřené duše příkladem nebo i slovem sváděli s cesty následování Kristova, s cesty křížové.

d) Pohledme na příklad otevřenosti a rozhodnosti božského Mistra, když jest nám těžko, přisně napomenouti nebo trestati ty, kteří přirostli k srdci našemu.

3. Ve vážném a důtklivém naučení, jež Kristus Pán navazuje na důtku sv. Petru udělenou, můžeme rozjímati zvláště dvě věty: »Kdo chce přijíti za mnou, vezmi kříž svůj.« »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši škodu trpěl.«

a) Uvažujme, že každý křesťan musí trpěti a kříž za Kristem nésti (»řekl všem«); ten, kdo chce dokonaleji Krista Pána následovati, (»kdo chce za mnou přijíti«), musí býti připraven na větší oběti a kříže.

b) Máme nésti kříž svůj podle slov Kristových »každodenně«. Obnovme se tedy v ochotě, nésti obyčejné, denní kříže, které jsou spojeny s denní prací, duchovními cvičeními, obcováním s druhými.

c) Nestačí kříž jen nésti, třeba Krista následovati. Nestačí s odevzdaností trpěti, třeba kříž nésti z lásky ke Kristu Pánu. Jest to nejlepší prostředek, jak mu můžeme svoji lásku ukázat a jeho lásku si zjednat.

d) Těm, kdož se za kříž nestydí, nýbrž ukřížovaného Krista Pána vyznaří a jeho kříž nesou, slibuje Spasitel velikou odměnu. Uvidí Krista Pána v jeho slávě a budou účastni jeho království.

e) Pohodlnější jest ovšem, setřásti se sebe jeho kříže Kristova a užívatí tohoto světa. Ale co pomůže získati celý svět, trpí-li duše škodu? A co jsou všechna dobra světa proti milosti Boží a životu věčnému?

VIII. Proměnění Krista Pána.

(Mt. 17, 1—13; Mk. 9, 1—12; Lk. 9, 28—36.)

Stalo se pak za šest dní po těchto slovech, Ježíš pojal Petra a Jakuba a Jana, bratra jeho a vyšel a vedl je samotné na horu vysokou soukromí, aby se modlil.¹⁾ A když se modlil, proměnil se před nimi. A stal se vzhled jeho obličejů jiným, i zastkvěla se tvář jeho jako slunce; a byla učiněna roucha jeho bílá a skvoucí velmi jako sníh, jakých bělič na zemi vyběliti nemůže. A aj, dva muži, Mojžíš a Eliáš, ukázali se jim ve slávě a mluvili s Ježíšem; a mluvili o jeho skonání, které měl vyplniti v Jerusalemě.²⁾ Petr pak a ti, kteří byli s ním, byli obtíženi spánkem.³⁾ Vzbudivše se však, viděli slávu jeho a dva muže, kteří stáli s ním.

I stalo se, když byli na odchodu od něho, Petr promluvil a řekl Ježíšovi: »Mistře a Pane, dobře jest nám tu býti; chceš-li, udělejme tři stánky, tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.« Nevěděli co mluví, neboť byli hrůzou jati.⁴⁾

Když pak to ještě mluvil, hle, povstal oblak světlý a zastínil je.⁵⁾ I báli se, když vcházeli do oblaku. A aj, hlas přišel s oblaku řkouce: »Tento jest Syn můj milý, v němž se mi (dobře) zalíbilo, toho poslouvejte.« A jak se ten hlas stal a učedníci ho uslyšeli, padli na tvář a báli se velmi. I přistoupil Ježíš a dotknuv se jich pravil: »Vstaňte, nebojte se.« A pozdvihnuvše oči svých a hned se rozhlédnuvše kolem, neviděli nikoho leč Ježíše u sebe a shledali ho samotna.

A když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš říka: »Nepovídejte nikomu o tom, co jste viděli, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých.«¹⁾ A oni mlčeli a nepověděli o těch dnech nikomu ničeho z toho, co byli viděli, a podrželi slovo to u sebe; ač se ptali mezi sebou, co by to znamenalo: »až vstane z mrtvých«. I otázali se ho učedníci říkouce: »Proč tedy říkají zákoníci, že prve má přijít Eliáš?«²⁾ On pak odpověděv řekl jim: »Eliáš přijde a napraví všecko. Ale pravím vám, že Eliáš už přišel, a nepoznali ho, nýbrž učinili mu, co se jim zlíbilo, jakož psáno jest o něm. Tak i Syn člověka bude trpět od nich.« Tu porozuměli učedníci, že jim to pravil o Janu Křtiteli.³⁾

1) Matouš a Marek, čítajíce dni plné, piší, že se proměnění stalo za šest dní po předpovědění umučení Páně, Lukáš, čítaje také večer před tím a ráno po posledním dnu, praví »asi za osm dní«. Kristus Pán vzal za svědky své oslavy tři sobě zvláště milé učedníky, kteří měli býti později v zahradě Gethsemanské svědky jeho utrpení, aby je ve víře a v ochotě, nésti kříž, utvrdil. Už od dob Origenových a Eusebiových označuje tradice horu Tábor (562 m, 10 km na východ od Nazareta) za místo proměnění. Protidůvody některých novějších exegetů nejsou dosti pádné.

2) Kristus Pán podržel při proměnění svoje tělo i jeho podobu, ale tělo bylo ozářeno zvláštním nadpřirozeným leskem a světlem. Mojžíš a Eliáš zjeví se jako představitelé »zákona a proroků«, Eliáš ve vlastním těle, poněvadž byl za živa do nebe vzat, Mojžíš buď v těle vlastním, na tu dobu vzkříšeném, anebo pravděpodobněji v těle přijatém, jako se zjevují andělé.

3) Poněvadž podle Lukáše 9, 37 (»následujícího dne, kdy sestoupili s hory«) Kristus Pán sešel s hory teprve ráno, stalo se pravděpodobně proměnění v noci; tím se vysvětluje ospalost apoštolů.

4) Petr, oslněn jsa nebeskou slávou, vyslovuje přání, aby Kristus Pán s Eliášem, Mojžíšem a apoštoly tam zůstal stále v tomto stavu. Přání bylo nerozumné, neboť tak by Kristus nemohl vyplniti svého mesiánského poslání podle vůle Otcovy.

5) Oblak, znamení přítomnosti Boží, zastínil Krista Pána, Mojžíše i Eliáše.

6) Oslavení Kristovo mělo zůstatí lidu tajno, aby ho snad při svých klamných názorech o Mesiáši neprohlásil za světského krále.

7) Učedníci nemohli pochopiti, že by Syn Boží mohl a měl zemřítí, a proto nechápali jeho zmrtvýchvstání. Mimo to měl podle židovské tradice, jim známé, před zmrtvýchvstáním přijíti na svět Eliáš; ten se sice na okamžik zjevil, ale na zemi se ještě neobjevil.

8) Kristus Pán nejprve mluví o svém druhém příchodu k poslednímu soudu a potvrzuje tradici židovskou, že Eliáš tehda skutečně přijde, aby »napravil všechno«, t. j. hlavně židy ke Kristu obrátil. Potom však poučuje apoštoly, že před prvním příchodem Mesiáše na tento svět Eliáš přišel, ale ve smyslu obrazném, totiž v Janu Křtiteli.

Rozjímání 8.

1. průprava: Vizme před sebou Krista Pána v slávě proměnění.

2. průprava: Prosme za milost, abychom z tohoto tajemství hodně mnoho čerpali k svému povzbuzení a posílení.

1. Při proměnění Krista Pána zjevila se na nějaký čas jeho vnitřní blaženost a sláva, které po celý život

val, také na venek. Tohoto oslavení se Kristu Pánu stalo, když byl na hoře pohřben v modlitbu. Svědky oslavy učinil tři apoštoly, které zvláště miloval a ti měli býti později také svědky jeho utrpení a sami ho pro Krista trpěti. Než se jim útěchy z oslavení stalo Pána dostalo, museli vykonati obtížný výstup na horu. To vše je obrazem duchovní útěchy, které Bůh nám někdy popřává. Udílívá ji při vroucí modlitbě, všem duším, nýbrž těm, které zvláště miluje a které trpěti chce na utrpení. Také na horu duchovní útěhy třeba jest vystupovati obtížnou cestou věrného vykonání denních namáhavých povinností.

a) Často i svědomitá a sebraná modlitba zůstává bez útěhy; ale mnohdy bývá příčinou, že se nám při této modlitbě útěhy nedostává, naše líknavost a roztržitost.

b) Uděluje-li nám Bůh útěchu, jest to jistě znamením jeho lásky. Ale bývá to též předzvěstí, že pošle nějaký požehnání nebo nějakou oběť žádati bude; na to musíme býti připraveni.

c) Nezapomínejme, že nejlepší přípravou na takové požehnání jest vytrvalá věrnost v denních povinnostech kněžského a duchovního života.

2. Pohledme na Krista Pána v jeho slávě a přesném lesku. Jest to ten, jenž jest král všech věků před dějinami pokolení lidského. To jest naznačeno zjevením Eliáše a Mojžíše, kteří představují zákon a proroky. Jest to milý Syn Boží, v němž se Otcí tak zalíbilo a kterému dal moc nad celým světem a všemi lidmi; proto ho musí každý poslouchati. Při tom je to nejvíce ze všech nejpokornější; ačkoli po celý život požíval slávy a blaženosti, nyní na Táboře projevené, vydal ji z pokory. My ale též na to, že se i nám

dostane jednou podobné slávy a že také naše tělo po vzkříšení bude tak skvělé a oslavené.

a) Podivujeme se slávě a velebnosti svého Spasitele, radujeme se z ní, klaňme se svému oslavenému Králi. Děkujeme za to, že ten, který jest Král věků a střed celých dějin, nás povolal k své zvláštní službě a je zvláštním způsobem náš Král a Pán.

b) Uvažujeme slova Bohem Otcem z oblaku o Synu Božím pronesená. Kristus Pán jest skutečný Syn Boží, na němž spočívá zalíbení Otce nebeského a kterého všichni musí poslouchati. Obnovme se ve víře, úctě a poslušnosti ke Kristu Pánu. Chvála tato, o Spasiteli pronesená, měla by v jistém smyslu platiti o každém věrném sluhovi Božím. Měl by býti zvláštním způsobem dítkem Božím, Otec nebeský měl by míti na něm zalíbení; měl by tak žiti a jednati, aby ho duše mu svěřené rády poslouchaly.

c) Podivujeme se pokoře Krista Pána, s jakou za života svou oslavu a blaženost skrýval, a umiňme si skrývati také svoje vlohy a nebeské dary.

d) Vzbudme při pohledu na oslavenou postavu Krista Pána naději, že i naše tělo bude jednou oslaveno, a posilujeme se touto nadějí zvláště při různých tělesných nedostatcích a utrpeních.

3. Sv. Petr byl při pohledu na proměnění Páně naplněn takovou radostí a útěchou, že chtěl stále zůstatí na hoře proměnění. Přání to bylo nerozumné, jak samo evangelium praví (»nevěděli, co mluví«). Kristus Pán a jeho učedníci měli ještě snášeti svízele a utrpení obyčejného života. Proto vede Spasitel učedníky hned zase dolů a nechce ani, aby o jeho oslavě mluvili. Apoštolé nerozumějí dobře slovům Mistrovým, bylat jejich víra ještě nedokonalá a jejich poznání temné.

a) Sladká útěcha bývá i u nás jenom výjimkou a bylo by také pošetilé, žádati si, aby trvala stále. Bůh nám ji dopřává, aby nás posílil v boji denního života. Po milých hodinách na Táboře třeba zas sestoupiti do všedního ruchu světa.

b) Nejistota a nechápavost apoštolů jsou obrazem temnoty, která nás obklopuje, dokud na této zemi putujeme. Vira je ovšem světlem, které daleko převyšuje i nejlepší poznání lidské. Ale zůstáváme přece v temnotě, tajemství věčná nejsou nám odhalena. Právě proto musíme toužiti po vlasti věčné, kde budeme nazíratí nekonečné Pravdě tváří v tvář.

IX. Uzdravení posedlého hochy náměsíčníka.

(Mt. 17, 14—20; Mk. 9, 13—28; Lk. 9, 37—44.)

Stalo se pak následujícího dne, když sestoupili s hory a přišel k svým učedníkům, ušel zástup veliký kolem nich a zákoníky, ani se hádají s ním. A hned veškeren lid spatřiv Ježíše užasl a polekal se a běžíce k němu, vítali ho.¹⁾ I otázal se jich: »Co se hádáte mezi sebou?« A hle, jeden člověk ze zástupu přistoupil k němu a klaněje se mu zvolal řka: »Mistře a Pane, přivedl jsem k tobě syna svého; prosím tě, vzhlédni na něho a smiluj se nad ním, neboť mám jediného. Neboť jest náměsíčný a zle se trápí; padáť často do ohně a často do vody. A má ducha němého, a ten jej uchvacuje, i křičí z nenadání a kdekoliv jej uchopí, poráží ho a lomcuje jím, takže sliní a skřípe zuby a schne; a stěží od něho odchází vysiluje ho. I přivedl jsem jej tvým učedníkům

a poprosil je, aby ho vyvrhli, ale nemohli ho uzdravití.²⁾ Ježíš pak odpovídaje řekl: »Ó pokolení nevěřící a převrácené, dokavad mám býti s vámi? dokavad vás mám trpěti? Přiveď sem syna svého.«³⁾ I přivedli ho. A když přicházel a duch zlý jej spatřil, ihned jej porazil a zalomcoval jím; a on padl na zem a válel se a slinil. A otázal se otce jeho: »Jak dávno jest tomu, co se mu to stalo?« On pak řekl: »Od dětinství. A často vrhl jej i do ohně a do vody, aby jej zahubil. Ale můžeš-li co, pomoz nám a měj slitování.« Ježíš však řekl mu: »Můžeš-li věřiti, všecko jest možno věřícímu.« A hned otec toho hochu zvolav pravil se slzami: »Věřím, Pane, pomoz nedůvěře mé!«⁴⁾

A tu Ježíš, vida, že lid se sbíhá,⁵⁾ přikázal přísně duchu nečistému, řka jemu: »Duchu hluchý a němý, já rozkazuji tobě, vyjdi z něho, a již nevcházej.« I vzkřikl a zalomcovav jím velice, vyšel z něho duch zlý. A učiněn jest jako mrtvý, takže mnozí pravili, že zemřel. Ale Ježíš vzav jej za ruku, pozdvihl jej, a vstal; i byl uzdraven hoch od té chvíle; a odevzdal jej otcí jeho. A všickni žasli a divili se velikostí božské.

Když pak vešel do domu, přistoupili k Ježíšovi učedníci jeho a tázali se ho v soukromí: »Proč nemohli jsme ho my vymítnouti?« A on řekl jím: »Pro nevěru svou.«⁶⁾ Amen, zajisté pravím vám: Budete-li míti víru jako zrna hořčičné, řeknete této hoře: Přejdi odtud tamto, a přejde, a nic nebude vám nemožno.⁷⁾ Takovýhle rod⁸⁾ nemůže se ničím vymítati leč modlitbou a postem.«

1) Poněvadž učedníci nemohli uzdravit posedlého hoch a, počali asi zákoníci a někteří ze zástupu reptati proti nim a proti Kristu Pánu samému, druzí však jich hájili; i vznikla hádka. Nenadálý příchod a vznešený zjev Spasitelův jedny polekal, druhé naplnil radostí.

2) Hoch byl stížen padoucníci, na jejíž záchvaty měly vliv fáse měsíční. Při tom však byl také posedlý zlým duchem. Posedlost se buď připojila k přirozené nemoci, anebo byla tato nemoc účinkem zlého ducha.

3) Slova platí hlavně o zákonících a těch ze zástupu, kteří reptali a pochybovali o moci Ježíšově.

4) Věří a vyznává víru, ale pochybuje, zdali je pravá a dosti silná; proto prosí za pomoc své víře.

5) Kristus Pán nechtěl, aby ho lid prohlásil za krále; proto hned chorého uzdravuje a brzy odchází.

6) T. j. pro nedostatek důvěry, že by mohli z moci Kristovy mocného ďábla vymítnouti.

7) I jediný a nejmenší skutek víry má velikou moc, jestliže víra je pravá a pevná. Rčení o »přenesení hory« bylo asi u Israelitů příslovečné na označení veliké obtíže.

8) T. j. zlý duch takové síly a moci.

Rozjímání 9.

1. průprava: Představme si výjev pod horou Tábo-rem: vznešený zjev Krista Pána, ubohého hoch a na zemi se svíjejícího a zástup kolem stojící.

2. průprava: Prosme za milost, abychom moc a dobrotu Krista Pána lépe poznali.

1. Jaký to kontrast dvou událostí sobě tak blíž-kých: proměnění na hoře Tábor a ubožáka zlým du-chem zmítaného uprostřed bouřícího a přícího se zá- stupu! Scéna na úpatí hory sběhlá jest obrazem života bez Krista, kde vládne nepokoj, rozepře, hřích, ne- štěstí. Na posedlém hochu můžeme zvláště uvažovati

dva následky hříchu: Hřích činí člověka otrokem a vrhá ho i v neštěstí časná. A kdo by při slovech otce tohoto hochu, že se ho zlý duch už »od dětinství« zmocnil, nemyslel na nešťastné hochy, kteří už v útlém mládí propadli nečisté vášni! Mocí a milostí Krista Pána byl hoch uzdraven, ale zůstává nějaký čas nehybný a jako mrtvý. Můžeme tu myslet na to, jak vašeň dlouhý čas ochromuje činnost, i když už byla ze srdce vypuzena; ale můžeme také uvažovati, že ten, kdo se hříchu vzdal, má býti jako mrtvý pro tento svět.

a) Neklid, spor, hřích se svými časnými následky jest údělem světa, který nechce znáti Krista. Děkujeme Pánu Bohu, že nás povolal a vyvedl ven z tohoto světa, ale dbejme, abychom nikdy neopustili horu proměnění kněžského života a nepřidali se k bouřícímu a svářícímu se zástupu.

b) Duševní otroctví a časné tresty jsou už zde na zemi následkem každého těžkého hříchu. Zvláštním způsobem a zvýšenou mírou jeví se u kněze, který se oddal těžkému hříchu: stává se v pravém smyslu jeho otrokem, nemá ani klidu, ani požehnání. Prosme Pána Boha, aby nás chránil takového neštěstí a znovu se obnovme v rozhodné nenávisti proti každému hříchu.

c) Jeden následek hříchu se jeví u kněze zvláště nápadně: Nešťastník ztrácí energii k úspěšnému působení, jest pro apoštolský život jako mrtvý. Budiž nám to novou pohnutkou, varovati se úzkostlivě všeho, co by k hříchu vésti mohlo. Když jsme jednou hříšný svět opustili, žijme jako lidé, kteří světu a jeho rozkošem úplně odumřeli a jsou pro tento svět úplně mrtví.

d) Vzpomeňme si při pohledu na posedlého hochu, jenž je už od dětinství v moci ďáblově, na tolik hochů, již od dětství zlé vášni propadlým. Vzbudme s nimi

soustrast, modleme se za ně a umiňme si, že vynaložíme vše, abychom v mladých duších nevinnost zachovali.

2. Učedníci, ač obdrželi od Krista Pána dar uzdravovati nemocné, nemohli hochu uzdravití. Nebylť s nimi Ježíš, který by je povzbuzoval a jim pomáhal. Neměli dosti víry a důvěry, jak jim sám Pán Ježíš vytýká; mysleliť, že vymýtiti tak mocného zlého ducha jest dílo příliš odvážné a veliké, na něž jejich síly nestačí. Konečně nepoužili dvou nutných prostředků, bez nichž většího díla apoštolského vykonati nelze: modlitby a mrtvení.

a) Jedna z hlavních příčin, proč se nám nějaké dílo apoštolské nedaří, jest, že není s námi Ježíš. Myslíme málo na něho, nejsme si dosti vědomi, že jen jeho mocí něco vykonáme, a nemáme dosti čistý úmysl, konati vše jenom pro Krista Pána.

b) Právě proto nemáme dosti odvahy, díla se chopiti, a dosti důvěry, že se nám vydaří. Musíme si uvědomiti, že to nejsme my, nýbrž milost Boží, která působí, a žádné dílo se nám nebude zdáti příliš smělým.

c) »Takovýhle rod se nemůže ničím vymítati leč modlitbou a postem.« Na tato slova Spasitelova si vzpomeňme, když musíme konati dílo zvláštní důležitosti a značnějších obtíží. Připojme k vroucí modlitbě nějaké pokání nebo nějakou oběť za jeho zdar.

3. Jest nápadno, jak právě v tomto tajemství Kristus Pán zdůrazňuje potřebu víry a jak velebí její moc. Rozhodnou a pevnou víru žádá od otce chorého hochu, vytýká nedostatek víry učedníkům, zvláště kárá pro nevěru zákoníky a lid; praví, že věřícímu jest všechno možno, a už nejmenšímu stupni víry připisuje zázračnou sílu. Otec hochu náměsíčníka nám dává krásný příklad

víry, kterou s pláčem vyznává; je nám též příkladem, že nemáme důvěřovati sami sobě, ale vždy Boha prositi, aby naši víru a naši ctnost posiloval.

a) Znovu a znovu musíme tento první a nejpotřebnější základ duchovního života, sv. víru, sami u sebe obnovovati a posilovati, a též u věřících na prvním místě o to dbáti, aby víra jejich byla pevná a živá.

b) »Pane, věřím, ale pomoz nedůvěře mé!« Touto krátkou modlitbou dávejme i my častěji výraz své víře a zároveň své pokoře.

X. Pán Ježíš znovu předpovídá své utrpení. Platí daň chrámovou.

(Mt. 17, 21—26; Mk. 9, 29—31; Lk. 9, 44—45.)

A vyšedše odtud šli dále skrze Galileji, a nechtěl, aby se o tom někdo dověděl. A všickni žasli a divili se velikostí božské. A když se všickni divili všem věcem, které činil, učil Ježíš učedníky své a řekl jim: »Vy složte ve svém srdci řeči tyto: Syn člověka bude vydán v ruce lidské, a zabijí ho, a bude zabit, a třetího dne vstane z mrtvých.« Ale oni neporozuměli slovu tomu, a bylo zakryto před nimi, aby ho nepochopili, a báli se ho otázati se o tom slově. I zarmoutili se velice.¹⁾

A když přišel do Kafarna, přistoupili k Petrovi ti, kteří vybírali daň chrámovou a řekli: »Což Mistr váš neplatí daně chrámové?« I řekl: »Platí.«²⁾ A když přišel domů, předstihl ho Ježíš řka: »Co se ti zdá, Šimone? Od koho berou králové pozemští clo nebo daň? Od synů svých, či

od cizích?« A on řekl: »Od cizích.« I řekl mu Ježíš: »Synové tedy jsou svobodní. Abychom však nepohoršili jich, jdi k moři a vrhni udici, a tu rybu, která se chytí nejprve, vezmi a otevři ústa její, nalezneš stater; ten vezmi a dej jím za mne i za sebe.«⁷⁾

1) Pán Ježíš nyní častěji mluví o svém utrpení, aby přesvědčil učedníky, že tu jde o skutečnost, ne o pouhé obrazné rčení, a aby ukázal, že jde o utrpení a smrt dobrovolnou. Učedníci sice nechápou ještě plně, ale přece počínají již věřiti; proto se velice zarmoutili.

2) Za dob Kristových byla všem Israelitům, kteří dosáhli dvacátého roku, ukládána náboženská daň, již zvláštní zřízení v měsících únoru a březnu vymáhali. Neodvažující se žádati přímo Krista Pána, obrací se na Petra, o němž věděli, že požívá zvláštní důvěry Mistrov. Daň obnášela půl hebrejského siklu nebo dvě řecké drachmy (asi 1·50 fr předváleč.).

3) Poněvadž se tu jedná o daň náboženskou a Kristus Pán praví, že jako syn králův není povinen jí platiti, prohlašuje se těmito slovy za Syna Božího. Ježto svého božství ještě veřejně neprohlásil, platí daň, aby nepohoršil vymahačů daně a lidu. Stater je mince řecká, mající čtyři drachmy.

Rozjímání 10.

Pán Ježíš platí daň za Petra.

1. průprava: *Slyšme Krista Pána, poučujícího sv. Petra: »Synové království jsou tedy svobodni.«*

2. průprava: *Prosme ze lepšího poznání moci a důstojnosti Krista Pána a jeho náměstka v jeho Církvi.*

1. Kristus Pán sice slavnostně prohlašuje, že jako Syn Boží není povinen daní chrámovou, ale uznává její

oprávněnost. Je vůle Boží, aby se i v této věci zákonitá autorita uznávala a předepsané poplatky odváděly, zvláště kde se jedná o příspěvky na chrám a věci kultu. I toto podrobení a tento poplatek je v poslední řadě uznáním svrchované moci Boží, od níž veškerá autorita vychází. Třeba Spasitel nebyl povinen dani, přece ji platí, aby zřizenců, neznajících jeho důstojnosti, nepohoršil.

a) Podrobení světské autoritě a placení zákonitých daní nemá se dít z donucení a s odporem; obojí jest mravní povinností a plněním vůle Boží.

b) My kněží můžeme při této chrámové dani zvláště myslet na svoji povinnost, starati se o potřeby chrámové a o ozdobu domu Božího. Bylo by jistě špatným znamením, kdybychm se starali o výzdobu vlastního příbytku, ale starost o výzdobu svatyně ponechali věřícím.

c) Mysleme také na daň mnohem důležitější a potřebnější, již dlužíme samému Bohu, Pánu nebes i země a všech věcí. Platíme tuto daň, když dokonale konáme vůli Boží a trpělivě snášíme všechno, co prozřetelnost Boží na nás posílá. Nesmíme se, když jde o dobrý skutek, mrtvení, pokoření, snadno vymlouvat, že k tomu nejsme povinni. Kdo chce na druhé apoštolsky působiti, musí mnohdy nějaké dobré dílo vykonati nebo něco nepříjemného na se vzíti ne proto, že by byl k tomu vázán, ale aby věřících nepohoršil.

2. I v tomto tajemství jeví se Kristus Pán v celé kráse své ctnosti a v plné velebnosti své velikosti a moci. Podívejme se jeho apoštolské chudobě: nemá ani nepatrné mince, aby mohl zaplatiti daň za sebe a za Petra. Tuto chudobu vzal na sebe docela dobrovolně; vždyť jest všemohoucím a vševědoucím Pánem všeho-

míra. Ví dopodrobna, co Petr s vymahači daně chrámové mluvil, a zázračně si zjednává peníz na daň potřebný. Ukazuje všemohoucnost, která tvoří a i nerozumným tvorům poroučí. Jako jinde častěji, působí i zde Kristus Pán zázrak ne přímo pouhým svým slovem nebo pokynem, nýbrž používá Petra rybáře za nástroj.

a) Pozorujeme tento vzácný příklad apoštolské chudoby a ptejme se, jaká jest naše chudoba apoštolská: nereptáme-li, schází-li nám něco, netoužíme-li po bohatství, používáme-li svých příjmů podle předpisů církevních a v duchu Kristovy chudoby, zachováváme-li v svém životě apoštolskou prostotu a jednoduchost.

b) Uvědomíme si, že sloužíme Pánu a Králi vševědoucímu a všemohoucímu. Žádná špatná myšlenka, žádný křivý úmysl nezůstane před ním utajen. Ale náš Pán a Král zná také všechny naše nesnáze a utrpení a má v své všemohoucnosti prostředky, všemu pomoci.

c) I v časných věcech a hmotných potřebách musíme se k němu s plnou důvěrou obracet. Bude-li naše důvěra dosti silná a bude-li toho třeba, dovede i nám Pán takřka z úst polapené ryby zjednatí potřebné hmotné prostředky.

d) I nás používá Kristus Pán za nástroje při rozdávání milostí a za prostředníky svých velikých cílů. Děkujme z celého srdce za toto veliké vyznamenání, ale snažme se, abychom byli nástroji a prostředníky co nejlepšími.

3. Ve vyznamenání, jehož se sv. Petru dostává, že totiž Kristus Pán za něho platí daň chrámovou, vidí sv. Otcové a vykladači Pisma právem znamení, že chce Petra povolati k velikému úkolu svého náměstnictví a k řízení své Církve. Tím pak, že Petr jako nástroj pů-

sobí při zázraku vylovení ryby, nesoucí v ústech minci, jest naznačeno, že díla a podniky Petra a jeho nástupců nejsou osobními díly jen jich samých, nýbrž spíše díly Kristovými, jenž v nich žije a působí. I Petr a jeho nástupci jsou jenom slabými nástroji ve všemohoucí ruce Kristově. Slabost Petrova se jeví i v tomto tajemství v jeho nedůslednosti: před chvílí slavnostně vyznal božství Kristovo a nyní se domnívá, že je Spasitel vázán platit daň chrámovou jako obyčejný Israelita.

a) Zastydme se nejprve nad svou vlastní nedůsledností. Jak často máme velmi jasno v zásadách a v theorii, ale v aplikaci a praxi jsme velmi liknaví.

b) Obnovme se v úctě a poslušnosti k tomu, který je právoplatným nástupcem sv. Petra, od Krista Pána tak vyznamenaného.

c) Při všem, co sv. Otec podniká a nařizuje, myslme si vždycky, že to není jen podnik nebo nařízení papeže samého, nýbrž spíše dílo a rozkaz Kristův, jehož jménem jedná a jehož je nástrojem.

XI. Spor učedníků o prvenství. Pán Ježíš napomíná k pokoře a varuje před pohoršením.

(Mt. 18, 1—14; Mk. 9, 32—49; Lk. 9, 46—50.)

Případla pak učedníkům myšlenka, kdo by z nich byl větší. A když byli v domě, Ježíš, vida myšlenky srdce jejich, tázal se jich: »O čem jste se na cestě hádali?« Oni však mlčeli; neboť se byli na cestě mezi sebou hádali, kdo z nich je větší. I posadil se a povolav dvanácte, řekl jim: »Chce-li kdo býti prvním, bude ze všech posledním a služebníkem všech.«¹⁾

A Ježíš, zavolav pachole a vzav je, postavil je vedle sebe uprostřed nich. A objev je řekl jim: »Amen, pravím vám, neobráťte-li se a nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako pachole toto, ten jest větším v království nebeském. A kdo přijme jedno z takovýchto pacholat ve jménu mém, mne přijímá, a kdo mne přijme, nepřijímá mne, nýbrž toho, který mne poslal.²⁾ Neboť kdo jest menší mezi vámi všemi, ten jest větší.«

I promluvil Jan k němu a řekl: »Místře, viděli jsme kohosi ve jménu tvém vymítajícího duchy zlé; i bránili jsme mu, poněvadž nechodí s námi.« A Ježíš řekl k němu: »Nebráňte mu, neboť není nikoho, jenž by činil divy ve jménu mém a mohl snadno zle mluvíti o mně. Neboť kdo není proti vám, jest pro vás. Vždyť nikdo, kdo by vám dal pítí číší vody studené ve jménu mém, protože jste moji učedníci, neztratí odměny své.«³⁾

»A kdo by pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby žernov oslíčí ovázal se o hrdlo jeho a on uvržen byl do hlubokosti mořské. Běda světu pro pohoršení, ale běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází!⁴⁾

»A pohoršuje-li tě ruka tvá, utni ji a vrhni od sebe; lépe jest tobě, vejítí do života věčného bezrukému, než majícímu obě ruce uvržena býti do pekla v oheň neuhasitelný, kde červ jejích neumírá a oheň nehasne. A jestli noha tvá tě pohoršuje, utni ji; lépe jest ti vejítí do života věčného kulhavému, než abys maje obě nohy,

uvržen byl do pekla v oheň neuhasitelný, kde červ jejich neumírá a oheň nehasne. A jestli oko tvé tě pohoršuje, vylup je a vrhni od sebe; lépe jest ti jednookému vejít do života a království Božího, než abys maje obě oči, uvržen byl do pekelného ohně, kde červ jejich neumírá a oheň nehasne.⁵⁾ Budeť zajiště každý osolen ohněm a všeliká oběť se osolí.⁶⁾ Dobrá věc jest sůl; stane-li se však sůl neslanou, čím ji osolíte? Mějte v sobě sůl a zachovávejte pokoj mezi sebou.«⁷⁾

»Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto maličkých. Neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích stále patří na tvář Otce mého, jenž jest v nebesích. Přišel zajiště Syn člověka, aby spasil, co bylo zahynulo. Co se vám zdá? Kdyby měl někdo sto ovec, a zabloudila by jedna z nich, zda nenechá devadesátidevítí na horách, a nejde-li hledatí té, která zabloudila? A podaří-li se mu ji naléztí, amen, pravím vám, že se raduje nad ní více než nad devadesáti devítí, které nezabloudily. Tak také není vůle Otce vašeho, jenž jest v nebesích, aby zahynul jeden z těchto maličkých.«⁸⁾

1) Učedníci si stále ještě představují království Kristovo jako říši více světskou, v které jsou různé čestné úřady. Přislíbení prvenství Petrovi učiněné v nich budí touhu po čestném místě. Poněvadž se učedníci skutečně chtěli sami Krista Pána zeptati, kdo z nich bude větší a jen ze studu se odmlčeli, mohl sv. Matouš podle pravdy napsati, že »učedníci přistoupili k Ježíšovi a řekli: »Kdo jest větší v království nebeském?«

2) Pacholetem rozumí Kristus Pán nejprve skutečné dítě, potom každého, kdo pokoru dítěte napodobuje. Přijímati = ujmouti se, dobrodiní prokázati. Ve jménu mém, t. j. podle vůle mé, z lásky ke mně, pro můj příklad.

3) Při slovech »ve jménu mém« vzpomene si sv. Jan na člověka, který ve jménu Kristově vymítal zlé duchy. Kristus Pán poučuje učedníky, že hlavní věc jest, že se činí dobro a nezáleží na tom, kdo je činí. Když Kristus Pán každý hlt vody ve jménu jeho podané odměňuje, tím více schvaluje a odměňuje dílo toho, kdo ve jménu jeho moc vykonává.

4) Žernov oslíčí, t. j. těžký kámen mlýnský, který byl osly v pohyb uváděn. »Nutno jest, aby pohoršení přicházela« — při zkaženosti povahy lidské.

5) Kristus Pán opakuje poučení o pohoršení, které dříve dal (Mt. 5, 29 ss.) Slova o červu neumírajícím a ohni neuhasínajícím jsou vzata z Isaiáše 66, 24 a naznačují se jimi vnitřní i zevnější muka zavržených.

6) Kristus Pán naráží na předpis z druhé knihy Mojžíšovy (2, 13), podle něhož oběť Bohu přinesená měla býti osolena. Z různých výkladů obtížného tohoto místa uvádíme zvláště dva. Podle jedněch chtěl Spasitel říci: Jako oběť starozákonní musila býti osolena, tak každý, kdo chce býti bohumilou obětí, musí býti osolen solí utrpení a sebezáporu. Podle jiných: tak každý zavržený bude v oběť spravedlnosti Boží osolen ohněm, který ho mučí, neztravuje, nýbrž na věky ho v mukách zachovává.

7) Zde solí se rozumí nauka Kristova.

8) Kristus Pán povzbuzuje učedníky, ujímati se maličkých, dvěma důvody: jejich andělé strážní, požívající už sami blaženosti nebeské, snaží se jim blaženost tuto zjednati, a Spasitel touží velice po jejich záchraně a spáse, poněvadž jest zvláště ohrožena.

Rozjímání 11.

Pán Ježíš učí pokoře.

1. *průprava: Slyšme Krista Pána ukazujícího na pachole se slovy: »Nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.«*

2. *průprava: Vyprosme si milost, abychom pokorou pachole toto napodobovali.*

1. V této epizodě ze života apoštolů vidíme nebezpečí, ale i ubohost a směšnost ctižádosti. V mysl apoštolů, kteří dosud žili v ústraní a po cti pozemské netoužili, vznikne najednou touha po počtách a vyznamenáních; počnou o tom mluvit a dokonce se přití. A to zcela v blízkosti nejpokornějšího svého Mistra, z jehož úst už tolik o pokoře slyšeli a na němž tak krásný příklad pokory viděli. Proto jim Spasitel ukazuje svoji nelibost a svůj zármutek. Zahanbuje je svou otázkou a velmi vážně je napomíná k pokoře. Jak ctižádost již sama v sobě jest směšná, ubohá a škodlivá, poznáváme z toho, že apoštolé na otázku Kristovu mlčí: stydí se za své ctižádostivé myšlenky a řeči.

a) Jest nutno, abychom se měli před touto vášní na pozoru. Po dlouhé době klidu najednou se ctižádost vetře do našich myšlenek a touh. Podaří se nám nějaké větší dílo, uprázdní se nějaké čestné místo, dostane se nám nějaké pochvaly a vyznamenání, a to stačí rozdmýchatí ctižádost a ješitnost.

b) Ani dlouhé obcování s Kristem Pánem, ani pokročilý duchovní život nezabezpečuje nás proti tomuto pokušení a této vášni. Ba právě duše ideálněji založené snáze této vášni podléhají. Jest nám tedy třeba stále ostražitosti.

c) Uvažujme dva následky nebo dva tresty ctižádosti a ješitnosti: Zarmucujeme pokorné srdce Páně, připravujice se o hojnější jeho milosti, činíme se maličernými a směšnými v očích druhých. Často myšlenka: což kdyby se druzí dověděli, po čem toužíš? odvrátí nás od ješitné a ctižádostivé touhy.

2. Kristus Pán velmi případně a názorně staví za příklad pokory malé dítě. Člověk pokorný má mít skutečně vlastnosti, které u dítěte pozorujeme a které se nám na něm líbí; ale to, co dítěti je dáno samou přirozeností a čeho si není ani vědomo, musí si pokorná duše získati usilovnou snahou a musí to býti skutečnou nadpřirozenou ctností. Dítě nečiní nijakých nároků na pocty a netouží po velikých věcech. Jest spokojeno, může-li si někde v koutku hrát, žije pro přítomný den, nestará se mnoho o budoucnost. Oddává se s důvěrou těm, kteří ho vedou, a řídí se pokorně jejich vůlí. Dostane-li se mu výtky, zakaboní se nebo zapláče, ale brzo zapomene; při pochvale se usměje, ale nekochá se v ní. Nevšímá si na druhých jejich vad a chyb. To vše obracejme na sebe a zpytujme se, v jakém stupni máme my tyto známky pokory a co nám ještě chybí.

a) Jsme spokojeni s místem nám určeným, konáme bedlivě svoje denní povinnosti bez touhy po věcech na venek velikých a bez ctižádostivých plánů?

b) Jsme oddáni plnou důvěrou těm, které Bůh místo sebe ustanovil, aby nás řídili, vykonáváme jejich příkazy a pokyny ochotně bez reptání?

c) Snad se v nás hned všechno bouří, když se nám dostane spravedlivé výtky, a na dlouho býváme roztrpčeni; naopak stoupá nám snad chvála hned do hlavy, znovu a znovu se k ní v myšlenkách vracíme a se v ní kocháme? Mysleme na to, že bychom za své mnohé

hříchy zasloužili mnohem více a ostřejších výtek, než se nám jich skutečně dostává; uvažujme též, jak malé ceny jest každé uznání lidské, jak chvála bývá často jenom poklonou a frásí, nebo náplastí na naši ješitnost.

d) I v tom chceme napodobovati prosté dítě, že si nebudeme všimati chyb svých spolublížních a spolubratří, leč pokud nám to náš úřad káže, neřku-li je ostře kritisovati.

3. Kristus Pán naznačuje ve svém napomenutí apoštolům také odměnu pokory a poníženosti a udává jeden prostředek, jak lze ctností této dosíci. Ten, kdo se pokorou stává menším, maličkým, bude vpravdě větším. Velká bude jeho čest a sláva v nebi; ale již zde na zemi povolává Bůh k velikým a čestným úkolům právě duše pokorné. Jako Kristus Pán objímá toto malé dítě a zvláštní lásku mu ukazuje, jako to, co kdo dítěti prokáže v jeho jménu, považuje za učiněno samu sobě, tak duši pokornou zvláště něžně miluje a zvláště odměňuje to, co pro ni z lásky lidé činí. Proto jest také jedním z nejúčinnějších prostředků pokory, snižovati se k dětkám, k prostým opuštěným duším a pracovati pro ně.

a) Přesvědčme se o tom, že právě pokora jest nejlepší a nejkratší cesta k pravé cti a že se právě ctižádostí nejvíce o úctu a vážnost připravujeme.

b) Mocnou pohnutkou k pokoře bude nám jistě myšlenka: Kristus Pán lne k duším pokorným zvláštní láskou a zvláště je omilostňuje; také si jich všichni dobří lidé váží, rádi jsou jim k službám, a co pro ně konají, je Kristu Pánu zvláště milé a velmi to odměňuje.

c) Užívejme pilně prostředku k pokoře, Kristem Pánem doporučeného: ujímejme se horlivě dítek, opuštěných a pohrdaných lidí; nejenom když příjemným ze-

vnějškem a milou přítulností vábí, ale i když jejich zjev a nectností odpuzují!

Rozjímání 12.

O pohoršení.

1. průprava : *Slyšme přísná slova Krista Pána : »Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení pochází!«*

2. průprava : *Prosme Pána Boha, abychom nikdy nikoho nepohoršili a přilčitosti k hříchu jako jedu se varovali.*

1. Sama věčná Pravda nás učí, že při slabosti a zkaženosti lidské musí přicházeti pohoršení. Nedivme se tedy, jestliže se ještě po dlouhém boji proti nezřízeným vášním dostavují pokušení a jestliže přese všechno naše úsilí v duchovní správě hříchy a zlořády nevymizují. Ale velmi přísná jsou slova Krista Pána, jimiž nás vybízí, všeho se varovati, co by nám bylo pohoršením. Kdyby nám něco bylo milé a potřebné jako oči nebo ruce neb nohy, musíme se toho naprosto vzdáti, jestliže nás to pohoršuje. Jednat se o věčnou spásu ; jinak nás čekají hrozné tresty věčné. Červ, který neumírá, oheň, který neuhasíná, jsou tak velikým neštěstím, že žádná oběť nesmí býti příliš těžká, abychom se ho uvarovali.

a) Nepozbývejme tudíž nikdy myslí, i když zakoušíme mnoho pokušení a vidíme mnoho pohoršení. Sám Spasitel předpověděl, že pohoršení vždycky budou, ano že jest třeba, aby pohoršení přicházela.

b) Ale zásadu : Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrhni od sebe, musíme věřicím otevřeně hlásati a sami se podle ní přísně řídit. Ptejme se, jak se jí v duchovní správě, zejména ve zpovědnici řídíme ; zvláště přemýšlejme, nemáme-li sami nějakou blízkou příležitost, která

nás od kněžského ideálu oddaluje a k hřichu svádí a již musíme odstraniti, nebo se jí vyhnouti.

c) Bude také užitečno, uvažovati o velikosti a hrůze věčných muk podle slov Spasitelových, o červu neumírajícím a ohni neuhasínajícím. Už zde na zemi působí výčitky svědomí kruté vnitřní utrpení a bolest ohněm způsobená patří k největším bolestem tělesným. Jak hrozná budou tedy muka, která spravedlnost Boží nekajícím hříšníkům připravila ! Dokud jsme nevydechli posledního dechu, nejsme nikdy úplně jisti, nečekají-li věčné tresty i nás.

2. Hrozný bude tedy osud toho, kdo pohoršení a pokušení podlehne a v nekajcnosti zemře. Hroznější však osud toho, kdo se stal pohoršením jiným. Největší trest čeká toho, který pohoršil a svedl k těžkému hřichu nevinné dítko. Názorně líčí Kristus Pán jeho trest. Má býti vyloučen ze společnosti lidské, zahynouti potupnou a krutou smrtí, a to tak, aby i jeho hrob zůstal neznám a zapomenut. Hrozný to jistě osud ! Ale tento časný trest jest pouze slabým obrazem věčného a jest proti němu vlastně dobrodiním.

a) Modleme se nejprve, rozjímajice tento děsivý obraz, aby nás Pán Bůh uchránil neštěstí, že bychom snad sami někdy nevinnost k hřichu svedli. Kdyby se někdo v minulém životě byl podobným způsobem prohřešil, nechť vzbudí nejhlubší lítost, zapláče nad osudným pochybením a umíní si, napravití vše tím větší horlivostí v práci na záchraně nevinných duší.

b) Doufáme, že aspoň nyní nikdo nám nemůže vytknouti, že bychom přímo pohoršovali někoho z malých. Ale zpytujeme se, zdali snad nepřímo nejsme vinni, že někteří upadají do hřichu nebo v něm zůstávají, anebo aspoň na cestě křesťanského a ctnostného života

nepokračují — snad tím, že se nepřipravujeme dobře na katechesi, nebo že se nestaráme dosti, aby děti co možná brzo a pak hodně často přijímali tělo Páně.

c) Snad jsme už skoro přivykli tomu, téměř mlčky se dívati, jak naše katolické děti jsou nyní ve školách o viru, zbožnost a křesťanskou mravnost olupovány; také katoličtí rodiče to namnoze už nesou s jakousi tupou resignací. A přece se tu právě jedná o pohoršení, jemuž Kristus Pán takovými krutými tresty hrozí. Třeba tedy rodiče z netečnosti burcovati, třeba proti tomuto pohoršování maličkých všemi dovolenými prostředky bojovati.

3. Nestačí, abychom sami maličkých nepohoršovali, ani nepřimo ne, a abychom proti jejich pohoršování neohroženě vystupovali, nýbrž třeba pozitivně s velikou horlivostí o jejich spáse pracovati. Kristus Pán uvádí pro to dva důvody. Každé dítě má anděla strážného, který, požívaje už sám věčné blaženosti, snaží se duši dítěte k této blaženosti přivést. A Kristus Pán, který se ujímá zvláště opuštěných a ohrožených duší, velmi touží po spáse maličkých.

a) Myšlenka, že vedle dítěte stojí jeho anděl strážný, který o ně pečuje a všemi prostředky se snaží od hříchu ho odvrátiti a v milosti zachovati, bude nám jistě povzbuzením, abychom se ujímali duši dítek s podobnou horlivostí.

b) Vědomí, že spása právě těchto duší Kristu Pánu zvláště na srdci leží, bude nám k tomu novou mocnou pohnutkou.

XII. Kristus Pán jde Samařím k slavnosti stánků.

(Mt. 19, 1; Mk. 10, 1; Lk. 9, 51—56; Jan 7, 2—10.)

Byla pak blízko slavnost židovská, stánků.¹⁾ I řekli mu bratři jeho: »Odebeř se odtud a jdi do Judska, aby také učedníci tvoji viděli tvé skutky, které činíš, vždyť nikdo nečiní nic v skrytě, chce-li býti na jevě. Činíš-li tyto věci, zjev se světu.« Nevěřili totiž v něho ani bratři jeho.²⁾

Ježíš tedy řekl jim: »Čas můj ještě nepřišel, ale čas váš jest vždycky pohotově. Vás nemůže svět nenávidět, mne však nenávidí, neboť já vydávám o něm svědectví, že skutkové jeho jsou zlí. Vy jděte na tu slavnost, já nepůjdu na slavnost tuto, neboť čas můj se ještě nenaplnil.« To pověděv sám zůstal v Galileji.³⁾

Stalo se pak, když se naplňovaly dny, kdy měl býti vzat do nebe, předsevzal si pevně,⁴⁾ že půjde do Jerusalema. Když pak bratři jeho odešli, tehdy vstav odebral se i on z Galileje do krajín judských Zajordánskem na slavnost, nikoli zjevně, nýbrž jako v skrytě.⁵⁾ I poslal posly před sebou do jednoho místa samařského, aby mu připravili. A nepřijali ho, poněvadž se bral do Jerusalema.⁶⁾ Uzřevše to učedníci jeho Jakub a Jan, pravili: »Pane, chceš-li, abychom řekli, by oheň sestoupil s nebe a je zahubil?« Ale on obrátiv se pokáral je řka: »Nevíte, čím ducha jste. Syn člověka nepřišel duši zahubit, nýbrž spasit.« I odešli do jiného městečka.

1) Slavnost stánků se konala po vinobraní (koncem září) s velikou okázalostí a projevy radosti. Na památku čtyřicetiletého pobytu pod stany na poušti bydleli židé v těch dnech pod stánky.

2) »Bratři«, t. j. příbuzní, vybízejí Krista Pána, aby svoje poslání dokázal v Jerusalémě před stoupenci svými tam se zdržujícími. Sami čekali Mesiáše světského a v mesiášství Krista Pána nevěřili.

3) Praví Kristus Pán, že nepůjde na slavnost, to jest, že nepůjde nyní na přání příbuzných, a to proto, že jeho čas, slavně do Jerusaléma vejíti a tam trpěti i zemříti, ještě nepřišel. Čas jejich, kteří čekali světské království mesiánské, »jest vždycky pohotově«, mohou jíti do Jerusaléma kdykoliv.

4) Ve Vulgátě: »faciem suam firmavit, ut iret in Jerusalem«, s tváří pevně k Jerusalému obrácenou tam šel.

5) Kristus Pán nešel do Jerusaléma, aby se zúčastnil radostné a hlučné slavnosti, nýbrž aby tam židům své učení předložil, a nešel s obyčejnými průvody poutníků. nýbrž pouze s několika učedníky.

6) Poněvadž šel do chrámu jerusalémského, kdežto Samaritáné uctívali Boha na hoře Garizim.

Rozjímání 13.

1. průprava: *Slyšme Krista Pána: »Nevíte, či ducha jste. Syn člověka nepřišel duši zahubit, nýbrž spasit.«*

2. průprava: *Prosme za lepší poznání pravého ducha Kristova.*

1. Kristus Pán nenalézá u vlastních příbuzných uznání a důvěry. Vytýkají mu nedůslednost, že se s jedné strany prohlašuje za Mesiáše, ale s druhé strany stále žije v skrytě a nevystupuje na venek. Pokoušejí ho, aby svoji moc a svoje skutky ukazoval okázale. Ale

sami nevěří v jeho mesiánské poslání a nemají vůbec porozumění pro vykupitelský úkol Kristův, čekajíce pouze obnovení světské říše israelské. Vidíme tu v mnohém obraz poměru příbuzných ke knězi a můžeme i jinak všelicos na sebe obrátiti.

a) Mnohdy příbuzní, nemajíce dosti živé víry, nemají ani pravého pojmu o kněžství a jeho svatých povinnostech i žádají věci, které se s důstojností kněžskou nebo s povinnostmi kněžskými nedají srovnati. Tu třeba rozhodně je odmítnouti, i kdyby se proto měli rozhněvati.

b) »Zjev se světu«, tak někdy příbuzní a přátelé pokoušejí, tak nám našeptává mnohdy i vlastní ctižádost. Touha po chvále lidské, po popularitě už mnohdy svedla kněze k činům, které byly nad jeho sílu, nebo na škodu vlastního tichého působení kněžského; jindy kazí aspoň ješitné a ctižádostivé úmysly cenu našich dobrých skutků a připravují nás o část odměny věčné.

c) Kněz, který chce žítí vpravdě duchovní a dokonalý život, musí býti na to připraven, že ani u těch, kteří mu velmi blízko stojí, nenalezne porozumění, že ho prohlásí za výstředního a přepjatého. Ale to ho nesmí odstrašiti, aby na cestě dokonalosti nesetrval a stále dále nekrácel.

2. Kristus Pán měl v úmyslu jíti do Jerusáléma k slavnosti, ale příbuzným prohlašuje: »Já nepůjdu na slavnost tuto«, to jest, nepůjdu nyní s vámi, ač si toho přejete, nýbrž půjdu, až se naplní čas od věčného Otce určený a poněvadž to bude jeho vůle. »Čas jeho« je doba, kdy má počítí jeho utrpení. Utrpení musilo přijíti už proto, že každý, kdo světu neohroženě jeho hříchy vytýká, bývá nenáviděn a musí trpět.

a) Pastorální opatrnost a kněžská důstojnost někdy žádá, abychom něco nařídili nebo dovolili, ale ne hned

na naléhání poddaných nebo věřících, nýbrž teprve po čase a samostatně, aby bylo vidno, že toho nekonáme z povolnosti nebo ze slabosti, nýbrž z věcných a důležitých důvodů.

b) I nyní má Kristus Pán »svůj čas«, kdy nějakou milost chce udělit, nějakému našemu dílu požehnat, nějakou naši prosbu vyslyšet. Nebudme tudíž netrpělivými a nechtějme, aby se Kristus Pán jaksi přizpůsoboval našim přáním a náhledům. Odevzdejme se i v té věci úplně jeho moudré a svaté prozřetelnosti.

c) Zakusíme-li také něco z nenávisti zlého světa, vzpomeňme si na slova Krista Pána: »Mne svět nenávidí, neboť já vydávám o něm svědectví, že skutkové jeho jsou zlí.« Konáme-li věrně dílo Kristovo, jest i tento osud Kristův našim údělem. Kdyby nás svět miloval, museli bychom se báti, že nenásledujeme věrně Krista.

3. »S tváří pevně k Jerusalemu obrácenou« kráčí Kristus Pán odhodlaně tam, kde ho čeká utrpení a smrt. Na cestě se mu dostává citelného pokoření od Samaritánů, kteří ho z národnostní stranickosti nechtějí přijmouti a pohostiti, poněvadž neuctívá Boha jako oni na hoře Garizim, nýbrž v chrámě jerusalémském. Kristus Pán nejenom se nad tím nehorší, nýbrž ukazuje velikou lásku a mírnost a ostře napomíná své apoštoly, kteří se chtějí nad nelaskavými Samaritány pomstít.

a) »Faciem suam firmavit, ut iret in Jerusalem.« To by mělo býti heslem celého našeho života. Zrak náš měl by stále býti upřen na věčný cíl, nebeský Jerusalema, a s rozhodností měli bychom jíti tam, kde nás čeká utrpení, žádá-li toho vůle Boží.

b) Na Samařských vidíme příklad národnostní stranickosti, která vidí u svého národa jenom přednost a

práva, druhým národům úspěchů a dobra nepřeje. Kněz má mítí pravou nadpřirozenou lásku k svému národu a ukazovati ji hlavně usilovnou snahou o mravní a náboženské povznesení národa, ale jest také jeho povinností, bojovati proti národnostní stranickosti, která tolik zlého tropí.

c) Snad i nás napadá někdy přání, aby Bůh tento hříšný a nepřátelský svět zničil, aby ty, kteří se nám protíví, ztrestal; anebo aspoň chceme dosíci všeho najednou a jakýmsi násilím. To by nebyl pravý duch Kristův, který »nepřišel duši zahubit, nýbrž spasit«, a výtka Spasitelova: »nevíte, čího ducha jste«, by platila i o nás.

XIII. Co žádá Kristus od svých následovníků. Vyslání učedníků.

(Mt. 8, 19—22; 10, 15, 16, 40—42; 11, 20—30;
Lk. 9, 57—62; 10, 1—24.)

Stalo se pak, když se brali cestou, jeden zákoník přistoupiv k němu řekl: »Mistře, budu tě následovati, kamkoli půjdeš.« I dí mu Ježíš: »Lišky mají doupata, a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka¹⁾ nemá, kam by hlavy položil.«

K jinému však pravil: »Pojď za mnou!« On pak řekl: »Pane, dovol mi prve odejítí a pochovati otce mého.« A Ježíš pravil: »Nech ať mrtví²⁾ pochovávají své mrtvé, ty však jdi a zvěstuj království Boží.«

I řekl jiný: »Budu tě následovati Pane; dříve však mi dovol rozloučiti se s těmi, kteří jsou v domě mém.«³⁾ A Ježíš řekl k němu: »Nikdo,

kdo položil ruku svou ke pluhu a ohlíží se nazpět, není způsobilý ke království Božímu.⁴⁾

Potom Pán vyvolil ještě jiných sedmdesát dva⁵⁾ a poslal je po dvou, před sebou do každého města i místa, kam hodlal sám přijíti.

I pravil k nim:⁶⁾ »Žeň sice mnohá jest, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou. Jdětež; aj, já posílám vás jako ovce mezi vlky. Buďte tedy opatrní jako hadové⁷⁾ a prosti jako holubice. Nenoste s sebou měšce, ani mošny,⁸⁾ ani obuvi a nikoho na cestě nepozdravujte. Do kteréhokoli domu vejdete, napřed řekněte: Pokoj domu tomuto! A bude-li tam syn pokoje, spočine na něm pokoj váš, pak-li ne, vrátí se k vám.⁹⁾ V tom domě pak zůstávejte, jedouce a pijíce, co mají: neboť hoden jest dělník mzdy své. Nepřecházejte z domu do domu.¹⁰⁾ A do kteréhokoli domu vejdete a přijmou vás, jezte, co vám předloží, a uzdravujte nemocné, kteří jsou v něm a rcete jim: Přiblížilo se k vám království Boží. Do kterého města však vejdete, a nepřijmou vás, tam vyjděte na ulice jeho a rcete: I prach, který se nám na nohou přichytil z města vašeho, stíráme vám;¹¹⁾ to však vězte, že se přiblížilo království Boží. Amen, pravím vám, že lehčeji bude zemi sodomské a gomorské v den soudný než městu tomu.«

Tehdy počal vytýkati městům, v nichž se událo nejvíce divů jeho, že nečinili pokání. »Běda tobě, Korozaín,¹²⁾ běda tobě, Bethsaido! Neboť kdyby se v Tyru a Sidonu byly udály divy, které se děly ve vás, byly by dávno v žíní a popelu učinily pokání.¹³⁾ Avšak pravím vám: Tyru a

Sídonu bude lehčeji v den soudný nežli vám. A ty, Kafarnaum, zda budeš povýšeno až do nebe?¹⁴⁾ Až do propasti sejdeš; neboť kdyby v Sodomě byly se udály divy, které se děly v tobě, byla by zůstala až podnes. Avšak pravím vám, zemi sodomské bude lehčeji v den soudný nežli tobě.«

»Kdo vás přijímá, mne přijímá, a kdo mne přijímá, přijímá toho, který mne poslal. Kdo přijímá proroka ve jménu proroka, obdrží odplatu proroka,¹⁵⁾ a kdo přijímá spravedlivého ve jménu spravedlivého, obdrží odplatu spravedlivého. A kdokoli by podal pítí jednomu z malíčkových těchto číši vody studené toliko ve jménu ucedníka, amen, pravím vám, neztratí odplaty své! Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.«

Navrátilo se pak těch sedmdesát dva s radostí řkouce: »Pane, také zlí duchové se nám poddávají ve jménu tvém.« I řekl jim: »Viděl jsem satana jako blesk padati s nebe.¹⁶⁾ Aj, dal jsem vám moc šlapati na hady a na štíry a na veškerou sílu nepřítele, a nic vám neuškodí. Avšak z toho se neradujte, že duchové se vám poddávají, nýbrž radujte se, že jména vaše napsána jsou v nebesích.«

V tu hodinu zaplesal v Duchu svatém¹⁷⁾ a promluviv, řekl: »Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je malíčkým. Ano, Otče, že tak se zalíbilo tobě. Všecko jest mi dáno od Otce mého a nikdo nezná Syna, leč jedině Otec,

aniž kdo zná Otce, leč Syn, a komu by chtěl Syn zjevití.«¹⁸⁾

A obrátiv se k učedníkům svým, pravil: »Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte. Neboť pravím vám, že mnozí proroci a králové přáli si viděti, co vy vidíte, a neviděli, a slyšet, co vy slyšíte, a neslyšeli.«

»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete pokoj duším svým. Neboť jho mé jest sladké a břímě mé jest lehké.«¹⁹⁾

1) Kristus Pán volí tento název (vzatý z Dan. 7, 13) na označení mesiánské důstojnosti, poněvadž se nechtěl lidu ještě přímo jako Mesiáš zjevit, ale přece těm, kteří prorocství Danielovo znali, dostatečně svoje poslání naznačiti.

2) »Mrtvými« nazývá Spasitel lidi světské, nedbající hlasu Božího a své spásy.

3) V některých rukopisech Vulgaty: renuntiare his, quae domi sunt = uspořádati doma svoje věci.

4) Jako se oráč nesmí ohlížeti, aby nevyoral křivé brázdy, tak se nesmí ten, kdo se rozhodl následovati Krista Pána, vraceti k tomu, co ve světě opustil. Odpovědi dané těmto třem žádajícím následovati Krista, jsou důtklivým poučením, že sluhovi Páně jest třeba apoštolské nezištnosti a chudoby, že hlasu Božího jest třeba následovati bez odkladu a že službě Boží a apoštolskému povolání sluší dáti přednost před každou náklonností pozemskou a každou starostí o světské věci. Povinné lásky k rodičům tím Spasitel nezakazuje. Ostatně, jak známo, bylo i v St. zákoně osobám Bohu zasvěceným:

(veleknězi, Nazirejcům) zakázáno na př. přibližovati se k mrtvole i vlastního otce a matky.

5) Totiž mimo apoštoly již dříve vyvolené. V některých rukopisech se mluví o sedmdesáti učednících. Význam tohoto počtu se vykládá různě; všeobecně se má zato, že rozdílem mezi 12 apoštoly a 72 učedníky jsou naznačeny hierarchické stupně Církve Kristovy.

6) Napomenutí daná učedníkům jsou podobná napomenutím už dříve apoštolům daným (viz odst. XXXVII. předešl. svazku těchto Rozjímání); Kristus Pán v nich klade učedníkům na srdce apoštolskou chudobu, jednoduchost a prostotu, pastorální opatrnost, mirumilovnost a rozhodnost.

7) Rčení je příslovečné. Had, který se tiše plazí, svinováním v kotouč poranitelné části těla ukrývá a hbitě nepříteli uniká, je obrazem opatrnosti.

8) T. j. neberte s sebou ani peněz (do měšce) ani pokrmů (do mošny).

9) »Synu pokoje«, t. j. člověku mirumilovnému, bude pozdrav a požehnání učedníků k užitku; jinak se vrátí k nim, t. j. zůstane bez užitku. Učedníci nemají na cestě »pozdravovati«, t. j. mají se celou duší věnovati svému apoštolskému poslání a neztráceti času zbytečnými hovory. Na Východě pozdravy jsou dlouhé a obřadné.

10) Nemají hledati domu, kde by bylo více pohodlí a jídla.

11) T. j. nechceme s vámi už nic mítí.

12) Korozain, malé město v St. zákoně ani nepřipomínané, 3 km severně od Kafarnaum (nyní Keraze).

13) Židé, postíce se a činíce pokání, odívali se hrubým zíněným oděvem a sypali na hlavu popel.

14) T. j. nemysli si, že tvůj nynější blahobyť bude stále více stoupatí.

15) Kdo proroka »přijme«, t. j. kdo uzná ho a bude podporovati, obdrží odplatu podobnou odplatě prorokově.

16) Podle některých poukazuje tu Spasitel, chtěje

pokárati ješitnost učedníkův, na pád pyšných andělů v ráji; pravděpodobněji chce jen říci, že svou vševědoucností viděl pád a pokošení ďáblů, které učedníci vymítali.

17) Zaradoval se radostí Duchem svatým vnuknutou.

18) Tajemství nejsv. Trojice znají jenom božské osoby samy a ti, kterým to zjeví.

19) Jhem rozumí se zde zákon Kristův.

Rozjímání 14.

Podmínky a odměna apoštolského povolání.

1. *průprava: Představme si, jak tři Israelité žádají býti přijatu za učedníky Kristovy a jak Kristus Pán jim vážně oznamuje přísné podmínky apoštolského života.*

2. *průprava: Modleme se, abychom podmínky a odměnu apoštolského povolání lépe poznali.*

1.*) »Proste Pána žní, aby poslal dělníky na vinici svou.« Apoštolské povolání jest veliká milost, proto je třeba za povolání mnoho se modliti. Jsou i jiné prostředky, jimiž můžeme a musíme povolání buditi a podporovati, ale hlavním jest modlitba. Mnoho milosti a síly, a tudíž mnoho modlitby jest třeba k apoštolskému povolání zvláště proto, že podmínky jeho jsou těžké a oběti, jichž žádá, veliké. Apoštolský pracovník má následovati s úplnou indiferencí a oddaností Krista Pána, »kamkoli půjde«, a pracovati všude, kde toho spása duši vyžaduje. Apoštolskému dílu má se věnovati celou duší, takže ani nikoho na cestě pozdravovati nemá, t. j. má se varovati všech poměrů, přátelství a rozhovorů, které s jeho apoštolským cílem nesouvisí. Zále-

*) Toto rozjímání má pouze dva díly (podmínky,

žitostmi světskými nemá se zabývat; ano často žádá jeho vznešený cíl a všeobecná apoštolská láska, aby opustil vlastní rodiče, anebo nevěnoval se jim tak, jak to může ten, kterému není svěřen apoštolský úkol záchrany tolika duší. Má se konečně před Kristem Pánem stát maličkým: tak bude mu Spasitel svěťovati veliká tajemství, skrytá moudrým a opatrným tohoto světa, aby je hlásal věřícím.

a) I naše povolání jest výsledkem modlitby. Komu máme po Bohu za ně děkovati? Snad modlitbám a obětem zbožné matky, snad vroucím prosbám některého horlivého kněze. Nezapomínejme sami na to, že nejpotřebnějším a nejúčinnějším prostředkem, aby kněžská povolání rostla, jest vroucí a vytrvalá modlitba.

b) Pravý apoštol musí svého Mistra následovati »kamkoli jde«. Působení světského kněze jest ovšem pravidelně omezeno na diecesi; ale zde má býti indiférentním ke všem působišťm a řídit se při změně místa ne vlastními choutkami nebo dokonce ziskností, pohodlností, ctižádostí, nýbrž jediné poslušností a prospěchem duší.

c) Nejsou snad jisté poměry a jistá přátelství na úkor našemu kněžskému působení? Neztrácíme aspoň mnoho času zbytečnými návštěvami a neúčinnými hovory?

d) Nebo překází snad přílišná starost o věci tohoto světa našemu apoštolátu, působí nám mrzutostí a jest věřícímu lidu pohoršením?

e) Slova Krista Pána: »Nech ať mrtví pochovávají mrtvé své; ty však jdi a zvěstuj království Boží«, a »Nikdo, kdo položil ruku svou ke pluhu a ohlíží se nazpět, není způsobilý ke království Božímu« doslovně plní zvláště apoštolské řády. Třeba opustiti rodiče a

jenom zřídka a z velmi vážných důvodů lze je navštívit. Ale i u světského kněze musí láska k rodičům a starost o ně býti úplně podřízena velikému apoštolskému cíli a všeobecné apoštolské lásce.

f) Jenom tehda, staneme-li se pokorou malíčkými před Bohem, otevře Bůh srdce naše pro nebeská tajemství a dá nám milost, abychom je dobře hlásali.

2. V tom je už první odměna kněžství. Smíme viděti a slyšeti to, co si »mnozí proroci a králové přáli viděti a slyšeti, a neviděli ani neuslyšeli«. Jiné naše vyznamenání jest v tom, že zastupujeme samého Krista Pána a jsme nadáni jeho pravomocí. Kdo nás slyší, slyší samého Krista Pána, kdo námi pohrdá, pohrdá Kristem samým. A kdo nás přijímá, nás se zastává a dobrodiní nám uděluje, toho Kristus Pán zrovna tak odměňuje, jako by jeho samého přijal, jeho vlastní práva zastával a jemu samému něco dobrého prokázal. Laskavá a útěchy plná slova Krista Pána: »Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi a já vás občerstvím«, platí na prvním místě o těch, kteří pro Krista apoštolují. Kněžský apoštolský úřad jest při všech obtížích a nemalých obětech »jhem sladkým a břemenem lehkým«.

a) Radujme se z toho, že nám jest dáno lépe a hlouběji než jiným poznávati tajemství Boží, vníkejme do nich stále lépe, rozjímajme o nich často, poučujme o nich dobře duše svěřené.

b) Stojíme na místě Kristově a máme skutečně část jeho moci. Proto při vši pokoře a při všem vědomí vlastní slabosti můžeme a musíme vystupovati s apoštolskou rázností a neohrožeností.

c) Věrnému katolickému lidu bude jistě povzbuzením a radostí, ukážeme-li mu, že úcta, již knězi vzdává, a dobrodiní, jež knězi prokazuje, jsou Kristu Pánu

zvláště milé, a že je odměňuje tak, jako by byly prokazovány jemu samému. Přijímejme je tedy jako úctu a dary Kristu Pánu vzdávané; sami pak ukazujme svým duchovním vůdcům a představeným stejnou lásku a úctu.

d) Při všech obtížích a obětech kněžského života budtež nám útechou slova Krista Pána, že jeho jest sladké, a posilou jeho příslibení, že občerství ty, kdož se lopotí a jsou obtíženi.

Rozjímání 15.

Podmínky a odplata apoštolského působení.

1. *průprava: Poslouchejme uctivě slova božského Mistra.*

2. *průprava: Vyprosme si ctnosti k apoštolátu potřebné, abychom odplaty apoštolátu hodni byli.*

1. Již v své odpovědi třem Israelitům, žádajícím si následovati Ježíše, ale ještě jasněji při rozeslání učedníků, naznačil Kristus Pán základní podmínky a hlavní ctnosti apoštolského pracovníka. Spasitel, vyvoliv vedle dvanácti apoštolů dvaasedmdesát učedníků, předobrazuje hierarchické zřízení své Církve a naznačuje, že se apoštolská činnost v jeho Církvi musí dít v duchu podřízenosti a poslušnosti. Vysílaje učedníky po dvou, projevuje přání, aby si jeho sluhové navzájem pomáhali a se milovali. Velmi důtklivě klade učedníkům na srdce apoštolskou nezištnost a chudobu. Mají si býti vědomi, že jejich Pán a Mistr »neměl, kam by hlavy položil«; nemají s sebou nositi ani peněz, ani pokrmů, ani obuvi; mají jisti to, co se jim předloží, nemají pro větší pohodlí nebo k jídlu přecházeti z domu do domu. Konečně je varuje před ješitností. Nemají se ze svých úspěchů

příliš radovati. Podle některých exegetů poukazuje dokonce na odstrašující příklad padlých andělů.

a) Apoštolský kněz musí býti věrným a poslušným synem Církve a její hierarchie. Jenom dílo v duchu poslušnosti konané má požehnání a úspěch.

b) Vzájemná láska a pomoc kněží, zvláště kněží na témže místě působících, velmi ulehčuje jejich námahy, je věřícím ke vzdělání a svolává Boží požehnání. Závist a vzájemná nevraživost naopak často všecko kazí.

c) Obnovme se při tomto rozjímání zase v duchu pravé apoštolské nezištnosti a chudoby. Buďme spokojeni, máme-li to, co je potřebno k životu a přiměřeno stavu, netužme po ničem více, udělujme rádi z toho, co máme, chudým a na účely církevní, neměňme místo toliko pro pohodlí nebo lepší zaopatření, žijme s apoštolskou jednoduchostí.

d) Upřímné radosti z úspěchů nám Kristus Pán nezakazuje. Ale všecko dobré, co působíme, musíme na prvním místě připisovati Bohu, nikdy nesmíme hledati při své práci sebe, nýbrž čest Boží. Nemusíme si snad vytýkati, že ješitností a ctižádostí mnohé dobré dílo pokazíme? Pak nebude neúčitečno vzpomenout si někdy na hrozivý obraz satana s nebe jako blesk se řítícího.

2. Vedle těchto základních podmínek apoštolátu označuje Spasitel také jasně ctnosti, které má sluha jeho ukazovati při díle apoštolském samém. Jest to s jedné strany holubičí prostota a veliká mírumilovnost, s druhé strany opatrnost a ráznost. Apoštolský kněz nezná obojetného a tak zvaného politického jednání; úkolem jeho jest všude hlásati mír a pokoj Kristův. Ale při tom je opatrný: nevěří hned každému, zvláště ne úlisným slovům nepřátel Církve, nevydává se bez vážné příčiny v nebezpečí, nečiní a nemluví nic, čím by si

zadal, anebo uvedl učení Kristovo a jeho Církev v nevážnost. Musí býti též rozhodný tam, kde se jedná o zájmy Kristovy a spásu duší; zvláště musí ukazovati ráznost vůči těm, kdo se Kristu protíví.

a) Obojaké a neupřimné jednání snad na chvíli a zdánlivě prospěje, ale jen prostotou Kristem doporučovanou získáme skutečný a trvalý úspěch.

b) Můžeme si upřimně říci, že všude šíříme mír a pokoj Kristův? Jak daleko by od tohoto rozkazu a přání byl kněz, který by sám byl příčinou nesvárů, dokonce mezi vlastními spolubratry!

c) Ptejme se, jak zachováváme Kristův příkaz pastorální opatrnosti: nepřizpůsobujeme-li se snadno zásadám nepřátelského světa, nevěříme-li mu lehce, nevydáváme-li se v nebezpečí, nezadáváme-li si svým jednáním a svými slovy.

d) Podobně se zpytujeme, jsme-li dosti rozhodni a rázni vůči hříšníkům a nepřátelům Církve a v hájení zájmů Kristových.

3. Kristus Pán naznačuje svým učedníkům aspoň něco z odplaty apoštolátu. Už zde na zemi nebude se jim třeba báti hladu a nouze, neboť »hoden jest dělník mzdy své«. Útěchou jest jim vědomí, že jdou tam, kam on sám hodlá přijíti, že tedy připravují cestu a srdce pro Pána. Smějí se také radovati nad úspěchy; ale největší jejich odplatou jest, že »jména jejich napsána jsou v nebesích«.

a) Nestarejme se příliš úzkostlivě o budoucnost a o hmotné zaopatření; Bůh jest dobrý chlebodárce a postará se dobře o ty, kteří se namáhají v jeho službě.

b) Všech těchto útěch a odplat apoštolátu dostane se i nám, budeme-li horlivě pro Krista a Církev pracovat. Těšiti nás bude vědomí, že připravujeme cestu a

srdce Pánu, těšití nás budou úspěchy apoštolské činnosti, především však naděje, že jména naše jsou zlatým písmem v nebi zaznamenána.

XIV. Milosrdný Samaritán.

(Lk. 10, 25—37.)

A hle, jeden zákoník vstal, aby ho pokoušel¹⁾ a řekl: »Mistře, co musím činití, abych dosáhl života věčného?« On pak řekl jemu: »Co jest psáno v zákoně? Kterak čteš?« A on odpověděv řekl: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši síly své i ze vši mysli své, a bližního jako sebe samého.« I řekl jemu: »Dobře jsi odpověděl. To čin a živ budeš.« Ale on, chtěje se ospravedlniti, řekl k Ježíšovi: »A kdo jest můj bližní?«²⁾

I ujal se Ježíš slova a řekl: »Člověk jeden šel z Jerusaléma do Jericha³⁾ a upadl mezi lotry, kteří ho nejen oloupili, nýbrž i zranili, a odešli, polomrtvého nechavše. I přihodilo se, že kněz jeden šel tou cestou a uzřev jej pomínul. Podobně i levita příbyv k tomu místu a uzřev jej, pomínul. Samaritán však jeden⁴⁾ konaje cestu přišel k němu a spatřiv ho pohnul se milosrdenstvím. I přistoupil k němu a ovázal jeho rány, naliv na ně oleje a vína,⁵⁾ a vloživ jej na své hovádko dovedl ho do hospody a měl o něj péči. A druhého dne vyňav dva denáry⁶⁾ dal je hospodskému a řekl: Měj o něj péči, a co nad to vynaložíš, nahradím ti až se budu vracet. Kdo z těch tří zdá se tobě, že byl bližním tomu, jenž upadl mezi lotry?«

A on řekl: »Ten, jenž mu prokázal milosrdenství.« I řekl mu Ježíš: »Jdi a čin i ty podobně.«

1) Chtěl totiž odpovědi Krista Pána použítí k tomu, aby mu mohl něco vytknouti.

2) Jasnou a určitou odpovědí Kristus Pán ukázal, že otázka zákoníková byla vlastně neúčelná. Proto se zákoník chce nějak omluviti a táže se, kdo je bližním. Židé viděli bližní v svých krajanech, někteří dokonce toliko v přátelích a spravedlivých.

3) Podle všeho pronesl Kristus Pán toto podobenství na cestě do Jerusaléma blízko Jericha. Z kontextu je vidno, že člověk ten byl žid.

4) Tedy z kmene, s nímž židé žili v nepřátelství.

5) Smíšeniny oleje a vína bylo tehdá častěji užíváno na léčení ran.

6) Denár (asi 0.75 fr předválečných) byl tehdá obyčejnou mzdou denní.

Rozjímání 16.

1. průprava: Vizme Samaritána, sklánějícího se se soustrastnou láskou k raněnému Israelitovi.

2. průprava: Prosme za rozmnožení lásky bliženské.

1. Kristus Pán nás zcela jasně a určitě poučuje, že k spáse i dokonalosti stačí vlastně jenom jedna věc, ale také, že tato věc jest naprosto potřebná: láska k Bohu, s níž jest spojena a z níž sama sebou vyplývá láska k bližnímu. Jest tedy vlastně naší jedinou, ale naprosto potřebnou úlohou, milovati Boha a stále více v lásce k Bohu růsti. Prostředky k tomu jsou: často uvažovati o dobrodiních Božích, pozorovati velikost a lásku a všecky jiné vlastnosti Boží, jež se v tvorech odrážejí, studovati stále lépe život a srdce Krista Pána a co nejdůvěrněji s ním obcovati modlitbou a sv. přijí-

máním. Bude-li v srdci našem mocná láska k Bohu, vypučí tam sám sebou květ pravé lásky bliženské. Neboť láska k bližnímu náleží k témuž druhu ctností jako láska Boží, jak to zde Kristus Pán naznačuje a jak to učí katolická theologie. Milujmeť bližního proto, že jest z Boha a Boží, a aby se k Bohu zase vrátil. Tak vznešená jest ctnost pravé křesťanské lásky bliženské!

a) Uvědoměme si zase důkladně, že základem celého křesťanského života a vši dokonalosti jest láska k Bohu. Všecky prostředky spásy a dokonalosti, modlitby, mrtvení, apoštolské práce byly by bez významu a nevedly by k cíli, kdyby v srdci nebylo lásky Boží. Umiňme si, že budeme této božské ctnosti co nejvíce dbanliví.

b) Uvažujme o cestách a prostředcích, jak bychom lásku Boží v srdci rozmnožili a v ní stále rostli; častou vzpomínkou a díkem za tolik dobrodiní Božích, tím, že v tvorech, zvláště pak v duších lidských pozorujeme stopy Boží velikosti, krásy a lásky, zejména pak, že o životě a ctnostech Krista Pána a o všem, co pro nás vykonal, často rozjímáme, a s ním co nejvroucněji obcujeme, zvláště při návštěvách nejsv. Svátosti a při mši svaté.

c) Vzbudme velikou touhu po pravé nadpřirozené lásce křesťanské k bližnímu. Myšlenka, jak úzce tato ctnost jest spojena s láskou Boží, ano že vlastně patří k témuž druhu ctností, jako láska k Bohu, přesvědčí nás jistě o její nutnosti a povzbudí, abychom se o ni co nejvíce snažili.

2. Božský Mistr nám v své parabole ukazuje též hlavní vlastnosti pravé křesťanské lásky k bližnímu. Máme milovati bližního jako sami sebe. Není to ovšem možno v téže intenzitě; ale jako sami na sebe téměř

stále myslíme, tak máme co nejčastěji myslet na bližní a jejich dobro; jako sobě vše dobré přejeme a vše zlé od sebe odvrátiti chceme, tak to máme přát bližním. Láska naše má býti všeobecná, neomezující se toliko na jisté lidi nebo třídy; nadpřirozená, nespočívající jen na přirozených přednostech bližního; a činná, jevící se v skutcích. Všecky tyto vlastnosti lásky ukazuje Spasitel názorně na milosrdném Samaritánu, který pomáhá s takovou láskou neznámému a k nepřátelskému kmeni náležejícímu Israelitovi.

a) Myslíme skutečně často na potřeby a dobra svých bližních, zvláště těch, kteří jsou naší péči svěřeni? Přejeme jim zcela upřímně a ze srdce všechno dobré, jako sobě samým?

b) Nečiníme snad rozdílů v lásce podle stavů, tříd, národností, anebo nejsou to pouze jisté zevnější vlastnosti a přednosti, proč někomu sympatii věnujeme? Ovšem, může a smí míti láska stupně a také přirozené vlastnosti mohou býti částečnou pohnutkou k ní: ale milovati musíme pro Boha všechny a hlavní pohnutka musí býti nadpřirozená.

c) Konečně se ptejme, jak ukazujeme svou lásku skutky, zejména k chudým a trpícím mezi svými věřícími.

3. Milosrdný Samaritán jest obrazem božského Spasitele a obrazem Kristova kněze. Kolik je duší, které na cestě života, nepřítelem byvše přepadeny, ztrácejí nadpřirozená dobra a život milosti! Svět jde chladně kolem nich, ale pomoci jim nechce a nemůže. Kněz se jich má v soustrastné lásce ujmouti, nalíti do ran oleje útěchy a vína božské pravdy a nadpřirozené milosti. Ale nemá jich potom opustiti, nýbrž dále se o ně starati, aby na dobré cestě vytrvaly a pokračovaly.

a) Přehlédněme řady svých svěřenců a vizme, kde jsou mezi nimi zraněné a oloupené duše, kterým bychom měli pomoci.

b) Zpytujeme se, s jakou milosrdnou láskou vléváme do jejich ran olej a víno ve zpovědnici, při návštěvě nemocných, v soukromých rozmluvách; a zdali je potom neztrácíme s očí, místo abychom je dále vedli a o ně se starali.

XV. Maria a Marta.

(Lk. 10, 38—42.)

Stalo se pak, když putovali, že vešel do jednoho městečka, a žena jedna, jménem Marta, přijala je do domu svého.¹⁾ A ta měla sestru, jménem Marii, kteráž posadivši se k nohoun Páně, poslouchala slova jeho. Ale Marta zabírala se hojnou obsluhou; přistoupivši pak k němu pravila: »Pane, nedbáš-li toho, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Řekni jí tedy, ať mí pomůže.« A Ježíš odpověděv řekl jí: »Marto, Marto, pečlivá jsi a znepokojuješ se v mnoha věcech; ale jednoho jest zapotřebí. Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní.«²⁾

1) Podle všeobecného názoru stala se událost tato na cestě Ježíšově k slavnosti jerusalémské v městečku Bethanii.

2) Vyjma několika málo Otců, rozumějí vykladači »jedním potřebným« vesměs starost o spásu a dokonalost, naslouchání slovu Božímu a konání vůle Boží. Obsluha Marty byla dobrá a chvály hodná, ale počínání Marie bylo lepší: neboť dílo Marty je pomíjející a více

pro tento svět, dílo Marie má cenu trvalou (»nebude odňato od ní«).

Rozjímání 17.

1. *práprava*: Vezme v duchu Marii u nohou Ježíšových a Martu pečující, aby Mistra co nejlépe obsloužila.

2. *průprava*: Modleme se, abychom se z toho tajemství naučili pravému cenění života činného a rozjímavého.

1. Tato scéna patří jistě k nejpůsobnějším a k nejkrásnějším výjevům ze života Krista Pána. Vidíme tu, že Kristus Pán má pravé lidské srdce, které je přístupno něžnému přátelství, že jeho dokonalost a svatost nemá nic strohého, odpuzujícího, výstředního: přizpůsobuje se v dobrých věcech svému okolí, účastní se v radostech a strastech svých přátel, zasedá s nimi ke skromné hostině. Úcta, pokora a láska, s níž obě sestry i bratr Lazar přijímají Pána Ježíše, je nám vzorem, jak máme Spasitele přijímat, když zavítá do srdce našeho.

a) Obnovme se v důvěře k svému božskému Mistru, který nemá nic odpuzujícího, příliš přísného a tvrdého, nýbrž jest tak milý a přívětivý. Napodobujeme jeho dokonalost a svatost, nebudme zasmušilí a chladní, spojujme co největší vnitřní svědomitost s přívětivostí a laskavostí na venek.

b) Vzdávejme vroucí díky za to, že jest nám dáno, denně přijímat božského Spasitele. Snažme se mu připravit příbytek co možná nejčistší a přijímejme ho s podobnou pokorou, úctou, láskou a radostí jako zbožné sestry Lazarovy.

2. Na Martě máme vzor života činného. Život činný, život tělesné nebo duševní práce jest v sobě dobrý, ano potřebný. Proto Kristus Pán nekárá Martu proto, že se

starala o domácí práce a o pohostění jeho, nepraví, že Maria vyvolila stránku dobrou, Marta špatnou, nýbrž jen, že si Maria zvolila stránku lepší. Život činný má nebezpečí a úskalí, na ně nás Kristus Pán upozorňuje a o nich poučuje. Zevnější činnost snadno se stává nervosní, netrpělivou, horečnou: bereme si příliš mnoho věcí, chtěli bychom všechno najednou udělati, počínáme novou věc dříve než jsme dokončili jednu, pracujeme povrchně, neklidně, bez pořádku. Proto kárá Pán Ježíš mírně Martu: »znepokojuješ se v mnoha věcech«. Při zevnějších pracích a zaměstnáních snadno se zapomíná na modlitbu anebo aspoň se důležitost její dosti necení. Proto upozorňuje Kristus Pán Martu na »jedno potřebné«. Život činný snadno svádí k tomu, posuzovati druhé a horšiti se nad nimi, když se nám zdá, že dosti nepracují a všechno nám ponechávají, jako Marta posuzovala Marii a horšila se nad ní.

a) Je-li chybou naší pohodlnost, vymlouváme-li se snadno, že to »beztoho nic nepcmůže«, že »svět se neobráti«, spoleháme-li jen na Boha a jen na modlitbu, místo a bychom přiložili ruku k dílu, musíme v tomto rozjímání učiniti pevné předsevzetí, napodobovati činnou a pilnou Martu.

b) Snad však chybujeme tím, že příliš mnoho podnikáme, že nemáme dosti klidu, trpělivosti, důkladnosti, pořádku; anebo zase, že se mrzíme, vidouce spolubratry méně činné, závidíme jim, stěžujeme si na ně, kritisuje je? Pak nám musí býti Marta odstrašujícím příkladem, a musíme si vzíti k srdci napomenutí Krista Pána: »znepokojuješ se v mnoha věcech«.

c) Především si vštípmo hluboko v srdce slovo Krista Pána: »jednoho jest zapotřebí«. Všecka zevnější činnost by byla bez ceny, kdybychom neměli lásky Boží a ne-

plnili jí vůli Boží. Modlitba je hlavním prostředkem, abychom v lásce Boží rostli, vůli Boží stále lépe poznávali a plnili.

3. Na Marii vidíme příklad života rozjímavého, života modlitby. Kristus Pán sám nás tu učí, jakou cenu má modlitba a rozjímání. Jest to »nejlepší stránka«, tedy mnohem cennější než práce, jest to stránka, která »nebude od nás odňata«. Vskutku, i nejvelikolepější díla lidská zde na zemi jednou pominou a nebude po nich památky, modlitba, nazírání na Boha bude naší činností po celou věčnost. Z tajemství, o němž uvažujeme, se též učíme, jakou cestou dospějeme k rozjímavému životu. Třeba často jíti k nohám božského Mistra rozjímáním a návštěvou nejsv. Svátosti, třeba »seděti«, varovati se rozptýlenosti a těkavosti, třeba hlasu milosti Boží bedlivě dbáti.

a) Přesvědčme se o veliké důležitosti a ceně modlitby a rozjímavého života, važme si zase lépe modlitby a nezanedbávejme jí nikdy dobrovolně. Věčná pravda sama praví, že jest to »stránka nejlepší«, a že »nebude od nás odňata«.

b) Umiňme si, že budeme denně ranním rozjímáním a častější návštěvou velebné Svátosti sedati u nohou Spasitelových, varovati se dobrovolné roztržitosti a pozorně naslouchati, co k nám Spasitel mluví a k čemu nás jeho milost volá.

XVI. Kristus Pán učí v chrámě.

(Jan 7, 11—53; 8, 1.)

Tedy židé hledali ho o slavnosti a pravili: »Kde jest on?«¹⁾ A mnoho se šeptalo o něm v zá-

stupu, neboť jedni říkali: »Dobrý jest,« jiní však pravili: »Nikoliv, nýbrž svádí lid.« Ale přece nikdo nemluvil o něm zjevně pro strach před židy.

Když pak slavnost už byla v polovici,²⁾ Ježíš vešel do chrámu a učil. I divili se židé řkouce: »Kterak tento zná Písma, neučiv se?« Ježíš odpověděl jim a řekl: »Moje učení není mé, nýbrž toho, jenž mne poslal. Bude-li kdo chtít vůli jeho činiti, pozná o tom učení, je-li z Boha, čili já sám od sebe mluvím. Kdo mluví sám od sebe, vlastní slávy hledá; kdo však hledá slávy toho, který ho poslal, ten jest pravdomluvný a nespravedlnosti v něm není.³⁾ Zda-li vám Mojžíš nedal zákon? A nikdo z vás neplní zákona. Proč hledáte mne usmrtiti?« Zástup odpověděl a řekl: »Ducha zlého máš; kdo hledá tě usmrtiti?« Ježíš promluvil a řekl jim: »Jeden skutek jsem učinil, a všichni se divíte. Proto Mojžíš dal vám obřízku, ne že by pocházela od Mojžíše, nýbrž od otcův, a v sobotu obřezujete člověka. Přijímá-li člověk obřízku v sobotu, aby nerušil se zákon Mojžíšův, na mne-li se horšíte, že jsem celého člověka uzdravil v sobotu? Nesuďte podle obličeje, nýbrž spravedlivý soud číňte.«⁴⁾

Tu řekli někteří z Jerusalemských: »Není-liž to ten, jehož hledají zabít? A hle, mluví zjevně a nic mu neříkají. Zda-li opravdu poznali náčelníci, že tento jest Kristus? Ale o tomto víme, odkud jest; o Kristu však, až přijde, nikdo nebude věděti odkud jest.«⁵⁾

Ježíš proto volal⁶⁾ v chrámě, uče a pravě: »Nejen znáte mne, nýbrž i víte, odkud jsem;

a přece nepřišel jsem sám od sebe, ale pravý jest ten, kdo mne poslal,⁷⁾ jehož vy neznáte. Já ho znám, neboť jsem z něho, a on mě poslal.« Proto hledali, aby ho chopili, ale nikdo nevztáhl naň ruky, neboť dosud nepřišla hodina jeho.

Ze zástupu však mnozí uvěřili v něho a pravili: »Bude-liž Kristus až přijde, činiti více divů, než tento činí?« Fariseové slyšeli zástup šeptat o něm ty věci; i poslali velekněží a fariseové služebníky, aby ho jali. Ježíš tedy řekl jim: »Ještě krátký čas jsem s vámi a odejdu k tomu, jenž mne poslal. Budete mne hledati a nenaleznete, a kde jsem já, vy nemůžete přijíti.«⁸⁾ Tu řekli židé: »Kam tento hodlá jíti, že ho nenalezneme? Chce-li snad jíti v rozptýlení pohanů a učiti pohany? Jaká jest to řeč, kterou promluvil: Budete mne hledati a nenaleznete, a kde jsem já, vy nemůžete přijíti?«

V poslední veliký den slavnosti Ježíš stál a volal hlasitě: »Žízni-li kdo, pojd' ke mně a pij. Kdo věří ve mne, jakož praví Písmo, proudové vody živé poplynou z těla jeho.« To pak řekl o Duchu, kterého věřící v něho měli přijmouti. Duch totiž nebyl dosud dán, poněvadž Ježíš nebyl ještě oslaven.⁹⁾

Tu někteří ze zástupu, uslyševše tyto řeči jeho, pravili: »Tento jest v pravdě prorok.« Jiní pravili: »Tento jest Kristus.« Někteří však řekli: »Což z Galileje přijde Kristus? Zdali nepraví Písmo, že Kristus přijde z potomstva Davida a z městečka Betléma, kde byl David?« A tak povstala v zástupu různice pro něho,

Někteří pak z nich chtěli ho jati, ale žádný nevztáhl ruky na něho.

Přišli tedy služebníci k velekněžím a fariseům. I řekli jim tito: »Proč jste ho nepřivedli?« Služebníci odpověděli: »Nikdy člověk nemluvil tak, jako člověk tento.« Tu odpověděli jim fariseové: »Což jste i vy svedení? Zda-liž kdo z náčelníků uvěřil v něho anebo z fariseů? Ale zástup tento, který nezná zákona, prokletí jsou.«

Rekl k nim Nikodém, ten, jenž byl k němu přišel v noci, kterýž byl jeden z nich: »Což pak zákon náš odsuzuje člověka, dříve než od něho uslyší a pozná, co činí?« Odpověděli a řekli jemu: »Což jsi i ty z Galileje? Zpytuj Písma a viz, že z Galileje prorok nepovstává.« I odešli každý do domu svého. Ježíš pak odebral se na horu Olivetskou.

1) »Židé« t. j. náčelníci hledali ho, aby ho zahubili. S pohrdáním jmenují ho pouze »on«, nechtějíce jeho jména ani vysloviti.

2) Slavnost trvala osm dní.

3) Židé se diví vědomostem Krista Pána, neboť věděli, že nenavštěvoval škol rabínských. Kristus Pán odpovídá, že nemá svoje učení od sebe, nýbrž od Otce, a uvádí dvě znamení svého učení; jedno jest v tom, že porozumí a ochotně přijme jeho učení jen ten, kdo koná vůli Boží, druhé, že Kristus Pán nehledá své slávy, nýbrž slávu Boží.

4) Kristus Pán odpovídá na námitku: jak může jeho učení býti z Boha, když nezachovává Mojžíšův zákon sobotní, učiniv v Jerusalemě v sobotu »jeden skutek«, t. j. uzdraviv člověka 38 let nemocného. Vytýká jim nejprve všeobecně, že sami nezachovávají zákona mojžíšského. Potom jim připomíná, že sami v sobotu obřezovali,

»aby nerušil se zákon«, předpisující obřizku. Jestliže tedy obřizka (která se pokládala za léčení údu hříchem nakaženého) v sobotu jest dovolena, tím více jest dovoleno uzdravití celého člověka. Židé tedy, odsuzující Krista pro uzdravování v sobotu, soudí jen podle zevnějšku, »podle obličeje«, nehledíce na úmysl.

5) Bylo míněním u židů rozšířeným, že se Mesiáš objeví nenadále, jakoby s nebe sestoupil.

6) Volal, t. j. mocným hlasem kázal k vůli velikému zástupu.

7) Ten, který mne poslal, jest pravý (*ἀληθινός*), t. j. vskutku existuje; není to tedy klam, že od něho vycházím.

8) Slova ta rozumějí někteří o úzkosti národa židovského při zkáze Jerusalema, ale lze je všeobecněji vykládati jako hrozbu, že židé později po milosti, již nyní pohrdají, budou toužiti, ale už se jim jí nedostane.

9) Kristus Pán navazuje na obřad při slavnosti stánků v chrámě konaný, při němž se nosila v slavném průvodu do chrámu voda z pramene Siloe načerpaná, a užívá obrazu vody živé o své milosti. Věta o proudech vody živé není v Písmě sv. doslova, ale podle smyslu jest na různých místech Is, Jer. Joela.

Rozjímání 18.

Kristus a jeho nepřátelé.

1. průprava: *Vizme velebnou postavu Kristovu uprostřed zuřících nepřátel.*

2. průprava: *Modleme se, abychom Spasitele zase lépe poznali a napodobovali.*

1.) Tři různé třídy pozorujeme mezi židy jerusalemskými. Někteří jsou zuřivými jeho nepřáteli, považují

*) Toto rozjímání má dva díly: o nepřátelích Kristových, o jeho osobě.

ho za svůdce, spílají mu a usilují o jeho bezživotí. Jsou to zvláště dvě potupy a pomlavy, jimiž Krista Pána urážejí: Praví o něm, že »má zlého ducha«, neboli že jest ďáblem posedlý, a tupí a pomlouvají ho, že svádí lid. Jiní nejdou v nenávisti tak daleko, ale nechtějí v něho věřit a uvádějí různé výmluvy své nevěry: že se o Mesiáši nebude vědět, odkud přichází, Kristův původ však že jest znám, že se neučil ve školách, že pochází z Galileje, odkud spása přijíti nemůže. Mnozí konečně věří sice v jeho poslání, ale neodvažují se to veřejně přiznati ze strachu před náčelníky židovskými. Můžeme tu všelicos obrátiti na svoji pastoreci i na svůj vlastní život.

a) Nesmíme se diviti, že se v svém působení vedle věrných duší setkáváme podobně s těmito třemi třídami. Jsou tu otevření a zavilí nepřátelé Krista a Církve; jiní, kteří mají stále sto výmluv, proč nemohou plniti náboženské povinnosti a zachovávatí příkázání; tací, kteří se z bázně lidské stydí viru veřejně vyznávatí a podle ní žítí.

b) Podobně jest to znamením, že jsme věrnými učedníky a služebníky Kristovými, když i nám spílají a nás pomlouvají, jako spílali božskému našemu Mistru a pomlouvali ho. Podkládají nám zlé úmysly a vytýkají nám, kteří nechceme než dobro a časné i věčné štěstí duši, že svádíme, otupujeme, zatemňujeme lid. Vzpomínka na příklad Krista Pána, časté vzbuzování čistého úmyslu, myšlenka, že Bůh jest s námi a nám žehná, budou nás siliti a těšiti proti takovým křivdám.

c) Zkoumejme však i vlastní nitro, zdali se snadno nevymlouváme, máme-li konati vůli Boží, nebo přinéstí nějakou oběť. Často stačí snad nepatrná překážka, aby-

chom opomenuli modlitbu, nějaký skutek lásky nebo i jinou povinnost.

d) Něco z toho »strachu před židy« u sebe také asi nalezneme. Mnohdy snad se neodvažujeme rázně vystoupiti nebo otevřeně pravdu říci z ohledů na lidi.

2. Pozorujme vznešený a úctyhodný zjev božského Mistra uprostřed nepřátel a kolísajícího se zástupu, poslouchějme jeho slova, jimiž dokazuje svoje božské poslání a důstojně se proti útokům protivníků hájí. Jasně prohlašuje svůj věčný původ od nebeského Otce, učí, že učení jeho není z tohoto světa, t. j. původu lidského, nýbrž že pochází od Otce samého. Sám lid, ano i jeho nepřátelé musí uznati jeho moc, jeho důstojnost a velebnost. »Bude-li Kristus činiti více divů, než tento činí?« ptají se. A s podivem dosvědčují, že »nikdy člověk nemluvil tak jako člověk tento«. Neodvažují se ho proto jíti. Nemohli ho zatknouti a mu ublížiti také proto, že »dosud nepřišla hodina jeho«. Kristus Pán jest tedy Pánem svého života; ale je též Pánem života našeho, jemu náleží celý náš život a každý okamžik života.

a) Pokloňme se nejprve v duchu Synu Božímu, který od věků z Otce vychází, Bůh z Boha, světlo ze světla, Bůh pravý z Boha pravého.

b) Obnovme se ve víře, věrnosti, úctě k jeho učení. Jest daleko vznešenější a krásnější než nejdůmyslnější vědecké systémy lidské. Jeho původ a důvod jeho pravdivosti jest Bůh sám. Můžeme a máme je hlásati s plnou jistotou, jsouce si vědomi, že nehlásáme učení svého, nýbrž učení toho, který nás povolal a poslal.

c) Podívejme se též na božském Mistru a neomylném Učiteli věčné pravdy dvěma vlastnostem, které na jerusalémské jeho posluchače působily takovým mocným dojmem: jeho moci, již působil zázraky, a jeho autoritě,

s kterou mluvil. I my, kteří jménem Kristovým mluvíme, máme pravdu svých slov ukazovati skutky dokonalého kněžského života, a vystupováním s autoritou, již nám dává naše apoštolské poslání.

d) Kristus Pán jest Pánem svého života, bez jeho vůle nemůžeme mu ho nikdo vzít. Jest stejně Pánem života našeho. Jen tak dlouho budeme žít, jak dlouho bude chtít On. Celý náš život a každý jeho okamžik náleží zcela jemu. Zasvěťme mu znovu celý život a slibme mu, že mu budeme v každém okamžiku života věrně sloužiti.

Rozjímání 19.

Nauka a milost Kristova.

1. *průprava: Slyšme Krista Pána, jak hrozi zatvrzelým nepřátelům svého učení a své milosti a jak hlásá velikost i krásu svého učení a své milosti.*

2. *průprava: Prosme, abychom jeho nauku a jeho milost zase lépe poznali.*

1. Kristus Pán udává židům dvě známky, z nichž mají souditi, že jeho nauka jest pravá, že jest od toho, jenž ho poslal. Nejprve, že »bude-li kdo chtít vůli jeho činiti, pozná o tom učení, je-li z Boha«. Kdo nevede dobrý mravný život, ten nemá smyslu pro zjevení Boží, neslyší a neposlouchá hlasu Božího, který ho ku pravé víře volá. Proto nezkažené dítky s radostí a ochotou slovo Boží přijímají a věří mu; proto je tak důležité, abychom zachovali dětem a mládeži nevinnost srdce. Slova Krista Pána však platí nejenom o prvním poznání zjevení a o víře v ně, nýbrž též o hlubším vniknutí do sv. tajemství. Čím dokonalejší bude náš život, tím hlubší bude poznání nadpřirozených pravd. Druhým znamením,

z něhož židé mají souditi na božský původ nauky Kristovy a na její pravdu, jest to, že Kristus Pán nehledá své slávy. Podobně i hlasatel slova Božího, kněz, nejlépe ukáže, že hlásá učení Boží, a nejsnáze duše k poznání zjevení Božího přivede, když nehledá sám sebe, nýbrž jenom čest a slávu Boží.

a) Právem si stěžujeme, že nás stále více zbavují vlivu na vyučování mládeže. Jedno nemohou nám zabrániti: abychom modlitbou, slovem a příkladem se nenažikl, zachovali dětem a mládeži nevinnost srdce a tak ji obrniti proti bludu a učiniti přístupnou pravdě.

b) Zdá se nám, že nemáme dosti touhy, poznat lépe vznešená tajemství naší sv. víry, a že do nich dosti nevnikáme? Zpytujeme své svědomí a nalezneme, že nějaká nezřízená vášeň nebo náklonnost jest tu překážkou.

c) Musíme-li si říci, že jsme posud při kázání a působení hledali příliš sami sebe, slíbme božskému M'STRU polepšení; věřící pak poznají, že hlásáme pravdu Boží, uvěří a podrobí se jí.

2. Děsivá jsou slova, kterými Kristus Pán hrozí zatvrzelým a zarytým svým nepřátelům: »Budete mne hledati a nenaleznete.« V tomto okamžiku stojí Spasitel před židy v své mesiánské velikosti a velebnosti a nabízí jim velikou a mocnou milost. Židé touto milostí pohrdají. Kristus Pán jich sice ani potom svou milostí neopustí docela, ale takové milosti už se jim později nedostane. Mnohý z nich by se byl později obrátil, kdyby byl dostal touž milost, ale svou dřívější zatvrzelostí ji promeškal. Tak se na něm vyplní slova Kristova: »kde jsem já, vy nemůžete přijíti.« Blaženého spojení s Kristem Pánem budou navždy zbaveni. Hrozba Kristova platí v plném smyslu o každém, kdo milostí k životu věčnému potřebnou pohrdá. V jistém smyslu lze je obrá-

títi i na ty, kdož si nevšímají milosti, povzbuzující je k dokonalejšímu životu.

a) Prosme vroucně Krista Pána, aby se na nás jeho hrozba nikdy nevyplnila. Obnovme se proto v rozhodné nenávisti proti těžkému hříchu a umiňme si, vyvarovati se ze všech sil všeho, čím bychom mohli milost posvěcující ztratiti.

b) Dbejme též hlasu milosti, který nás zve k dokonalejšímu životu, k většímu stupni lásky Boží. Budeme-li hlasu toho následovati, nalezneme Ježíše a budeme vždy tam, kde jest On, budeme stále užším a sladším přátelstvím s ním spojení.

3. V překrásném a úchvatném obraze líčí Kristus Pán krásu, vznešenost a sílu svého učení, své milosti a jejich účinky. Nauka a milost jeho jsou vodou živou. Žizní-li kdo, třeba jenom, aby načerpal této vody a jeho žízeň bude dokonale uhašena. Ano, stane se sám pramenem pravdy a milosti pro druhé, »proudové vody živé poplynou z těla jeho«.

a) Kolikrát už nás trpká zkušenost poučila, jak všecko to, co svět nám skýtá, není s to, aby uhasilo žízeň naší duše. A přece snad stále ještě toužíme po lidské cti, chceme užívatí smyslných rozkoší a pomíjejících statků pozemských! Obrátme se celou silou vůle k vodě živé, která jedině může naši žízeň uhasiti.

b) Čerpejme z této vody hodně a často, zvláště rozjímáním, zbožným sloužením mše sv., vroucím sv. přijímáním, častými návštěvami nejsv. Svátosti.

c) Pak nebude chybět požehnání ani našemu apoštolskému působení. Budeme-li sami žiti život nadpřirozené milostí, »proudové vody živé poplynou z těla našeho«.

XVII. Kristus Pán odpouští ženě cizoložné.¹⁾

(Jan 8, 2—11.)

Ráno však přišel zase do chrámu a veškeren lid přicházel k němu; i posadil se a učil je.²⁾ Tu přivedou k němu zákoníci a fariseové ženu dopadenou v cizoložství a postavivše ji uprostřed řekli jemu: »Mistře, tato žena byla dopadena v cizoložství při činu samém. V Zákoně pak Mojžíš přikázal nám takové kamenovati. Co tedy pravíš ty?« To pak pravili pokoušejíce ho, aby ho mohli obžalovati.³⁾ Ale Ježíš shýbnuv se dolů, psal prstem na zemi.⁴⁾

Když nepřestávali se ho tázati, zvedl se a řekl: »Kdo z vás jest bez hříchu, vrz první na ní kamenem.« A opět shýbnuv se dolů, psal na zemi. Oni pak uslyševše to, vycházeli jeden po druhém počavše od starších,⁵⁾ a zůstal sám Ježíš a žena stojíc uprostřed.

I pozvedl se Ježíš a řekl jí: »Nikdo-liž tě neodsoudil?« A ona řekla: »Nikdo, Pane!« Ježíš pak řekl jí: »Ani já tě neodsoudím. Jdi a více nehřeš!«⁶⁾

1) Jak známo, schází tato perikopa v četných rukopisech a v některých je označena jako pochybné authenticity hvězdičkou; také mnozí Otcové ji necitují jako Písmo sv. Ale v četných jiných, i velmi starých rukopisech se nachází, slohem a řečí se s evangeliem sv. Jana shoduje a sněmem tridentským byla za autentickou prohlášena.

2) »Chrámem« rozumějí se též budovy k chrámu přiléhající. »Veškeren lid« znamená veliké množství.

3) Podle zákona Mojžíšova (5. kn. Mojž. 22, 23—24) měla býti zasnoubená dívka, dopustivší se smilství, ukamenována, žena provdaná jinak usmrcena. Zákoníci a fariseové přivedli hříšnou ženu k Ježíši, aby ho mohli obžalovati: buď z přestoupení zákona, kdyby se nad ní slítoval, anebo z přílišné tvrdosti, kdyby s ukamenováním souhlasil. Kristus Pán odpovídá tak, že mu ani prvního ani druhého vytýkati nemohou.

4) Někteří vykladači mysleli, že Kristus Pán psal na zemi buď hříchy fariseů nebo jejich odsouzení, nebo slova Jer. 17, 13 (»odstupující od tebe na zemi napsáni budou!«). Ale jednodušeji dá se věc vysvětliti tak, že Kristus Pán dělal pouze nějaká znamení, podobná písmenům, v prachu nebo ve vzduchu, aby ukázal nepřítelům nehodnost a špatný úmysl jejich otázky, a že na ni přímo odpověděti nechce.

5) Kteří nejdříve postřehli, že si utržili svým počínáním a svou otázkou hanbu.

6) Kristus Pán ukázal sice ženě milosrdnou lásku, ale jejího hříchu nikterak neschvaluje, nýbrž kárá jej.

Rozjímání 20.

1. průprava: *Vizme pokořenou a zahanbenou ženu. před Kristem Pánem stojící.*

2. průprava: *Vyprosme si od božského Mistra něco z jeho veliké milosrdné lásky a shovívavosti.*

1. Cizoložství a porušení věrnosti snubní patří k největším hříchům, zároveň jest tento hřích obrazem porušení každé věrnosti slíbené Bohu. Písmo sv. užívá slova: »cizoložství« o odpadu a nevěře, ale lze ho také užití o porušení slibu kněžského daného před oltářem. Když na nevěrnost snubní v St. zákoně byl stanoven přísný trest kamenování, jaký asi bude trest nevěrného kněze!

Tato hříšná žena byla obžalována a měla býti odsouzena, poněvadž byla při hříchu dopadena, mnoho jiných snad trestu ušlo, poněvadž hřích jejich zůstal utajen. Ale před Bohem jest hřích stejně těžký, i když zůstane skryt, a trest Boží bude stejně hrozný.

a) Obnovme se zase v slibu kněžské věrnosti a modleme se vroucně za dar vytrvalosti. Umiňme si, vyvarovati se všeho, co by ponenáhlu k takové nevěrnosti mohlo vésti.

b) Mysleme si, že by i nyní na hříchy podobné zloby a velikosti jako cizoložství bylo stanoveno kamenování. Nemusili bychom s hořkou lítostí a velikým zahanbením přiznati, že jsme už často v životě tohoto trestu zasloužili? A co jest konečně každý i největší trest časný zde na zemi proti věčnému trestu na onom světě!

c) Za mnohý hřích snad nestihl nás časný trest a neupadli jsme v hanbu jenom proto, že vina naše zůstala utajena. Mysleme na to, že před Pánem Bohem hřích byl stejně těžký, jako kdyby byl veřejný, a že jednou vše bude vyjeveno.

2. Tajemné psaní Krista Pána na zemi dává duchovním spisovatelům podnět k různým úvahám. Myslí na zákon, jenž rukou Boží jest napsán v srdce každého člověka, nebo na to, že od Boha samého jsou v nebi napsána jména těch, kteří mu věrně slouží, zvláště jeho věrných apoštolských pracovníků. Můžeme také uvažovati o slovech, která podle některých vykladačů snad Kristus Pán na zemi psal: »Odstupující od tebe na zemi napsáni budou, neboť opustili pramen vod živých, Hospodina« (Jer. 17, 13).

a) V srdce každého člověka, i pohana, napsán jest prstem Božím přirozený zákon Boží. Jak bychom se museli zastyděti, kdybychom si museli přiznati, že my,

kterým zákon zjevení byl nejenom dán, nýbrž, kteří jako kněží do něho máme zvláště vniknouti a druhým jej hlásati, tento zákon Boží méně věrně zachováváme než mnohý pohan zákon Boží přirozený.

b) Kristus Pán slíbil apoštolům a všem apoštolským pracovníkům, že jejich jména budou zapsána v nebi. Budiž nám to útěchou a pobídkou při práci, ale též pohutkou k lítosti, jestliže jsme snad posud nepracovali s takovou horlivostí, abychom si této cti skutečně zasloužili.

c) Uvažujme slovo za slovem přísný výrok proroka Jeremiáše; mysleme na to, že by se mohl vyplnit i na nás. I jména naše mohla by prstem neúprosné spravedlnosti Boží býti vepsána v prach země jako jména odsouzenců, kdybychom od svého Pána odstoupili a hledali ukojení žízně v cisternách hříchu místo u pramene vody živé.

3. Kristus Pán ukazuje v tomto tajemství zvláště dvě krásné vlastnosti svého srdce: neobyčejnou moudrost a velikou milosrdnou lásku. Židé se domnívali, že na každý způsob ho budou moci v něčem polapiti: buď ho obžalovati, že ruší zákon, anebo mu vytknouti tvrdost k nešťastné ženě. Kristus Pán odpovídá tak, že ukazuje ženě veliké milosrdenství a při tom nijak proti zákonu se nevyslovuje. Dává svou odpovědí také důtklivé naučení, abychom při vědomí svých vlastních hříchů neposuzovali přísně chyby jiných. Tím, že ukazuje lásku osobě, ale hřích sám zavrhuje a kárá, dává příklad zvláště kněžím, především zpovědníkům, jak mají s pevností a rozhodností spojovati milosrdnou lásku.

a) Podívejme se moudrosti božského Mistra, radujme se, že máme tak moudrého Pána a Krále, a utíkejme se k němu ve všech pochybnostech a nejasnostech.

b) »Kdo z vás jest bez hřichu, vrz první na ni kamenem.« Na tato slova Spasitelova vzpomeňme, když přijde pokušení, posuzovati a odsuzovati hřichy a chyby bližních.

c) Při vedení duší, zvláště ve zpovědnici, mějme vždy před očima příklad Krista Pána. K hřichu a všemu, co k hřichu svádí, nemějme shovívavosti, ale hříšníkům ukazujme co největší milosrdenství a lásku.

XVIII. Kristus Pán svědčí sám o sobě a činí výtky židům.

(Jan 8, 12—59.)

Tu Ježíš mluvil k nim opět řka: »Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmách, nýbrž bude mít světlo života.«¹⁾ I řekli mu fariseové: »Ty vydáváš svědectví sám o sobě, svědectví tvé není pravé.« Ježíš odpověděl a řekl jim: »Ačkoliv vydávám svědectví sám o sobě, pravé jest svědectví mé, neboť vím, odkud jsem přišel a kam jdu. Vy soudíte podle těla;²⁾ já nesoudím nikoho a soudím-li já, soud můj jest pravý, neboť nejsem sám, nýbrž já a ten, jenž mne poslal, Otec. A v zákoně vašem jest psáno, že svědectví dvou lidí jest pravé. Já jsem to, jenž svědčím sám o sobě, a svědčí o mně Otec, kterýž mne poslal.«

I řekli jemu: »Kde jest tvůj Otec?« Ježíš odpověděl: »Neznáte ani mne, ani Otce mého; kdybyste znali mne, znali byste Otce mého.«³⁾ Tato slova mluvil v pokladně,⁴⁾ uče v chrámě, a nikdo ho nejal, neboť ještě nepřišla hodina jeho.

Ježíš řekl jim opět: »Já jdu, a budete mne hledati a ve svém hříchu zemřete. Kam já jdu, vy nemůžete přijíti.« Tedy řekli židé: »Zdaliž sám sebe zabije, že praví: Kam já jdu, vy nemůžete přijíti?« I pravil jim: »Vy jste zdola, já shora jsem. Vy jste z tohoto světa, já nejsem z tohoto světa. Proto jsem vám řekl, že zemřete ve svých hříších; neboť nevěříte-li, že já jsem to,⁵⁾ zemřete v hříchu mém.« Tu pravili jemu: »Kdo jsi ty?« Ježíš řekl jim: »Počátek, kterýž i mluvím k vám.⁶⁾ Mnoho mám o vás mluvíti a souditi, ale ten, jenž mne poslal, jest pravdomluvný a já mluvím ve světě to, co jsem slyšel od něho.« A nerozuměli, že mluví o Otci svém, Bohu. Tu řekl jim Ježíš: »Když povýšíte Syna člověka, tehda poznáte, že já to jsem a sám od sebe ničeho nečiním, nýbrž jak mne naučil Otec, to mluvím. A ten, jenž mne poslal, je se mnou. On nenechal mne samotna,⁷⁾ neboť já vždycky činím to, co jest mu milé.«

Když tyto věci mluvil, mnozí uvěřili v něho.⁸⁾ I řekl Ježíš k těm židům, kteří v něho uvěřili: »Zůstanete-li v mém slově, budete vpravdě učedníky mými a poznáte pravdu a pravda osvobodí vás.« Odpověděli mu: »Potomstvem Abrahamovým jsme, a nikdy jsme nikomu nesloužili, kterak ty pravíš: Svobodni budete?« Ježíš odpověděl jim: »Amen, amen, pravím vám, každý, kdo páše hřích, jest služebníkem hříchu. Služebník však nezůstává v domě na věky, ale Syn zůstává na věky. Jestli tedy Syn vás osvobodí, budete vpravdě svobodni. Vím, že jste potomstvem Abrahamovým, ale hledáte mne zabítí, neboť

slovo mé nemá místo ve vás. Já mluvím, co jsem viděl u Otce svého, a vy činíte, co jste viděli u otce vašeho.»

Odpověděli a řekli jemu: »Otcem naším jest Abraham.« Řekl jim Ježíš: »Jste-li synové Abrahamovi, skutky Abrahamovy činite. Ale nyní hledáte mne usmrtiti, člověka, který vám mluvil pravdu, již jsem slyšel od Boha; toho Abraham nečinil. Vy činíte skutky otce svého.« I řekli jemu: »My jsme se nezrodili z cizoložství. Máme jednoho Otce, Boha.« Ježíš tedy řekl jim: »Kdyby vašim otcem byl Bůh,⁹⁾ milovali byste mne, neboť já jsem z Boha vyšel a přišel. Vždyť nepřišel jsem sám od sebe, nýbrž On mne poslal. Proč nerozumíte mluvě mé? Proto, že nemůžete slyšetí slova mého. Vy jste z otce ďábla a chcete činiti žádosti otce svého. On byl vrahem od počátku, a nestál v pravdě, neboť pravdy v něm není. Když mluví lež, z vlastního mluví, neboť jest lhář a otec lži. Poněvadž však já mluvím pravdu, nevěříte mi. Kdo z vás bude mne vinití z hříchu? Jestliže pravdu mluvím, proč mi nevěříte? Kdo z Boha jest, slova Boží slyší; proto vy neslyšíte, že z Boha nejste.« Tu židé odpověděli a řekli jemu: »Zdaliž my dobře nepravíme, že Samaritán¹⁰⁾ jsí a zlého ducha máš?« Ježíš odpověděl: »Já zlého ducha nemám, ale ctím Otce svého a vy mne zneuctíváte. Já však nehledám slávy své; jestiž, kdo hledá a soudí. Amen, amen, pravím vám: bude-li kdo zachovávatí slovo mé, neuzří smrti na věky.« I řekli mu židé: »Nyní jsme poznali, že zlého ducha máš. Abraham umřel a proroci a ty pravíš: Bude-li

kdo zachovávatí slovo mé, neokusí smrti na věky. Zdaliž jsi ty větší nežli otec náš Abraham, který zemřel? Také proroci zemřeli. Kým činíš sebe sama?« Ježíš odpověděl: »Oslavuji-li se já sám, sláva má nic není. Jest to Otec můj, jenž mne oslavuje, o němž vy pravíte, že jest Bůh váš. A nepoznali jste ho, ale já ho znám. A řeknu-li, že ho neznám, budu podoben vám, lhářům. Avšak znám jej a slovo jeho zachovávám. Abraham otec váš zaplesal, aby viděl den můj. I viděl a radoval se.«¹¹⁾ Tu řekli židé: »Padesáte let ještě nemáš¹²⁾ a Abrahama jsi viděl?« Ježíš řekl jim: »Amen, amen, pravím vám: prve než Abraham byl, já jsem.« I chápali se kamení, aby házeli na něho. Ale Ježíš skryl se a vyšel z chrámu.

1) Těmito slovy, které by žádný pouhý a obyčejný člověk nesměl o sobě říci, jasně se prohlašuje Kristus za Spasitele celého světa, který přinesl světlo božské pravdy, základ života věčného.

2) Neznáte a nechcete znáti mého poslání, poněvadž soudíte jenom podle toho, co vidíte tělesnými očima.

3) Cesta k poznání Otce jest Kristus.

4) V místnosti k chrámu přiléhající, kde se uchovával chrámový poklad a posvátné věci.

5) T. j., že jsem Mesiáš.

6) Slova jsou přeložena podle Vulgaty. Podle originálu jest smysl buď: jsem to, co jsem vám od počátku řekl, nebo: jsem podstatou to, co vám o sobě pravím, nebo jednodušeji: ovšem, jsem to, co vám o sobě pravím. V rozjímání můžeme se však přidržeti textu Vulgaty.

7) T. j. jsem s ním co nejúžeji spojen.

8) Ovšem vírou nedosti pevnou, jak z dalšího vysvítá.

9) Svými skutky ukazují, že nejsou pravými syny Božími.

10) T. j. nepřítel národa židovského.

11) Abraham poznal ze zjevení (z proroctví) příchod Mesiášův na tento svět a nyní ho vidí v předpekli.

12) T. j. ještě jsi nedokončil mužný věk.

Rozjímání 21.

1. průprava: Vizme velebnou postavu božského Mistra a naslouchejme jeho vážným slovům.

2. průprava: Prosme za lepší poznání Ježíše Krista a jeho učení.

1. Kristus Pán se zjevuje v tomto tajemství v celé své velikosti jako Bohočlověk. Prohlašuje se za Vykupitele celého světa, o němž proroci vypovídali a kterého tisíce lidí očekávalo, svědčí o své úplné bezhříšnosti a svatosti (»Kdo z vás bude viníti mne ze hříchu?«), hlásá, že učení jeho jest od Boha a že svým učením a příkladem jest světlem celého světa. Zřejmě praví, že je věčným Bohem, který je počátkem a byl dříve, než byl Abraham. Uvažujme krátce každou z těchto zjevených pravd, obnovme víru v ně a utvrdme se v pokorné úctě a vroucí lásce k Ježíši Kristu.

a) Připomeňme si nejprve, že Pán, v jehož službách jsme, je ten, kterého věky očekávaly, a že veliký patriarcha, »otec věřících«, Abraham zaplesal, aby viděl den jeho. Pokloňme se svému Pánu a Králi a obnovme se ve věrné službě jeho.

b) I největší světcové měli nějakou slabost, Panna Maria podléhala aspoň zákonu, podle něhož by byla bývala počata v prvotném hříchu, kdyby zvláštní výsadou pro zásluhy Ježíše Krista nebyla byla ze všeobecného zákona vyňata. Toliko Ježíš Kristus nemá ani nejmenšího stínu, nijaké ani vzdálené závislosti na zákonu hříchu. Jak se tedy musí varovati hříchu ten, který má jako

sluha Boží zvláštním způsobem božského Mistra napodobovati!

c) Jedině v Kristu jest pravé světlo světa. Více světla než nejkrásnější umění a nejhlubší věda dá nám rozjímání o životě Kristově a zbožná modlitba před svato-stánkem. A přece snad světla hledáme jinde než u Krista!

d) Ten, jehož zde nyní před sebou v rozjímání vidíme, jest věčný a nekonečný Bůh, který byl od věků, dříve než byl Abraham, dříve než byl celý tento svět. Uvědoměme si zase v hluboké pokoře svou nicotu, klanějme se velikosti a moci Boží, uznejme svoji absolutní závislost na Bohu a zasvěťme znovu celou duši a celé tělo se všemi silami bezpodmínečně jeho službě.

2. Všecky tyto pravdy o Kristu jsou nám od malička známy, často jsme je sami slyšeli, často je věřícím hlásáme. A přece si při tomto rozjímání musíme zase znovu přiznati, že Krista Pána ještě dosti neznáme. Čím to, že Kristus, nám tak blízký, zůstává nám přece jaksi cizí? Spasitel sám uvádí některé důvody, proč ho židé nepoznali a neuznali. Protože se hříchem stali otroky hříchu, protože neměli ducha pravdy, ale vládl v nich duch lži, protože byli zdola, t. j. příliš z tohoto světa a oddáni tomuto světu, a protože soudili podle těla. Přemýšlejme, zda-li některá z těchto příčin není u nás překážkou hlubšího a intimnějšího poznání Krista Pána.

a) Jest to snad nějaká ještě nepřemožená nezřízená vášeň, která nás od Krista oddaluje? Pak je nám nejprve třeba rozhodně a mužně svrhnouti se sebe nedůstojné jho, abychom se svobodně a bez bázně ke Kristu mohli přiblížiti.

b) Nebo jest to snad duch lži, nějaká obojakost a neupřímnost, že pravda a milost Kristova nenalézají úrodné půdy v našem srdci?

c) A vůbec, pokud budeme příliš »z tohoto světa«, příliš lpěti na věcech tohoto světa, přizpůsobovati se zásadám tohoto světa, souditi »podle těla«, ne podle ducha a zásad Kristových, nevnikneme nikdy dosti v tajemství života a učení božského Mistra.

3. Čím lépe budeme Krista Pána poznávati, čím úžeji se s ním spojovati, tím větší bude naše útěcha, radost a odměna. Kristus Pán v své řeči k židům dosti jasně naznačuje, v čem tato útěcha a odměna záleží. Poznání Krista vede k poznání Otce. Poznáním Krista staneme se v pravém smyslu svobodnými, jeho pravda nás osvobodí. Konečně, kdo pozná Krista a zachovávati bude slovo jeho, »neuzří smrti na věky«.

a) Nazírání na božské osoby nejsv. Trojice, intímní poznávání podstaty Boží bude naší nekonečnou a věčnou blažeností v nebi. Poznání Krista a jeho nauky jest už zde na zemi cestou k stále hlubšímu poznávání tajemství Boží bytosti a přípravou na blažené poznání věčné.

b) Touha po svobodě je vrozena jednotlivcům i národům. Bohužel, bývá často zdánlivá svoboda vlastně otroctvím a nabytí svobody v jedné věci znamená často upadnutí v okovy jiné. Spasitel, Pravda věčná, učí nás, že pravé svobody dosáhneme jen přimknutím k němu a k jeho zásadám.

c) Radujme se z celého srdce, že i o nás, kteří Krista následovati a milovati chceme, platí příslibení, že »neuzříme smrti na věky«. Vzbudme naději na život věčný a modleme se, aby víra a láska ke Kristu, jež jsou zárukou blažené věčnosti, nikdy nevymizely z našeho srdce.

XIX. Uzdravení slepého od narození.

(Jan 9, 1—41.)

A jda mimo, uzřel člověka slepého od narození. I otázali se ho učedníci jeho řkouce: »Mistře, kdo zhřešil, tento, nebo rodiče jeho, že se slepý narodil?« Ježíš odpověděl: »Ani tento nezhrěšil ani jeho rodiče, nýbrž aby se zjevily na něm skutky Boží.¹⁾ Já musím činit skutky toho, který mne poslal, pokud jest den; přichází noc, kdy nikdo nemůže působiti. Pokud jsem na světě, jsem světlem světa.«²⁾ To povědév plivnul na zem, a udělav ze sliny bláto, pomazal mu blátem oči a řekl jemu: »Jdi, umyj se v rybníce Siloe« (to jest v překladě »Poslaný«). I odešel a umyl se a přišel vída.³⁾

Proto sousedé a ti, kteří jej dříve vídali, že byl žebrákem, řekli: »Není-li to ten, jenž sedával a žebрал?« Někteří pravili: »Jest to on.« Jiní řekli: »Nikoliv, ale jest mu podoben.« On však řekl: »Já jsem to.« Tedy řekli jemu: »Kterak se otevřely oči tvoje?« On odpověděl: »Ten člověk, který slove Ježíš, udělal bláto a pomazal mi oči a řekl mi: Jdi k rybníku Siloe a umyj se. I šel jsem a umyv se vidím.« I řekli jemu: »Kde jest on?« Pravil: »Nevím.« Přivedli ho k fariseům, toho, jenž byl slepý.⁴⁾

Byla pak sobota, když Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči. Opět tedy tázali se ho fariseové, kterak prohlédl. On pak řekl jim: »Bláto položil mi na oči a vidím.« Tu řekli někteří z fariseů: »Není tento člověk od Boha, neboť nezachovává

sobotu.« Jiní však pravili: »Kterak může člověk hříšný činit takové divy?« I byla roztržka mezi nimi. Pravili tedy opět slepému: »Co ty pravíš o něm, protože ti otevřel oči?« On pak řekl: »Jest prorok.«⁵⁾

I nevěřili o něm, že byl slepým a prohlédl, až povolali rodiče⁶⁾ jeho, jenž prohlédl. I otázali se jich řkouce: »Tento-liž jest váš syn, o němž vy pravíte, že se slepým narodil? Kterak tedy nyní vidí?« Rodiče jeho odpověděli jim a řekli: »Víme, že tenhle jest náš syn a že se narodil slepý; ale kterak nyní vidí, nevíme; jeho se ptejte, má léta, ať sám mluví o sobě.« To řekli rodiče jeho, poněvadž se báli židů. Neboť již se byli židé usnesli, aby, vyzná-li ho kdo jako Krista, byl vyobcován.⁷⁾ Proto řekli rodiče jeho: Má léta, jeho se ptejte.

Opět tedy povolali toho člověka, který byl slepým a řekli jemu: »Vzdej chválu Bohu!⁸⁾ My víme, že ten člověk jest hříšník.« On tedy řekl jim: »Je-li hříšník, nevím; jedno vím, že byv slepým, nyní vidím.« I řekli jemu: »Co ti učinil? Kterak otevřel ti oči?« Odpověděl jim: »Pověděl jsem vám již a neslyšeli jste? Proč chcete opět slyšeti? Zdalíž i vy chcete býti učedníky jeho?« I spílali mu a řekli: »Ty buď učedníkem jeho, my jsme učedníci Mojžíšovi. My víme, že k Mojžíšovi mluvil Bůh, o tomto však nevíme, odkud jest.« Člověk ten odpověděl a řekl jim: »To jest věru divná věc, že vy nevíte, odkud jest, a otevřel mi oči. Víme, že hříšníků Bůh neslyší, nýbrž je-li kdo bohabojný a činí vůli jeho, toho slyší.⁹⁾ Od věků nebylo slýcháno, že by byl kdo otevřel

oči slepému od narození.¹⁰⁾ Kdyby tento nebyl od Boha, nic by nemohl činit.« Odpověděli a řekli jemu: »Všecek jsi se v hříchu narodil, a ty nás učíš?« I vyvrhli ho ven.¹¹⁾

Ježíš uslyšel, že ho vyvrhli ven, a naleznuv jej, řekl jemu: »Věříš-li v Syna Božího?«¹²⁾ On odpověděl a řekl: »Kdo jest to, Pane, abych v něho věřil?« A Ježíš řekl jemu: »I viděl jsi jej, a ten jest to, jenž s tebou mluví.« On pak řekl: »Věřím, Pane!« A padnuv před ním, klaněl se mu.

I řekl Ježíš: »Já jsem přišel na tento svět k soudu, aby ti, kteří nevidí, viděli a kteří vidí, oslepli.« I uslyšeli to někteří z fariseů, kteří byli u něho, a řekli jemu: »Zdaliž jsme my slepí?« Ježíš řekl jim: »Kdybyste byli slepí, neměli byste hříchu; nyní však pravíte: Vidíme; hřích váš zůstává.«¹³⁾

1) V St. zákoně Bůh často praví, že trestá někdy hříchy otců i na synech. U židů však bylo klamné mínění, že každá nemoc neb) neštěstí jsou tresty hříchů vlastních nebo hříchů rodičů. Kristus Pán svou odpovědí toto mylné domnění zavrhuje. Z toho, že se učedníci táží, zdali snad slepý sám vlastním hříchem nezavinil, že se slepý narodil, není třeba souditi, že mysleli, jakoby Bůh i budoucí předvídané hříchy předem trestal, nebo že by věřili v preexistenci duší; dá se to vysvětliti tím, že učedníci z jakési roztržitosti nemysleli při své otázce na to, že před narozením nikdo hřešiti nemůže.

2) Dnem rozumí se přítomný život, nocí smrt. Kristus Pán jest světlem světa »pokud jest na světě« v tom smyslu, že potom už nebude viditelným způsobem učiti a působiti.

3) Kristus Pán užívá tohoto zevnějšího obřadu, aby zkoušel víru a poslušnost slepce a aby zázrak více

vynikl. Tím, že ho posílá k rybníku jménem »Poslaný« (t. j. Siloe na j. v. za hradbami Jerusalema), naznačuje svoje mesiánské poslání.

4) Buď aby tito zázrak zjistili, anebo že ho u nich chtěli obžalovati.

5) T. j. od Boha poslaný.

6) »Až« (donec) nepraví, že po výsledku rodičů uvěřili, že syn jejich byl dříve slepý, nýbrž naznačuje jen úmysl fariseů; myslí, že zastraší rodiče, aby vypověděli, že syn jejich nebyl slepý.

7) Není jasno, jedná-li se tu jen o prosté vyloučení, jímž nebyl vyloučený zbaven vší účasti při obřadech ale musil nositi smuteční roucho, anebo o skutečné prokletí, které vylučovalo ze všech obřadů, ano i z obcování s ostatními Israelity vůbec.

8) Těmi slovy zapřisáhávali vinníka, aby, vědom jsa přítomnosti Boží, vypovídal pravdu.

9) Slova »je-li hříšník, nevím«, nevyjadřují pochybnost, nýbrž znamenají: o tom mi nepřisluší souditi. V St. zákoně často se praví, že Bůh hříšníka nechce slyšeti, totiž jako hříšníka, a proto slova slepcova, všeobecně vzata, jsou pravdivá. Ale tím není vyloučeno, že by Bůh nemohl hříšníka slyšeti, nebo skrze něho i zázrak učiniti.

10) V St. zákoně skutečně o podobném zázraku nečteme.

11) Buď z místnosti, kde byl výslech, anebo ze synagogy.

12) Podle lepších rukopisů řeckých = Syna člověka.

13) »Slepí« nebo »kteří nevidí« jsou ti, kdož jsou v bludu, ale nezaviněně, a blud svůj pokorně uznávají; »kteří vidí« jsou ti, již v pyšném mínění, že pravdu znají, pravdě Kristově zatvrzele odpírají. Tak pravda Kristova je vlastně ještě více oslepuje. Poněvadž Kristus Pán pro jejich vinu tuto slepotu připouští, lze říci, že »přišel, aby ti, kteří vidí, oslepli«.

Rozjímání 22.

Zázrak uzdravení slepého.

1. průprava: Vizme Spasitele, jak se všemohoucí rukou slepce dotýká.

2. průprava: Prosme ho, aby nás vysvobodil ze slepoty duševní.

1. Uvažujme nejprve, co zázrak předcházelo. Jak otázka učedníků, tak zvláště slova božského Mistra skýtají hojnou látku k přemýšlení. »Kdo zhřešil, tento, nebo rodiče jeho, že se slepým narodil?« V domněnce učedníků jest skutečně něco pravdy. Bolest a neštěstí bývají často tresty za hřích; každý hřích, také všední, mívá též časně smutné nebo aspoň nemilé následky. Také to je pravda, že za hřích jednoho musí mnohdy trpěti i druhí: děti za hříchy rodičů, věřící za hříchy svých duchovních správců. Z odpovědi Spasitelovy na otázku učedníků poznáváme, že jsou i jiné příčiny, proč Bůh dopouští nemoci a neštěstí. Někdy proto, aby tím jasněji ukázal svoji všemohoucnost a milosrdnou lásku. Po této odpovědi dává Kristus Pán vážné napomenutí, abychom pracovali a času bedlivě používali, dokud trvá tento krátký život. »Přichází noc, kdy nikdo nemůže působiti.«

a) Už nezaviněný omyl, zapomenutí, přefeknutí mohou mít nemilé následky. Tím více dobrovolný hřích třebas jenom všední, má v zápětí časný trest. Budiž nám to novou pohnutkou, vystříhati se každého i nejmenšího dobrovolného hříchu.

b) I v tom jest spojitost a jakási solidarita všech lidí, že následky hříchů, zvláště některých hříchů těžkých, nezůstávají omezeny na hříšníka, nýbrž, že za hřích jednoho často i jiní trpívají. Platí to zvláště o těch, již jsou

mezi sebou úzeji spojení. Jak často musí děti hořce pykati za hříchy rodičů a za osudné chyby, jichž se rodiče při výchově dopustili! Podobně musí často věřící lid nésti následky hříchů duchovního správce a osudných chyb v duchovní správě. Nechť tato vážná myšlenka a vědomí této veliké odpovědnosti jest nám ochranou v každém těžkém pokušení.

c) Sami však nikdy nesudme, že nemoc nebo neštěstí, které bližního stihnou, jsou tresty za jeho hříchy. Navštíví-li nás Pán Bůh nějakým křížem, jehož jsme si podle svého mínění nezasloužili, těšme se myšlenkou, že Bůh chce na nás ukázati svou moc a lásku.

d) »Přichází noc, kdy nikdo nemůže působiti.« Počínějme touto nebo podobnou myšlenkou každý den a použijme každého dne tak, jako by byl poslední v životě.

2. Představme si živě zázrak sám a uvažujme jeho velikost a jeho význam. Byl to jistě zázrak veliký, bylo k němu třeba tvůrčí moci všemohoucnosti Boží. Právem tedy uzdravený volá: »Od věků nebylo slýcháno, že by byl kdo otevřel oči slepému od narození.« Velikost zázraku vyniká ještě tím, že Kristus Pán užívá nepatrného a o sobě úplně nedostatečného prostředku zevnějšího. Proto, že je to tak veliký zázrak, jest také mocným důkazem poslání a božství Kristova. V tom jest hlavní jeho význam. Mimo to vidí sv. Otcové v tomto zázraku také uzdravení z duševní slepoty. Hříšník postrádá pravého světla a tajemství milosti Božích jsou mu uzavřena. Jenom všemohoucí ruka milosrdné lásky Kristovy může ho přivést k pravému světlu. K tomu je třeba, aby se, jako ten slepec, s pokorou, lítostí, důvěrou ke Kristu Pánu přiblížil a jemu se zcela poddal.

a) Pokloňme se všemohoucnosti Krista Pána, poděkujme mu za tento čin nesmírné lásky a obnovme se

v pevné víře v učení, které takovými důkazy je podpořeno.

b) Veliké jest neštěstí slepého od narození: nikdy nevidí krásy přírody, nemůže patřiti na drahé osoby, tolik pokladů vědění a umění jest mu uzavřeno. Kdo by s ním neměl upřímnou soustrast! Ale neštěstí duševně slepého, hříšníka, a zvláště nevěřícího, jest mnohem větší: oko a srdce jeho uzavřeno jest spasné pravdě Boží, nezná a nemiluje Ježíše, nemá světlo božské milosti posvěcující. Mějme soustrast s těmito ubožáky a snažme se jim podle sil svých pomoci tím, že je vedeme k pravému světlu světa, ke Kristu. Ovšem musí sami s pokorou, lítostí a důvěrou ke Kristu přistoupiti.

c) Musíme jistě děkovati Bohu z celého srdce, že nás takové slepoty uchránil, nebo nás z ní vysvobodil. Ale nejsme snad přece v jisté míře stíženi nějakou slepotou? Snad se klameme a přeceňujeme, snad jsme posud málo vnikli v tajemství Boží, snad jsou zásady naše nakaženy duchem tohoto světa. Pak musíme také s velikou pokorou a důvěrou hledat pravého světla u Krista.

3. Velmi přísná jsou slova Kristem Pánem pronesená na konci vypravované události k slepci a fariseům. Kristus Pán prohlašuje, že přišel, aby ti, kteří nevidí, uviděli, a kteří vidí, oslepli. Ty, kteří se v své pýše domnívají, že všechno znají a všechno dobře dělají, pravda a milost Kristova zatvrzuje jejich vlastní vinou, ti, kteří svou nevědomost a hříšnost pokorně přiznávají, stávají se účastnými pravdy a milosti Kristovy.

a) Zpupná samostačitelnost a přeceňování sebe jsou největšími překážkami milosti Boží. Varujme se velikého sebeklamu těch, kteří se domnívají, že všechno dobře vědí a dělají a že nepotřebují poučení.

b) Přiznávejme naopak svoji nedostatečnost, nevědomost, hříšnost, i když se nám zdá, že jest u nás všecko v pořádku. A vyprošujme si s pokorou a důvěrou denně nadpřirozeného světla od Krista Pána.

Rozjímání 23.

Fariseové, slepec a jeho rodiče.

1. průprava: Vizme v duchu uzdraveného slepce hájícího neohroženě před fariseji Krista.

2. průprava: Vyprosme si něco z jeho statečnosti a horlivosti.

1. V těchto fariseích, zamítajících zatvrzele jasný důkaz božského poslání a učení Kristova, předvádí nám Písmo sv. názorným způsobem obraz nevěřících všech věků. Nejprve popírají už předem zázrak, poněvadž prý Kristus porušil sobotu a nemůže proto býti poslán od Boha. Ale událost jest příliš vážná, skutek příliš znám, nemohou ho tudíž jenom tak odbýti, musejí věc zkoumati. Tu snaží se nejprve, faktum popírti a slepce přiměti k tomu, aby je popřel. Když se jim to nepodaří, popírají, že by byl býval slepý, a chtějí nejprve rodiče, pak uzdraveného slepce samého pohnouti, aby falešně vypovídali. Když slepec neohroženě zázrak a moc Kristovu vyzná, prohlásí jednoduše, že nemůže býti o zázraku řeči, poněvadž se neví, odkud Kristus jest, proti slepci pak užívají spílání a násilí. Při všem tom ukazují veliké sebevědomí a pýchu (»my víme, že je hříšník«, »o tomto nevíme, odkud jest«). Podobně nevěřící všech dob nejprve mají na sto výmluv své nevěry, brzo popírají pravdu Boží jako nerozumnou, brzo prohlašují nadpřirozená fakta, jež ji dokazují, za nemožná, nebo aspoň

za nejistá. Mluví s velkým sebevědomím, jako by jen oni měli výsadu pravé vědy. Když nic z toho všeho proti jasné pravdě nepomáhá, sahají k pomluvě a násilí. V jistém smyslu lze pozorovati podobné počínání nejenom u nevěrců, nýbrž i u těch, kteří nechtějí následovati hlasu Božího, volajícího je k nějaké větší oběti. Nejprve na sta výmluv a pak se nějak hlas Boží umlčí.

a) Pohled na tolik srdcí, které zatvrzele odpírají pravdě Boží, tak jasnými důkazy stvrzené, naplňuje nás právem bolesti a spravedlivou nevolí. Ale nedivme se tomu a neklesejme na mysli; vždyť vidíme, že i vůči Kristu Pánu samému nevěra zůstává zatvrzelou. Snažme se pravdu Boží co nejjasněji podati a co nejpádněji dokázati; za ty pak, kteří zůstávají zatvrzeli, se modleme, aby všemohoucí milost srdce jejich otevřela.

b) Sami se zpytujeme, zdali jsme dosti ochotni k hlasu Božimu, žádajícímu na nás větší dokonalosti nebo nějaké větší oběti. Nemáme i my řadu výmluv, nesnažíme se hlas Boží nějak přehlušiti?

2. Situace rodičů slepcových před shromážděním fariseů byla choulostivá a trapná. Měli vypovídati o synu od Spasitele uzdraveném vědouce, že jim každá výpověď v prospěch Krista Pána bude nebezpečnou. Přesto nesvědčí falešně, jak by si byli fariseové přáli, nýbrž určitě vypovídati, že syn byl slepý od narození; pouze o zázračném uzdravení nechtějí vypovídati sami, nýbrž odkazují na syna. V tom se dopouští tři chyb, jichž nemáme napodobovati: polovičatosti, nevděčnosti, bázně lidské.

a) I u nás jest polovičatost a nedůslednost příčinou mnohých chyb. Zasvětili jsme se zcela službě Boží, slíbili jsme před oltářem kněžskou čistotu a kanonickou poslušnost a po takové veliké oběti neměli bychom míti

dosti rozhodnosti a důslednosti, přinášeti malé denní oběti, jež kněžský život vyžaduje ?

b) Povolání kněžské a všechny ostatní milosti s ním spojené jsou takovým velikým dobrodiním Božím, že nikdy dosti za vše poděkovati nemůžeme. Tuto povinnost vděčnosti máme na mysli, když Bůh od nás něco těžkého žádá.

c) Často bývá překážkou pokroku ve vlastním duchovním životě a v apoštolském působení bázeň. Nepracujeme dosti energicky o svém zdokonalení, bojíme se překážek a domnívájeme se, že by potom život náš byl příliš těžký a neradostný, jakoby Bůh neměl dosti prostředků nás silít a nás těšit. Váháme podnikati větší díla, bojíme se námah, neodvažujeme se pronést v pravý čas rozhodné slovo z bázně lidské, neuvažujeme, že právě rozhodný čin provází Bůh svým požehnáním ! Umiňme si, setřásti se sebe toto jeho bázně ; jenom tak se stane dokonalými kněžími a hodnými sluhy Páně.

3. V tom právě může nám slepec, Kristem Pánem uzdravený, býti příkladem. S velikou pokorou, poslušností a důvěrou podrobuje se hned Kristu Pánu, jenž mu káže, užiti prostředku přirozeně málo vhodného k nabytí zraku. Pln vděčnosti pak vyznává před farisey plnou pravdu a hájí Krista Pána. Jakmile se dovídá, že Kristus jest Syn Boží, hned věří a klaní se mu.

a) Utíkejme se se stejnou důvěrou a pokorou k Ježíši, zvláště když jsme zhřešili, a poslouchajme se stejnou ochotou jeho vnuknutí.

b) Plni vděčnosti za přijatá dobrodíní a nadšení jsouce láskou k pravdě Kristově, vyznávejme ho a hlásejme neohroženě, hajme rozhodně jeho práv.

c) Padněme na konec rozjímání v duchu před božským Spasitelem a vyznávejme se slepcem jeho božství.

XX. Ježíš pastýř dobrý.

(Jan 10, 1—21.)

»Amen, amen, pravím vám, kdo nevchází dveřmi do ovčince, nýbrž odjinud vstupuje, jest zloděj a lotr. Kdo však vchází dveřmi, jest pastýř ovcí. Tomu vrátný otvírá, a ovce slyší hlas jeho a on své ovce volá jménem a vyvádí je. A když své ovce vypustí, jde před nimi, a ovce ho následují, neboť znají hlas jeho. Cizího však nenásledují, ale utíkají od něho, neboť neznají hlasu cizích.«¹⁾ Toto podobenství pověděl jim Ježíš, ale oni nerozuměli, co jim mluvil.

Ježíš tedy řekl jim opět: »Amen, amen, pravím vám, já jsem dveřmi k ovčím.«²⁾ Všickni, kdož byli přišli,³⁾ jsou zloději a lotři, a ovce neslyšely jich. Já jsem dveřmi. Vejde-li kdo skrze mne, bude zachován; a vejde a vyjde a nalezne pastvu. Zloděj nepřichází, leč jen aby kradl a zabíjel a hubil. Já jsem přišel, aby měly život a měly hojnost. Já jsem pastýř dobrý. Dobrý pastýř dává život za ovce své. Nájemník⁴⁾ však a ten, kdo není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vída vlka jdoucího, opouští ovce a utíká; a vlk lapá a rozhání ovce. Nájemník pak utíká, poněvadž jest nájemník a nezáleží mu na ovcích. Já jsem pastýř dobrý a znám své a znají mne moji. Jako mne zná Otec, i já znám Otce a život svůj dávám za ovce své.⁵⁾ Mám ještě jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince; i ty musím přivést a hlas můj slyšení budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.⁶⁾ Proto miluje mne Otec, že dávám život svůj, abych jej zase ujal.⁷⁾ Nikdo neodjímá ho ode

mne, nýbrž já jej dávám sám od sebe. Mám moc jej dátí, a mám moc jej zase vzítí. Příkaz tento dostal jsem od Otce svého.»

Pro tyto řeči povstala opět roztržka mezi židy. Mnozí z nich pravili: »Má ducha zlého a blázní; proč ho posloucháte?« Jiní pravili: »To nejsou slova posedlého. Může-li duch zlý otevřítí oči slepých?«

1) Kristus Pán ukazuje tímto podobenstvím fariseům a zákoníkům, kteří se měli za pravé vůdce a pastýře lidu, že nejsou pravými pastýři, ale zloději. Náznorné přirovnání vzato jest z pastýřského života východního. Ovce byly z jara vyháněny na pastvu, kde zůstávaly po celé jaro a léto. V noci se zaháněly do ohrad z kolů, brána byla střežena vrátným. V jedné ohradě bývalo více stád: každý pastýř volal ráno své stádo k sobě a jda před ním, z ohrady je vyváděl.

2) Fariseové a zákoníci nechtěli rozuměti, že by mohli býti zváni zloději stáda. Proto mluví Kristus jasněji a obrací podobenství na svůj ovčinec neboli Církev. Nazývati věřící ovce bylo v Starém zákoně obvyklé. Kristus je branou Církvě, neboť jenom jeho učení a jeho milost vede do Církvě a právoplatní pastýřové musí býti od něho poslání.

3) V řečtině je přidáno »přede mnou«. Kristus Pán tu miní zejména fariseje a zákoníky.

4) Jako prve Kristus pravého pastýře stavěl proti zloději a lotru, tak nyní ho rozeznává od nájemníka, který se stará o ovce jen pro zisk.

5) Spojení věřícího s Kristem Pánem jest podobno samému úzkému spojení Syna Božího s Otcem a proto také láska Krista k duši omilostněné jest podobna lásce Syna k Oci.

6) Kristus Pán chce říci, že vedle židů i pohané jsou povoláni k pravé víře a budou spolu tvořiti jednu Církev;

že by se před koncem světa musili všichni lidé obrátiti, není tím řečeno.

7) Zmrtvýchvstání.

Rozjímání 24.

1. *průprava* : Představme si Ježíše jako pastýře dobrého, ovečku objímajícího.

2. *průprava* : Modleme se, abychom byli také dobrými pastýři.

1. Spasitel označuje v svém podobenství jasně podmínky dobrého pastýře. Musí vejíti do ovčince branou, kterou jest Kristus : pouze od Krista může míti pravomoc, jenom tehda může s úspěchem stádo své pásti, je-li spojen s Kristem. Nesmí býti nájemníkem, jenž pracuje jen nebo hlavně pro hmotný zisk, nýbrž musí vše konati z lásky ke Kristu a duším. Tak bude pastýřem skutečně dobrým, pastýřem, jehož srdce plane láskou k svěřeným ovečkám a který chce jenom jejich dobro. Ale aby skutečně jim mohl pomáhati, nestačí dobrá vůle a dobré srdce ; musí je znáti, musí hleděti poznati věřící, jejich potřeby, jejich nebezpečí. Máme všechny tyto podmínky dobrého pastýře ?

a) Zcela nehodným pastýřem byl by ten, kdo by nebyl zákonitě ustanoven, neměl kanonického poslání od Cirkve, zastupující Krista. Ano, nebyl by vůbec pastýřem ; nevešel do ovčince skrze jedinou bránu, kterou jest Kristus. Ale ani ten, kdo dosáhl místa nějakými intrikami, jež po právu přináleželo jinému, nebude mítí požehnání. Jenom když lítostí vše napraví a ve jménu Ježíše pracovati počne, může se státi dobrým pastýřem.

b) Práce jeho musí býti nezištná. Jenom ten kněz bude mítí úspěch, který nehledá sebe a hmotných statků, ale duše; takovému Pán Bůh požehnává i v časných věcech.

c) Nemáme-li ještě dosti této nezištnosti, je to proto, že není v srdci našem dosti lásky ke Kristu a k duším. Tu si musíme modlitbou vyprošovati a o ní se úsilovnou prací snažiti.

d) Staneme-li se takto dobrými pastýři, bude nás to samo sebou nutkati, abychom svůj lid, jeho nebezpečí, jeho potřeby co nejlépe poznali a tak mu účinně pomáhati mohli. K tomu jest třeba, abychom se s lidem často stýkali a o něj se živě zajímali.

2. Kdo má podmínky dobrého pastýře, bude jistě konati všechny pastýřské povinnosti. První povinnosti jest, aby aspoň »neutíkal« jako nájemník tam, kde potřeba věřících jeho přítomnosti a pomoci žádá. Pak se musí úsilovně snažiti, aby věřící »měli život«, aby se varovali aspoň těžkých vin a žili v posvěcující milosti. Ale to nestačí. Má vésti duše také k dokonalosti, má se starati, »aby měli hojnost«. K tomu je potřeba »volati ovce jménem«, t. j. individuální duchovní správy a osobního styku. Dobrý pastýř musí býti konečně ochoten, položití za ovce i život svůj, kdyby toho Bůh žádal.

a) Špatným pastýřem jest ten, kdo v době nebezpečí od stáda utíká. Ale i ten kněz, který se lidu uzavírá, jeho se straní, je spíše nájemníkem než pastýřem.

b) První a nejdůležitější naši starosti musí býti, aby se věřící naučili žiti habituelně v posvěcující milosti Boží, vyvarovali se těžkého hříchu, a dopusti-li se ho, co nejdříve se zase s Bohem smířili. Jak bude o tento nadpřirozený život pečovati kněz, který snad sám habi-

tuelně v milosti nežije? A přece povinností jeho není jenom, aby ve věřících nadpřirozený život udržoval, nýbrž i k dokonalosti vedl ty, které Pán Bůh volá.

c) Jest naše duchovní správa individuální? Jak pěstujeme osobní styk s věřícími? Taková duchovní správa vyžaduje ovšem mnoho obětavosti a velikého taktu.

d) Víme, že to nejsou jenom řídké výjimky, kdy Bůh žádá od duchovního správce i oběti zdraví, ano života. Bude takové oběti schopen kněz, který ani obyčejných svých povinností nekoná?

3. Kristus Pán nás svým podobenstvím nejenom učí, jak máme po jeho příkladu býti dobrými pastýři, nýbrž představuje se nám také jako náš dobrý pastýř. Pase nás svým svatým učením, svým vznešeným příkladem, svou všemohoucí milostí. Dal skutečně život svůj za nás, ano živí nás vlastním tělem a krví. Je pastýřem nejenom našim, nýbrž všech nesmrtelných duší; jeho nejvroucnější touha jest, aby všichni poznali jeho učení a stali se údý jeho Církve.

a) Utíkáme se k tomuto dobrému Pastýři často a máme k němu něžnou láskou? Čím více vníkneme v jeho učení, čím více budeme napodobovati jeho příklad a čím vroucněji jej budeme přijímati v nejsvětější Svátosti, tím více zakusíme sladké lásky dobrého Pastýře.

b) Kdož by při slovech Spasitelových, že má býti »jeden ovčinec a jeden pastýř« nemyslel zvláště na nešťastné rozkolníky, kteří jsou od Církve oddělení? Doporučme je na konci rozjímání ve vroucí modlitbě dobrému Pastýři a snažme se, přispěti podle sil a poměrů nějak k jejich sjednocení.

XXI. Kristus Pán učí své učedníky modlití se.

(Mt. 6, 9—13; 7, 7—11; Lk. 11, 1—13.)

I stalo se, když se na jednom místě modlil, že jak přestal, řekl mu jeden z učedníků jeho: »Pane, nauč nás modlití se, jakož i Jan naučil učedníky své.«¹⁾

A on řekl jim: »Když se modlíte, takto říkejte:²⁾ »Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.³⁾ Chléb náš vezdejší⁴⁾ dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům. A neuvoď nás v pokušení. Ale zbav nás od zlého. Amen.«

A řekl jim: »Kdo z vás bude mítí přítele, jenž, půjde-li k němu o půlnoci a řekne-li mu: »Příteli, půjč mi tři chleby,⁵⁾ neboť přítel můj přišel z cesty ke mně, a nemám, co bych mu předložil«, odpovídaje z vnitřka, řekl by mu: »Nečin mi obtíží. Dvěře jsou již zavřeny a dítky mé jsou se mnou na loži; nemohu vstáti a dáti tobě.« A jestliže on setrvá tluka, pravím vám: Ačkoli vstane nedá jemu proto, že jest přítelem jeho, přece pro neodbytnost jeho se zvedne a dá mu, co potřebuje.«

»I já pravím vám: Proste, a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, bere, kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluč, bude otevřeno. Zdaliž kdož jest mezi vámi, který podá synu svému kámen, když ho jako otce bude prositi za chléb? Aneb bude-li prositi za rybu, zdaliž místo ryby

dá jemu hada? Aneb bude-li ho prositi za vejce, zdaliž podá jemu štíra?⁶⁾ Jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávatí dítkám svým, čím spíše Otec váš, jenž jest v nebesích, dá dobré věci a ducha dobrého těm, kteří jej prosí.«⁷⁾

1) Kristus Pán se odebral z Jerusáléma na nějaké osamělé místo, aby se modlil. Ze slov učedníků jest patrné, že Jan Křtitel po příkladě jiných učitelů židovských, kteří své učedníky učili určitým modlitbám, také nějakou formuli modlitby (nám jinak neznámou) jim podal.

2) Text modlitby Páně jest u Lukáše proti Matouši poněkud zkrácen, buď že Kristus Pán sám dvakrát Otčenáš v dvojí různé formě podal (snad aby naznačil, že účinek a cena modlitby sama sebou není v určitých formulkách), anebo že sv. Lukáš neopakoval modlitbu doslovně. Ostatně vynechané u Lukáše prosby jsou skryté v podané jím formě Otčenáše obsaženy.

3) »Jméno Boží« jest tolik co Bůh. Modlíme se, aby Bůh ode všech byl »posvěcován«, t. j. aby jeho svatost byla všemi uznávána, aby byl všude ctěn a veleben. Království Boží jest nadpřirozená říše božské pravdy a milosti, založená Kristem Pánem jako dovršení Starého zákona v Církvi. Modlíme se, aby se toto království stále více šířilo a všichni lidé se stali jeho údy. Prosíme, aby všichni lidé na zemi vůli Boží tak dokonale plnili, jako ji plní svatí v nebi.

4) V originále *ἐπιούσιος*. Vykládá a překládá se různě: chléb denní, obyčejný (ječmenný), zítřejší, k zachování života stačící a potřebný; v podstatě se všechny tyto významy shodují. Máme se modliti, aby nám Bůh dal chléb náš »dnes«, čímž jest naznačeno, že máme prositi jen za věci pro život potřebné a že se máme za ně

5) Někteří vykladači uvádějí různé důvody, proč přítel žádá právě tři chleby, a vidí v počtu též mystický smysl. Pravděpodobnější jest, že Kristus Pán mluví o třech chlebech jen proto, že chtěl označiti nějaký určitý počet.

6) Bílý štír palestinský jest podoben, schoulí-li se, formou a velikostí vejci.

7) Duchem dobrým se rozumí Duch sv. a jeho milost, tedy nejdrahocennější věc, již Bůh dáti může.

Rozjímání 25.

Jak se máme modlití.

1. *průprava*: Vizme v duchu Pána Ježíše v modlitbu pohříženého.

2. *průprava*: Prosme ho, aby nás naučil dobře se modlití.

1. Po namáhavých apoštolských pracích, po trapných disputacích s nevěřícími a zatvrzelými židy uchyluje se Kristus Pán do samoty, aby se modlil. Ačkoli byla jeho lidská přirozenost hypostasně spojena s božstvím, toužil přece po tom, aby, vzdálen jsa ruchu a starostí světa, v modlitbě co nejúžeji a co nejdůvěrněji s nebeským Otcem se spojil. Nemodlil se ovšem proto, že by potřeboval modlitby jako my, nýbrž chtěl nám dáti hlavně příklad a naučiti nás modlitbě. Proto také učí učedníky a nás všechny překrásné modlitbě Otčenáše, v níž je v stručné a jasné formě obsaženo všechno, zač máme prositi.

a) Čím více jsme zahrnuti apoštolskými pracemi a starostmi, tím více měli bychom cítiti potřebu, uchýliti se někdy do samoty k tiché a vroucí modlitbě. Sama nekonečná velebnost Boží vyžaduje, abychom se s Bo-

hem často v uctivé a pokorné modlitbě úžeji spojovali a s ním obcovali. Mimo to cítíme všichni, jak potřebujeme pomoci Boží pro svůj vlastní duchovní život i pro své působení. Proto nesmíme při jakémkoli návaku práce nikdy na modlitbu zapomínati.

b) Abychom se dobře modlili, musíme také Krista Pána prositi, aby nás naučil modliti se. Učí nás tomu svou Církví a duchovními vůdci, kteří nám podávají metodu modlitby a rozjímání. Učí nás tomu také přímo svými osvěceními, za něž musíme prositi. »Pane, ukaž mi, zač mám prositi a jak se mám modliti«, tato jednoduchá slova jsou už vlastně sama účinnou modlitbou.

c) Otčenáš jest vskutku modlitba, kterou nás naučil Kristus Pán. Jest to jistě modlitba, jež spojuje obsaženost s největší stručností a jasností. Je ze všech modliteb nejkrásnější. Vážme si ji a modleme se ji vždycky s velikou pozorností. Modleme se ji někdy také tak, že o každém slově jejím zvláště rozjímáme a myšlenky v něm obsažené na sebe obracíme. Takový způsob modlitby může nám někdy býti náhradou za rozjímání.

2. Kristus Pán učí nejenom, co se máme modliti, nýbrž též, jaké vlastnosti má naše modlitba míti. Nápornými podobenstvími ukazuje božský Spasitel zvláště potřebu dvou vlastností modlitby. Máme se modliti vytrvale jako přítel v podobenství prosící v noci o chleby. Modlitba naše má býti plna dětinné důvěry, poněvadž Bůh jest naším dobrým Otcem a otec neodepře dítěti nic, čeho potřebuje a co je mu užitečno.

a) Nebojme se, že častou a stále opakovanou modlitbou Pána Boha unavíme nebo se mu znehlíbíme. Vždyť Kristus Pán sám nám dává za příklad neodbytného (v řeckém originále jest slovo ještě ostřejší, znamenající vlastně »drzí«) přítele, prosícího o chleby v noci. Naši

chybou jest právě to, že nedovedeme vytrvati v modlitbě, ano, že snad ani nějakou tu půlhodinku nezachováme při rozjímání a officiu sebranost až do konce.

b) Když pozemský otec, který dítko miluje, neodepře mu toho, zač prosí, neměli bychom se my obracet k Otci nebeskému s plnou důvěrou, že nás vyslyší? Dobra nadpřirozená, k věčnému cíli potřebná, »Ducha dobrého«, nám dá zcela jistě vždy; prosíme-li za věci pozemské, které nám nejsou k užítku, žádající tak vlastně kámen, hada nebo štíra, nedá nám jich dobrý náš Otec, ale za to nám dá něco jiného, mnohem lepšího.

3. Důvod, proč nás Bůh jistě vyslyší, ale také, proč nás někdy nevyslyší hned a často nám nedá právě to, zač žádáme, jest obsažen v předmluvě nebo oslovení modlitby Páně: »Otče náš, jenž jsi na nebesích.« Bůh jest skutečně naším Otcem. Už proto, že nás z ničeho stvořil a že nás svou laskavou prozřetelností zachovává. Zvláště pak proto, že nás milostí posvěcující přijímá za adoptované syny a dává nám právo na nadpřirozenou blaženost, již žádný tvor přirozeně není schopen a již sám od sebe žádný tvor nemůže žádati. Právě proto, že Bůh jest milujícím Otcem, vyslyší jistě naše modlitby; jest však Otcem nanejvýš moudrým a spravedlivým a proto nevyslyší nás vždycky hned a nedá nám na prosby naše to, co by bylo škodlivě nebo neužitečno.

a) Děkujme Pánu Bohu za veliká dobrodíní, že nás učinil svými dítkami, a slibme mu, že budeme vždycky hodnými a poslušnými jeho syny.

b) Poněvadž máme Otce tak dobrého, ale zároveň tak moudrého a spravedlivého, modleme se k němu vždy s velikou důvěrou, ale také s odevzdaností a vytrvalostí.

Rozjímání 26.

První tři prosby Otčenáše.

1. průprava: *Poklekněme v duchu před nekonečnou velebností Boží!*

2. průprava: *Modleme se, abychom vždy co nejvíce jméno Boží posvěcovali, království jeho šířili, vůli Boží plnili.*

1. První prosba Otčenáše »Posvěť se jméno tvé« nám připomíná, že posledním cílem všeho stvoření jest čest a sláva Boží. K tomu cíli musí směřovati všechno naše snažení, a čím čistší jest náš úmysl, čím více v našem jednání a myšlení vylučujeme všechny jiné podřadné cíle, které se mnohdy i mimoděk a nedobrovolně s hlavním úmyslem spojují, tím více budeme slávu Boží šířiti a jeho jméno posvěcovati. Jako kněží máme však k tomu ještě důležitý úkol, starati se, aby také jiní jméno Boží posvěcovali.

a) Čas od času musíme si jasněji uvědomiti pravdu, že posledním cílem všeho tvorstva a všeho našeho konání jest Bůh, jeho čest a sláva. Nesmíme tedy nikdy stvořenou bytost, osobu nebo věc, učiniti cílem svého jednání. Konec konců není to ani naše útěcha nebo neútěcha, ani spása duší sama o sobě, oč se jedná, nýbrž všechno to musí býti velikému cíli slávy Boží podřízeno. Bude-li tato pravda stále jasně před našimi očima, budeme se na všechny svoje práce, ale také na obtíže a neúspěchy dívati v pravém světle.

b) Nejenom nesmí nijaký tvor býti výlučným nebo hlavním cílem našeho snažení, nýbrž třeba nám také usilovati, aby úmysl náš stále byl čistší, abychom všechno činili toliko ke cti a chvále Boží, nedali se ani

částečně vésti egoismem, ctižádostí, smyslností. Jak čistý byl posud náš úmysl a v čem jest se nám napravití?

c) Bude-li úmysl náš čistý, dostojíme také plně svému kněžskému a apoštolskému úkolu. Naši úsilovnou snahou musí býti, aby jméno Boží bylo posvěcováno také od jiných všude. Musíme se o to snažiti nejprve apoštolátem modlitby nebo apoštolskou modlitbou, jejíž stručným výrazem jest právě tato prosba Otčenáše, potom dobrým příkladem a konečně apoštolským slovem.

2. Při druhé prosbě: »Přiď království tvé« myslíme my kněží nejprve na veliké a mocné království Kristovo na zemi, na jeho svatou Církev, kterou máme šířiti a již máme hájiti. Ale toto království nelze šířiti než tím, že nejprve ve vlastním srdci a v duši jiných založíme a stále více rozšiřovati a zvelebovati budeme království božské pravdy a milosti. Čím více bude toto vnitřní království upevněno a zvelebeno, tím více zesílí naše naděje ve věčné království v nebi, a tato naděje utlumí v nás všechny nezřízené touhy po radostech a rozkoších tohoto světa.

a) Jaký to krásný a vznešený úkol, šířiti království Boží zde na zemi, nad něž není říše mocnější a slavnější! Ale proč je Církev Kristova stále ještě málo rozšířena, proč její nepřátelé jsou stále ještě tak mocni? Není toho příčinou i to, že pro ni málo pracujeme, anebo sami ji snad dosti neznáme a nemilujeme?

b) Anebo jest snad vina v tom, že neudržujeme a nešíříme dosti v sobě vnitřní království božské milosti? Přece není nic cennějšího a krásnějšího nad tento vnitřní nadpřirozený život. Umiňme si tedy, že jej ze všech sil budeme pěstovati a zesilovati a všech prostředků k tomu používati: vroucí modlitby, sv. svátostí, rozhodného sebezáporu.

c) Království Kristovo zde na zemi a království Boží v nás jsou přípravou a předtuchou nekonečně krásného a věčně trvajícího království Božího v nebi. Tato myšlenka, že brzy přijde nepochopitelně krásná a velická radost věčná, bude nás jistě siliti, aby se nám všechny rozkoše světa zdály malichernými, ano se nám znechutily.

3. V třetí prosbě: »Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi« jest vlastně všecko obsaženo, zač Boha prositi můžeme a máme. Vskutku, kdyby se všichni lidé tak vůli Boží řídili, jak se jí bezděky musí řídití nerozumní tvorové, a vůli Boží tak dokonale plnili, jako ji plní andělé a svatí v nebi, vládl by všude stálý mír a nezkalené štěstí. Dvojím způsobem máme plnění vůli Boží: přesným konáním všeho, čeho Bůh žádá, a trpělivým snášením všeho, co bolestného a nepříjemného posílá.

a) Každé srdce lidské touží po klidu a pokoji, ale málo lidí jest, kteří pravého klidu a pokoje docházejí. A přece nám tu Kristus podává snadný prostředek takového míru. Snažme se horlivě o to, abychom sami ve všem vůli Boží plnili a aby také jinými plněna byla, tím nejlépe přispějeme k pravému pokoji a štěstí.

b) Nezapomínejme, že se modlíme za to, aby se vůle Boží plnila zde na zemi »jako na nebi«. Musíme se tedy varovati nejen každého hříchu těžkého a úplně dobrovolného všedního, nýbrž musíme všecko, co Pán Bůh žádá nebo k čemu nás vybízí, hned, ochotně, úplně a s duchovní radostí vyplniti.

c) Těžší, než takto vůli Boží plniti, může býti, nésti s odevzdaností kříž od Pána Boha poslaný. Čím trpělivěji budeme snášeti menší nepříjemnosti, s čím větší odevzdaností se budeme vždy modliti, dodávajíce po každé »buď vůle tvá«, tím více síly nabudeme, abychom i nějaký větší kříž anesli.

Rozjímání 27.

Ostatní čtyři prosby Otčenáše.

1. průprava: Poklekněme v duchu před nekonečnou velebností Boží!

2. průprava: Modleme se, aby nám všemohoucí Bůh pomáhal ve všech našich potřebách.

1. Čtvrtá prosba Otčenáše nám připomíná tři důležité pravdy: Bůh jest to, který nás svou prozřetelností zachovává a od něhož si musíme pokorně vyprošovati všechny prostředky, jimiž život zachováme. Nemáme se úzkostlivě starati o budoucnost, proto se modlíme denně za chléb denní, pro tento den stačící a potřebný. Máme býti spokojeni, když se nám dostane věcí k životu potřebných; proto se modlíme o chléb vezdejší nebo obyčejný.

a) Uvědoměme si znovu, že to není naše práce a zásluha, dostává-li se nám den co den všeho k životu potřebného, nýbrž že je to dar lásky Boží. Poděkujme Pánu Bohu, že nás posud tak štědře živil, a modleme se často a vroucně za tyto pozemské potřeby.

b) Úzkostlivá starost o budoucnost jest znakem nedůvěry k Bohu a proto se mu nelíbí; zvláště se mu protiví u apoštolských dělníků, o něž se prozřetelnost zvláště stará.

c) Apoštolská chudoba kněžská žádá, abychom se spokojili, máme-li to, čeho potřebujeme, a netoužili míti více. Čím méně budeme toužiti po statcích tohoto světa, tím štědřejším se ukáže Bůh k nám.

2. Pátá prosba Otčenáše »Odpusť nám naše viny« živě nám připomíná naši hříšnost a ubohost a učí nás, že jen opravdovou lítostí a pokornou prosbou za odpu-

štění můžeme dosáhnouti milosrdenství. Podmínkou jest, abychom sami jiným milosrdenství prokazovali a jim ochotně odpustili, jestliže nám nějak ublížili.

a) Právě u těch, kteří se snaží, vyvarovati se hříchu a vésti duchovní život, se stává, že se přeceňují, sebe za ctnostné a dokonalé mají a druhými pohrdají. Nic není pro duchovní život nebezpečnější než takové pyšné sebevědomí. Oživujeme proto vždycky, modlíce se tuto prosbu Otčenáše, v sobě vědomí viny, utvrzujeme se znovu v přesvědčení, že nám může odpustiti pouze nekonečné milosrdenství Boží, a prosíme s hlubokou křtostí za prominutí.

b) Než smíme-li prositi za odpuštění a jeho se nadíti, je-li v našem srdci hořkost nebo dokonce nenávisť proti bližnímu? Zpytujeme svědomí a nalezneme-li tam odpor proti někomu, o němž se domníváme, že nás urazil, ptejme se nejprve, zdali sami nemáme na tom nějaké viny. Bylo-li nám ublíženo skutečně, odpusťme velkodušně, aby i nám Pán Bůh odpustil.

3. »Neuvoď nás v pokušení.« Tak se máme podle rozkazu božského Mistra modlití denně. Pokušení nikdy zcela neustanou, ale modlitbou můžeme toho od Pána Boha dosíci, že nás mnohé zlé příležitosti a mnohého pokušení uchrání. Ovšem, všechna pokušení nám neodejme; jsouť nám mnohá potřebná k utvrzení v ctnosti. Ale modlitba nám vždy vyprosí síly, abychom v nich obstáli.

a) Neztrácejme mysl, jestliže ještě po mnohých vítězných bojích a po dlouhých letech duchovního života pokušení přicházejí. Budeme-li rozhodně bojovati, bude nám každé pokušení příležitostí k trpělivosti a statečnosti, upevní nás právě v té ctnosti, proti níž jsme pokoušeni, a zjedná nám znovu zásluhu.

b) Přes to pokušení zůstane zlem. Proto se modleme, aby nás Bůh chránil pokušení, nikdy sami špatné příležitosti nevyhledávejme a útok nepřítele vždy hned klidně, ale rozhodně odmítněme. Mějme pohotově nějaké malé střelné modlitby, aby nám v pokušení byly zbrání.

4. »Ale zbav nás od zlého!« Co všechno jest obsaženo v jediném slovíčku »zlo«! Kolik utrpení a bolestí tělesných, kolik běd a úzkostí duševních stihá ubohé lidstvo: nemoci, chudoba, hlad, válka, požáry, povodně, katastrofy živelní a jiné, úzkosti a jiná muka duševní, pokoření, zneuznání, bludy atd. Vše to jest následek prvotního hříchu a proto nemůže býti od nás zcela odňato. Ale mnohé zlo Bůh na naše modlitby odvrátí a vždy nám dá aspoň sílu, abychom neštěstí a bolest trpělivě snášeli.

a) Nedoléhá snad nějaké neštěstí nebo bolest na nás proto, že jsme se za jejich odvrácení dosti nemodlili?

b) Modleme se v této prosbě a i jindy často za trpělivost v snášení zlého. Pak nám nijaké zlo neuškodí, ale bude příležitostí k zásluze.

XXII. Kristus Pán uzdravuje posedlého a odpovídá rouhajícím se fariseům.

(Mt. 12, 22—38; 43—45; Lk. 11, 14—26.)

Tehdy přivedli k němu posedlého, jenž byl slepý a němý; a vymítal zlého ducha. A když vyvrhl ducha zlého, uzdravil jej, takže němý mluvil a viděl; i podivili se zástupové a pravili: »Není-liž tento syn Davidův?« Fariseové však uslyševše to řekli: »Tento nevymítá duchů zlých

leč v Beelzebubu, náčelníku duchů zlých.« Tu oslovili ho někteří ze zákoníků a fariseů a pokoušejíce ho řekli: »Mistře, chceme od tebe viděti znamení s nebe.«¹⁾ Ale Ježíš, znaje myšlení jejich, řekl jim: »Každé království proti sobě rozdělené zpustne a dům na dům padne. A žádné město nebo dům proti sobě rozdělený neobstojí. A jestli tedy satan satana vymítá, také proti sobě rozdělen jest, kterak tedy obstojí království jeho? Neboť pravíte, že já v Beelzebubu vymítám duchy zlé. A vymítám-li já duchy zlé v Beelzebubu, v kom vymítají je synové vaši? Protož oni budou soudci vašimi.«²⁾ Jestliže však já prstem a duchem Božím vymítám duchy zlé, tož přišlo k vám království Boží.³⁾ Když silák ozbrojen hlídá dvoru svého, v pokoji jest majetek jeho. Když však silnější než on přijde, přemůže ho, odejme veškerou jeho zbroj, na níž spoléhal, a rozdělí kořist jeho. Neb kterak může kdo vejít do domu silákova a pobratí jeho nářadí, leč prve sváže siláka? A potom oloupí dům jeho.«

»Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozotvluje.«⁴⁾ Proto pravím vám: Všeliký hřích a rouhání odpustí se lidem, ale rouhání proti Duchu neodpustí se. A kdo by řekl slovo proti Synu člověka, bude mu odpuštěno, kdo by však mluvil proti Duchu sv., nebude mu odpuštěno ani v tomto věku ani v budoucím.⁵⁾ Buď učiňte strom a ovoce jeho dobrým, aneb učiňte strom špatným a ovoce jeho špatným, neboť po ovoci poznává se strom.⁶⁾ Pokolení zmijí, kterak můžete mluvit věci dobré, jsouce zlí? Neboť z hojností srdce mluví ústa.

Dobrý člověk vynáší z pokladu dobrého věci dobré, a zlý člověk vynáší z pokladu zlého věci špatné. Ale pravím vám, že z každého slova marného, které lidé promluví, vydají počet v den soudu. Neboť ze slov svých budeš ospravedlněn, a ze slov svých budeš odsouzen.«⁷⁾

**»Když duch nečistý vyjde od člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočnutí a nena-
lézá. Tu řekne: Navrátím se do domu svého,
z něhož jsem vyšel. A přijde, nalezne jej prázdný,
vymetený a ozdobený. Tu jde a vezme s sebou
sedm jiných duchů, horších než jest sám, a vejdou-
ce, přebývají tam. I stávají se poslední věci člo-
věka toho horšími než byly první. Tak bude
i pokolení tomuto zlému.«⁸⁾**

1) Lid vida zázrak, počíná věřit, že Kristus jest Mesiáš (t. j. syn Davidův), zatvřelí fariseové však při-
pisují div moci ďábelské (Beelzebub, t. j. bůh much, bů-
žek Bál od Filistánů jako ochránce proti mouchám ucti-
vaný, potom = náčelník ďáblů) a žádají nějaké zvláštní
znamení na nebi, na př. zatmění slunce nebo blesk a pod.

2) »Syny« se zde rozumějí učedníci učitelů židov-
ských, kteří také někdy mívali moc exorcismu. Tuto moc
neodvažovali se židé připisovati Beelzebubovi a tak sami
vlastně odsuzovali výtku Kristu Pánu činěnou.

3) Prst Boží a Duch Boží = moc Boží.

4) Kristus Pán, který v předešlých slovech jasně uká-
zal, že přemohl ďábla a že tedy divy, které koná, nejsou
z moci ďáblovy, nyní dodává, že každý musí jeho poslání
a jeho pravomoc uznati. Nestačí jen neodporovati mu ;
neboť kdo s ním, jediným pravým pastýřem, stáda ne-
shromažďuje, rozptyluje je.

5) Rouhati se vtělenému Synu Božímu má ještě ja-
kousi omluvu, protože Syn Boží svoji velebnost skryl a

v nízké podobě se zjevil. Ale rouhá-li se kdo Duchu sv., odporuje-li jasným důkazům pravdy Boží a připisuje-li je ďáblovi, nebude mu odpuštěno. Podle některých vykladačů znamenají slova ta jen, že takový hřích velmi těžko bude odpuštěn; podle jiných pravděpodobněji, že vskutku nebude nikdy odpuštěn; ne proto, že by ho Bůh odpustiti nemohl anebo nechtěl, ale proto, že takový zatvrzelý hříšník sám všecku milost a její prostředky odmítá. Ze slov Krista Pána jest též patrné, že jsou viny, které nikdy nebudou odpuštěny, že jest tedy věčné peklo, ale že jsou též některé viny, které na onom světě mohou býti odpuštěny, že jest tedy očištec.

6) Přetvařujete se, chtějíce se zdáti dobrými, ačkoli jste špatní. Buď se tedy polepšete, anebo aspoň k své špatnosti nepřidávejte ještě přetvářku.

7) Když už z každého marného slova třeba odpovídati, jaký bude teprve trest rouhání!

8) Kázáním Janovým a Spasitelovým byli židé ze své nevěry vyburcováni a duch zlý odstoupil od nich na čas. Ale když urputně Kristu počali odporovati, podlehli zase duchu zlému a jejich stav je nyní horší než dříve. Tak to bývá u každého, kdo po úplném nebo částečném obrácení zase padne. Kristus Pán přirovnává ďábla k člověku, který byv z obydlí svého vypuzen, zase se do něho vrací. Není však třeba, aby všechny jednotlivosti přirovnání měly svůj význam. Vskutku vykládají někteří »vymetení a ozdobení« domu o cínostech, v nichž obrácený pokročil, jiní naopak o chybách, v které svou nedbalostí upadl.

Rozjímání 28.

1. průprava: *Slyšme Krista Pána, jak fariseje vážně kárá.*

2. průprava: *Prosme, aby nás uchránil hříchů a chyb, které tak ostře tepe.*

1. Po tolika důkazech božské moci, po tolika zřejmých zázracích Kristových žádají židé na něm, aby učinil nové nějaké znamení, a to, aby je učinil po jejich přání na nebi; pak že uvěří. Ale neuvěřili by ani potom, neboť jsou zatvrzelí; znamením jejich zatvrzelosti jest to, že zcela očividný zázrak připisují moci ďábelské. Jest to hrozný hřích, poněvadž se tím sami uzavírají milosti Boží, k obrácení a spáse naprosto potřebné. Právem jim tedy hrozí Spasitel trestem věčným. Slova jeho jsou zároveň jasným svědětvím pro existenci trestů věčných v pekle; při tom také učí, že jsou po smrti tresty časné neboli očistec.

a) Na zatvrzelých farisejích máme obraz i nynějšího nevěřícího světa. Nepřátelé víry snaží se všemi možnými porstředky a protidůvody vyvrátiti jasné důkazy naší víry. Popírají nejprve fakta, a když je popřítí nemohou, hledí je ze všech možných příčin vysvětliti, jenom ne jako díla Boží. Zármutek, kterým nás pohled na takovou nevěru a zatvrzelost naplňuje, je pochopitelný a patří ke křížům apoštolského kněžského života. Ale divíti se tomu nesmíme, když už vůči Kristu Pánu podobně si počínali. Tím méně smíme proto sami na mysli klesati, jakoby snad víra naše nedala se dosti dokázati.

b) Z počínání nevěřících židů a z děsivých slov Kristových o hříchu proti Duchu sv. poznáváme, jak veliké zloby je vůle lidská schopna. Tuto vratkou a měnivou vůli máme také my, a dokud žijeme, nejsme nikdy úplně jisti, že neupadneme do hříchu, a to i velmi těžkého. Modleme se za odvrácení takového neštěstí a hledme co nejlépe všech milostí stavu kněžského používatli.

c) Slova Krista Pána nám připomínají očistec, kde jest třeba pykati časné tresty a trpěti za všední hříchy. Umiňme si, varovatí se každého dobrovolného všedního

hříchu, činiti za své hříchy pokání a odpustky získávati, abychom tento trest od sebe odvrátili.

2. Napomenutí Kristova neplatí jen fariseům, mnohá z nich můžeme obrátiti přímo na sebe. Slova o »království proti sobě rozděleném« vybízejí nás k vzájemné svornosti a bratrské lásce; při obraze o »ozbrojeném siláku dvora svého hlídajícím« můžeme myslet na bdělost a ostražitost, již jest nám třeba proti vnitřním a zevnějším nepřátelům spásy; slova »kdo není se mnou, proti mně jest« upozorňují na nebezpečí každé polovičatosti v službě Boží. Zvláště vážná jest myšlenka, že za každé marné slovo budeme jednou před věčným Soudcem odpovídati.

a) Nesvornost a nedostatek lásky u křesťanů, zvláště u kněží, bývá často příčinou, že si svět naši víry dosti neváží a nepřátelé její triumfují. Nedávám snad sám špatný příklad takovou nesvorností, není v mém srdci nějaká hořkost nebo dokonce nepřátelství proti spolu-bratru?

b) Jako ozbrojený silák, hlídající domu svého, musíme býti po celý život na stráží proti pokušením a nepřátelům duchovního života. Nikdy si nesmíme namlouvat, že jsme už dosti pokročili, sice nás snadno v nestřeženém okamžiku nějaká vášeň přemůže. Platí to zvláště o hněvu, ctižádosti, smyslnosti.

c) Pohlédneme-li hlouběji do svého srdce, shledáme, že ostrá slova Krista Pána proti polovičatosti se týkají také nás. Věříme v zásady Kristovy, a přece snad slabě jich hájíme a nedokonale se jimi řídíme; víme, jak důrazně hlásal potřebu pravé nadpřirozené lásky, a přece ji snad v praksi málo ukazujeme; známe potřebu a cenu kněžské čistoty, a přece si snad s pokušením zahráváme!

d) Přehlédneme-li dosavadní svůj život, nemusíme s lítostí přiznati, že jsme mnoho nepotřebných a marných slov pronesli? Připomínejme si častěji živě vážná slova Kristova o odpovědnosti před věčným Soudcem, abychom se aspoň v budoucnosti vyvarovali každého slova marného.

3. Velmi poučné jest pro nás podobenství o zlém duchu z člověka vyálém a zase se vracějícím. Vidíme z něho, jak zlému duchu na tom záleží, aby svedl duši k zlému. Také nás podobenství učí, jak nebezpečné jest vrácení se (zpětnost) k zlému a že nový pád po úplném nebo částečném obrácení bývá horší než pád první.

a) Víme ovšem, že mnohá pokušení vznikají z naší přirozenosti nakloněné k zlému. Ale mnohá vycházejí přímo od ďábla; popíratí to nebo nevšímání si toho, znamenalo by, podávati zlému nepříteli zbraň do rukou.

b) Varujme se bedlivě zpětivosti a nového pádu do starých hříchů. Podařilo-li se nám dosíci pokory a čistoty, neoddávejme se klamně jistotě, ale zůstávejme stále na stráži!

XXIII. Žena, blahoslavící matku Páně.

Napomenutí židům daná.

(Mt. 12, 39—42; 6, 22, 23; Lk. 11, 27—36.)

I stalo se, když to pravil, jedna žena ze zástupu pozdvihla hlasu a řekla jemu: »Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.« Ale on pravil: »Ovšem¹⁾ blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho.«

A když se zástupové k němu scházeli, počal říkati: »Pokolení toto jest pokolení nešlechtné

a cizoložné a žádá znamení, a znamení nebude mu dáno leč znamení Jonáše proroka. Jako totiž Jonáš byl v břiše ryby tři dni a tři noci, tak bude Syn člověka v nitru země tři dni a tři noci.²⁾ Jako Jonáš stal se znamením pro Ninivetské, tak bude i Syn člověka pro pokolení toto. Královna jihu povstane na soudě s muži pokolení tohoto a odsoudí je,³⁾ neboť přišla od končin země, aby uslyšela moudrost Šalamounovu; a hle, více než Šalomoun jest tuto. Mužové ninivetští povstanou na soudě s pokolením tímto a odsoudí je, neboť učinili pokání na kázání Jonášovo, a hle, více než Jonáš jest tuto.«

»Nikdo, rozsvítiv svíci, nestaví ji do skryše nebo pod kbelík, nýbrž na svícen, aby viděli světlo ti, kteří vcházejí.⁴⁾ Svíci těla tvého jest oko tvé. Je-li oko tvé zdravé, bude světlym celé tvé tělo; je-li však oko tvé špatné, bude celé tělo tvé tmavým. Jestliže tedy světlo, kteréž jest v tobě, tmou jest, jak velká bude tma sama? Hleď tedy, ať to světlo, které jest v tobě, není tmou.⁵⁾ Bude-li tedy tělo tvé světlym celé, bez všelike části tmavé, bude celé světlym tak, jako když svíce září svou tě osvětluje.«⁶⁾

1) V originále *μεροῦν* (vpravdě, arcíř). Spasitel slovy svými nepopírá chvály, vzdané od ženy jeho Matce, ale doplňuje ji. Prohlašuje, že větší chválou Panny Marie než milost darmo daná mateřství Božího jest její veliká svatost, a že podobnou chválu zaslouží každý, kdo dokonale vůli Boží plní.

2) Poněvadž židé nechtěli uznati zázraky, které Kristus Pán činil, a žádali nějaké zvláštní neobyčejné znamení, mohl říci Kristus Pán, že jim nebude dáno jiného

znamení (totiž takového mimořádného znamení kromě ostatních zázraků), než zmrtvýchvstání Páně. Kristus Pán byl po své smrti skutečně po tři dny a tři noci (čítajíc podle židovského způsobu část dne už za celý den) v srdci země, t. j. (tělem) v hrobě, a (duší) v předpekli.

3) Slova vztahují se na královnu ze Sáby, která, ačkoliv pohanka a cizinka, konala dalekou cestu, aby uzřela moudrost a moc Šalomounovu. (3 Král. 10, 1dd ; 2 Paral. 9, 1dd.)

4) Světlo učení Kristova a jeho důkazy nejsou skryty, že by nemohly býti poznány.

5) Kristus Pán přechází od světla, jímž jest jeho učení, k světlu, které jest každému člověku dáno a kterým má světlo zjevení Božího přijímati. Tím světlem rozumí buď poznání rozumové anebo dobrý úmysl a přirovnává je k oku tělesnému. Když jest oko tělesné zdravo (v originále = »jednoduché«), řídí všechny údy těla, aby každý z nich úkon svěřený dobře konal; podobně když někdo přijímá slovo Boží rozumem předsudky a vášněmi nezkaleným a s čistým míněním, nauka Boží všechny jeho vlohy proniká a zdokonaluje.

6) Poněvadž se věta tato zdá na první pohled jakousi tautologií, mysleli někteří, že jest tu chyba v textu. Ale smysl dá se vysvětliti beze vší tautologie, když v prvé části zdůrazníme slovo »celé«, v druhé slovo »světlým«: bude-li tělo tvé celé světlým, bude skutečně celé světlým, tak jako když jsi svící celý ozářen.

Rozjímání 29.

1. *průprava: Naslouchejme slovům Spasitelovým: Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho.*

2. *průprava: Prosme za milost, abychom slova Božího co nejdokonaleji ostříhali.*

1. Že třeba uctívati a vzývati Pannu Marii, která počala a porodila Syna Božího a Vykupitele, praví nám sám zdravý rozum. Proto obyčejný křesťanský lid chápe potřebu této úcty bez dlouhých a učených theologických důvodů a výkladů a Pannu Marii skutečně uctívá; úcta mariánská jest úcta populární. Ve vypravování evangelia jest to právě obyčejná žena z lidu, která Marii blahoslaví. Kristus Pán svou odpovědí nepopírá oprávněnosti této úcty a ženy nehání. Vždyť prvním, abychom tak řekli, ctitelem mariánským byl sám archanděl Gabriel, nazvav z rozkazu Božího Pannu Marii »plnou milosti«; a Alžbětě Duch sv. sám vnukl, že ji jmenuje »požehnanou mezi ženami«. Božský Spasitel chce tedy jen říci, že větší cenu než milosti darmo dané, i nejvyšší, má milost posvěcující a láska k Bohu. Když tedy už milosti darmo dané jsou menší než milost posvěcující, jak malou cenu mají proti této milosti všechna vyznamenání a důstojenství pouze lidská!

a) Nenáležíme snad k těm, kteří se jaksi bojí, aby Panna Maria nebyla příliš uctívána, aby se nenadsazovalo? Spíše se musíme báti, že nikdy dosti velikosti a svatosti Matky Páně nepochopíme a neoceníme. Obnovme se tímto rozjímáním zase v úctě mariánské a přemýšlejme, co bychom v té příčině měli činiti. Šířme úctu mariánskou u věřícího lidu; jen toho musíme dbáti, aby tato úcta nebyla pouze zevnější, mechanická, nýbrž vnitřní a solidní, aby se především jevila v napodobování ctností Panny Marie. Jedním z nejlepších prostředků takové úcty jsou mariánské družiny.

b) Veliká jest jistě důstojnost a moc kněžská a nikdy nemůžeme Bohu za tu milost dosti děkovati. Ale jsou milosti darmo danou; proto by měly málo ceny, ano byly by nám k záhubě, kdybychom nežili v milosti

posvěcující a nevedlí dokonalý kněžský život. »Ostříhati slova Božího«, zachovávatí se v milosti a vésti svatý život musí býti hlavní naší snahou. Když tedy ani důstojnost kněžská nemá pravé ceny bez posvěcující milosti, jak pošetilé by bylo, přikládati cenu různým titulům a vyznamenáním lidským !

2. Jak malou cenu má milost darmo daná bez posvěcující milosti, ukazuje právě příklad nevěřících židů. Ačkoliv byli zvláštní přízní Boží ze všech národů vyvolení, přece jim Kristus Pán hrozí, že mnozí pohané budou spaseni, a oni zavrženi. Všimněme si v řeči Kristově, již farisey kárá, ještě slov, že nebude jim dáno znamení leč »znamení Jonáše proroka«. Tak veliký jest zázrak zmrtvýchvstání, že v jistém smyslu všechny ostatní zázraky před ním mizí. Takovým velikým a očividným zázrakem jest víra naše podepřena.

a) Jak mnohý nedbalý nebo dokonalosti nedbající kněz se musí zastyděti, srovná-li se s některým obyčejným křesťanem, anebo dokonce i s pohanem, kteří málo milostí od Boha dostali, ale s nimi svědomitě působí ! Tato myšlenka a obava, aby při soudu mnohá taková duše proti nám nepovstala a nás neodsoudila, bude nám jistě mocnou vzpruhou k dokonalému kněžskému životu.

b) Obnovme při rozjímání pevnou víru ve zjevení Kristovo, které tak velikým a slavným zázrakem zmrtvýchvstání jest potvrzeno.

3. Krásné jest přirovnání Krista Pána o člověku se zdravým, jasným okem. Takové zdravé, jasné oko otvírá pohled do celého člověka, i do jeho nitra. Kde jest zdravé, jasné oko, tam všechny údy těla dobře jsou řízeny a konají svůj úkol. Takovým člověkem se zdravým, jasným okem je v přeneseném smyslu člověk upřímný a otevřený, v němž není falše a politického

jednání. Zdravé, jasné oko znamená dále jasný, zdravý úsudek, nezkalený předsudky a vášněmi. Zvláště se rozumí jasným, zdravým okem čistý úmysl při našich činech.

a) Buďme vždy muži s jasným, zdravým okem, upřímnými, otevřenými, neznajícími přetvářky a politického jednání! Vždyť nás to vždy bolívá, když po dlouhém obcování s někým seznáme, že není upřímný, že jeho jednání nesouhlasí vždy s jeho smýšlením.

b) Hleďme si zachovati ve všem jasný, zdravý úsudek; proto se varujeme předsudků a potírájme vášně, které soud kalí. Jinak budeme mít v svém působení stále obtíže a nikdy dokonalosti nedosáhneme.

c) Mějme při všem čistý úmysl, hledejme především cti a slávy Boží. Víme, že dobrým úmyslem nemohou se sice skutky špatné státi mravními, ale že skutky indifferenční jim nabývají veliké ceny. Zkoumejme se; jestliže se ještě příliš rmoutíme, nedostane-li se nám za naše námahy odměny, uznání a chvály, je to znamení, že úmysl není ještě zcela čistý.

XXIV. Ježíš varuje před převráceností fariseů.

(Mt. 10, 26; Lk. 11, 37—54; 12, 1—3.)

A když mluvil, prosil ho jeden farisej, aby u něho poobědval. Vešed tedy ujal místo za stolem. Ale farisej počal sám u sebe uvažovati a říkati, proč se neumyl před obědem.¹⁾

I řekl k němu Pán: »Nyní²⁾ vy, fariseové, čistíte povrch poháru a mísy, ale nitro vaše je plno loupeže a nepravostí. Nesmyslní, zda-liž ten,

který učinil povrch, neučinil také nitro?³⁾ Spíše almužnou dejte to, co jest uvnitř, a hle, všecko bude vám čistým.⁴⁾ Ale běda vám, fariseům, že desátky dáváte z máty a routy a ze všeliké zeleniny,⁵⁾ a pomíjíte soud a lásku k Bohu. Toto měli jste činití a onoho neopomíjeti. Běda vám, fariseům, že rádi sedíte v prvních stolicích v synagogách a libujete si, když vás pozdravují na trhu. Běda vám, že jste jako hroby skryté, po nichž lidé chodí, aniž to vědí.«⁶⁾

I promluvil jeden ze zákoníkův a řekl jemu: »Mistře, právě tyto věci, haníš také nás.« On pak řekl: »I vám zákoníkům běda. Neboť obtěžujete lidi břemeny nesnesitelnými a sami nedotýkáte se břemen těch ani jedním prstem.⁷⁾ Běda vám, kteří stavíte hroby proroků, otcové vaši však je zabili. Věru dosvědčujete, že souhlasíte se skutky otců svých; neboť oni je usmrtili, vy pak stavíte hroby jejich. Protož i moudrost Boží řekla: Pošlu k nim proroky a apoštoly, a z těch některé zabijí a jiné budou pronásledovati; aby se pohledávala od tohoto pokolení krev všech proroků, která byla prolita od ustanovení světa, od krve Abelovy až do krve Zachariáše, který zahynul mezi oltářem a chrámem. Ano, pravím vám, bude se pohledávati od pokolení tohoto.⁸⁾ Běda vám, zákoníkům, že jste (si) odňali klíč poznání. Sami jste nevešli a těm, kteří vcházelí, jste zabránili.«⁹⁾

Když pak jím to mluvil, fariseové a zákoníci počali naň úsilovně naléhati a dotazovati se ho po mnoha věcech, činíce mu úklady a hledající jej chytiti ze slov jeho, aby jej obžalovali.

Když pak se mezitím shromáždili četní zastupové, takže šlapali jeden na druhého, počal mluvit k učedníkům svým: »Varujte se kvasu farisejského, jenž jest pokrytectví. A nebojte se jich, neboť nic není skryto, co nebude odkryto, ani co tajno, co nebude zvěděno. Proto, co jste pravili ve tmě, uslyšíte ve světle, a co jste mluvili do ucha v pokojích, bude se hlásati na střeších.«¹⁰⁾

1) Židé se umývali před jídlem, aby se obřadem tím zbavili zákonného znečištění, do něhož snad nevědomky (na př. náhodným dotekem mrtvolky nebo posedlého) upadli. Kristus Pán nedlouho před tím jednal s posedlým, a proto farisej reptá, že se neumývá. Spasitel však schválně obřad opomenul, chtěje použití příležitosti k pokárání zevnější spravedlnosti farisejské.

2) »Nyní« ; dříve totiž fariseové neměli tolik zevnějších malicherných předpisů. Kristus Pán neporušuje svou ostrou výtkou pravidel slušnosti a vděčnosti k hostiteli, anebo pravidla lásky k bližnímu ; právě tato otevřená apoštolská slova chtěla hostitele uvést na pravou cestu.

3) Fariseové mysleli, že různými předpisy a různými zapíráními v zevnějších věcech uctívají Boha, Stvořitele a Pána těchto věcí. Ale Bůh jest Stvořitel a Pán především našeho nitra, a proto více ho uctíváme vnitřním mravním životem.

4) Mají dávatí almužnu z toho, co jest uvnitř (τὰ ἐνὸρτα), t. j. podle obyčejného výkladu, z pokrmů a nápojů v nádobách, jež tak pečlivě umývají. Ve Vulgátě stojí »quod superest«, což se obyčejně vykládá = z toho, co vám po nutných vydáních zbude.

5) Zákon ukládal desátky jen z obilí a ovoce stromového, fariseové povinnost rozšiřovali i na zeliny a léčivé

byliny, z nichž uvádí Spasitel dvě (*mentha viridis* a *ruta graveolens*) na příklad.

6) Poněvadž dotek hrobů u židů znečišťoval, bývaly obileny, aby je každý viděl. Mnohdy časem některý hrob zarostl travou a byl pokryt prachem a pískem, takže byl nepoznatelný.

7) Sami vždy nějaký důvod naleznete, abyste se zákonu vyhnuli.

8) Židé, stavíce náhrobky prorokům od předků jejich zavražděným, sice zdánlivě proroky a Boha, jenž je poslal, uctívají, ve skutečnosti však, napodobující hříchy předků, ani proroků, ani Boha v úctě nemají. Ano, jsou ještě horší než předkové, neboť zabijí samého Mesiáše. Zachariáš, o němž Kristus mluví, jest podle obecného mínění kněz Zachariáš, zavražděný »v síni domu Hospodínova«. (2 Paralip. 24, 21.) Uvádí se jako poslední v řadě zavražděných proroků, ačkoli ještě po něm byli jiní usmrceni, buď proto, že se o něm vykládá v knize, jež byla v řadě knih posvátných poslední (2 Paralip.), anebo že jeho smrt zvláště volala o pomstu. Při slovech »moudrost Boží řekla« není třeba myslet na nějaké určité místo v Písmě sv.; Kristus mluví všeobecně o úradcích Prozřetelnosti Boží.

9) Zákoníkům byl dán »klíč poznání«, t. j. dar vykládati Písmo sv., z něhož měli poslání Kristovo poznati a druhým hlásati. Ale v své zlobě daru zneužili, klíč poznání sami si odňali, Mesiáše uznati nechtěli a byli příčinou, že ani druhí ho neuznali.

10) »Kvasem«, který čisté těsto proniká a kazí, nazývá Spasitel pokrytecké učení a počínání fariseů. Nic nepomůže, praví Kristus, že své pravé smýšlení ukrývají; neboť se stane, co přísloví dí: »nic není skryto, co nebude odkryto«. Přecházejí pak k jiné věci, obrací Spasitel toto přísloví také na svoji nauku, učedníky blášanou.

Rozjímání 30.

1. průprava: *Slyšme Krista Pána, jak s apoštolskou neohrožeností fariseje a zákoníky kárá.*

2. průprava: *Prosme, abychom si jeho naučení vzali k srdci.*

1. Kristus Pán se jistě nerad stýkal s pokryteckými a posuzovačnými farisey. Přijímá však pozvání fariseovo, poněvadž chtěl použití této příležitosti, aby farisey a zákoníky vážně napomenul. Srdce Krista Pána planulo upřímnou láskou i k chybujícím a nepřátelům; znal také způsoby, které musí pozvaný vůči svému hostiteli zachovávat. A přece se nerozpakuje vytýkati při obědě velmi ostře jeho převrácenosti, neboť tak toho vyžadovala horlivost a láska v pravdě apoštolská. Přeneseně můžeme při tomto pozvání Krista Pána a jeho návštěvě myslet na své návštěvy nejsv. Svátosti a na sv. přijímání, kdy Spasitele do srdce zveme.

a) Kněz, který chce na všechny apoštolsky působiti, musí se někdy stýkati a obcovati s těmi, kteří mu nejsou sympatičtí a zúčastniti se veřejných projevů, kterým by se raději vyhnul.

b) Pastorální opatrnost žádá, abychom s poučením a napomenutím vyčkali, až přijde čas příhodný. Ale jak často bývá přílišná obava, abychom nenarazili, abychom slušností neporušili a pod., záminkou, že potřebné poučení a pokárání vůbec opomineme!

c) Nenapodobujme farisea, který měl při pozvání Mistra snad špatný úmysl, aby ho v řeči nebo jednání polapil; budiž úmysl náš při návštěvách nejsv. Svátosti co nejčistší. Prosme eucharistického Krista za osvícení, abychom svou převrácenost poznali,

2. Tři věci zejména vytýká Kristus fariseům a zákonníkům. Nejprve jejich povrchnost nebo zevnější spravedlnost. Kladou velikou váhu na zevnější úkony spravedlnosti, ale nedbají dosti pravého vnitřního ducha a skutků účinné lásky. Pak, že přísně a nespravedlivě posuzují druhé, vytýkajíce jim hned nedostatek spravedlnosti, jestliže nějaký její zevnější úkon opomenuli. Konečně nazývá je vůbec pokrytci. Na venek dělají ctnostné, ale v srdci jejich jest nepravost, předstírají úctu k Bohu a jeho prorokům, ale svými skutky ji vlastně popírají. Je to pošetilé počinání, neboť před Bohem není nic skrytého a jednou všechno vyjde najevo.

a) Kristus Pán nezavrhne zevnějších skutků ctnosti a kajicnosti; praví: toto měli činiti a onoho neopomíjeti. Ale hlavní důraz klade na spravedlnost vnitřní a lásku k Bohu. Co by mi pomohlo, kdybych velmi pečlivě vedl úřední knihy a velmi přesně konal posvátné obřady, ale v srdci měl nenávisť k spolubratru, nedbal svědomitě kněžské čistoty, nebyl pokorný?

b) Neposuzuji a neodsuzuji přísně spolubratra, vidím-li na něm nějaký zevnější nedostatek? Dva prostředky mi zejména pomohou, abych se posuzováním neprohřešoval: vynasnažím se, abych jednání bližního pojal, pokud možno, v dobrém smyslu a vzpomenu si na vlastní ubohost a hříšnost.

c) Není také u mne aspoň něco z tohoto farisejského pokrytectví? Nesnažím se někdy skrýti v jednání s druhými pravé své úmysly? Nechci se před lidmi zdáti spravedlivějším a dokonalejším než vskutku jsem? Dobrým prostředkem proti takovému farisejství bude myšlenka, že Bůh zná už nyní i nejtajnější mé úmysly a myšlenky a že při posledním soudu všechny moje úmysly a plány budou před celým světem odhaleny,

3. Zákoníkům činí Pán Ježíš ještě zvláště některé výtky, které mohou kněží na sebe obrátiti. Vytýká jim, že druhým ukládají břemena příliš těžká, sami však se velmi snadno zákonům vymykají. Práví o nich, že zneužili daru vykládati Písma a ztratili jej. Tak vlastní vinou sami z Písem Krista nepoznávají a druhým jsou překážkou, že ho poznati nemohou.

a) Tato ostrá výtky by platila i o nás, kdybychom ukazovali ve zpovědnici, na kazatelně, v duchovní správě přílišnou přísnost a tvrdost, ale sami vyhledávali výmluvy, abychom zákon církevní nebo i Boží zachovávat nemuseli.

b) I nám svěřen jest »klíč poznání«, neboť máme jménem autentického úřadu učitelského lidu pravdu Boží hlásati a vykládati. Kéž nikdy o nás neplatí hrozné »běda«, pronesené nad zákoníky a špatnými kněžími, kteří si sami klíč poznání odňali a věřícím jsou místo k spáse, k záhubě. Snažme se, svatým životem a vzděláváním se v bohoslovi tento klíč poznání stále lépe v sobě zdokonalovati.

XXV. Pán Ježíš vyzývá učedníky k neohroženému vyznávání evangelia.

(Mt. 10, 26—33; Lk. 12, 4—12.)

»Nebojte se jich tedy; neboť nic není skryto, co nebude odkryto, a nic tajno, co nebude zvěděno. Co vám pravím ve tmách, povězte na světle, a co slyšíte v ucho, hlásejte na střeších. Ale pravím vám, svým přátelům: Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však zabít nemohou, a potom už nemají, co by učinili. Ukáží však vám,

koho se máte báti. Bojte se spíše toho, jenž, když usmrtí tělo, má moc i duši uvrci do pekla.«¹⁾

»Zdali neprodávají dvou vrabců za penízek²⁾ a pět za dva penízky? A ani jeden z nich není v zapomenutí před Bohem a nespadne na zem bez Otce vašeho. Vždyť i vlasy na hlavě vaší jsou sečteny. Nebojte se tedy: dražší jste nad mnoho vrabců.«

»Pravím pak vám: Každý, kdo mne vyzná před lidmi, toho i já, Syn člověka, vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích, a před anděly Božími. Kdo by mne však zapřel před lidmi, toho zapru i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích, a před anděly Božími. A každému, kdo řekne slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno, tomu však, jenž by se rouhal Duchu svatému, nebude odpuštěno.³⁾ Když pak přivedou vás do synagogy a před vrchností a vlády, nestarejte se o to, jak nebo co budete odpovídati nebo co říkatí. Neboť Duch svatý naučí vás v tu hodinu, co byste měli říci.«⁴⁾

1) Učedníci mají beze strachu před pronásledováním a potupami hlásati učení Kristovo, hlásané jím nyní v malé zemi palestinské, po celém světě, a to, o čem je nyní v soukromí poučoval, později veřejně učiti. Spasitel nazývá učedníky přáteli svými na rozdíl od fariseů, svých nepřátel, ale také proto, že utrpením budou mu blízcí a podobní.

2) Slovem »penízek« zde přeloženo latinské »dipondium« (ἀσσάριον), malá mince, která neplatila ani 7 haléřů.

3) Kdo zde na světě Krista Pána hlásáním jeho nauky a životem podle ní, anebo aspoň životem podle

učení jeho uspořádaným, vyznává, toho Kristus Pán na věčnosti vyzná, t. j. uzná za svého a přivede k Otci nebeskému; toho, kdo ho slovy nebo životem popíral, na věčnosti zavrhne. Nemají však všichni, kdož Krista popírají, stejnou vinu; největší jest hřích těch, kteří poznané milosti přímo odporují a tak se Duchu sv. rouhají.

4) Synagogami rozumí se církevní soud židovský, vrchností a vlády značí soudy světské. Kristus Pán nezakazuje rozvážiti si dobře to, co a jak třeba před pronásledovateli vypovídati, ale varuje před úzkostlivostí.

Rozjímání 31.

1. průprava: *Slyšme slova Spasitelova: »Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však zabiti nemohou.«*

2. průprava: *Prosme za sílu, abychom učení Kristovo neohroženě hlásali.*

1.) Kristus Pán zřejmě naznačuje, že se má jeho učení hlásati všemu světu — to, co kázal v malé Palestině, mají učedníci a jejich nástupci hlásati všem národům a lidem. Mají učení Kristovo a jeho rozkazy, v soukromí jim sdělené, hlásati veřejně. Při tom musí býti připraveni, že všichni jim neuvěří, ano že svět je bude pronásledovati. Božský Mistr zcela jasně jim předpovídá, že budou poháněni před soudy. Ale vybízi je a velmí jim na srdce klade, aby apoštolský úřad konali beze vši bázně před lidmi. Ne proto, že by jim na těle a pozemských věcech nemohli uškoditi, ale proto, že žádné příkoří, ba ani násilná smrt sama nemůže jim nejmenší škody učiniti na duši, ano právě spásu duše jejich prospěje. Boha ovšem se báti mají, a právě tato bázeň má

*) Toto rozjímání má dva díly: o povinnosti hlásat učení Kristovo a o odměně tohoto apoštolátu.

býti také jednou z pohnutek, aby Krista neohroženě hlásali.

a) Jsme služebníky obecné Církve, jejímž úkolem jest, hlásati učení Kristovo všemu světu. Přímou máme ovšem pouze úkol, starati se o ty, kteří jsou duchovní naši správě svěřeni. Ale veliký všeobecný úkol apoštolské Církve nesmíme nikdy s očí ztráceti, a aspoň modlitbou a podporováním misijního díla v něm účast míti. Z oveček nám svěřených nesmíme žádné zanedbávati; ani těch ne, kteří politicky stojí v jiném táboře, ale dosud jsou údy katolické Církve.

b) Duchovní správa musí býti individuální a vztahovati se na jednotlivce v soukromí. Ale při tom musíme Krista a jeho nauku hlásati také veřejně. Tedy, kde třeba, hájiti Krista a Církev i na veřejných schůzích a vůbec všemi prostředky se snažiti, aby křesťanské zásady ve veřejném životě byly uplatněny.

c) Neklesejme na mysli, když mnozí slovům našim neuvěří, ano odpovídají nám jen smíchem nebo hrubým násilím. Sama věčná Pravda mluví: »Přivedou vás do synagóg a před vrchnosti a vlády.«

d) Proto potřebujeme k hlásání víry Kristovy apoštolské neohroženosti. Podle slov Spasitelových nemáme se čeho báti. Při vši zlobě nemohou nám nepřátelé způsobiti ani nejmenší skutečné škody: všechna příkoří, i násilná smrt, jsou prostředky k větší slávě věčné.

e) Nebudeme-li svědomitě konati svůj apoštolský úřad a hlásati neohroženě evangelium, musíme se báti trestu Toho, který nejen tělo, ale i duši může zahubiti.

2. Kristus Pán vybízí apoštoly k neohroženému hlásání slova Božího slovy velmi důtklivými. Ale naznačuje jim také odměnu apoštolování. Zcela zvláštní prozřetelnost Boží bude nad nimi bděti. Když se Bůh stará o kaž-

dého ptáčka, ano o každý vlas na hlavě, jakou dobrotivou péčí bude mít o ty, kteří pro něho apoštolsky pracují! Kristus Pán slavnostně na věčnosti za své uzná a královsky odmění ty, kteří ho zde na zemi neohroženě hlásali. Veškeré nepřátelství a veškerá nenávisť proti nim, třeba nyní před očima světa skrytá anebo zdánlivě vítězná, bude jednou v celé své ubohosti a špatnosti zjevena a potrestána, a ty, kteří pravdě Boží odpírali, stihne hrozný trest. Při pronásledováních a obžalobách bude Duch sv. věrné učedníky Kristovy a hlasatele jeho evangelia siliti a vloží jim v ústa pravá slova.

a) Často klesáme na mysli, že zapomínáme na moudrou a láskyplnou prozřetelnost Boží, nejsme dosti horliví v službě Boží, že nemyslíme dosti na odměnu apoštolátu, na zvláštní ochranu a prozřetelnost Boží. Uvažujme tedy, jak Bůh, nejdobrotivější Otec, pečuje s láskou o každého, i nejmenšího tvora, že mu ani vlas na hlavě není neznámý a lhostejný. Jakou otcovskou péčí má tedy o věrné své apoštolské pracovníky! Zajisté, že jsme ji už sami často zakusili; a čím věrněji budeme pro něho pracovat, tím zřejměji ji zakusíme.

b) Jaká to bude radost, jaká čest, až nás Kristus Pán na věčnosti slavnostně za své uzná a se slovy: »Dobře služebníku dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrným, nad mnoha věcmi ustanovím tebe«, nebeskému Otci představí a do radosti věčné uvede. Všecko bezpráví, spáchané na nás zlým světem, bude tehda pomstěno, nevěra a zatvrzelost hrozně potrestány.

c) Nemysleme úzkostlivě na to, jak se při nespravedlivých obžalobách a pronásledováních obhájíme. Duch svatý nad námi bdí, bude nás siliti a vnukne nám pravá slova.

XXVI. Kristus Pán varuje před lakotou a úzkostlivou péčí o věci pozemské.

(Mt. 6, 25—34; 19—21; Lk. 12, 13—34.)

I pravil mu kdosi ze zástupu: »Mistře, řekni mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.«¹⁾ On pak řekl jemu: »Člověče, kdo pak mě ustanovil nad vámi soudcem a dělitelem?« A pravil k nim: »Vizte a chraňte se všeliké lakoty, neboť i kdo hojnost má, život jeho nejde z majetku jeho.«²⁾

A pověděl jim podobenství řka: »Jednomu člověku přineslo pole hojnou úrodu. I přemýšlel sám u sebe: Co mám učiniti? Neboť nemám, kde bych složil úrodu svou. A řekl: Toto učiním: Zbořím své stodoly a vystavím větší a tam složím veškeru úrodu svou i všechno zboží své, a řeknu své duši: Duše má, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočivej, jez, pij, vesel se. I řekl mu Bůh: Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, a či bude to, co jsi připravil? Tak jest to u toho, který shromažďuje poklady sobě a není bohat vůči Bohu.«³⁾

I řekl k učedníkům svým: »Protož pravím vám: Nepečujte úzkostlivě o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali. Zdali není život více než pokrm, a tělo více než oděv?⁴⁾ Pohleďte na ptactvo nebeské, na krkavce, že nesejí ani nežnou, ani nemají sklepů a neshromažďují do stodol, a Bůh, Otec váš nebeský, živí je. Čím dražší jste vy než oni? A kdo z vás péčí svou může přidati k svému věku jeden loket?⁵⁾ Nemů-

žete-li tedy ani věci nejmenší, proč se staráte o ostatní? A proč pečujete úzkostlivě o svůj oděv? Pozorujte kvítí polní, lilie,^{o)} kterak rostou; nepracují ani nepředou. Pravím pak vám, že ani Šalomoun ve vši slávě své nebyl tak oděn, jako jedna z nich! Jestli tedy trávu polní, která dnes jest na poli a zítra do pecí se vrhá, Bůh tak odívá, čím spíše vás, malověrní? Nepečujte tedy úzkostlivě, říkajíce: Co budeme jísti nebo co budeme pít aneb čím se budeme odívat? a nekolísejte se. Neboť toho všeho pohané hledají, váš Otec však ví, že toho potřebujete. Hleďte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno. Nepečujte proto úzkostlivě o zítřek; neboť zítřek bude pečovati sám o sebe. Dostí má den na lopotě své.⁷⁾

Neboj se, malé stádce, neboť zalíbilo se Otci vašemu, dáti vám království. Prodejte, co máte, a dejte almužnou. Neskládejte sobě pokladů na zemi, kde rez a mol kazí, a kde zloději vykopávají a kradou. Ale udělejte si měšce, které nevetšejí, skládejte si poklady nepomíjející v nebi, kde se zloději nepřibližují aniž kradou a mol nekazí. Neboť kde jest poklad váš, tam bude i srdce vaše.⁸⁾

1) Člověk ten poznal moc a autoritu Krista Pána a žádá ho, aby rozhodl v jeho při o dědictví. Židé se dovolávali učitelů zákona v podobných rozepřích.

2) Bohatstvím a statky pozemskými nelze si života prodloužiti.

3) Poněvadž jest to pouze podobenství, není třeba myslet, že Bůh skutečně k boháči tomu mluvil; je to

jenom obrazné rčení. Bohatým před Bohem jest ten, kdo má mnoho zásluh.

4) Kristus Pán nepraví, že není třeba práce, nezakazuje rozumné péče o jídlo a oděv, ale kárá úzkostlivou péči a nedostatek důvěry v prozřetelnost Boží. Bůh, který nám dal život a tělo, dovede se také postarati o to, co jest pro ně potřebné.

5) Nikdo si nemůže život sám prodloužiti, i kdyby se velmi o to snažil. Život nebo věk se tu (jako i jinde v Písmě, na př. Žalm 39, 6) přirovnává k míře. Ve Vulgátě místo »věk« (*ἡλικία*) stojí »postava« (statura).

6) Lilie polní, v Palestině divoce rostoucí.

7) Máme nejprve hledati království Božího a spravedlnosti jeho, to jest snažiti se, abychom si království Boží zajistili, pečovati především o dobro, která nám podává, a podle zákona jeho žíti. »Zítřek bude pečovati sám o sebe« = starosti o zítřejší potřeby ponecháme si na zítřek.

8) Poklady na zemi jsou ty, které mají trvání a cenu jenom zde na zemi, poklady v nebi jsou záslužné skutky. Kdo se stará o poklady na zemi, toho srdce a mysl se ztrácí ve věcech pozemských.

Rozjímání 32.

1. *průprava: Slyšme slova Spasitelova: »Nepečujte úzkostlivě o život svůj a tělo své.«*

2. *průprava: Vyprosme si od Krista Pána milost apoštolské chudoby a dokonalé důvěry v jeho prozřetelnost.*

1. Pán Ježíš ví dobře, že máme také potřebi pozemských věcí, a nezakazuje rozumnou péči o ně. Ale rozhodně prohlašuje, že není jeho úkolem, aby lidem zjednával pozemské statky a o jejich pozemské záležitosti se staral. Jeho poslání je mnohem vyšší: hlásat pravdu

Boží, smířit lidstvo s Bohem, získat mu milost Boží. To jest i úkolem kněze Kristova. O vezdejší záležitosti věřících má se starati jen potud, pokud jest to potřebno k dosažení cíle apoštolského.

a) Proto třeba i nám často, když se na nás žádá, abychom se vměšovali v pozemské záležitosti, odpovéděti slovy Kristovými: »Kdo pak mne ustanovil nad vámi soudcem a dělitelem?« Nemístná starost o záležitosti vezdejší, též o věci čistě občanské a politické, bývá často na újmu duchovní správě, připravuje o důvěru, seje nesváry.

b) Při vši pokoře a při všem vědomí vlastní nedokonalosti nesmíme nikdy zapomínati, jak vznešené je naše poslání kněžské. Máme pravdu Kristovu hlásati a vykládati, lid s Bohem smiřovati, k mravnosti a dokonalosti vésti, jej posvěcovati, za něj obětovati. Zkoumejme se, jak horlivě slovem, příkladem, modlitbou tento úkol plníme.

2. Nemístná a přílišná péče o věci vezdejší bývá často známkou lakoty. Případně tedy přidává Mistr poučení o nebezpečí lakomství a velmi důrazně před ním varuje. Bude užitečno, když uvážíme něco o povaze a nebezpečí této vášně, i v kněžských kruzích ne právě řidké, a uvedeme si některé pohnutky, proč se ji musíme varovati.

a) Lakota patří k nejnebezpečnějším vášním. Vidíme to mezi jiným na př. z toho, že sv. Pavel tuto neřest staví v jednu řadu s nejhoršími hříchy, modloslužbou a nepřírozenými neřestmi nečistými. U kněze jest tato vášně ještě zhoubnější. Lakotný kněz ztrácí smysl pro věci nadpřirozené a činí se u lidu nenáviděným. Tak nejenom podkopává svoje kněžské působení, nýbrž ohrožuje velmi vlastní spásu a často umírá v zatvrzelosti. Zvláštní nebezpečí tohoto hříchu jest v tom, že stáří

před ním nechrání, ano že se často dostavuje právě v pozdějším věku.

b) V této úvaze o povaze lakomství, zvláště kněžského, jsou obsaženy hlavní důvody, proč se ho musíme velmi varovati. Připojme k nim ještě to, že lakomec nikdy nemá pokoje a klidu. Zvláště si hluboko vštípme v duši slova, která Bůh řekl lakomému bohatci: »Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, a či bude to, co jsi připravil?«

c) Poněvadž se lakomec obyčejně k své nezřízené vášni nechce přiznati, nýbrž se vymlouvá, že je to u něho pouze povinná péče o potřebné věci a rozumná starost o budoucnost, jest dobře uvažovati o jistých znameních počínající lakoty. Myslíme příliš často na vezdejší věci a mluvíme stále o nich? Nejsme příliš zarmoucení při hmotných ztrátách? Nejsme bezohlední a tvrdí ve vymáhání toho, co nám přísluší?

3. Apoštolskému knězi podle Srdce Páně nestačí, že se varuje hříchu lakoty. Kristus Pán napomíná učedníky, aby se varovali úzkostlivé starosti o hmotné zaopatření a pozemské věci. Připomíná jim otcovskou prozřetelnost Boží, ukazuje jim, jak neužitečná je taková starost, učí je, že právě těm, kteří nejprve hledají království Božího, všecky tyto pozemské věci budou přidány.

a) Není pouze fráse, že se Bůh otcovsky stará o každého ptáčka a každou rostlinku. Když se pozemský otec o své dítky co nejlépe stará, jak teprve vševědoucí, všemohoucí a nejlaskavější Otec nebeský! A jakou péči má zvláště o ty, kteří apoštolsky pracují k jeho cti a chvále!

b) Kristus, věčná pravda, praví a zkušenost to potvrzuje, že v hmotných statcích naše štěstí a spokoje-

nost nezáleží a že si přes všecku péči ani okamžiku života přidati nemůžeme.

c) Knězi, který v dětinné důvěře v Prozřetelnost hledá nejprve království Božího, bude i na pozemských statcích požehnáno.

4. Kristus Pán doporučuje svým učedníkům skutečnou evangelickou chudobu. »Prodejte, co máte, a dejte almužnou.« Odměnou této chudoby bude, že se jím zvláštním způsobem dostane království Božího a že srdce jejich bude tam, kde je jejich poklad, v nebi.

a) I kněz ve světě žijící musí mít ducha evangelické chudoby. Kněžím, kteří milují ducha chudoby, dostává se mnohdy vzácné milosti, povolání k chudobě skutečné.

b) Veliká jest útěcha a odměna této oběti, pro Krista přinesené. Kdo se stal chudým pro Krista, žije srdcem už v nebi a čeká ho vysoký stupeň slávy věčné.

XXVII. Jak mají učedníci Kristovi očekávati příchod Páně.

(Mt. 24, 43—51; 10, 34—36; Lk. 12, 35—53.)

»Buďtež bedra vaše přepásána a hořte svíce v rukou vašich a vy buďte podobni lidem, kteří čekají na pána svého, až se vrátí ze svatby, aby, když přijde a zatluče, ihned mu otevřeli. Šťastní služebníci ti, které pán přijda nalezne bdící. Amen, pravím vám, že se přepáše a ke stolu je posadí a přecházeje bude je obsluhovati.¹⁾ A jestliže přijde o druhém nebo i o třetím bdění nočním²⁾ a tak je nalezne, šťastní jsou služebníci ti. To však vězte: Kdyby hospodář věděl, v kterou

hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by podkopati domu svého. Také vy buďte připraveni; neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou ne tušíte.«

I řekl mu Petr: »Pane, k nám-li pravíš to podobenství, čili také ke všem?« A Pán řekl: »Kdo pak jest ten správce a služebník věrný a opatrný, jehož ustanovil pán nad čeledí svou, aby jim dával pokrm včas? Blahoslavený služebník ten, jehož pán jeho přijda nalezne, že tak činí. Amen, pravím vám, že ustanoví jej nade vším majetkem svým.³⁾ Kdyby však špatný služebník řekl ve svém srdci: Pán můj otálí přijíti a počne bítí spoluslužebníky své a služby a jísti i pítí a opíjeti se, přijde pán služebníka toho v den, v který se nenaděje a v hodinu, kterou neví, i rozseká ho a ustanoví díl jeho s pokryteckými nevěrci. Tam bude pláč a skřípění zubů.⁴⁾ Onen pak služebník, který poznal vůli pána svého a nepřipravil ani neučinil podle jeho vůle, dostane mnoho ran; ten však, jenž jí nepoznal⁵⁾ a dělal věci hodné ran, dostane ran málo. Od každého pak, jemuž mnoho bylo dáno, bude se pohledávati mnoho a komu bylo svěřeno mnoho, od toho bude se žádati více.«

Oheň na zemi zažehnout přišel jsem a co chci, než aby se vznítíl?⁶⁾ Mám však pokřtěn býti křtem a jak jsem stísněn, dokavad nebude vykonán?⁷⁾ Myslíte, že jsem přišel dáti pokoj na zem? Nedomnívejte se to; pravím vám, nepřišel jsem uvésti pokoj na svět, ale rozdvojení. Neboť od toho času rozdvojí se jich v jednom domě pět: tři proti dvěma a dva proti třem. Rozdvojí se otec proti synu a syn proti otci, matka proti dceři

a dcera proti matce, tchyně proti své snaze a snacha proti tchyni své.⁸⁾ A nepřátelé člověka jsou domácí jeho.⁹⁾

1) Doba příchodu Kristova k soudu a také doba smrti, která jest pro každého z nás přechodem k soudu, jest nejistá. Proto musíme býti stále připraveni, jako bývali připraveni v Palestině služebníci, čekající na pána, až se vrátí se svatby, jež se konávala u židů pozdním večerem. Měli svůj dlouhý šat podkasaný, aby byli hned k službě hotovi, a drželi hořící lampy. Těmi se rozumějí obyčejně záslužné skutky. Obrazem pána, jenž své služebníky obsluhuje, naznačuje Spasitel odměnu věčnou, kde budeme požívatí Boha samého.

2) Noc (od šesti hodin večer do šesti ráno) dělila se na čtvero bdění po třech hodinách (večer, půlnoc, kuro-pění, ráno).

3) Pán Ježíš praví, že služebníky, kteří mají býti každé chvíle připraveni na příchod pána, rozumí zvláště apoštoly a apoštolské pracovníky, kteří mají druhým pokrm, t. j. učení Kristovo, podávati.

4) Hrozný trest věčný nevěrných hlasatelů slova Božího se tu zobrazuje trestem, jehož se dostávalo nevěrným správcům a služebníkům od despotických vladařů východních. Bývali bez dlouhé soudní procedury na kusy rozsekáni. Budou trestáni trestem pokrytců, poněvadž vystupovali jako zástupci Boží, ale nejednali podle toho; jednali tedy pokrytecky.

5) T. j. nepoznal dokonale.

6) Oheň ničí, pálí, osvěcuje, čistí. Z různých názorů o významu tohoto slova na tomto místě (Duch svatý, láska Boží, nauka a milost Kristova, oheň rozdělení atd.) nejpravděpodobnější jest snad ten, který to slovo vykládá o nauce a milosti Kristově. Ty ničí blud a hřích. osvěcují duše a čistí je. Oheň tento zaničil Kristus Pán

svým spasným dílem, a rozněcuje ho dále každý, kdo při díle spásy působí spolu.

7) Křtem rozumí se utrpení Páně. Utrpení se v Písmě sv. častěji přirovnává k vodám (Žalm 17, 17; 31, 6; 65, 12; 68, 16). Kristus Pán jest stléněn, t. j. vnitřně trpí (coarctor, *συνέχομαι*), jak vroucí touhou po utrpení, tak proto, že už nyní cítí celou jeho hrůzu.

8) Poněvadž učení Kristovo jest ohněm ničícím blud a hřích, budou mu mnozí odporovati, a často bude v jedné rodině proto rozdvojení. Tak se stává příchod Krista Pána, knížete míru, pro zlobu lidskou příležitostí k nepřátelství.

9) Slova jsou vzata z Mich. 7, 6.

Rozjímání 33.

1. průprava: Slyšme vážná slova Krista Pána: »Buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, v kterou netušíte.«

2. průprava: Modleme se za osvícení a sílu, abychom byli každé hodiny na příchod Páně připraveni.

1. Jest nám svěřen týž vznešený, ale i těžký úkol, jako apoštolům a učedníkům. Máme rozněcovati v duších oheň Kristem na zem poslaný, oheň jeho pravdy, milosti a lásky; proto musíme tento oheň nejprve v sobě stále udržovati a vždy více rozněcovati. Máme jako starostliví správcové dávatí věřícím pokrm božské pravdy v době příhodné. Také nám jest třeba dvou ctností, které Kristus od apoštolů zvláště žádá: opatrnosti nebo-li moudrosti a věrnosti. Horlivost naše nesmí býti přenáhlená a nerozumná, jest nám vyčkávati vždy vhodného okamžiku. Věrnost Kristu Pánu slíbenou musíme zachovati do posledního dechu. Při tom i nám často bude třeba, podrobíti se křtu utrpení a kříže. Kněžský kříž záleží

nejednou v tom, že kněz na sobě zakouší pravdu slov Kristových o rozdělení v jedné a téže rodině. Vlastní příbuzní nám neporozumějí nebo trvají v táboře nepřátel víry a Církve. Někdy zase musí kněz různá přání svých příbuzných rozhodně odmítnouti, poněvadž by povolení bylo na újmu jeho vznešeného apoštolského úřadu. Zkoumejme se, jak se ve všem tom jevíme moudrymi a věrnými sluhy Páně.

a) Jak se snažíme oheň nebeské pravdy, milosti a lásky Kristovy v sobě udržovati a rozmnožovati, modlitbou, častou zpovědí, sebezáporem?

b) Vzděláváme se dále v posvátných vědách, abychom mohli pokrm pravdy Boží s užitkem věřícím skýtati?

c) Nejsme přenáhlení v slovech a jednáních, vyčkáváme příhodného okamžiku?

d) Jaká je naše věrnost v kněžských modlitbách, denních povinnostech, kněžské čistotě?

e) Podrobujeme se odevzdaně křtu utrpení, které Bůh sesílá? Jak se chováme k příbuzným a jak snášíme kříž, který nám působí?

2. Máme mnoho důvodů, abychom byli služebníky moudrymi a věrnými. Jednu pohnutku Kristus Pán sám ještě uvádí. Pán, jemuž sloužíme, může každé chvíle přijíti, aby na nás žádal počet. Dvě věci praví božský Spasitel: že nevíme hodiny, v kterou přijde, a že obyčejně přicházívá, kdy toho nejméně tušíme. Musíme ho tedy stále, každého okamžiku, čekat. Nesmíme se nejenom nikdy ani na okamžik státi podobnými služebníku, který vída, že pán otáli přijíti, počal hodovati a dokonce svoje spoluslužebníky bít, nýbrž musíme míti stále bedra opásána a hořící svíce v rukou. Opásati

bedra znamená odvrací všechno, co nám v službě Boží brání, zvláště všechny žádosti nečisté, jejichž sídlem se uvádějí bedra (lumbi). Hořící svíce jsou dobré skutky.

a) Hledme proniknouti vážnou tuto pravdu a stále si opakujeme: Pán náš může nás zavolatí každého okamžiku! Snad už první a druhé bdění v našem životě, dětství a mládí, minulo, snad i třetí, věk mužný, a jsme již v bdění čtvrtém, v stáří. Nespolehejme na to, že jsme ještě zdraví a silní, neboť Pán přichází tehdy, kdy to nejméně tušíme.

b) Jak pošetilé by bylo tedy oddatí se i na okamžik nedovoleným požitkům tohoto světa, nebo žítí v nepřátelství se spolubratry a věřícími!

c) Přemohli jsme už na tolik svou smyslnost, nashromáždili jsme si tolik zásluh, že bychom mohli s opásanými bedry a s hořícími svícemi pozdraviti Pána, kdyby v tomto okamžiku přišel?

3. Kristus Pán ukazuje v podobenství služebníka špatného a služebníka věrného trest nevěrnosti a odměnu věrné služby. Nevěrný služebník byl na kusy rozsekán, věrnému připravil pán skvostnou hostinu a sám ho obsluhoval.

a) Trest služebníka, kterého despotický vladař bez soudní procedury hned na kusy roztrhal, jest hrozný. Ale je to jen stín trestu věčného. U zavrženého kněze bude trest ještě větší: bude trestán za hřích, ale také za své pokrytectví. Vystupoval před lidmi jako »svatý Páně« a při tom Boha těžce urážel.

b) Lze si představití větší odměnu věrného kněze, než že Kristus Pán sám ho přepásán obsluhuje? A to je pouze obraz nepochopitelné blaženosti, jež plyne z nazírání na Boha.

XXVIII. Kristus Pán napomíná lid k pokání.**(Lk. 12, 54—59; 13, 1—5.)**

Pravil pak i k zástupům: »Když vidíte vycházeti oblak od západu, hned říkáte: Bude pršet. A stává se tak. A když vidíte vátí vítr jižní. pravíte: Bude horko, a bývá. Pokrvtci, tvářnost nebe a země umíte zkoumatí, a jak to, že čas tento zkoumatí nedovedete?¹⁾ Proč sami od sebe nesoudíte, co jest spravedливо? Když pak jdeš se svým protivníkem k vrchnímu, snaž se zprostiti se ho na cestě, aby tě snad netáhl k soudci, a soudce nepředal tě bířici a bířic nevsadil tě do žaláře. Pravím tobě, nevrátíš se odtud, dokavad ne navrátíš posledního penízku.«²⁾

Byli pak téhož času přítomní někteří, kteří mu vypravovali o Galilejských. Jejíchž krev Pilát smířil s jejími oběťmi.³⁾ I odpověděl jim řka: »Myslíte, že títo Galilejští byli většími hříšníky než všichni Galilejští, poněvadž takového něco trpěli? Nikoliv, ale pravím vám, nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete. Aneb oněch osmnáct, na něž padla věž v Síloe a je zabila — myslíte-li, že také oni byli většími vinníky než všichni lidé přebývaající v Jerusalemě? Nikoliv, pravím vám, ale nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete.«⁴⁾

1) Když byl Pán Ježíš napomenul učedníky, aby byli na druhý jeho příchod stále připraveni, napomíná nyní podobně veškeren lid. Mají především uznati, že Mesiáš už přišel, uznati tedy jeho první příchod. Nazývá je pokrvtci, poněvadž v malých věcech ukazují bedlivost, ale věci tak důležité, jako jest příchod Páně, si nevší-

mají; a přece jej z mnohých znamení (kázání Křtitelovo, vyplnění prorocství Danielova, všeobecné očekávání) mohli jasně poznati.

2) Aby se na příchod Kristův dobře připravili, musí činiti pokání. Nutnost pokání znázorňuje se obrazem z denního života. K dlužníkovi se posílal biřic (exactor, *πράκτωρ*), a dlužník musel mu buďto částku vyplatiti, anebo byl od něho odveden do žaláře. Chceme-li se trestu věčného v pekle nebo časného v očistci vyvarovati, musíme zde za své hříchy zadostučiniti. »Penízek« (minutum, *λεπτός*) jest osmina assu, tedy ani ne haléf.

3) Dal je, asi pro nějakou vzpouru, zavražditi, právě když v chrámě zabijeli obětní zvířata, nebo když obětovali jejich krev.

4) Neštěstí způsobil pád věže u pramene Siloe, na jihovýchodní straně Jerusáléma. Smrtí podobnou zahynuli skutečně mnozí Israelité při zkáze Jerusáléma; padly na ně bořící se hradby městské.

Rozjímání 34.

1. průprava: *Naslouchejme přísným slovům božského Mistra: »Přavím vám, nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete.«*

2. průprava: *Prosme za dar pravého pokání.*

1. Kristus Pán vytýká židům, že umějí sice zkoumati tvářnost nebe a země, ale nepoznávají, že přišla doba mesiánská. Dovedou z různých znamení snadno vypočítati, jaké bude počasí, ale nechťejí viděti jasná znamení příchodu Páně. Výtku můžeme obrátiti na sebe. V praktických věcech všedního života snadno poznáváme a dobře soudíme, co je nám k užítku nebo ke škodě. Ale v životě duchovním a v pastorači přehlízíme často znamení doby. Jsme jako slepí k povahovým svým chybám, o kterých snad druzí už hlasitě mluví, nevšímáme si

velmi nutných duchovních potřeb u svých věřících, veliké úkoly, které na Církev a klerus za nynější doby naléhají, jako by pro nás neexistovaly.

a) Hledme tedy z různých zevnějších známek poznati své vady, všimějme si, co nám druzí vytýkají, žádejme sami spolubratry za upozornění.

b) Jak často byl někde lid ponenáhlu víře odcizen, poněvadž duchovní správce nedbal, aby zavčas vhodnými prostředky, tiskem, spolky, přednáškami nepříteli čelil. Všimějme si bedlivě potřeb věřícího lidu a použijme prostředků moderní pastorače.

c) Mějme zájem o veliké úkoly Církve za naší doby : exerciční, misijní, unionistické, eucharistické, liturgické hnutí ; pracujme podle možností o velikých těchto dílech.

2. Násilná smrt Galilejských od Piláta zavražděných a krutý osud Israelitů ssutinami věže v Siloe pohřbených byly malou předzvěstí hrozného neštěstí, jež stihl vyvolený národ při zkáze Jerusalema. A tato zkáza se všemi svými hrůzami jest zase jedním malým článkem v řetěze děsných neštěstí, která od počátku světa až do dneška ubohé lidstvo postihla, morů, válek, zemětřesení, neštěstí na drahách a lodích. Kristus Pán jasně učí, že tato neštěstí jsou velmi často tresty za lidské hříchy. Každý z nás, kdo zhřešil, mohl by a měl by po právu takovým způsobem býti potrestán. Ano zaslouhuje trest nekonečně větší a hroznější, věčný trest pekelný. I nejkrutější trest časný jest nepatrným stínem pekelného utrpení. Z toho poznáváme, jak veliká jest zloba hříchu a jak nutné jest pokání.

a) Jest tedy pravda Kristem Pánem samým hlásaná, že časná neštěstí, stíhající lidstvo, jsou tresty za hříchy. Zvíštlé trestává spravedlivý Bůh také už zde na zemi

hříchy bezbožnosti, nespravedlnosti, nečistoty. Hlásejme často věřícím tuto pravdu a poučujme je důtklivě, že nadarmo čekají pozemský blahobyt a usilují oň, nezachovávají-li věrnost Bohu.

b) Už okamžitá násilná smrt se pokládá za veliké neštěstí. Což teprve umíratí s roztržštěnými údy za hrozných bolestí pomalu, nebo býti za živa pohřbenu v ssutinách bez naděje na vysvobození! A kolik lidí při katastrofách a neštěstích takovým způsobem zahynulo! Zhřešil-li jsem třeba jenom jednou, zasloužil jsem takovou hroznou smrt. Jak musím Pánu Bohu děkovati, že mne takového trestu ušetřil, a jak věrně mu musím nyní sloužiti!

c) Uvážím-li, že taková děsná smrt jest pouze stínem smrti věčné a že bych byl této smrti propadl, kdybych byl ve stavu těžkého hříchu zemřel, musím býti naplněn posvátnou bází a rozhodně si umíniti: raději smrt než těžký hřích.

3. Také každý hřích všední bude po spravedlnosti trestán; třeba zaň pykati v očistci. Očistcová muka bude snášeti také ten, kdo sice odpuštění těžkých hříchů dosáhl, ale za zbylé časně tresty ještě zadost neučinil. Zde na zemi můžeme pokáním anebo získáním odpustků očistcové tresty předejiti. Všecky tyto pravdy znázorňuje Spasitel podobenstvím o dlužníku a věřiteli. Jako by byl pošetilým dlužník, který by mohl na cestě k soudci biřicovi zaplatiti, ale neučinil by to a raději se dal zavřítí do vězení, tak pošetilí bychom byli my, kdybychom snadnými prostředky zde na zemi očistcových trestů neodpykali.

a) Mysleme na to, že celý náš život jest u přirovnání k věčnosti jenom kratičkou cestou, a že všechno záleží na tom, jak si na této cestě počínáme.

b) Trojím způsobem můžeme tresty očištcové od sebe odvrátiti: varujme se všedních hříchů, konejme skutky kajicné, získávejme pilně odpustků.

XXIX. Podobenství o fíkovém stromě.

(Lk. 13, 6—9.)

Pověděl pak toto podobenství: »Kdosi měl fíkový strom vsazený ve své vinici; i přišel hledat na něm ovoce, a nenalezl. I řekl k vinaři: Aj, tři léta jsou tomu, co přicházím hledat ovoce na tomto fíku a nenalézám.¹⁾ Vykopej ho tedy; k čemu vysiluje půdu? Ale on odpovídaje dí jemu: Pane, ponechej ho i tohoto léta, až jej okopám a ohnojím, jestliže snad přinese ovoce. Pakli ne, potom jej vykopej.²⁾

1) Fíkový strom v Palestině musel nésti ovoce nejdéle do tří let; jinak se pokládal za neplodný.

2) Spasitel rozumí fíkovým stromem národ israelský, jehož velká část nevděčně pohrdla tolika milostmi a dobrodiními, kterými jej Bůh zahrnoval. Přesto mu dává Bůh ještě lhůtu k pokání, která však při zkáze Jerusálema vyprší. Podobenství platí o všech, kteří zneužívají dobroty a shovívavosti Boží.

Rozjímání 35.

1. průprava: Představme si hospodáře rozkazujícího, aby neplodný strom byl vyřat, a vinaře prosícího, aby ještě jeden rok byl ponechán.

2. průprava: Modleme se za prominutí své nevěrnosti a prosme, aby Pán s námi měl ještě shovívání.

1. Který kněz nemyslí by při tomto podobenství na sebe a neděkoval Pánu Bohu, že ho jako dobrý fík do své vinice zasadil a posud pečlivě zaléval a ošetřoval. Přehlédněme v tomto prvním díle rozjímání všechny milosti a všechna dobrodíní, kterými nás Bůh od malička do dnešního dne zahrnoval, aby srdce naše zaníceno bylo vděčnou láskou, ale také, abychom se zastyděli, když potom uvážíme, jak nedbale jsme milostí Božích používali.

a) Kolik milostí už v dětství: svatým křtem vštípl nás Pán do vinice své svaté Církve, křesťanští rodiče naučili nás Boha znát a modlit se, dostalo se nám pečlivého vyučování v náboženství, kdykoli jsme zhřešili a Bohu nevěrnými se stali, odpustil nám milosrdně ve svátosti pokání, tolikráte v sv. přijímání zavítal do našeho srdce, přinášeje s sebou všechny poklady své božské lásky.

b) Pak přišla veliká milost kněžského povolání. Jest to nezasloužený dar, povolal nás z tisíců jiných, kteří byli nadanější a z nichž mnozí lépe používali daných jim milostí. Vsadil nás v úrodnou půdu semínáře. Tam každé sv. přijímání, každá exhorta a meditace, každé napomínající i kárné slovo, příklady, studium bohosloví byly zvláštní milost a dobrodíní Boží.

c) Učinil nás svými kněžími a uvedl na svou vinici, kde chová a pěstuje nejvzácnější keře a stromy. Kolik milostí obsahuje a přináší jenom denní oběť mše sv. a denní rozjímání! Jakou mocnou zevnější milostí jest pro každého z nás příklad tolika spolubratří, pracujících vzorně na vinici Páně!

2. Každého roku přichází hospodář hledati ovoce na fíkovém stromě. Ale pokaždé poznává s lítostí, že zatím, co jiné stromy a vinné keře, snad s menší péčí pěst-

vané, oplývají hojnými plody, tento strom zvláště mu milý zůstává neplodným. Chce ho tedy dáti vykopati nejen proto, že nic z něho nemá, ale také, aby ušetřil zahradníkovi zbytečné práce a aby se jiným stromům na vinici neubíralo země a síly.

a) Čas od času přichází také náš Pán se přesvědčiti, jaké jest ovoce našeho duchovního života a pokroku. Přichází při každodenním zpytování svědomí, přichází při rekolekcích a zvláště při kněžských exerciciích. Nemusí snad pohled na naši duši naplniti láskyplné jeho srdce bolestí a hořem?

b) Zkoumejme se, jaké ovoce duchovního života jsme od velkého dne svěcení na kněžství aneb od posledních exercicií přinesli. Jak jsme pokročili v modlitbě, v svědomitém konání denních povinností, v trpělivosti, zachovávaní kněžské čistoty? Snad stále ještě zanedbáváme nebo povrchně konáme kněžské modlitby, stále ještě konáme práce své ledabyle a bez pořádku, stále stejně jsme neopatrni v pohledech a obcování a stále ještě propukáme při nejmenší příležitosti v hněv.

c) Jak se musíme zastyděti nad svou nedbalostí, zvláště když uvážíme ještě dvě věci. Nejprve, že mnozi, jimž se dostalo méně milostí než nám, daleko více pokročili. Pak, že jako kněží svou vlašností nejenom sobě škodíme, nýbrž i druhé špatným příkladem svádíme a v tom smyslu neužitečně »půdu vysílujeme«.

3. Po spravedlnosti mělo by se nám státi to, čím hrozí hospodář neplodnému fíku: měl by nás Pán vinice vykopati a v oheň uvrci, to jest, odnítí nám svých milostí a uvrci nás v oheň časných nebo i věčných trestů. Ale učiníme-li pokání a slíbíme-li skutečné polepšení, chce se Bůh ukázati ještě shovívavým; zvláště že anděl strážný a Panna Maria, prostřednice milostí, za nás

prosí. Ale pamatujme, že nám Bůh dává »jenom ještě toto léto«, snad jen krátkou dobu a poslední lhůtu, a že pak svou hrozbu splní.

a) Kolikráte už se anděl strážný a Matka Boží za nás přimluvili a kolikrát nám Bůh ukázal svou shovívavost! Děkujme za to co nejvroucněji a umiňme si, že už nikdy Boží shovívavosti nezneužijeme.

b) Žijme nyní jako ti, kteří vědí, že jest jim už »jen jedno léto« dáno.

c) Ve zpovědnici napodobujme shovívavost Páně a ukazujme co největší milosrdnou lásku!

XXX. Pán Ježíš uzdravuje shrbenou ženu a učí v podobenstvích.

(Lk. 13, 10—21.)

Učil pak Ježíš v sobotu v jedné synagoze. A hle, byla tam žena, která měla ducha nemoci po osmnáct let; a byla shrbená a naprosto nemohla se vzpřímítí.¹⁾ Uzřev ji Ježíš, zavolal ji k sobě a řekl jí: »Ženo, zproštěna jsi od nemoci své.« I vložil na ni ruce a hned se vzpřímila a velebila Boha.

Ale představený synagogy, hněvaje se, že Ježíš uzdravil v sobotu, promluviv, řekl k zástupu: »Šest jest dní, v nichž se má pracovat, v těch přicházejte a dávejte se uzdravovat, a ne v den sobotní.«²⁾ Ježíš však odpověděl: »Pokrytci,³⁾ zdali každý z vás neodvazuje v sobotu od jeslí svého vola nebo osla a nevede ho napájetí? A tato, která jest dcera Abrahamova, kterou satan svázal, hle, již po osmnáct roků, ta neměla by býti

rozvázána od vazby své v den sobotní?« A když to pravil, styděli se všickni protivníci jeho, a veškeren lid se radoval ze všech těch věcí slavných, které se děly od něho.

Pravil tedy:*) »Čemu jest podobno království Boží, a čemu mám je přirovnati? Podobno jest zrnú hořčičnému, kteréž vzav člověk jeden zasel ve své zahradě: i vzrostlo a stalo se stromem, a ptáci nebeští bydlili v ratolestech jeho.«

A opět pravil: »Komu mám přirovnati království Boží? Podobno jest kvasu, kterýž vzavši žena zadělala do tří měřic mouky, až zkynulo všecko.«

1) Jak ze slov Spasitelových k představenému synagogy vidno, byla nemoc ženy způsobena zlým duchem.

2) Představený synagogy obrací se k lidu, neodvažuje se Kristu Pánu přímo výtku činiti, a aby svým slovům dodal více váhy, užívá textu z 5. kn. Mojž. (5, 13), kde se přikazuje sobotní klid.

3) V synagoze bylo více takových, kteří s představeným stejně smýšleli.

4) Kristus Pán chce svým nepřátelům ukázati, že se přes jejich odpor a nenávisť království jeho rozšíří a zkvete, i ukazuje v podobenstvích jeho zevnější rozmach a vnitřní sílu. Podobenství o kvasu uvádějí Mt. (13, 33dd), a podobenství o zrnú hořčičném Mt. (13, 31dd) a Mk. (4, 30dd) na jiném místě evangelia. Je pravděpodobné, že Spasitel tato i jiná podobenství častěji předkládal.

Rozjímání 36.

Podobenství o zrnú hořčičném.)*

*) Poněvadž jsme o podobenství kvasu širěji rozjímali jinde (viz sv. téhož rozj. 39) a ostatních myšlenek této perikopy jsme použili v rozj. 22. II. svazku, uvažujeme nyní jen o podobenství zrna hořčičného.

1. průprava: *Slyšme v duchu Krista Pána, jak vypravuje podobenství o zrně hořčičném.*

2. průprava: *Prosme za osvícení, abychom naučení tohoto podobenství dobře chápali.*

1. Zrno hořčičné patří k nejmenším semenům, ale vyrůstá snadno v mohutný keř, v jehož větvích i ptáci mohou sedět. Má ostrou, ale příjemně osvěžující chuť a hodí se proto za koření a za lék; jest však třeba, aby bylo nejprve roztlučeno nebo rozmělněno. Všecko to lze obrátiti na království Kristovo zde na zemi, t. j. na Církev; ale lze to rozumět i o Kristu samém a o každém spravedlivém, který Krista následuje. Kristus Pán se stal zde na zemi malíčkým, žil po třicet let život skrytý a vzal na sebe nevýslovná pokoření. Za to však povýšil ho Bůh a dal mu jméno, kteréž je nade všecko jméno, aby ve jménu Ježíšově poklekalo veškeré koleno (Fil. 2, 9, 10). I Kristus musel býti utrpením rozdrčen a jako hořčičné zrno rozmělněn. Nyní nalézají v jeho srdci odpočinutí všechny duše, jako ptáci ve větvích stromu hořčičného; jeho nauka a jeho svatost jsou osvěžením, silou a útěchou duší. Ovšem žádá jeho nauka a žádá Kristus jako přípravu na svoji milost sebezáporu. Také v tom jest podobnost mezi naukou a milostí Páně a zatrpklým zrnem hořčičným.

a) Nedivme se a nepohoršujme se, když vidíme Krista Pána zde na zemi pokořeného a bolem zdrčeného. Tak jest psáno a tak bylo třeba, aby Kristus trpěl (Lk. 24, 46) a byl pokořen; neboť to byla cesta k jeho oslavení a naší spáse. Radujme se, že máme slavného a mocného nebeského Krále, odevzdejme se znovu zcela jeho službě.

b) Utikejme se s důvěrou k jeho Srdci, rozjímejme často o jeho svatém učení, přijímejme ho s velikou zbož-

ností v nejsvětější Svátosti oltářní; pak zakusíme osvěžující síly jeho pravdy a milosti. Nezapomínejme však, že Kristus žádá od nás sebezáporu a pokání.

2. Podobenství o zrně hořčičném vztahuje se i na království Kristovo zde na zemi, na jeho Církev. Církev vzrostla z nepatrných počátků brzy v mohutnou říši, podobnou obrovskému stromu, rozkládajícímu své větve po celém světě. Také některé jiné společnosti nebo instituce se ze skromných počátků mohutně rozvinuly a po celé zemi rozšířily, ale při rozšíření Církve je znamením zvláštní pomoci Boží a tudíž mravním zázrakem, že se Církev rozšířila a stále vzkvétá při nesčíslných překážkách, nepřátelích a nemajíc hmotných a lidských prostředků. Než musila utrpením býti rozdrcena, musela snášeti a ještě snáší nenávisť světa a pronásledování. Ale nepřestává rozprostíratí svoje větve, řády nebo jiné charitativní a podobné instituce, kde tolik duší nalézá klidu a pomoci. Každému, kdo se k ní pokorně obrací, skýtá svým učením a svými svátostnými prostředky osvěžení a sílu.

a) Uvažujíc podivuhodné a vskutku zázračné rozšíření sv. Církve, vzbudme pevnou víru v její božskost a obnovme se v oddanosti, úctě a lásce k ní.

b) Nedivme se nebo nepohoršujme se, vidíme-li, že Církev je pronásledována nebo nenáviděna. Napodobuje v tom Krista Pána, který to o ní předpověděl.

c) Nepoznáváme celou velikost a sílu Církve, pozorujeme-li ji a její činnost jen v svém okolí; myslíme na mohutné větve tohoto stromu po celé zemi se prostírající, na tolik horlivých řádů, na tolik charitativních podniků, škol, ústavů atd. Pak naše úcta a důvěra k ní vzroste.

d) Hledme co nejlépe vníknouti v učení, jež nám podává, a užívati co nejvíce milosti, které nám prostředkuje; osvěcujme její pravdou co nejhrolivěji i druhé a podávejme jim její spásné prostředky.

3. Podobenství lze rozuměti také o každém spravedlivém, který Krista následuje. Musí se státi pokorou malíčným a býti zkušén a očistěn utrpením, aby se stal v pravdě velikým před Bohem a došel oslavy. Pak se stane též útočištěm, útěchou a silou mnohým jiným duším.

a) Není jiné cesty k pravé velikosti a konečné oslavě než pokoření a utrpení.

b) Jsme skutečně takovým útočištěm, útěchou a silou duším, hledajícím pravdu a klid? A nejsme-li, není-li příčina v tom, že sami málo následujeme Krista a nerozumíme tajemství pokory a kříže?

XXXI. Kristus Pán zjevuje židům tajemství svého božství a své milosti a odpovídá na hrozbu Herodovu.

(Lk. 13, 22—35; Jan 10, 22—42.)

I ubíral se po městech a dědinách uče a konaje cestu do Jerusalema. Bylo pak v Jerusalemě posvěcení (chrámu), a byla zima. A Ježíš chodil v podloubí Šalomounově.¹⁾ Tu obstoupili ho židé a pravili mu: »Dokavad držíš duši naši v napětí?») Jsi-li ty Kristus, pověz nám to zjevně!« Ježíš jim odpověděl: »Pravím vám to a nevěříte. Skutky, které já činím ve jménu Otce svého, ty vydávají svědectví o mně. Ale vy nevěříte, neboť nejste

z ovcí mých.³⁾ Ovcé mé slyší hlas můj, a já je znám a následují mne; a já jim dávám život věčný, a nezhynou na věky, a nikdo nevytrhne jich z ruky mé. Co mi dal Otec můj, to jest větší nade všecko, a nikdo nemůže vytrhnouti (jich) z ruky Otce mého. Já a Otec jedno jsme.«

Tu židé chápali kamení, aby jej kamenovali. Ježíš jim odpověděl: »Mnoho skutků dobrých ukázal jsem vám od Otce; pro který z těch skutků mne kamenujete?« Židé odpověděli: »Pro dobrý skutek tě nekamenujeme, nýbrž pro rouhání, totiž, že ty, jsa člověkem, děláš se Bohem.« Ježíš jim odpověděl: »Není-liž psáno v zákoně vašem: Já jsem řekl, bohové jste? Jestliže bohy nazval ty, k nimž slovo Boží bylo řečeno (a Písmo nemůže se zrušiti): o tom-li, jež Otec posvětil a poslal na svět, vy pravíte: Rouháš se, poněvadž jsem řekl: Syn Boží jsem? Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi; jestli však činím a nechcete věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a uvěřili, že Otec jest ve mně a já v Otci.« Tu snažili se ho chopiti, ale on ušel z rukou jejich.⁴⁾

A odešel opět za Jordán na to místo, kde Jan nejprve křtil, a zůstal tam. I přišli mnozí k němu a pravili: »Jan neučinil sice žádného zázraku, ale všecko, co Jan řekl o tomto, bylo pravdivo.« A mnozí uvěřili v něho.

Kdosi pak řekl jemu: »Páne, jest málo těch, kteří budou spaseni?⁵⁾ A on řekl k nim: »Snažte se vejíti branou těsnou, neboť mnozí, pravím vám, budou hleděti vejíti, a nebudou moci. Když pak hospodář vstane a zavře dveře, a vy počnete venku státi a na dveře tloucí řkouce: Pane, otevři

nám, tu on odpovídaje řekne vám: Neznám vás, odkud jste. Tehdy počnete říkat: Jedli jsme před tebou a pili a na ulicích našich jsi učil. I řekne vám: Neznám vás, odkud jste; odejděte ode mne všickni činitelé nepravosti. Tam bude pláč a skřípění zubů, když uvidíte Abrahama a Isáka i Jakoba a všechny proroky v království Božím, sebe pak vyháněny ven. A přijdou od východu a od západu i od severu a od jihu a budou stolovati v království Božím. A hle, jsou poslední, kteří budou první, a jsou první, kteří budou poslední.«⁶⁾

V ten den přistoupili k němu někteří z fariseův a řekli jemu: »Vyjdi a odebeř se odsud, neboť Herodes chce tě zabít.« I řekl jim: »Jděte a povězte té lišce: 7) Hle, vymítám zlé duchy a uzdravuji dnes i zítra, a třetího dne přijdu k dokonání. Avšak dnes i zítra i pozejtří musím chodit, neboť nenáleží proroku zahynouti kromě Jerusáléma.«⁸⁾

»Jerusaléme, Jerusaléme, jenž zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou posíláni k tobě, kolikrát chtěl jsem shromáždit dítky tvé, jako pták svá mláďata pod křídla, a nechtěl jsi. Hle, zanechá se vám dům váš pustý. Pravím pak vám: Neužříte mě, až přijde čas, kdy řeknete: Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně.«⁹⁾

1) Slavnost posvěcení chrámu byla ustanovena od Judy Machabejského na památku očištění chrámu, Anti-ochem Epifanem znesvěceného. Slavila se ke konci devátého měsíce židovského, tedy v první polovici našeho prosince. Pro zimu a déšť uchýlil se Ježíš do východního podloubí chrámového, zvaného po zbudovateli podloubím Šalomounovým.

2) Doslova (tollis, ἀρᾶς) = znepokojuješ, necháváš nás v nejistotě.

3) Někteří vykladači rozumějí ovcemi předurčené; smysl by byl: nevěříte, poněvadž nejste předurčení. Podle jiných chtěl Kristus jenom říci: nevěříte, poněvadž nechcete být ovce, následovníky; anebo poněvadž nejste jako ovce pokorní a mírní, ale zpupní.

4) Kristus tu jasně prohlašuje své božství. Když byl nejprve řekl, že on dává život věčný a že taková jest moc Otce, že nikdo nemůže mu odnésti toho, koho svou milostí přitáhl, prohlašuje, že má tutéž moc jako Otec, a zakončuje: »Já a Otec jedno jsme.« Jak slova sama v sobě, tak předcházející kontext dokazují, že Ježíš hlásá svoji souspodstatnost s Otcem. Tak slovům jeho židé skutečně rozuměli, nebo ho vinili z rouhání. Kristus Pán jejich názor neopravuje, nýbrž potvrzuje. Přirovnáním a »argumento ad hominem« ukazuje správnost svých slov: Když se v Písmě sv. soudcové (tak v Žalmu 81, 6) v jistém pravém smyslu zovou bohy, není-liž Bohem ten, kterého Otec posvětil (podle některých = k úřadu jeho pomazal a zasvětil, podle jiných pravděpodobněji = hypostasním spojením s božstvím podstatně svatým učinil) a na svět poslal (byl tedy dříve než byl poslán).

5) Otázka tato, jakýkoli byl její podnět, byla bezúčelná, a proto na ni Kristus neodpovídá.

6) Spasitel přirovnává Boha k hostiteli, který nejprve sedě u stolu přijímá hosty, ale když doba k příchodu a uvítání hostí určená uplynula, vstane, zavře dveře a už nikoho nepřijímá. Učí tedy Kristus Pán, že nelze činiti pokání, když doba milosti uplyne, a že se pak nikdo nemůže dovolávati dřívějšího důvěrného přátelství s Bohem, jímž však pohrdl anebo v němž nevytrval. Slova Kristova vztahují se ovšem především na Israelity, kteří sami sebe pokládali za vyvolené, pohany a publikány jako »posledními« pohrdali.

7) Liška je obrazem člověka lstivého, krutého, líného, zlomyslného.

8) Herodes nemůže svou hrozbu vyplnit, neboť Kristus Pán musí po vůli Otce ještě nějaký čas apoštolovati; mimo to má umřít v Jerusalemě.

9) »Zanechá se vám váš dům pustý« a »neuzhíte mne«, t. j. bude vám odňata ochrana Boží a nedostane se vám mé milosti. Slova »až přijde, kdy řeknete: Požehnaný atd.« nelze rozuměti o slavném vjezdu Kristově do Jerusalema na neděli květnou, neboť tehda tito nevěřící židé Krista Pána tak nepozdravovali, a úplně stejně prorokoval Spasitel o židech ještě později (Mt. 23, 39), po květné neděli. Sluší tedy myslet na konec světa, kdy židé Krista za Mesiáše uznají.

Rozjímání 37.

1. průprava: Představme si nebeského Otce, přísne odpovídajícího těm, kteří v nemilosti zemřeli: »Neznám vás, odkud jste.«

2. průprava: Modleme se za milost vytrvání do konce.

1. Slova Krista Pána skýtají celou řadu velmi vážných myšlenek. Mnozí vykladači berou výraz »ovce« ve smyslu »předurčení«, takže by smysl slov Krista Pána byl: »Nevěříte, poněvadž nemáte milosti předurčení.« I když se nepřidáváme k tomuto mínění, můžeme přece mysliti na velmi vážnou pravdu, že dílo naší spásy závisí konečně na milosti Boží, která jest nezaslouženým darem Božím. Jiná vážná pravda jest, že Bůh ponechává každému jenom určitý, krátký čas, aby se rozhodl pro něho nebo proti němu; potom jako hospodář hosty přijímající vstane, zavře dveře a nikoho nepřipustí. Co právě nás kněze musí naplniti spasitelnou bázní, jest výrok Spasitelův, že pak nepomůže, dovolávati se toho,

že »jsme jedli a pili před ním«, že nás tedy ani intimní vztah ke Kristu, ani vznešený úřad nezachrání.

a) Uvažujme proto se spasitelnou bází, jak celá naše spása na milosti Boží závisí, jakým nezaslouženým darem milost jest. Prosme, aby nás Bůh svou milostí neopouštěl, aby nám dal milost konečného vytrvání. Umiňme si, užívatí milostí jeho co nejbedlivěji.

b) Kdy přijde pro nás doba, že »hospodář vstane a zavře dveře«? Není snad už velmi blízká? Jak musím tedy dbáti, aby mne nalezl připravena.

c) Nemylme se, ani náš vznešený stav a úkol, ani jiná milost darmo daná, ani dobrodiní druhým prokázaná, ani intimní přátelství s Bohem by nám neprospěly, kdybychom zemřeli bez posvěcující milosti Boží.

2. Uvažované tajemství skýtá také mnoho pravd, jež srdce naše musí naplniti útěchou. I o nás platí slova Kristova: »Kolikráte jsem chtěl shromáždití dítky tvé jako pták mláďata svá pod křídlo.« Připomínají nám milosti od Krista obdržené a mateřskou jeho lásku o nás. Velikou útěchu a důvěru musí v našem srdci vzbudití slova: »Co mi dal Otec, nikdo nemůže vytrhnouti z ruky Otce mého.« Žádný nepřítel, žádná moc na celém světě nemůže nám vyrvatí milost a lásku Kristovu, sami-li ji nepohrdneme. A nejenom o milost a lásku Kristovu nemůže nás nikdo oloupiti, nýbrž ani v časných věcech nemůže nám nikdo uškoditi bez vůle Boží. Jako Kristus měl svůj život a dobu své smrti úplně v své moci, a nebojí se proto výhrůžky Herodovy, nýbrž klidně dále působí, tak jest i život a smrt a veškeren osud náš úplně v jeho rukou.

a) Pohlédněme do svého posavadního života a vizme, kolikráte nás Kristus k sobě zval, svou milost nám nabízel, svoji otcovskou a mateřskou lásku nám podívu-

hodným způsobem ukazoval. Vzpomeňme si na všechny milosti, hledme pochopití jeho vroucí a obětavou lásku, líčenou krásně obrazem ptáka mláděta shromažďujícího, abychom se za svoji nevěrnost zastyděli.

b) Všecko záleží na milosti Boží, ale milost jeho je všemohoucí. Chce-li nás Bůh spasití a vyvýšití, nemůže ani zloba světa, ani moc zlého ducha Boží plány zmařití. Zmařití by je mohla jenom naše vůle, kdyby se milosti opřela.

c) Kristus, který měl svůj život a svoji smrt zcela ve svých rukou, bdí i nad našim životem a celým osudem. Odevzdejme se mu tedy s důvěrou a nebojme se žádného nebezpečí.

3. Podminkou, abychom byli připuštěni nebeským hospodářem k věčné hostině, jest, že musíme kráčet cestou úzkou, cestou sebezáporu. Široká cesta vede k záhubě. Příklad člověka, takovou cestou kráčejícího, předvádí Spasitel v Herodovi, jehož hlavní vášně tepe, nazýváje ho »líškou«.

a) Přesnost ve vstávání, v duchovních cvičeních a kněžských funkcích, sebranost v modlitbě, trpělivost v obcování s věřícími, ve škole, kanceláři, zpovědnici, bedlivé ostříhání smyslů : to jest úzká cesta sebezáporu, již nám třeba kráčet. Nescházíme s ní někdy na cestu širokou ?

b) Zkoumejme se, zdali příčinou scestí není některá z vášní, které Heroda svedly na cestu záhuby : pohodlnost, neupřímnost, zlomyslnost.

XXXII. Kristus Pán učí v domě fariseově.

(Lk. 14, 1—24.)

I stalo se, když Ježíš vešel v sobotu do domu jednoho z náčelníků farisejských, aby tam poobědval, oni ho pozorovali. A hle, jeden člověk vodnatelný byl před ním.¹⁾ I promluvil Ježíš i řekl k zákoníkům a fariseům: »Jest dovoleno v sobotu uzdravovati čili ne?« Ale oni mlčeli. I ujav ho, uzdravil jej a propustil. A řekl k nim: »Kdo jest mezi vámi, jenž, padne-li mu osel nebo vůl do jámy,²⁾ nevytáhne ho ihned v den sobotní?« A nemohli mu na to odpověděti.

Pověděl pak také k pozvaným podobenství, pozoruje, kterak si vybírali přední místa. Právil: »Když budeš pozván od někoho na svatbu, neseď na přední místo, aby snad vzácnější než ty nebyl pozván od něho, a přijde ten, jenž pozval také i jeho, neřekl tobě: Postup tomuto místo; a tu počal bys s hanbou seděti na místě posledním. Ale když budeš pozván, jdi, posaď se na posledním místě, aby, když přijde ten, kterýž tě pozval, řekl tobě: Příteli, posedni výše. Tehdy budeš míti čest před spolustolujícími. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«

Pravil však i k tomu, kterýž ho pozval: »Strojíš-li oběd nebo večeři, nezvi přátel svých, ani bratrů svých, ani příbuzných svých, ani sousedů bohatých, aby snad také oni pozvali tebe a nedostalo se ti odplaty. Ale když strojíš hostinu, povolávej chudých, zmrzačených, kulhavých a sle-

pých, a budeš blažen; poněvadž nemají čím odplatit tobě. Neboť odplatí se ti při vzkříšení spravedlivých.³⁾

Uslyšev to jeden ze spolustolujících, řekl jemu: »Blažen, kdo bude jíst chléb v království Božím.«¹⁾ Ale on pravil jemu: »Jeden člověk učinil večeři velikou a pozval mnohé. I poslal služebníka svého v hodinu večeře říci pozvaným, aby přišli, ježto všecko jest hotovo. Ale oni všichni počali se jednomyslně vymlouvat. První řekl jemu: Pole jsem koupil a musím vyjít a shlédnouti je. Prosím tě, měj mne za omluvena. A druhý řekl: Patero spřežení volů jsem koupil, a jdu je zkusit. Prosím tě, měj mne za omluvena. A jiný řekl: Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijít. A služebník vrátiv se, zvěstoval to pánu svému. Tu rozhněval se hospodář a řekl svému služebníku: Vyjdi rychle na náměstí a ulice města a uveď sem chudé, zmrzačené a slepé i kulhavé. I řekl služebník: Pane, stalo se, jak jsi rozkázal, a ještě jest místo. A pán řekl služebníkov: Vyjdi na cesty a ke plotům a přinut vejít, ať se naplní dům můj. Pravímť vám, že žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé.«²⁾

1) Fariseové »pozorovali« Krista Pána, aby mu mohli vytknouti nějaké přestoupení zákona. Poněvadž místnosti hostiny byly podle východního zvyku otevřeny, mohl vodnatelný snadno do jídelny vejít.

2) Jak se v Palestině častěji stávalo, poněvadž studny neměly zábradlí.

3) Tato napomenutí netřeba brát tak doslovně, že bychom si skutečně vždycky měli sednouti na poslední místo, anebo že bychom nesměli zvát svých přátel a pří-

buzných. Spasitel chce jenom varovati před ctižádostí a zisťností.

4) »Jísti chléb v království Božím«, t. j. býti účastnu radosti věčné, která se v Písmě názorně líčí jako hostina.

5) Tímto podobenstvím obrací se Kristus Pán k fari-seům, kteří se měli za zvláště povolane do království Božího a byli si jisti, že ho dosáhnou. Spasitel jim hrozí, že, pohrdnou-li jeho milostí, království nebeské bude od nich odňato a dáno »chudým a zmrzačelým« z náměstí a ulic, t. j. obyčejnému lidu israelskému a těm, kteří jsou »na cestách a u plotů«, t. j. pohanům. Slova »přinuť vejíti« neznamenaají, že se mají lidé násilím k víře přiváděti, nýbrž, že se jim má víra hlásati se vším úsilím.

Rozjímání 38.

Pán Ježiš učí pokoře a nezištnosti.

1. *průprava*: Vizme Krista Pána, jak skromně, ale zároveň s velebnou autoritou poučuje a napomíná své spolustolovníky.

2. *průprava*: Modleme se za osvícení, abychom si naučení a napominání Spasitelova dobře k srdci vzali.

1. Kristus Pán přijímá pozvání fariseovo k hostině, ačkoli věděl, že fariseové mu nepřejí a chtějí ho pozorovati, aby mu mohli něco vytknouti. Spasitel užil právě tohoto pozvání, aby pomohl nemocnému a poučil a pokáral svoje odpůrce. Ukazuje tu velikou apoštolskou lásku a horlivost. Dává nám též příklad pokory, snižuje se k svým nepřátelům a stoluje s nimi. Vidíme i jeho apoštolskou chudobu, která je odkázána na cizí chléb. V nemocném vodnatelnosti vidí vykladači obraz člověka ješitného, jehož skutky, konané bez náležitého úmyslu a povrchně, nemají ceny, ale který si při tom na sobě zakládá a nadýmá se.

a) Bylo by to znamení pyšné povýšenosti, kdybychom se lidí příliš stranili. Někdy žádá pokora, aby-
chom si právě těch všimali a s těmi obcovali, kteří jsou
nám méně nakloněni. Přijímáme-li pozvání, nebo koná-
me-li návštěvy, máme mít při tom také vždycky úmysl,
osvědčiti nějakým způsobem apoštolskou lásku a horli-
vost. Jsme-li ve svých příjmech z části odkázáni na
almužny nebo poplatky věřících, pohlížejme na to v du-
chu apoštolské kněžské chudoby.

b) Zpytujeme se, zdali u nás se nejeví v něčem du-
chovní vodnatelnost. Snad rádi o sobě mluvíme, na svých
úspěších si zakládáme, a při tom naše skutky, konané
bez pravého úmyslu a povrchně, jsou podobny bezcen-
ným vodním bublinám. Jako vodnatelnému může pomoci
jenom nejpřísnější dieta, tak musíme i my sáhnouti
k dietě sebezáporu a pokoření.

2. Napomenutí dané fariseům, aby nevyhledávali
prvních míst, nýbrž raději sedali na místo poslední, jest
názorným poučením o pokoře a důtklivou výstrahou
před ctižádostí a ješitností. Kristus Pán ukazuje, jaké
pochybné ceny jest každá pocta lidská, napomíná nás,
abychom rádi ponechávali poctu a vyznamenání druhým,
a učí nás, že nejjistější cesta k pravé cti a slávě jest
právě pokora a ponížení.

a) Již to nám musí každou touhu po lidských
poctech znechutiti a zesměšniti, když uvážíme, jak ne-
patrnou cenu mají. Co na př. znamená sláva učence,
slavné jméno ve světě vědeckém? Je to obyčejně jenom
malý kruh lidí, kteří takového vědátora znají a ho ve-
lebí; mimo tento úzký kruh bývá naprosto neznám.
Ještě malichernějšími jsou počty a vyznamenání, která
záleží pouze v čestných titulech.

b) Jeden z nejkrásnějších aktů pokory jest, že sami sebe máme za malé a bídné, že hledíme zůstatí skryti, že druhé za lepší máme a jim cti a vyznamenání přejeme. Můžeme tak činiti podle pravdy a s dobrým svědomím; neboť svoji slabost a hříšnost dobře známe, ale do nitra druhých nevidíme; proto můžeme vždycky předpokládati, že jsou lepší nežli my.

c) Takové pohrdání sebou samým a taková touha po skrytosti jsou nejlepším prostředkem k pravé cti. Chceme-li požívatí úcty a vážnosti, musíme milovati pokoru a skrytost.

3. Kristus Pán, napomínaje, aby se ke stolu nezvali příbuzní a přátelé, nýbrž chudí a zmrzačení, nezakazuje nezvat příbuzných a přátel, ale varuje před zíštností. Slovům jeho třeba nejprve rozuměti o zvaní hostí vůbec: nemáme zváti s tím umyslem, abychom zase byli pozváni, nebo aby se nám dostalo odměny. Potom znamenají, že nemáme dobré skutky konati pro lidskou odplatu, na př. ukazovati laskavost jenom těm, kdo sami jsou k nám přívětiví, nebo konati svoje povinnosti bedlivě jen tehda, když se nám za to dostává uznání.

a) Pohostinnost byla a jest vždy krásným rysem života kněžského; je tím krásnější, čím jest nezištnější a upřímnější.

b) Neukazujeme snad, na př. ve škole, laskavost jenom těm, kteří jsou k nám přítulní a nám lichotí? A přece právě ti, kteří se nás straní, jsou zamlklí a vzdorovití, potřebují, abychom jim ukázali láskyplné srdce.

c) Konejme vytrvale a svědomitě svoje povinnosti, i kdyby práce naše nedošly uznání. Zásluha před Bohem bude tím větší a časem přijde i uznání lidské.

Rozjímání 39.

Podobenství o veliké večeři.

1. *průprava: Představme si nebeského hostitele, zvoucího k hostině, a pozvané, jež se různými způsoby vymlouvají.*

2. *průprava: Modleme se za milost, abychom se nebeské hostiny nestali nehodnými.*

1. Můžeme myslet na troji hostinu, kterou nám nebeský Otec připravuje a k níž nás zve. Jest to nejprve víra a posvěcující milost, kterými nám dává nadpřirozený život a všechny pomáhající milosti, jimiž tento život udržuje a jimiž nás stále úžeji k sobě připoutává. Potom vzácná hostina eucharistická, v níž nám dává vlastního jednorozeného Syna k požívání a s ním nám udílí nejdrahocennější dobra. Konečně veliká hostina v nebesích, kde v neutuchající blaženosti máme požívatí Boha samého. Uvažujme, jak veliká jsou tato dobra nebeským Otcem nabízená a jak Bůh každého z nás tolikráte k své hostině zval a stále zve.

a) V pravdě, jak velikým a nepochopitelným darem jest víra a milost Boží! Jak ubozí a nešťastní jsou ti, kdo při všech svých statcích, při všech svých přirozených vlohách a své pozemské velikosti nemají pravé víry! Jaký obraz v životě mnohých způsobila často jedna jediná milost nadpřirozeného osvětlení! Jaká jest moc a síla milosti posvěcující, která v okamžiku z nepřítele Božího a duše zavržené činí miláčka Božího a duši dává právo na statky věčné. Co znamená jedno sv. přijímání, v němž se s Kristem Pánem úzce spojujeme, milost posvěcující si rozmnožujeme, dostáváme tolik nadpřirozeného světla a síly, přijímáme záruku blaženosti věčné! Tak veliká jest tato blaženost věčná, že jí nikdy nepo-

chopíme a že všechno to, co zde máme velikého a krásného, jest pranepatrným jejím stínem.

b) Uvažujme dále, jak každého z nás jednotlivě Bůh k této troji nadpřirozené hostině volal a stále volá. Přehlédněme svůj minulý život : kolik milostí, kolik sv. přijímání ! Poslouchejme v přítomnosti hlas Boží : jak často nás volá k lepšímu a dokonalejšímu životu a k nějaké oběti pro Krista ! A v nebesích již nám připravuje místo věčného odpočinku. O, jak musíme děkovati jeho lásce, s jakou ochotou máme následovati jeho pozvání !

2. Tak měli by děkovati a s takovou ochotou následovati hlasu Božího všichni, které Bůh volá. Ale mnozí pohrdají hlasem Božím a mají na sta výmluv a překážek. Co je oddaluje od Boha a překáží milosti Boží ? Bývá to buď pýcha života, která chce »shlédnout«
svcje statky a svoje díla ; nebo žádost očí, která chce zkusit svoje »spřežení«
; anebo žádost těla, která nedovede ani na čas zřici se tělesných rozkoší. Na oko nejsou to často věci hříšné, pro něž nechtiváme hlasu Božího následovati, ale konečně jest to přece nezřízená náklonnost k věcem tohoto světa, která nás účasti ve veliké hostině zbavuje.

a) Ptej se každý z nás, která z těch tří vášní u něho byla a jest příčinou, že tolik milostí promarnil, tak málo pokročil a o větší stupeň věčné radosti se př. pravil.

b) Budeme-li se zpytovati, jak si počínáme, když nás Bůh svou milostí zve k lepšímu životu a nějakou obětí od nás žádá, uvidíme, že také u nás jsou to často věci na oko nevinné, ano zdánlivě povinné, na něž se vymlouváme, že však ve skutečnosti je to přece vždy nezřízená vášeň. Pohodlnost zakrýváme potřebnou starostí o zdraví, lakotu rozumnou péčí o živobytí, při pýše se omlouváme, že musíme hájiti své cti a nestrpěti všechno,

při smyslnosti, že musíme mít také nějakou pozemskou radost.

3. Hospodář rozhněval se na nevděčné a nezdvořilé hosti, k připravené hostině pozval jiné a hostům zprvu pozvaným pohrozil, že nikdo z nich již večeře jeho neokusí. Tak »rozhněvá« se jednou i nebeský Otec na ty, kteří za stále nových výmluv milosti jeho zanedbávali, nedá jim už větších milosti nebo je povolá před svůj věčný soud k odpovídání; milosti jim připravené dá jiným, vděčnějším a ochotnějším.

a) Jakou spasitelnou obavou musí nás naplniti myšlenka: což kdyby se dnes nebeský Otec na mne rozhněval a povolal mne náhle před svůj soud anebo už mi nedal větších milostí?

b) Jakou odpovědnost bude mít jednou kněz a jak bude zahanben při pohledu na mnohou duši, které Bůh udělil milosti, jimiž on pohrdal!

XXXIII. Podmínky následování Krista Pána.

(Lk. 14, 25—35; Mt. 10, 37.)

I šli s ním mnozí zástupové, a on obrátiv se řekl k nim: »Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti otce svého a matky své i manželky a dítek a bratrův i sester svých, ano i života svého, nemůže býti mým učedníkem.¹⁾ Kdo miluje otce neb matku více než mne, není mne hoden. A kdo nese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem. Neboť kdo z vás chtěje vystavěti věž, nesesedne dříve a nepočítá potřebného nákladu, má-li dosti, aby dostavěl, aby snad,

kdyby položil základ a nemohl dokončiti, všickni ti, kteří by to viděli, nepočali se mu posmívati, řkouce: Tento člověk počal stavěti a nemohl dokončiti. Aneb který král, chtěje počíti válku proti jinému králi, nesedne dříve a nepřemýšlí, je-li s to, aby s desíti tisíci utkal se s tím, jenž s dvaceti tisíci táhne na něho? Sic jinak, dokud tento jest ještě daleko, pošle poselství a žádá za jednání o mír?) Tak tedy každý z vás, jenž neodřiká se všeho, co má, nemůže býti mým učedníkem. Dobrá věc jest sůl; zkazí-li se však i sůl, čím se osolí? Ani do země, ani do hnoje se nehodí, nýbrž ven se vyhodí.³⁾ Kdo máš uši k slyšení, slyš.«

1) Jak z další (z Mt. uvedené) věty vyplývá, znamená v »nenávisti míti« tolik, co »méně milovati«. Kristus Pán chce říci, že ten, kdo ho chce následovati, musí býti hotov ke každé oběti: musí se zapíratí, musí někdy i rodiče a příbuzné opustiti nebo se k nim zdánlivě tvrdým ukázati, ano musí mnohdy i život svůj za Krista položiti.

2) Těmito podobenstvími nás Spasitel názorně poučuje, že ten, kdo ho chce následovati, má nejprve dobře uvážiti, co od něho Pán žádá a jaké jsou jeho prostředky a síly, aby snad později pro nastalé překážky od následování Kristova neustoupil a hanby a škody neutrpěl. Jako při jiných podobenstvích, není ani při těchto třeba, aby každá jednotlivost měla svůj zvláštní význam.

3) Přirovnáním ke zkažené soli učí božský Mistr ještě důtklivěji, jak jest to nebezpečné, jestliže někdo v následování Krista nevytrvá.

Rozjímání 40.

1. průprava: *Slyšme vážná slova Spasitelova: »Jde-li kdo ke mně, a nemá v nenávisti otce svého a matky své, nemůže býti mým učedníkem.*

2. průprava: *Prosme za apoštolskou rozhodnost a svobodu.*

1. Následováním Krista můžeme myslet nejprve křesťanský život vůbec a pak zvláště život křesťanské dokonalosti. Nezřízená náklonnost k osobám nebo přílišný ohled na ně bývá často překážkou věrné služby Boží, a ještě více překážkou dokonalosti. Nepravá a smyslná láska může vésti i k těžkému hříchu. Přílišná náklonnost k rodičům a příbuzným a nemístná starost o ně odvrací od lásky ke Kristu a jest překážkou účinného apoštolátu. Všeobecné apoštolské lásce je na úkor každá příliš výlučná náklonnost k některým duším; lidské ohledy zmařily nejedno apoštolské dílo.

a) Kdyby u mne náklonnost k některé osobě měla býti příležitostí k hříchu, pak nebylo by než jednoho prostředku: okamžitě přetrhnouti všechny svazky, i kdyby to stálo sebe větší oběť.

b) Může se ovšem kněz prohřešovati také nedostatkem lásky k rodičům a příbuzným. Ale chybou daleko častější jest přílišná a nemístná náklonnost k nim. Přezkoumejme v rozjímání svůj poměr k příbuzným, ptejme se, zdali není na újmu naší kněžské důstojnosti a kněžskému působení, napravme, v čem jsme chybovali.

c) Není snad i v našem srdci nějaká náklonnost příliš výlučná, příliš sentimentální, která je překážkou, že nemilujeme dosti Krista Pána a že nemáme pravé nadpřirozené a všeobecné lásky apoštolské? Nevymlouvejme se, že jest to láska duchovní. Často se klameme, majíce za

lásku duchovní to, co je láskou smyslnou. Přiznejme se, že i u nás byl často nemístný ohled na lidi příčinou, že jsme nevystoupili rozhodně tam, kde toho bylo třeba, anebo že jsme se neodvážili díla, které by bývalo velmi k slávě Boží a užitku Církve.

2. Nejenom nezřízená náklonnost k osobám, ale též nezřízená náklonnost k věcem bývá překážkou služby Boží a života dokonalého. Slova Krista Pána jsou velmi rozhodná a velmi vážná. »Žádný z vás, jenž se neodřiká všeho, co má, nemůže býti mým učedníkem.« »Kdo nese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem.« Kde toho žádá těžce zavazující přikázání Boží, musíme se okamžitě vzdáti i věci nám nejmilejší a vzítí na sebe jakékoliv utrpení nebo pokoření. Kdo chce Krista Pána v dokonalosti následovati, musí se mnohých věcí dobrovolně vzdáti a mnohé dobrovolně trpěti. Jenom ten, v jehož srdci není nejmenší nezřízené náklonnosti k nějakému tvorů a který skutečně miluje kříž, je v pravdě dokonalý.

a) Pohledme na věci, které nás obklopují, a ptejme se, která z nich by se mohla státí překážkou naší spásy, kdyby Bůh od nás pod těžkým hříchem žádal, abychom se jí vzdali. Zkoumejme, co jest příčinou, že na ní lpíme, a upravme poměr svůj k ní podle svaté vůle Boží.

b) Kněží podle Srdce Páně to nestačí, vzdáti se nějaké věci anebo vzítí na sebe nějaký kříž proto, že by se jinak dopustil těžkého hříchu. Jeho ideálem jest dokonalý kněžský život. Jsme si dobře vědomi, jakých obětí vyžaduje sebraný duchovní život, kněžská čistota, apoštolská chudoba a horlivost, a jsme ochotni je přinášeti?

3. Kristus Pán nás svými podobnostvými napomíná, abychom vždycky dobře uvážili cíl, prostředky a své síly, chceme-li podniknouti větší dílo ke cti Boží a svému

duchovnímu prospěchu. Musíme se také mnoho modliti za milost Boží, ale té nám nebude chyběti, jestliže dílo samo je bohumilé a úmysl náš čistý. — Nemusíme si přiznati, že jsme už často činili velkolepá předsevzetí a jich neprovedli, počali velmi užitečná díla a jich nedokončili? Nehledaliť jsme cti Boží, nýbrž sami sebe, anebo jsme vše dobře neuvážili. Umiňme si, že se pro budoucnost budeme napomenutím Krista Pána lépe říditi.

XXXIV. Podobenství o ztracené ovci, drachmě, marnotratném synu.

(Lk. 15, 1—32.)

Přibližovali se pak k němu celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. A fariseové i zákoníci reptali, řkouce: »Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.« I pověděl jim toto podobenství, řka: »Který člověk z vás, máje sto ovec a ztratí jednu z nich, nechá devadesátidevítí na poušti¹⁾ a nejde po té, která se ztratila, až ji nalezne? A když ji nalezne, vloží ji s radostí na ramena svá a přijde domů, svolá přátele a sousedy a řekne jim: Radujte se se mnou, neboť jsem našel ovci, která se ztratila. Pravím vám, že tak bude větší radost v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím, než nad devadesátidevítí spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.«

»Anebo která žena, majíc deset drachem, ztratí-li jednu drachmu, nerozžehne svíce²⁾ a nemete domu svého a nehledá pílňě, až ji nalezne? A když ji nalezne, svolá přítelkyně i sousedky své a řekne: Radujte se se mnou, neboť jsem na-

lezla drachmu, kterou jsem ztratila. Tak, pravím vám, budou andělé mít radost nad jedním hříšníkem pokání činícím.«³⁾

Pravil také:⁴⁾ »Jeden člověk měl dva syny. A mladší z nich řekl otci: Otče, dej mi díl statku, který na mne připadá. I rozdělil jim majetek.⁵⁾ A po nemnoha dnech mladší syn, sebrav všecko, odešel do krajiny daleké a tam promarnil statek svůj, živ jsa prostopášně. A když byl všecko utratil, nastal v té krajině veliký hlad a on počal trpěti nouzí. I šel a přidržel se jednoho občana té krajiny, a ten poslal jej na svůj dvůr, aby pásł vepře. I žádal si naplniti břicho své lusky, které jedli vepři, ale nikdo mu nedával.⁶⁾ Šel tedy do sebe a řekl: Kolik nádeníků v domě otce mého má hojnost chleba a já hynu zde hladem. Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou;⁷⁾ již nejsem hoden slouiti synem tvým. Učiň mne jako jednoho ze svých dělníků. A vstav, šel k otci svému.«

»Když pak byl ještě opodál, otec jeho spatřil jej a byl hnut milosrdenstvím; i běžel a padl mu kolem krku a zulíbal ho. I řekl mu syn: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouiti synem tvým. Otec však řekl ke svým služebníkům: Rychle přineste přední roucho a oblcete ho a dejte mu prsten na ruku a obuv na nohy jeho. A přiveďte tele tučné a zabijte je, a jezme a veselme se; neboť tento syn můj byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a jest nalezen.«⁸⁾ I počali se veseliti.«

»Byl pak syn jeho starší na poli. A když přicházel a blížil se k domu, uslyšel hudbu a tanec.

I povolal k sobě jednoho ze služebníkův a otázal se ho, co by to bylo. A on řekl jemu: Bratr tvůj přišel a tvůj otec zabíjí tučné tele, poněvadž ho zdráva zpět dostal. I rozhněval se a nechťel vejíti. Tedy otec jeho všed počal ho chlácholiti. Ale on odpověděv řekl svému otci: Hle, tolik roků sloužím tobě a nikdy jsem nřikázání tvého nepřestoupil, a nikdy jsi mi nedal kozelce, abych se povесelil s přáteli svými. Ale když přišel tento syn tvůi, který probřil majetek svůj s nevěstkami, zabíjí jsi mu tučné tele. On však řekl jemu: Synu můj, ty jsi vřdvckv se mnou, a všeckv věci mé jsou tvoje; veselíí však a radovatí se náloželo, neboť tento bratr tvůj byl mrtev a zase ožil, byl ztracen a jest nalezen.»

1) Slovem »poušť« (desertum) se tu překládá hebrejské slovo značící pastvinu.

2) Drachma nebo denár jest asi 0.75 fr předválečných. Praví se o ženě, že rozřihá svíci, poněvadž domy Israelitů, nemajíce oken, bývaly tmavé.

3) Oběma podobenstvími se znázorňuje velikost milosrdenství Božího k hříšníkům; přirovnává se k zvláštní radosti při nalezení věci ztracené. Tím není ovšem řečeno, že by obrácený hříšník měl větší cenu než devět nebo devadesátdevět spravedlivých, anebo že by láska Boží k němu musela býti vždy větší než k spravedlivým.

4) V tomto překrásném podobenství se líčí také milosrdenství Boží, ale zároveň neštěstí hřichu a podmínky odpuštění. Otec jest Bůh, starší syn obraz člověka spravedlivého, mladší hřšníka, jeho bída obraz následků hřichu, přední roucho a prsten i hostina značí milost pověcuující a věčnou blaženost.

5) Podle práva Mojžíšova dostával starší syn dvojnásobný podíl, a to v pozemcích a budovách, mladším vypláceno penězi.

6) »Přidržel se« t. j. dal se najmouti k jakékoli službě. Pasení vepřů pokládáno bylo u židů za zaměstnání velmi pokořující. Vepřům dávány nasládlé lusky rohovníku (svatojanského chleba). O velikém hladu marnotratného syna svědčí, že chtěl aspoň něčím »naplniti břicho«.

7) »Proti nebi a před tebou« = proti Bohu a proti tobě.

8) »Přední roucho« (prima stola), drahocenný až k zemi splývající oděv, a prsten s pečetí byly znamením zvláštní pocty. »Tele tučné« bývalo chováno k slavnostním příležitostem. Slova »mrtev a ztracen« možno bráti buď ve smyslu vlastním (nevěděl jsem o něm, skoro zanikl), anebo v přeneseném (mrtev a ztracen svými hříchy).

Rozjímání 41.)*

Velikost milosrdenství Božího.

1. *průprava: Vizme před sebou obraz dobrého Pastýře, ovečku na ramena beroucího.*

2. *průprava: Modleme se, abychom velikost milosrdenství Božího dobře poznali.*

1. Jak veliké a nepochopitelné jest milosrdenství Boží! Bůh nabízí svoje milosti a rozdává své dary všem, i když předvídá, že mnozí jich zneužijí. Když se hříšník od něho odkloučí a jeho milost odvrhne, nezanevře a nezapomene naň, jako mnohý otec na nevďěčného syna, nýbrž hledá ho svou milostí s takovou péčí a skoro úzkostlivostí, jako hledá pastýř ztracenou ovci a chudá

*) Rozjímáme nejprve podle všech tří podobenství o velikosti milosrdenství Božího, pak v následujícím zvlášť o marnotratném synu.

žena ztracený peníz. A sotva se hříšník k Bohu nějak přiblíží, vychází mu Bůh milostí vstříc a táhne ho k sobě. Stačí jediné slovo, jediný povzdech upřímné lítosti, a hříšník dostává zase všechny milosti a dary ztracené. Ano, takové jest milosrdenství Boží k hříšníkům, že v jistém smyslu lze říci, že se Bůh více raduje nad hříšníkem, než nad mnohými spravedlivými, a větší lásku mu ukazuje. Snad mnohý z nás s bolestí vzpomíná, jak se také kdysi od Boha odloučil, možná na dlouhou dobu; a jak zakusil milosrdné lásky Boží. Obrátme vše na sebe a rozjímějme, jaké veliké milosrdenství Pán Bůh nám prokázal.

a) Zaleťme duchem do minulosti, až do prvních let svého života, a vizme, kolik milostí, kolik převzácných darů nám Bůh udělil, ačkoliv věděl, že budeme nevděční a všeho zneužijeme. Chvalme nesmírnou dobrotu Boží a děkujme vroucně za jeho lásku.

b) Uvažujme, jak Pán Bůh s námi jednal, když jsme ho opustili. My jsme naň snad dlouhou dobu ani nemyslili, ano, přímo se mu vzpírali, a on nás hledal. Všecko řídil svou prozřetelností v osudech našich tak podivuhodně, abychom zlobu hříchu a jeho lásku poznali. Kolik vnitřních milostí, kolik napomenutí a výstrah nám dával, vycházeje nám vstříc a táhna nás k sobě! Ó, jakým studem, jakou lítostí, ale též jakou vděčností musí býti naplněno naše srdce!

c) Uvážíme-li, jak nám nejenom hned všecko odpustil, když jsme se s lítostí k němu obrátili, nýbrž nás svými drahocennými dary zahrnul, zdaž se nám vskutku nezdá, že má nad námi větší radost a že nás více miluje než mnohé duše spravedlivé, které ho nikdy neopustily?

2. Každý z nás jest skutečně podoban ztracené ovci a drachmě a marnotratnému synu. Ale můžeme se též

přirovnati k synu poslušnému. Plným právem ovšem jenom ten, který Bohu zůstal vždycky věrným, ale konečně i každý, kdo již dlouhou dobu žije v milosti. Spravedliví učí se z podobenství o marnotratném synu, že nemají reptati, když vidí, jak Bůh často, aspoň zdánlivě, hříšníkům větší přízeň ukazuje než jim. Ale z podobenství lze také vyčísti, jak veliká jest to milost, vytrvati vždy v milosti posvěcující. V jistém smyslu jest sice radost Boží nad hříšníkem větší než nad spravedlivým, ale přece jenom láska Boží, již nikdy nebylo pohrdnuto, je cennějším pokladem. Nejšťastnější jest člověk, který smí od Boha slyšeti slova : »Synu můj, ty jsi vždycky se mnou, a všechny věci mé jsou tvoje.«

a) Vzpomeňme si na toto podobenství, když se nám zdá, že mnohý, který po našem mínění mnohem více zhřešil než my, od Boha je více vyznamenáván a odměňován. Nereptejme proti prozřetelnosti Boží, neposuzujme nikoho, ale podívejme se milosrdenství Božímu a děkujme za ně.

b) Mysleme na to, že největší milostí jest Boha nikdy těžkým hříchem neopustiti. Kdo z nás zůstal vskutku po celý život Bohu věrným, anebo aspoň dlouhou dobu v milosti posvěcující žije, děkuji z hloubi srdce za dobrodiní, nad něž většího není.

3. Ještě dvě myšlenky podávají nám podobenství Páně k úvaze. Ze slov Kristových o andělech, radujících se nad obrácením hříšníka poznáváme, jak se andělé o naše osudy zajímají a jakou účast v nich mají : radují se z našich dobrých skutků, rmoutí se nad našimi hříchy. Kněz může se z podobenství učit, jak má po příkladě Krista Pána ukazovati veliké milosrdenství hříšníkům.

a) Tato myšlenka : andělé Boží, zvláště můj anděl strážný, mne vidí, starají se o mne, radují se z mých

ctností, truchlí nad mým pádem, bude nám jistě mocnou pohnutkou k sebezáporu, k přemáhání pokušení, k pokroku v dobrém.

b) Hříšníci, zvláště ti, kteří stále s týmiž hříchy přicházejí, zkoušívají silně naši trpělivost. Právě takoví potřebují nejvíce trpělivosti. Napodobujme Krista Pána: vyhledávejme jich, vycházejme jim vstříc, pomáhejme jim, radujme se, když aspoň něco dobré vůle ukáží.

Rozjímání 42.

Marnotratný syn.

1. *průprava: Představme si, jak otec objímá marnotratného a syn uvznává svou vinu: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou.«*

2. *průprava: Modleme se, abychom lépe poznali neštěstí hříchu a potřebu pravého pokání.*

1. První část podobenství názorně líčí, co hříšník těžkým hříchem ztrácí a jaké jsou následky jeho hříchu. Snad musíme při tom myslet na svůj vlastní předešlý život, nebo dokonce i na mnohou periodu kněžského života. Co ztrácí hříšník? Spokojený, krásný život v otcovském domě. Upřímná láska starostlivého otce jsou jenom slabým stínem dobra, milosti a lásky Boží, jimiž hříšník dobrovolně pohrdá. A čeho se mu za to dostává? Trápí ho krutý hlad: v duši trvá živá touha po štěstí, ale to, co jí jedině může upokojiti, hříšník dobrovolně opustil; nenasytná žádost po hříšných rozkoších po každém požitku roste. Stává se otrokem svých vášní, zlého světa a ďábla. Zahazuje svou čest. Všecko to jest vlastně málo proti hlavnímu neštěstí a největšímu trestu; žije ve vyhnanství, odloučen od Boha, a kdyby v tomto stavu

zemřel, ztrácí Boha, své největší a jediné blaho, na věky. Obráťme v rozjímání všecko to na hřích kněžský.

a) Jak krásný jest i jediný den kněžského života : býti úzce spojen s Kristem Pánem, vznešená a radostná práce pro něho, útěchy duchovní správy, úcta věřících. To všecko hříšný kněz ztrácí.

b) Čeho se mu za to dostává? Pomíjejícího hříšného požitku, který však nemůže ukojiti mocnou touhou srdce po štěstí ; každá nová hříšná rozkoš ho uvádí ve větší otroctví vášně a ďábla a vydává stále větší hanbě. Tak hluboko klesl mnohý kněz, že jako marnotratný syn záviděl nebohým zvířatům jejich nečisté radosti.

c) A to není ještě nejsmutnější a nejhroznější následek těžkého hříchu ; tím jest odloučení od Boha. Jak hrozná jest odpověď na otázku : Co se stane s knězem, který v takovém stavu zemře ?

2. Úvaha o bídě a neštěstí marnotratného syna musí nás naplniti spasitelnou bázni před hříchem a odporem k němu ; jeho pokání a obrácení musí nám dodati myslí a je nám vzorem pokání a polepšení. Záchranou jeho bylo, že ani v největším neštěstí nezoufal. Počátkem obrácení bylo, že poznal a uznal svůj bídný stav, »šel do sebe«, a že si přiznal svou vinu. Potom vzbudil upřímnou lítost a učinil pevné předsevzetí, polepšiti se. S rozhodným »vstanu a půjdu« předsevzetí hned uskutečnil a vinu svou kajicně přiznal. Chtěl také úplně učiniti zadost za svoje hříchy : po celý život chtěl v domě otce svého konati nízké práce obyčejného dělníka.

a) Marnotratný syn jest příkladem a povzbuzením knězi, který skutečně těžce klesl a byl snad po dlouhou dobu od Boha odloučen. Nikdy nesmí zoufatí, všecko

může zase napravití, ano může ještě veliké věci pro Boha vykonati.

b) Počátek a první podmínka lepšího života jest, že uznáme svůj smutný stav. To bývá u kněží dosti těžké. Poněvadž kněz, i když s pravé cesty dokonalosti nebo i přikázání Božího sešel, podržuje důstojnost kněžskou, svým úřadem s Bohem spojen zůstává a pro svůj stav i při osobní nedokonalosti od dobrých věřících ctěn bývá, může se snadno o pravém svém duševním stavu klamati. Musíme se proto mnoho modliti za osvícení, všimati si bedlivě známek duchovního úpadku, a také jiné žádati, aby nás upozornili, pozorují-li u nás počátek vlažnosti.

c) Za své hříchy bychom zasloužili, abychom byli posledními dělníky v domě Otcově a konali tvrdé, nízké práce. Budme aspoň spokojeni, když nemáme všeho, čeho bychom si přáli, a když jest nám někdy konati tvrdou práci bez uznání a odměny.

3. Dary a odměna marnotratného syna znázorňují dary a odměnu hříšníka, zvláště kněze, Bohem znovu omilostněného. Přední roucho jest milost posvěcující, prsten značí ctnosti a dary Ducha sv., novou obuví, kterou Bůh vkládá na »nohy těch, kteří zvěstují evangelium pokoje, kteří zvěstují věci dobré«, můžeme u kněží rozuměti rozmnožené požehnání ke kněžskému působení, hostina jest úzké a přátelské obcování s Bohem, hostina eucharistická a hostina nebeské radosti.

a) Zastavme se při rozjímání v tichém podívu nad velikým milosrdenstvím a nesmírnou láskou Boží. Uvažujme, jak právě každému z nás Bůh v hojné míře a mnohokrátě všechny tyto vzácné dary udělil; klaňme se jeho lásce a děkujeme za ni vroucně.

b) Nemůžeme zakončiti tuto meditaci než rozhodným předsevzetím, že nikdy už žádného z těchto darů nechceme ztratiti, že chceme v milosti Boží stále růsti a co možná nejvíce hříšníků k Bohu přivést.

XXXV. Podobenství o nespravedlivém vladaři.¹⁾

(Lk. 16, 1—13; Mt. 6, 24.)

Pravil pak i k svým učedníkům: »Byl jeden člověk bohatý, který měl vladaře, a ten byl udán u něho, jakoby plýtvál jeho majetkem. I povolal jej k sobě a řekl mu: Co to slyším o tobě? Vydej počet z vladařství svého, neboť již nebudeš moci vladařiti. I řekl vladař sám u sebe: Co mám dělati? Neboť pán odnímá ode mne vladařství. Kopati nemohu, žebrati se stydím.«²⁾ Víím, co učiním, aby přijali mne do domů svých, když budu zbaven vladařství. A zavolav k sobě jednoho každého z dlužníků svého pána, řekl prvnímu: Kolik jsi dlužen pánu svému? On pak řekl: Sto tun oleje. I řekl mu: Vezmi úpis svůj a sedna rychle napiš padesát. Potom řekl druhému: Ty pak, kolik dluhuješ? A on řekl: Sto korců pšenice. Dí jemu: Vezmi úpis svůj a napiš osmdesát.«³⁾ I pochválil pán vladaře nespravedlivého, že jednal opatrně,⁴⁾ neboť synové tohoto světa jsou opatrnější ve svém pokolení než synové světla. I pravím vám: Učiňte si přátele z mamony nepravosti, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů věčných.«⁵⁾

»Kdo jest věrný ve věcech nejmenších, jest věrný i ve věcech velikých, a kdo jest nesprávný ve věcech nejmenších, jest nesprávný i ve věcech velikých. Nebyli-li jste věrní v nepravé mamoně, kdo dá vám statky opravdové? A jestli v cizím nebyli jste věrní, kdo dá vám to, co vaše jest?«) Žádný služebník nemůže dvěma pánům sloužiti; neboť buď jednoho bude nenáviděti a druhého milovati, anebo jednoho se přidrží a druhým pohrdne. Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.«

1) Tímto podobenstvím poučuje nás Kristus Pán, že nejsme absolutními pány, nýbrž jenom správci pozemských statků, z jejichž správy budeme museti přísně odpovídati, a vybízí nás, abychom těchto statků užívali podle vůle Boží.

2) Bohatý člověk uznal udání za pravdivé a sesazuje svého vladaře nebo správce. Také správce vinu svou přiznává a přemýšlí, jak by se nyní uživil, neboť k tělesné práci (»kopání«) nemá sil a žebrati jako bývalý úředník se stydí.

3) Podle všeho naváděl správce dlužníky nejenom k tomu, aby dotyčný peníz přepsali nebo vymazali, nýbrž aby vyhotovili nový dlužní úpis. Tuna (cadus, hebr. bath) obsahovala podle jedněch asi 39, podle jiných pouze 20 litrů; měřice (corus, *κόρος*, hebr. kor) 380 litrů.

4) Nechválí tedy nespravedlivého správce Kristus Pán; ale i jeho pán chválí jen jeho lidskou chytrost.

5) Chaldejské slovo »mamon« znamená bohatství; nazývá se bohatství mamonem nepravosti, poněvadž vede k hříchu. Kristus Pán napomíná spravedlivé (syny světla, t. j. syny Boží nebo syny pravdy), aby dobře používali statků pozemských, když hříšníci (synové tohoto světa, t. j. milující rozkoše tohoto světa) dovedou »ve svém pokolení«, t. j. s těmi, kteří jsou téhož rodu a smýšlení jako oni, tak dobře všeho použití k svému prospěchu.

6) Nebudete-li věrně a svědomitě nakládati se statky pozemskými (»nepravou mamonou« = »cizí« věci; poněvadž vlastním jejich pánem jest Bůh), nedostane se vám statků duchovních a nebeských (které jsou opravdové a jsou »vaše«, poněvadž Bůh vám je jako odměnu určil).

Rozjímání 43.

1. *průprava*: Představme si živě, že stojíme před svým věčným Soudcem, který k nám přísně pravi: »Výdej počet z vladařství svého, neboť už nebudeš moci vladařiti.

2. *průprava*: Vyprosme si milost, abychom věci a darů Bohem nám svěřených tak užívali, abychom se nemusili věčného soudu báti.

1. Bohatý člověk tohoto podobenství jest Bůh. Bůh jest skutečně velmi bohat, neboť všecky věci mu jako absolutnímu Pánu náležejí. Ve své lásce a štědrosti uděluje z nich každému podle úradku své věčné moudrosti. Jsme všichni vlastně jenom správci statků a dober Božích a musíme jich užívatí podle jeho svatě vůle. Kdybychom jimi plýtvali nebo vůbec jich dobře neužívali, museli bychom býti stejně udání, obžalováni, přísně trestáni jako nespravedlivý vladař.

a) Uvažujme o nesmírném bohatství Božím: celá naše země se všemi svými poklady, celý nepřehledný vesmír, všecky síly a vlohy světa andělského a tolik miliard lidí od počátku světa, všechno, co duch lidský velikého vymyslel a vykonal; všechno náleží konečně Bohu jako prvnímu původci a absolutnímu Pánu. Klanějme se jeho moci a děkujme jeho dobrotě a lásce.

b) Rozjíměj každý z nás, co jemu Bůh od prvního počátku života až po dnešní den udělil a nad čím ho

správcem ustanovil: dal mu určitý čas, aby ho využil ke cti a chvále Boží a k své spáse, dal mu síly tělesné, zdraví, vlohy duševní, statky pozemské, milosti; konečně i celé okolí, jež nás obklopuje, úřad, jež zastáváme, pocty, jichž se nám dostává, vše je dar Boží, ale vše je nám dáno v jistém smyslu k správě a všeho musíme užívatí podle vůle Boží. Uvědoměme si znovu důležitou pravdu, že jsme tu kratičký čas správci věcí nám svěřených, a pak si vážně odpovězme na otázku: Neproplytval jsem, nezneužil jsem žádného z těchto darů Božích?

2. Pro každého z nás přijde okamžik, kdy uslyšíme slova: »Vydej počet z vladařství svého, neboť už nebudeš moci vladařiti.« Bude to okamžik smrti, po níž hned nastane soukromý neboli osobní soud. Rozjímejme se spásitelnou bázní, ale klídně a s nadějí v milosrdenství Boží, že tento okamžik přijde pro každého z nás zcela jistě, že může přijíti každé chvíle, že přichází často náhle, že soud věčný bude přísný a že nám bude odpovídati z každé, i nejmenší věci.

a) Že každý člověk musí jednou umříti, je pravda tak jistá, že jest to snad jediné dogma, kterého posud žádný kacíř nepopíral. Podle slov sv. Pavla a podle učení Církve přijde hned po smrti věčný soud. Víme to a věříme to, ale klameme se často tím, že si smrt a soud představujeme ještě daleko. Mysleme na vážná slova Spasitelova, že »nevíme dne ani hodiny« a že Pán přijde právě tehda, kdy netušíme. Ano, smrt může přijíti každého okamžiku a přichází velmi často náhle. Buďme tedy stále připraveni.

b) Soud Boží bude přísný. Obtížná zkouška pro studenta nic neumějícího, náhlá inspekce u nepřipraveného učitele, přísná domovní prohlídka vojenská u zrádce dá-

vají slabý obraz ohromení a zděšení toho, kdo nepřipraven musí předstoupiti před věčného Soudce. Mějme tedy účty svého spravování stále v nejlepším pořádku.

c) Pamatujme, že nám bude třeba odpovídati i z věcí nejmenších. Spasitel výslovně řekl, že budeme museti vydávati počet i z každého marného slova. Nepokládejme tedy nic za příliš nepatrné a budme věrní ve všem.

3. Kristus Pán nám podává také dva prostředky, jimiž si můžeme zajistiti, abychom při věčném soudu dobře obstáli. Nesmíme sloužiti dvěma pánům, to jest musíme se varovati vši polovičatosti v službě Boží, a musíme si zde činiti přátele »z mamony nepravosti«. To znamená nejprve, že máme pozemských statků užívati ke skutkům pro nebe záslužným, potom, že vůbec máme všech tvorů užívati k nápravě a posvěcování života.

a) Není snad i v mém životě taková polovičatost? Věřím v zásady Kristovy, ale poklonkuji snad též zásadám světa; hlásím se k jeho kříži, ale miluji snad rozkoše a pocty tohoto světa.

b) Dávati almužny, používati majetku k dobrým účelům, používati příležitosti k sebezáporu a pokoření, prositi svaté, aby za nás u věčného Soudce orodovali a získávati si odpustky, všecko to lze v přeneseném smyslu zahrnouti v pojmu »činiti si přátele z mamony nepravosti«.

XXXVI. Podobenství o boháči a chudém Lazarovi.

(Lk. 16, 14—31.)

To všecko poslouchali fariseové, kteří byli lakomí, a posmívali se mu. I řekl jim: »Vy jste to, kteří se děláte spravedlivými před lidmi,

avšak Bůh zná srdce vaše; neboť co u lidí je vznešené, to před Bohem jest ohavností. Zákon a proroci (trvali) až do Jana; od té chvíle se zvěstuje království Boží, a každý mu činí násilí. Snazší však jest, aby nebe a země pomínuly, než aby padla jedna čárka zákona. Každý, kdo propouští svou manželku a bere si jinou, cizoloží, a kdo si bere propuštěnou od muže, cizoloží.«¹⁾

»Byl jeden člověk bohatý a ten se odíval v purpur a kment a hodoval každého dne slavnostně.²⁾ Jeden pak žebrák, jménem Lazar, ležel u vrat jeho pln vředů, a žádal se nasytit z drobtů, jež padaly se stolu boháčova (ale nikdo mu nedával). Ba i psi přicházeli a lízali vředy jeho.³⁾

I stalo se, že žebrák ten zemřel a donesen byl od andělů do lůna Abrahamova.⁴⁾ A zemřel i boháč a pohřben byl v pekle. Když pak v mukách pozdvihl oči svých, uzřel Abrahama zdaleka a Lazara v lůně jeho.⁵⁾ I zvolal: Otče Abraham, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí jazyk můj, neboť se trápím v tomto plameni. Ale Abraham řekl jemu: »Synu, rozpomeň se, že jsi obdržel věci dobré ve svém životě⁶⁾ a Lazar podobně věci zlé; nyní pak on se zde těší, ty však se trápíš. A mimo to jest mezi námi a vámi stanovená veliká propast, aby nemohli ti, kteří by chtěli přejítí odtud k vám, ani odonud k nám se přepraviti. I řekl: Prosím tě tedy, otče, abys ho poslal do domu otce mého; neboť mám pět bratrů; ať jim svědčí,⁷⁾ aby také oni nepřišli do tohoto místa trápení. Ale Abraham řekl jemu:

Mají Mojžíše a proroky, těch ať poslouchají. On však pravil: Nikoliv, otče Abrahame, ale přijde-li k nim někdo z mrtvých, budou činit pokání. Tu řekl mu: Neposlouchají-li Mojžíše a proroků, neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.«⁸⁾

1) Někteří se domnívali, že slova tato o zákoně a o manželství Kristem Pánem jinou dobu pronesená byla od sv. Lukáše k naučení Spasitelovu o pravém užívání statků pozemských připojena. Ale slova se dobře hodí ke kontextu. Lakomí fariseové, kteří se domnívali, že sami nejlépe rozumí Písmu, smáli se výstrahám Kristovým o mamoně. Kristus Pán je přísně kárá a novým podobenstvím o boháči a Lazaru ještě důrazněji hřích zneužívání pozemských statků znázorňuje. Dříve však ukazuje fariseům, že sami Písma, jehož se dovolávají a které má velikou autoritu (takže i čárka — vlastně »růžek«, apex, *κεφα*, t. j. malé znaménko na rozeznání dvou podobných písmen — má tu svůj význam), nezachovávají. Za příklad uvádí, že nezachovávají zákon Boží o nerozlučitelnosti manželství.

2) Proti některým Otcům a spisovatelům církevním (Tertullián, Ambrož) jest obecným míněním, že tu Kristus Pán nevypravuje skutečné události, nýbrž že je to podobenství, líčící tresty bohatců, zneužívajících statků svých, a pozhelnání trpělivě snášené chudoby a ponížení. Žebrákovi dává Spasitel jméno u židů velmi obvyklé, Lazar nebo Eleazar (t. j. »pomoc Boží« nebo »komu Bůh pomáhá«). Purpurový oděv nosili králové; kment je velmi jemné egyptské plátno. Z celého líčení vysvítá, že se bohatc prohřešoval nejenom nestřídmostí, nýbrž i jiným požitkářstvím, také tvrdostí k chudým, ba i nevěrou.

3) Slova »nikdo mu nedával« schází se v řeckém textu. Podle některých bylo pro Lazara vředy posetého úlevou, že psi rány jeho lízali, a Kristus Pán to proto uvedl, aby ještě více znázornil tvrdost boháčovu, kterého dokonce

zvířata zahanbují. Podle jiných psí, drsnými jazyky o rány se otírajíce, bolest zvyšovali.

4) »Jíti k otcům«, »jíti k Abrahamovi« znamenalo židům tolik co zemřítí. »Lůnem Abrahamovým« nazývali místo posmrtného odpočinku spravedlivých (předpekli) a věřili, že andělé tam jejich duše provázejí.

5) Jest jisto, že nás Kristus Pán v tomto podobenství poučuje o velikosti, věčnosti a nezměnitelnosti pekelných trestů; nelze však všech jednotlivostí bráti úplně doslovně (o prstu Lazarově, o propasti atd.).

6) V řeckém »svě« věci dobré, které jsi totiž za dobré měl, ale které ti byly k záhubě.

7) Ať jim svědčí o skutečnosti věčných trestů.

8) Kdo obyčejných milostí nedbá, i mimořádnými pohrdne.

Rozjímání 44.

1. průprava: Představme si boháče, trápícího se v plamenech věčných, a Lazara, radujícího se v lůně Abrahamově.

2. průprava: Prosme vroucně Krista Pána, aby nás uchránil osudu boháčova a s Lazarem dal nám věčně se radovati.

1. Podobenství o boháči a Lazarovi nás učí velice důležité pravdě: dokud svět světem stojí, budou mezi lidmi vždy rozdíly v sociálních a hmotných poměrech. Na rozmařilém a lakomém boháči vidíme cestu vedoucí do pekla. Zneužíval pozemských statků, byl požitkář a rozkošník, lakomý a tvrdý k chudým, nevěřil jako jeho bratři, o nichž k Abrahamovi mluví, ani ve věčné tresty a nemyslel na věčnost.

a) Musíme se jako kněží snažiti o zmírnění příliš křiklavých sociálních protiv. Bohaté musíme nabádati

k almužnám a dobrým skutkům, chudé pobízeti, aby si práci a přičinlivostí hleděli svoje hmotné postavení zlepšiti. Ale především musíme věřící poučovati, že zde na zemi sociální a hmotné rozdíly nelze nikdy vyrovnati, že však na onom světě přijde spravedlivé vyrovnání. Světskému knězi je sice dovoleno, domáhati se lepšího postavení, ale bylo by pošetilé a svědčilo by o pozemském smýšlení, kdybych chtěl, aby všichni byli úplně stejně postaveni.

b) Mnohé kněze přivedly k záhubě tytéž vášně jako rozmařilého a lakomého boháče : zneužívali statků pozemských, toužili po hříšných rozkošech, byli tvrdými k chudým, málo mysleli na věčnost. Varujme se i prvních začátků takových vášní a myslíme velmi často na věčnost.

2. Na Lazarovi vidíme, která je nejkratší a nejjistější cesta do nebe. Chudoba, ponížení, nemoc, všecko věci, kterých se svět hrozí a které má za největší neštěstí, jsou vlastně největším požehnáním, ale jen tehdy, když jsou snášeny s trpělivostí a odevzdaností do vůle Boží. Už smrt ubohého Lazara, provázená anděly Božími před trůn Nejvyššího, je nadmíru krásná, jest přechodem k životu mnohem krásnějším a počátkem nikdy neutuchající blaženosti.

a) Ani pro nás není jistější, ano není vůbec jiné cesty k nebi než ta, která vedla Lazara k věčné radosti. Aspoň něco musíme mítí z apoštolské chudoby Kristovy, aspoň něco z jeho pokory, aspoň něco musíme pro něho trpětí, chceme-li býti spaseni. Čím více si chudobu a pokoru zamilujeme, čím více pro něho trpíme, tím více pokročíme v dokonalosti a lásce ke Kristu Pánu a tím větší bude naše odměna. Buďme tedy aspoň spokojeni,

nedostává-li se nám něčeho, užívejme příjmů v duchu apoštolské chudoby, nebažme po pozemských počtách a vyznamenáních, snášejme s odevzdaností nějaké zneuznání, považujme nemoc a kříže za milost a příležitost, ukázatí Pánu Ježíši svou lásku.

b) Církev sv. vyjadřuje v svých liturgiích přesvědčení, že andělé Boží budou provázeti duše naše na věčnost, a připisuje tento úkol zvláště sv. archandělovi Michaelovi. Odporučme se v rozjímání sv. archandělovi a svěmu andělu strážnému, prosme je, aby nás doprovodili do šťastné věčnosti.

3. V rouše podobenství podává tu Spasitel velmi vážné pravdy o věčných trestech a o tajemství rozdávání milostí. Poznáváme velikost a věčnost pekelných trestů, dále také pravdu, že smrtí je osud duše navždy rozhodnut a nezměnitelný. Bůh každému dává obyčejné a řádné milosti, aby mohl býti spasen. Nepoužije-li jich, není povinen, dáti mu milosti mimořádné; také jich z pravidla nedává, neboť i těmi by hříšník pohrdl a tím by vina jeho byla ještě těžší.

a) Tato vážná myšlenka : jenom nějaká doba ještě, a můj osud bude pro celou věčnost nezměnitelně rozhodnut, musí nás naplniti spasitelnou bází a povzbuditi k veliké horlivosti.

b) Snad nás někdy napadá myšlenka, že by se velmi mnozí obrátili, kdyby Bůh učinil nějaký nápadný a očiividný zázrak. To je klam : nevěřící svět by ani takovému zázraku nevěřil a vina jeho byla by tím větší.

XXXVII. Kristus Pán učí učedníky smířlivostí a dává jim moc svazovati a rozvazovati.

(Mt. 18, 15—22; Lk. 17, 1—4.)

I řekl k učedníkům svým: »Není možno, aby nepřišla pohoršení; ale běda tomu, skrze něhož přicházejí. Užitečněji bylo by mu, kdyby kámen mlýnský položen byl na hrdlo jeho a on uvržen byl do moře.«¹⁾

»Mějte se na pozor. Zhřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a kárej ho mezi sebou a jím samým. Poslechne-li tě a bude-li toho litovati, odpusť mu, a získal jsi bratra svého.²⁾ Pakli neposlechne, přiber si ještě jednoho neb dva, aby ústy dvou nebo tří svědků každá věc byla zjištěna.³⁾ Nebude-li jich dbáti, pověz církvi. Neposlechne-li však ani církve, budiž tobě jako pohan a publikán.«⁴⁾

»Vpravdě pravím vám: Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.«

»Opět pravím vám: Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim to od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já mezi nimi.«⁵⁾

Tu přistoupil k němu Petr a řekl: »Pane, kolikrát mám odpustiti bratru svému, když zhřeší proti mně? Až do sedmkrát?« Dí jemu Ježíš: »Nepravím tobě: až do sedmkrát, ale až do sedmdesátisedmkrát. A jestliže sedmkrát za den prohřeší se proti tobě a sedmkrát se obrátí k tobě slovy: Lituji toho, odpusť mu.«⁶⁾

1) Poněvadž Matouš uvádí slova Spasitelova o pohoršení a jeho naučení o bratrském kárání u jiné příležitosti, myslili někteří vykladači, že Lukáš tu bez souvislosti zaznamenal řeči Mistrovy jindy pronesené. Ale pravděpodobnější jest, že Spasitel tato naučení častěji opakoval. Když byl v podobenství o boháči a Lazaru posluchačům na srdce vložil nutnost almužny tělesné, mluví nyní o almužně duchovní.

2) Získal jsi jeho duši; nebo: získal jsi ho pro spásu věčnou.

3) Slova jsou vzata z 5. knihy Mojžišovy 19, 15. Napomenutí má se dít před svědky, aby se chybující snáze dal o své vině přesvědčiti a pokárání mělo větší autoritu.

4) Církví zde rozumí Kristus Pán svoji na Petrovi založenou církev, o níž před krátkou dobou byl mluvil (v hl. 16. Mt.) a v níž nyní dává apoštolům moc zákonodárnou, soudní a trestní. Není to tedy »církev« židovská neboli synagoga. Z kontextu je také jasno, že Církví, u níž má vinník býti žalován, není sbor věřících, nýbrž ti, kterým soudní moc od Krista byla dána, apoštolové a jich nástupci. S tím, kdo se protiví zatvrzele autoritě církevní, nemají věřící obcovati, jako neobcovali židé s pohany a nechťeli obcovati s celníky.

5) Tři věci tu přislíbují Kristus Pán: bude zvláště žehnati těm, kteří žijí v jednotě a nadpřirozené lásce, vyslyší ochotně zvláště modlitby společné, a to, co autorita církevní jeho jménem stanoví, bude míti takovou váhu, jakoby to on sám nařídil.

6) Rabíni učili, že se má urážka odpustiti jen třikráte, nanejvýše čtyřikráte, pak už ne; naproti tomu ukládá Kristus Pán, že máme odpouštěti stále (to znamená vysoké číslo sedmasedmdesát).

Rozjímání 45.

1. průprava: Slyšme Krista Pána učícího učedníky smířlivosti, varujícího před pohoršením a dávajícího učedníkům pravomoc církevní.

2. průprava: Modleme se za milost, abychom toto naučení Krista Pána dobře chápali a slovy jeho se řídili.

1. Uvažujme v prvním díle o pravomoci, dané Kristem Pánem učedníkům a jejich nástupcům, a o hříchu neposlušnosti vůči autoritě církevní, v druhém díle o bratrském napominání, o němž nás Kristus Pán poučuje, a o bratrské svornosti, k níž nás vybízí, v třetím o smířlivosti a pohoršení, které bývá nesmířlivostí, zvláště nesmířlivostí kněžskou, dáváno.

Jest jisto, že slova »svazovati a rozvazovati« značí tolik, co zákony dávatí, souditi, trestati, a že tedy Kristus Pán tu uděluje apoštolům církevní jurisdikci. V prvním a vlastním smyslu mají ji v Církvi toliko nástupci apoštolů, papež s biskupy, ale v jisté míře je vykonavatelem církevní moci každý kněz. Je to veliká, nadpřirozená moc a proto veliký je hřích toho, kdo se ji zatvrzele vzpírá. Vylučuje se tím z Církve Kristovy, odděluje se od mystického těla Páně a tím od Krista samého, zřiká se spásy.

a) Je tedy Církev svatá skutečnou právní společností. Obnovme víru v tuto zjevenou pravdu, a děkujeme Kristu Pánu, že dal takovou vzácnou moc své Církvi. Tam, kde v této moci máme účast, vykonávejme ji jako zástupci Boha samého: s hlubokou pokorou, ale též s apoštolskou rozhodností.

b) Kolik kněží, jinak nadaných a dříve mnoho o Církvi zasloužilých, upadlo na konec v záhubu neposlušnosti k Církvi! Nikdo z nás nechce se prohřešiti hrozným

hříchem rozkolu, ale nejsme snad naklonění k posuzování církevní autority a jejích nařízení? Obnovme se při tomto rozjímání v úctě a dětinné oddanosti k těm, kteří Krista Pána zastupují.

2. Slova Krista Pána o bratrském napominání a o jednotě a svornosti platí jistě zvláště o nás kněžích. Učíme se tu, že se nemáme při chybách spolubratří utíkat hned k žalobám, nýbrž nejprve použití prostředku Kristem Pánem samým doporučeného: bratrského pokárání. Morálka nám praví, za kterých podmínek jest takové pokárání přikázáno nebo užitečno. Učíme se též, jaké požehnání přináší svornost a jednota a jaká síla jest v společné modlitbě.

a) Kdybychom své poddané nebo spolubratry hned udávali, nenapomenuvše je dříve, jednali bychom proti rozkazu Kristovu. Povinnost napominati a kárati máme hlavně vůči svým podřízeným. Ale někdy může býti potřebné, nebo aspoň užitečno, napomenouti i spolubratra. Musí se však jednati o důležitější věc, musí býti aspoň pravděpodobno, že naše napomenutí prospěje; nejsme k němu zavázáni, jestliže by bylo pro nás spojeno se značnou obtíží.

b) Svornost a jednota má zvláštní požehnání Boží. Kolik dobrého jsme snad pokazili tím, že jsme nepracovali svorně se svými spolubratry. Jak to v budoucnosti napravíme?

c) Veřejné a společné modlitby mají podle příslibení Kristova zvláštní moc a sílu. Konejme je tedy s velikou uctivostí a sebraností. Jest to jistě krásný zvyk, když kněží, působící na témže místě, říkají někdy církevní hodinky společně.

3. Kristus Pán od nás žádá, abychom každou urážku ihned odpustili, když vinník svoji chybu uzná a nás za

odpuštění poprosí. Máme býti vždycky ochotní odpustiti, i kdyby nám bylo ublíženo mnohokrát. Jestliže máme takto odpouštět každému, tím více kněžským spolubratřím. Zvláště také proto, že každá nesmířlivost bývá těžkým pohoršením pro věřící.

a) Snad si musíme přiznati, že ani tehda s ochotou neodpouštíme, když nám spolubratr jenom jednou ublížil. Mysleme na to, kolikrát už nám Pán Bůh ve zpovědi odpustil, vzpomeňme, že věčný náš osud závisí jenom na milosrdenství Božím, pohledme na laskavé Srdce Ježíšovo a učme se od něho smířlivostí.

b) Jak mnozí ztrácejí důvěru ke kněžím, ano počínají se i ve víře kolisati, protože vidí, že kněží nežijí v lásce a míru, ano na sebe nevraží a spolu nemluví! Prosme za dar bratrské lásky a smířlivostí, aby se na nás nevyplnila hrozná slova Spasitelova: »Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení!«

XXXVIII. Podobenství o služebnících.

(Mt. 18, 23—35; Lk. 17, 5—10.)

»Protož podobno jest království nebeské člověku, králi, který chtěl počet klásti se služebníky svými.¹⁾ A když počal počet klásti, přivedli mu jednoho, který byl mu dlužen deset tisíc hřiven. Když pak neměl čím zaplatiti, rozkázal jej pán jeho prodat, též manželku jeho a dítkv a všecko, co měl a zaplatit.²⁾ Padl tedy služebník ten před ním a prosil ho řka: Poshověj mi, a všecko zaplatím tobě. I slitoval se pán nad oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil.«

»Vyšed pak služebník ten, našel jednoho ze svých spoluslužebníků, který byl mu dlužen sto denárů.³⁾ I uchopil ho a rdousil ho řka: Zaplat, co's dlužen. Padl tedy jeho spoluslužebník před ním a prosil ho řka: Poshověj mi a všechno zaplatím tobě. Ale on nechtěl, nýbrž odešel dat jej do žaláře, až by zaplatil dluh.«

»Uzřevše pak spoluslužebníci jeho, co se událo, zarmoutili se velmi a přišedše, pověděli pánu svému všechno, co se stalo. Tu povolal ho pán jeho a řekl jemu: Služebníku nešlechtný, všechnen dluh odpustil jsem tobě, poněvadž jsi mne prosil; neměl jsi tedy také ty slitovati se nad spoluslužebníkem svým, jako i já slitoval jsem se nad tebou? I rozhněval se pán jeho a dal jej mučitelům, dokud by nezaplatil všeho dluhu. Tak i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.«⁴⁾

I řekli apoštolé Pánu: »Přidej nám víry.« A Pán řekl: »Budete-li mítí víru jako zrno hořčičné, řeknete tomuto fíku: Vykořeň se a přesaď se do moře, a poslechne vás.«⁵⁾

»Kdo z vás máje služebníka, jenž orá nebo pase, řekne mu, když se vrátí s pole: Pojď hned a posaď se k jídlu? Zdaliž spíše mu neřekne: Připrav mi jídlo a přepáše se posluhuj mi, až se najím a napíji, a pak budeš jísti a pítí ty? Vzdává-liž díky služebníku tomu proto, že vykonal, co mu rozkázal? Myslím, že nikoliv. Tak i vy, když učiníte všechno, co se vám přikázalo, rcete: Služebníci neužiteční jsme; co jsme učiniti měli, učinili jsme.«⁶⁾

1) T. j. žádal od nich, aby vydali počet ze správy věcí jim svěřených.

2) Attická hřivna měla 6000 drachen nebo denárů, dluh činil tedy na 50 milionů franků předválečných. Na Východě nazývali se i správcové provincií služebníky panovníkovými; mohly tedy důchody z provincie za několik let nevyplacené činiti tak velikou částku. V podobenství se ovšem tímto velikým penízem znázorňuje velikost těžkého hříchu. Na Východě nebylo nic neobvyklého, že dlužník, nemohoucí zaplatiti, byl prodán za otroka.

3) Tedy 600.000krát méně než on sám králi dluhoval.

4) Kristus Pán chce tímto podobenstvím ukázati velikost těžkého hříchu a velikost milosrdenství Božího a napomenouti nás, abychom ochotně odpouštěli urážky nám učiněné. Nikterak však nechce říci, že by Bůh hříchy již prominuté znovu trestal, jestliže se někdo opět prohřeší.

5) Učedníci chápou, že k takovému ochotnému odpouštění, jak ho Kristus Pán žádá, jest třeba silné víry a proto prosí Krista Pána, aby víru jejich rozmnožil. Kristus Pán svou odpovědí o přenesení fíku (arbor morus, συκαμῖνος, je strom fíku podobný) chce říci, že pevnou vírou lze konati věci, jež přirozenými silami jsou nemožné.

6) Abychom veliké skutky, z víry vykonané, nepřipisovali sami sobě a nezpyšněli, upozorňuje nás Kristus Pán tímto podobenstvím, že dobrý skutek jest vlastně dar Boží, že Bůh jest jeho hlavní a prvotní příčina, že sami ze sebe bychom neměli nijakého nároku na odměnu dobrých skutků. Nepopírá však Kristus nikterak toho co Písmo sv. na jiných místech zřejmě učí, že totiž naše nadpřirozené dobré skutky jsou vskutku záslužny a že vedle skutků dobrých přikázaných jsou též skutky pouze raděné.

Rozjímání 46.

1. průprava: *Slyšme apoštoly, prosíci Mistra: »Pane, přidej nám víry!«*

2. průprava: *Modleme se za milost pevné a živé víry, milosrdné lásky a nezištnosti.*

1. Períkopa je krásným poučením o třech ctnostech, právě knězi v jeho působení velmi potřebných; o pevné a živé víře, veliké milosrdné lásce, naprosté nezištnosti. Slovům Krista Pána o pevné víře netřeba rozuměti doslovně, že každý, kdo má pevnou víru, může způsobiti zázrak, aby lík, na vlny mořské přesazený, dále kvetl a ovoce nesl. Spasitel chce říci, že i nejmenší skutek z víry vykonaný má větší cenu a zásluhu než veliká díla pouze přirozená, a že ten, kdo má velmi pevnou a velmi živou víru, může konati veliké skutky, na něž přirozené síly naprosto nestačí. Čím to, že jsme posud tak málo velikého vykonali ve službě Boží? Protože se dosti nemodlíme za silnou víru, že jí dosud nevzbuzujeme a podle ní dosti nežijeme.

a) Modleme se tedy často za rozmnožení víry a opakujme zvláště před svatostánkem slova učedníků: »Pane, přidej nám víry!« Vzbuzujme víru při rozjímáních, návštěvách nejsvětější Svátosti, mši sv. a zvláště před sv. přijímáním.

b) Ale musíme také z víry a podle víry žítí. Proberme v duchu jeden den svého kněžského života, počínaje vstáváním až do večerní modlitby a večerního zpytování svědomí. Jest tu všechno: modlitby, práce, styk s věřícími a se spolubratry, zábavy a zotavení, snášení křížů a nepříjemností vskutku proniknuto duchem živé víry, a platí o nás slova apoštola, že »obcování naše

jest v nebesích« ? Obnovme se v duchu živé víry a prosme za vytrvalost.

2. Jenom ten, kdo má pevnou a živou víru, pochopí slova Krista Pána, že třeba stále a vždy odpouštětí, a bude se jimi řídit. Kristus Pán uvádí v prvním podobenství velmi mocnou pohnutku k takové milosrdné lásce. Jsme totiž sami před Pánem Bohem velikými dlužníky a vinníky a zcela na jeho milosrdenství odkázáni. Budeme-li to stále mít před očima, budeme ochotně odpouštětí těm, kteří nás urazili, nebudeme přísně posuzovati jiné, budeme jednati s hříšníky s velikou láskou a trpělivostí.

a) Hrozný je osud úředníka, o němž nám podobenství vypráví ; tíží ho ohromný dluh, jest mu naprosto nemožno, zaplatit jej, a tak hrozí jemu i celé rodině doživotní otroctví, žalář a bída. A přece je to jen slabý obraz toho, kdo upadl třebas jenom do jednoho těžkého hříchu. Každý těžký hřích jest jako urážka nekonečného Boha v jistém smyslu vinou a dluhem nekonečným. Hříšník jest naprosto neschopen, smazati tuto vinu svými přirozenými silami a učiniti za ni zadost ; hrozí mu nejenom doživotní otroctví, bída a žalář, nýbrž čekají ho hrozná muka věčná. Takový byl i náš osud, jestliže jsme spáchali těžký hřích, a jenom milosrdenství Božímu máme děkovati, že jsme zachráněni. Kéž by nás vědomí naší viny provázelo v každém okamžiku našeho života, pak bychom jistě zůstali vždy pokorní a byli k svým bližním milosrdní.

b) Třemi způsoby chceme se odvděčovati za toto milosrdenství. Nejprve tím, že vždy ochotně odpustíme každou urážku nám učiněnou. Jak by mohl k milosrdenství napomínati druhé a jak by směl od Boha čekati odpuštění kněz, který by sám neodpouštěl ? Za druhé tím,

že vzpomínajíce na své vlastní hříchy, nebudeme druhé, zvláště spolubratry, tvrdě posuzovati. Konečně že budeme jednati s hříšníky s velikou trpělivostí a milosrdnou láskou, i když stále s týmiž hříchy přicházejí a skoro nijakého polepšení nejeví.

3. Život kněze, proniknutého silnou a živou vírou, jest životem velikých činů, ale také životem pokorným a nezištným. Ví, že všechno, co má a co koná, jest dar Boží, ví, že jest pouhým služebníkem Božím; veškeré jeho síly a všecek jeho čas náleží Bohu, sám ze sebe nemá nijakých nároků na odměnu.

a) Cílem lehkomyšlného, na Boha a věčnost nemyslícího světa jest pohodlí, zábava, odpočinek, pracuje jenom z tvrdé nutnosti anebo z tížadosti. Naším cílem jest věrná, ustavičná práce a služba Boží. Potřebujeme také odpočinku a zábavy, ale užíváme jich jenom, když síly klesají, a abychom pak zase lépe pracovati mohli.

b) V službě Boží měli bychom býti tak velkodušní a nezištní, že bychom věrně pracovali, i kdyby nás žádná odměna a útěcha nečekala. Jak se musí zastyděti kněz, který pracuje pro hmotný zisk, anebo pro lidskou chválu !

XXXIX. Vzkříšení Lazara.

(Jan 11, 1—54.)

Byl pak nemocen jistý Lazar z Bethanie, městečka Marie a její sestry Marty. Byla to ta Marie, která pomazala Pána mastí a utřela nohy jeho svými vlasy, jejížto bratr Lazar byl nemocen.¹⁾ Sestry jeho poslaly k němu a vzkázaly: »Pane, hle, ten, kterého miluješ, jest nemocen.« Uslyšev to Ježíš, řekl: »Nemoc ta není k smrti,

nýbrž k slávě Boží, aby Syn člověka byl oslaven skrze ni.« Ježíš však miloval Martu i sestru její (Marii) a Lazara. Jak tedy uslyšel, že jest nemocen, tu zůstal sice na tom místě dva dni.²⁾

Potom řekl učedníkům svým: »Pojďme opět do Judska.« Učedníci řekli jemu: »Mistře, nyní židé hledali tě kamenovati, a zase tam jdeš?« Ježíš odpověděl: »Nemá den dvanáct hodin? Chodí-li kdo ve dne, nenaráží se, neboť vidí světlo toho světa. Chodí-li však v noci, narazí se, neboť není při něm světla.«³⁾ To pověděl a potom pravil jim: »Lazar, přítel náš, spí, ale jdu, abych jej ze sna probudil.«⁴⁾ I řekli mu: »Pane, spí-li, bude zdrav.« Ježíš však řekl to o smrti jeho, ale oni mysleli, že mluví o spánku sna. Tu tedy Ježíš řekl jim zjevně: »Lazar zemřel; i raduji se pro vás, že jsem tam nebyl, abyste uvěřili. Ale pojďme k němu.« Řekl tedy Tomáš, jenž slove Blíženec, ke spoluúčedníkům: »Pojďme i my, ať umřeme s ním.«

Přišel tedy Ježíš našel ho již čtyři dni v hrobě ležeti.⁵⁾ Byla však Bethanie blízko Jerusalema, na patnáct honů od něho. Mnozí pak ze židů přišli k Martě a Marii, aby je potěšili pro jejich bratra.⁶⁾ Jak tedy Marta uslyšela, že Ježíš přichází, vyšla mu naproti. Maria však seděla doma. I řekla Marta k Ježíšovi: »Pane, kdybys byl tu, bratr můj nebyl by umřel. Však i nyní vím, že začkoli požádáš Boha, dá tobě Bůh.« Dí jí Ježíš: »Vstane zase bratr tvůj.« Dí jemu Marta: »Vím, že vstane při vzkříšení v den poslední.« Řekl jí Ježíš: »Já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude, a každý,

kdo žije a ve mne věří, neumře na věky. Věříš-li tomu?« Řekla jemu: »Ano, Pane, já jsem uvěřila, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého, kterýž jsi přišel na tento svět.«⁷⁾

A když to pověděla, odešla a zavolala svou sestru Marii, potají řkouc: »Mistr jest zde a volá tebe.« Jak to ona uslyšela, vstala rychle a šla k němu, neboť Ježíš nepřišel ještě do vesnice, nýbrž byl dosud na tom místě, kde se s ním setkala Marta.⁸⁾ Židé pak, kteří byli s ní v domě a ji těšili, uzřevše, že Marie rychle vstala a odešla, šli za ní pravice: »Jde ke hrobu, aby tam poplakala.«

Když tedy Maria přišla tam, kde byl Ježíš, uzřevši jej, padla mu k nohám a řekla jemu: »Pane, kdybys zde byl, bratr můj nebyl by umřel.«⁹⁾ Tedy Ježíš vida ji, ana pláče, i židy, kteří s ní přišli, jak pláčí, pohnul se v duchu a zachvěl se a řekl: »Kde jste jej položili?«¹⁰⁾ Řkou jemu: »Pojď a viz!« I zaslzel Ježíš. Židé tedy řekli: »Hle, jak jej míloval.« Někteří však z nich pravili: »Nemohl-liž ten, jenž otevřel oči slepého od narození, učiniti, aby byl tento neumřel?« Tedy Ježíš, pohnuv se opět sám v sobě, přišel ke hrobu. Byla to jeskyně a kámen ležel na ní.¹¹⁾

Ježíš řekl: »Odstraňte kámen.« Řekla mu Marta, sestra zemřelého: »Pane, již zapáchá, neboť čtyři dni jest v hrobě.« Dí jí Ježíš: »Neřekl-li jsem tobě, že budeš-li věřiti, uzříš slávu Boží?«¹²⁾ Odvalili tedy kámen. Ježíš pak pozdvíhl oči vzhůru a řekl: »Otče, děkuji tobě, že jsi mne vyslyšel. Já jsem věděl, že mne vždycky slyšíš, avšak pro zástup, který kolem stojí, jsem to řekl,

aby uvěřili, že ty jsi mne poslal.«¹³⁾ To pověděv, zvolal hlasem velikým: »Lazare, pojď ven!« I vyšel ten, jenž byl umřel, svázán jsa obvazky na rukou i na nohou, a tvář jeho byla obvázána šátkem. Ježíš řekl jim: »Rozvažte ho a nechte, ať odejde.«

Tu mnozí ze židů, kteří byli přišli k Marii, spatřivše, co učinil, uvěřili v něho. Někteří však z nich odešli k fariseům a pověděli jim, co Ježíš učinil. Tu velekněží a fariseové shromáždili velegradu a řekli: »Co uděláme, protože tento člověk činí mnoho divů? Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho; a přijdou Římané a vezmou naše místo i národ.«¹⁴⁾ Jeden pak z nich, jménem Kai-fáš, jsa toho roku nejvyšším knězem,¹⁵⁾ řekl jim: »Vy nic nevíte, ani na to nemyslíte, že jest vám prospěšno, aby jeden člověk zemřel za lid a ne aby celý národ zahynul!« To však neřekl sám ze sebe, nýbrž jsa toho roku nejvyšším knězem, prorokoval, že Ježíš měl umřít za národ; a nejen za národ, nýbrž aby shromáždil v jedno také dítky Boží, které byly rozptýleny. Od toho dne tedy se uradili, aby jej usmrtili. Proto Ježíš nechodil už zjevně mezi židy, nýbrž odešel do krajiny poblízkou pustiny, a tam se zdržoval se svými učedníky.

1) Bethanie se jmenuje »městečkem Marie« na rozdíl od Bethanie v Perei. Pomazání tu zmíněné je pravděpodobněji to, o němž vypráví Lukáš 7, 37 dd, ne to, o kterém píše Jan sám (Jan 12, 3 dd). Veliký tento zážrak vzkříšení Lazara synoptikové pomíjejí mlčením. Nechtěliť všichni evangelisté vypravovati všecko; a synoptikové si všímají hlavně působení Kristova v Galileji.

2) Nemoc nebyla k smrti, poněvadž Lazar měl býti zase vzkříšen. Kristus Pán schválně prodlévá ještě dva dny v Perei, aby zázrak vzkříšení Lazara, už čtvrtý den v hrobě ležícího, tím více vynikl a k oslavě Boží přispěl.

3) Dokud podle vůle nebeského Otce jest pro mne den, t. j. čas, v němž mám ještě veřejně působiti, nemohou mi nepřátelé nic učiniti.

4) Smrt se v Písmě sv. častěji nazývá snem; zvláště se tak mohla zváti smrt Lazarova, jelikož měl býti brzo vzkříšen. Z druhé části věty mohli učedníci vyrozuměti, že Ježíš mluví o smrti.

5) Mrtvola u židů byla pochovávána téhož dne, kdy někdo zemřel; u židů se čítá část dne za úplný den. Kristus Pán se zdržel dva dny v Perei a také cestu do Bethanie (asi 10 hodin) konal pomalu, takže přišel teprve čtvrtého dne po pohřbu.

6) Hon jest 185 m, nebyl tedy Jerusaleém vzdálen ani 3 km, i mohlo tedy odtud mnoho židů přijíti ke dnům smutku, trvajícího po 7 dní.

7) Marta, která jistě věděla, že Kristus Pán také mrtvé vzkřísil, prosí tu nepřímou (neodvažovala se prositi o to výslovně) za vzkříšení Lazarovo. Kristus Pán jí svými slovy slibuje vyslyšení, ale Marta jeho odpovědi dobře nechápe. »Já jsem vzkříšení a život«, t. j. z vlastní moci křísím z mrtvých a život dávám. Slovy »ty jsi Kristus atd.« vyznává Marta buď mesiášství nebo i božství Kristovo.

8) Jan udává i nejmenší okolnosti a tím podává důkaz, že píše jako očitý svědek.

9) Tak asi si obě sestry častěji říkaly po smrti Lazarově; proto obě nyní k Ježíši mluví stejně.

10) V originále *ερεβριμύσατο* = rozhněval se. Kristus Pán, jenž měl vášně úplně v moci, pohnul se dobrovolně lítostí nad smrtí Lazarovou a rozhořčením nad nevěrou mnohých židů, již předvídal. Táž se na hrob Lazarův, ne že by to nevěděl, ale aby větší pozornost vzbudil.

11) Hroby bývaly v přirozených nebo umělých jeskyních skalních a byly uzavírány kolmo stojícím kamenem. Údy mrtvého byly svázány obvazky, napuštěnými vonnou mastí, obličej šátkem pokryt.

12) Kristus Pán to řekl Martě na cestě buď výslovně slovy, jež Jan nezaznamenal, anebo je toto příslibení obsaženo ve vv. 25dd. (»Já jsem vzkříšení atd.).

13) Kristus Pán prosil veřejně a výslovně Otce za vyslyšení zejména proto, aby židé jasně poznali, že se zázrak stal z moci Boží a na potvrzenou jeho poslání.

14) Lid ho prohlásí za krále, a to dá Římanům záminku. aby »místo« (Jerusalém nebo chrám) zabrali a lid podrobili.

15) T. j. jeho úřad spadal do toho roku; tím není nikterak řečeno, že trval jen jeden rok.

Rozjímání 47.

Pán Ježíš jde do Bethanie k sestrám Lazarovým.

1. průprava: *Vizme v duchu Krista Pána kráčejiho do Bethanie a s učedníky rozmlouvajího.*

2. průprava: *Prosme ho, aby nás také potěšil, jako potěšil Marii a Martu.*

1. Srdce Spasitelovo bylo přístupno všem dobrým a šlechetným citům lidským. S Lazarem a jeho sestrami ho pojilo opravdové, upřímné, ale ovšem nadpřirozené přátelství. Láska jeho však nebyla měkká, povolná a sentimentální, nýbrž silná a rozumná. Dopouští na své přátele těžký žal, ale jen proto, aby jim pak tím více ukázal svoji dobrotu a lásku. Na Marii a Martě se učíme, jak se máme modlití. Můžeme a máme se modlití také za časné potřeby. Bez dlouhých slov máme Kristu Pánu jednoduše svou nouzi předložití, s velikou skromností, plnou důvěrou, ponechávajíce všechno jeho svaté vůli.

a) I kněz může mítí, ano potřebuje přátele a přátelství. Ale tyto přátelské svazky nesmějí odváděti od konání povinností neb dokonce sváděti k hříchu. Pohnutkou nesmí býti zištnost nebo smyslnost, všecko musí býti prostředkem k věčnému cíli a spáse duší, vše provanuto nadpřirozeným duchem. Zkoumejme svoje přátelství, mají-li tyto vlastnosti.

b) Nedivme se, jestliže někdy božský přítel Ježíš Kristus zkoušívá také nás; budme přesvědčeni, že jest to vždy k našemu dobru. Sami ukazujme i k příteli, kde jest to potřebí, mužnou rozhodnost.

c) »Pane, ten, kterého miluješ, jest nemocen, jest v nesnází, jest skličen«, takovými a podobnými slovy předkládáme Kristu Pánu svoje tísně, odevzdávajíce se s plnou důvěrou v jeho svatou vůli.

2. Kristus Pán nazývá smrt krásným jménem podle Pisma sv. spánkem. Smrt jest skutečně jenom přechodem k lepšímu životu; je krátkým snem, po němž brzo nastane vzkříšení. Tak pohlíží na smrt křesťan, a proto se jí nebojí. Nebojí se smrti také Kristus Pán, nebojí se ani úkladů nepřátel, poněvadž ví, že nemají proti němu moci, dokud jest pro něho den působení, nebeským Otcem určený. Apoštolové mají strach z nástrah židů proti jejich Mistru; přes to ústy sv. Tomáše neohroženě prohlašují, že jsou ochotní s ním i zemřítí.

a) Snad nás myšlenka na smrt naplňuje strachem, a proto se jí vyhýbáme. Příčina je, že si představujeme smrt jako odloučení duše od těla, odloučení od světa a ode všeho, co jest nám na světě drahé. Mysleme na to, že smrt je přechodem k lepšímu životu, krátkým snem. Tak se nám myšlenka na smrt stane důvěrnější a lépe se na ni připravíme.

b) I nám určil Bůh našich dvanácte hodin života. Nebojme se tedy, nikdo nám nemůže ani vteřiny života vzítí proti vůli Boží, a Bůh bude tak dlouho zachovávatí náš život a naše zdraví, až dílo, jeho prozřetelností nám určené, vykonáme.

c) »Pojďme i my, ať umřeme s ním«, musí býti také heslem každého kněze podle Srdce Páně. Musíme býti hotovi pro Krista ke každé oběti, kde toho jeho sláva a spása duši žádá, i k oběti života.

3. Mnoho přátel přišlo vyslovit soustrast Martě a Marii, ale všecko jejich těšení a všecek jejich pláč nemohl je tak potěšit, jako jediné slovo Spasitelovo. S velikou důvěrou a úctou obracejí se obě sestry k Ježíši. Marta je svou pevnou vírou a starostlivostí obraz duše činné, Maria svým zanícením a svou ochotou následovat hlasu Kristova, obraz duše rozjímavé. Slova Krista Pána jsou plna útěchy, jsou také vznešeným zjevením pravdy vzkříšení a věčného života.

a) Vidíme tu, jakou cenu má útěcha lidská a jakou útěcha Ježíšova. A přece se snad oddáváme v utrpení a sklíčenosti malomyslností, anebo hledáme útěchy toliko u lidí a v rozptýlenosti, místo abychom klekli před svatostánkem.

b) Napodobujme činnost Marty a oslavujme Krista Pána apoštolskými skutky; ale nezapomínejme, že základem činného života musí býti pevná víra a že jen ta díla mají cenu a jsou veliká, která vyvěrají z víry. Napodobujme také rozjímavou Marii, obracejme se ihned ochotně ke Kristu, jakmile nás hlas jeho milosti zavolá.

c) Opakuje si slova: »Mistr jest tu a volá tě«, kdykoliv nás prozřetelnost Boží volá k nějakému těžšímu dílu, nebo nějakou obět od nás žádá.

d) Na konci rozjímání proberme slovo za slovem krásnou odpověď Mistrovu : »Já jsem vzkříšení a život atd.«, abychom se ve víře, naději a lásce ke Kristu Pánu obnovili.

Rozjímání 48.

Pán Ježíš křísí Lazara z mrtvých.

1. průprava : Vizme v duchu, jak Lazar na povel Krista Pána »Lazare, poď ven !« vychází z hrobu.

2. průprava : Modleme se za milost, abychom si svatým životem zasloužili slavného vzkříšení.

1. Překrásně zjevuje Pán Ježíš v tomto tajemství obojí svoji přirozenost, lidskou a božskou. Jako člověk jest hluboko dojat, chvěje se, pláče, hrozí se ze zatvrzelosti židů, modlí se před zázrakem, jako Bůh prohlašuje se za vzkříšení a život a vlastní mocí koná veliký zázrak. Vzkříšení mrtvoly, propadající hnilobě, způsobené jedním slovem, jest veliký zázrak, který nás musí naplniti hlubokou úctou před všemohoucností Boží a víru naši ve zjevení Kristovo neobyčejně posílit. Ten, který dovede už hničícímu tělu vdechnouti nový život, má jistě také moc, přivést i nejzatvrzelejšího hříšníka k novému životu milosti.

a) Myšlenka, že Spasitel náš jest člověk právě tak jak my, že má lidské srdce a lidské city, musí nás naplniti velikou radostí a pobizeti, abychom se v každé tísni utíkali s důvěrou k tomu, jenž zná dobře všecka hnutí srdce lidského. Božský Mistr nás také učí, že city zármutku, soustrastí, nevole nad špatností a zlobou lidskou, sám pláč nejsou nic nedovoleného, muže nedůstojného. Třeba jenom, aby projevy citů byly podle vůle Boží spořádány a všechno směřovalo k věčnému cíli.

b) Ačkoli Kristus Pán koná dílo, které jest jistě k slávě Boží, a působí zázrak z vlastní moci, přece nejprve pokorně Boha-Otce prosí o pomoc. Snad proto se nám mnohé dílo nedaří anebo aspoň nemá dosti požehnání, že je nepočínáme s pokornou a vroucí modlitbou.

c) Představme si názorně zázrak vzkříšení Lazarova; myslíme si, jako bychom byli přítomni, slyšeli všechno vlastním ušima a viděli vlastním očima. Jakým úžasem, jakou úctou před Kristem byli naplněni všichni přítomní, když viděli Lazara na slovo Spasitelovo se zdvihati a vycházeti z hrobu! Padněme v duchu na kolena před Kristem Pánem, slibme znovu věrnost Pánu tak mocnému a obnovme skálopevnou víru v učení, které je takovými zázraky stvrzeno.

d) Nezoufejme nikdy ani nad dlouholetými a zatvrzenými hříšníky. Modleme se za ně vroucně a ukazujme jim milosrdnou lásku. Bůh, který křísí mrtvolu již hnijící, dovede i velikého hříšníka probudit k životu milosti.

2. V Martě, která v návalu jakéhosi studu a odporu proti hnijící mrtvole zapomíná na příslibení Kristovo a brání mu, aby hrob neotevřel a bratra nevzkřísil, vidí sv. Otcové a vykladači obraz příbuzných a přátel, kteří se z lidských ohledů brání, když Bůh chce jejím drahým nějakou zvláštní milost udělit. Upozorňují též na způsob, jakým si Kristus Pán při vzkříšení počíná. Zázrak působí sám, ale chce, aby druzí kámen odvalili a obvazky Lazarovy uvolnili. Naznačuje tím, že i my máme při dílech Božích působiti. Srovnávají vzkříšení Lazarovo se svátostí pokání, v níž Bůh odpouští hříchy vlastní mocí a kněží rozvazují pouze mocí Boží. Ukazují na to, že po odpuštění hříchů zůstávají ještě pouta časných trestů, jež třeba pokáním odpýkati.

a) Varujme se, abychom nebyli u osob nám milých z časných ohledů nebo nezřizené náklonnosti překážkou milosti, ale nedejme si také od nikoho brániti, když hlas Boží volá nás.

b) Musíme se při svých pracích a podnicích mnoho modliti za pomoc s hůry a požehnání Boží, musíme býti přesvědčení, že na prvním místě všecko na milosti Boží záleží. Ale při tom musíme sami tak pracovati, jakoby zdar díla jedině na nás a našem úsilí závisel.

c) Bylo by bludem, domnívati se, že kněz při absoluci odpuštění Bohem dávané jen prohlašuje a nerozhřešuje; ovšem si musíme býti vědomi, že jsme jako zpovědníci jenom nástroji v rukou Božích a že budeme jednou přísně odpovídati, jak jsme této moci užívali.

3. Z toho, co nám sv. Jan na konci tajemství vypráví, poznáváme, jak i největší projevy milosti a lásky Boží zůstávají pro zlobu lidskou bezvýsledné. Mnohé vede zázrak k víře a spáse, jiní se zatvrdí ještě více. Vidíme také, jak Bůh svou prozřetelností všeho používá k svým cílům. I zatvrzelý nepřítel Kristův stává se bezděky prorokem jeho mesiánského poslání.

a) Budiž nám to útěchou, když i největší naše námahy a oběti zůstávají u některých bezvýsledné. Jest to veliká duševní bolest, ale Kristus Pán ji trpěl před námi a v mnohem větší míře.

b) Neztrácejme mysl, když vidíme, kolik jest ve světě zloby a nenávisti proti Kristu a Církvi. Bůh dovede všeho podivuhodně použití k svým věčným cílům a všecko vésti k dobrému; sami jsme to již v životě zakusili.